



**TÜRKİYE’DE ORGANİZE SPORLARDAKİ ÇOCUKLUK
DENEYİMLERİ**

Gökhan SEVİNÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

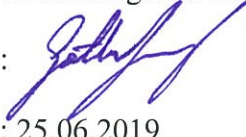
**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Gökhan
Soyadı : SEVİNÇ
Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
İmza : 
Teslim tarihi : 25.06.2019

TEZİN

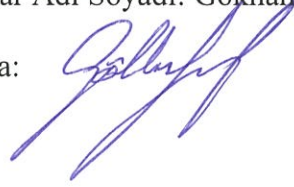
Türkçe Adı : Türkiye’de Organize Sportlardaki Çocukluk Deneyimleri.
İngilizce Adı : Childhood Experiences in Organised Sports in Turkey.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Gökhan SEVİNÇ

İmza:



JÜRİ ONAY SAYFASI

Gökhan SEVİNÇ tarafından hazırlanan “Türkiye’de organize sportlardaki çocukluk deneyimleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Pınar YAPRAK

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi



Başkan:

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi



Üye:

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Uşak Üniversitesi



Tez Savunma Tarihi: 23/08/2019

Bu tezin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü



TEŞEKKÜR

Burada öncelikle, tezimin tamamlanması sürecinde emeğini esirgemeyen, olumlu yaklaşımlarıyla beni motive ederek uzunca bir süre ara vermiş olduğum çalışmama tutunmamı sağlayan, bana yol gösteren değerli tez danışmanım Pınar YAPRAK'a teşekkür ederim.

Tüm yoğunluğuna rağmen anketimin Google Formlara girilmesinde yapmış olduğu katkılarından dolayı değerli hocam Ergün KASAP'a, verilerin analizleri esnasında ki katkıları için değerli meslektaşlarım Ziya ETLİOĞLU ve Metin BULUT'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Eğitimime başladığım günden itibaren ihtiyaç duyduğum her an yardımını esirgemeyen sevgili dayım Şükrü GEYİKÇİ'ye ve kıymetli ablam Nurcan Sevinç ATAMAN'a, tezimin çevirilerinde destek olan değerli meslektaşlarım Selin ONAYLI' ya, Çiğdem ÖZER'e ve eniştem M. Meriç ATAMAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Destek ve yardımlarını esirgemeyen tüm arkadaşlarıma, özellikle çalışmalarım sırasında sevgisini ve desteğini benden hiç esirgemeyen biricik aileme sonsuz teşekkür ederim.

Gökhan SEVİNÇ

**TÜRKİYE’DE ORGANİZE SPORLARDAKİ ÇOCUKLUK
DENEYİMLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Gökhan SEVİNÇ
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2019**

ÖZ

Çocukların esenliği ve koruması üzerine mekanizmaları güçlendirmek için çocuğa yönelik şiddete ilişkin durumların analizi önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 18-50 yaş aralığındaki bireylerin, çocukluklarında örgütlü sporlara katılımları sırasında karşılaştıkları duygusal, fiziksel ve cinsel (şiddet) deneyimleri(ni) araştırmaktır. Bu nitel çalışma duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet deneyimlerinin spor bağlamında özgün bir ölçme aracıyla toplandığı ve örneklemine Türkiye’de tüm bölgelerden katılımcıların dahil edildiği bir çalışma olması bakımından ilgili çalışmalara önemli bir katkı olabilir. Araştırmada Vertommen ve arkadaşları (2016)’nın hazırladığı “Interpersonal Violence in Sport (IViS) Questionnaire (Sporda Kişilerarası Şiddet Anketi)” adlı soru formu Türkçe’ye uyarlanarak kullanılmıştır. Katılım ölçütlerine uygun gönüllüler Google Dokümanlar ara yüzünde oluşturduğumuz anketi internet üzerinden doldurmuşlardır. Bazı tanımlayıcı bulgular için Google Dokümanlar grafikleri, daha ileri çözümlemeler için SPSS 25 kullanılmıştır. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Toplam 679 cevaplayıcıdan ankete katılım kriterlerini sağlayıp anketi tamamlayan 255 (%49.90) kadın, 254 (%50.10) erkek toplam 509 kişinin sonuçları değerlendirilmiştir. Cevaplayıcıların yaklaşık %9’u (n:45) engelli bireyler için düzenlenen sporlara katılmıştır. Katılımcıların çocukluklarında daha çok spora katıldıkları bölgeler %9,4 Ege Bölgesi, %8,1 Marmara Bölgesi, %58,3 İç Anadolu Bölgesi, %9,6 Akdeniz Bölgesi, %2,4 Güney Doğu Anadolu Bölgesi, %2,4 Doğu Anadolu Bölgesi, %9 Karadeniz Bölgesidir. Şiddetin en az bir türüne maruz kalan 204 kişiden (katılımcıların %40.07’si), %39.2’si kadın, %60.8’i erkektir. Her üç şiddet türüne de maruz kalan 30 kişiden (katılımcıların %5.9) %36.7’si kadın %63.3’ü erkektir. Şiddet sınıflandırması ölçeğine göre toplam katılımcıların %1.1’i şiddetli duygusal şiddete, %1.53’ü şiddetli fiziksel şiddete, %0.37’si şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır. Şiddet türleriyle karşılaşmada

cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna, anne eğitim durumuna göre anlamlı farklar bulunurken bölgelere ve baba eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunamamıştır ($p<0.05$). Erkek cevaplayıcılar kadınlara göre daha fazla oranda duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet türleriyle karşılaşmıştır; bu fark duygusal ve fiziksel şiddette anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Kendi yaş grupları içindeki oranlar bakımından 45-50 yaştan sonra 35-44 yaş grubu duygusal ve cinsel şiddet türünde ikinci sırada, fiziksel şiddet türünde ise 25-34 yaş grubu ardından üçüncü sıradadır. Bununla birlikte, 18-24 (n:312) ve 35-44 (n:107) yaş gruplarının toplam katılımcı sayıları diğer gruplara göre oldukça fazladır ve bu gruplar kendi yaş grupları içindeki şiddete uğrama oranları diğer gruplara göre düşük olsa da şiddet türleri içindeki oranları aksine daha yüksek bulunmuştur. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %43.5'i (n:81), fiziksel şiddete uğrayanların %42'i (n:42), cinsel şiddete uğrayanların %51.9'sı (n:27) ön lisans/lisans mezunudur (sırasıyla grubun %50.00'si, %25.92'si, %16.66'sı). Ancak, eğitim gruplarının kendi içindeki şiddet deneyim oranları açısından ilkökul-ortaokul (grubun %56.25'i duygusal, %37.5'i fiziksel, cinsel yok) ile lisansüstü (%57.69, %32.69, %13.46) gruplarının sonuçları da öne çıkmaktadır. Bazı spor dallarında sırasıyla duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşma oranları basketbol %29, %16, %13; futbol %47, %20, %7; voleybol %22, %15, %9; atletizm %40, %14, %14; yüzme %44, %19, %13; hentbol %64, %21, %7; bisiklet %69, %56 ve %6, boks %75, %42, %33, cimnastik %29, %29, %43 olarak bulunmuştur. En çok görülen duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet maddeleri sırasıyla "performans hakkında olumsuz eleştiri" "tükenmiş veya bir burkulma/incinme yaşamışken antrenmana/oynamaya devam etmeye zorlama", "izinsiz cinsel bakışa maruz kalma"dır. Duygusal şiddetin %39.91'ini takım arkadaşı, %27.47'sini antrenör, %11.59'unu rakip oyuncu; fiziksel şiddetin %34.26'sını takım arkadaşı, %34.26'sını antrenör, %15.74'ünü rakip oyuncu; cinsel şiddetin ise %25'ini antrenör, %22.92'sini takım arkadaşı, %16.67'ünü rakip oyuncu gerçekleştirmiştir. Şiddet uygulayanlar en çok erkekler (n:163), daha sonra hem erkek hem kadın (n:32), en az oranda ise kadınlardır (n:32); yaş bakımından büyük olanlar (n:168), daha sonra akran grubu (n:135) gelmektedir. Toplam 204 cevaplayıcıdan 90'ı yaşadığı şiddeti ailesine, 61 kişi kulüpten birine, 32 kişi ise başka birine anlatmıştır. Yaşadıkları şiddet sonrasında 31 kişi anında, 49 kişi bir müddet sonra spor yapmayı bırakmış 48 kişi ise kulüp değiştirerek spora devam edebilmiştir. Katılımcılardan 85 kişi yaşadıklarını o zaman 130'u ise bugün şiddet olarak düşünüyorum demiştir. Çalışmada (şiddet uygulayanların cinsiyeti, rolü gibi) literatürle uyumlu birtakım sonuçlar elde edilmiştir. Bununla birlikte, bazı yaygın inanışların aksine, erkek çocukların spor alanında daha fazla şiddet deneyimlediği bulunmuştur. Sıklıkla antrenör gibi genellikle yaşça büyük sorumlular şiddet uygulayanlar olarak hedeftedir; çalışmamızda da cinsel şiddet uygulayanlar daha çok antrenörlerdir. Bununla birlikte, daha yüksek düzeyde duygusal ve antrenörlerle eşit düzeyde fiziksel şiddet uygulayan "takım arkadaşı" sonuçlarından, ilgili çalışmalarda akranların uyguladıkları şiddetin de önemle vurgulanıp ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler : Çocuk, Spor, Şiddet, Organize Sporlar

Sayfa Sayısı : 191

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Pınar YAPRAK KEMALOĞLU

**CHILDHOOD EXPERIENCES IN ORGANISED SPORTS IN
TURKEY
(M.S. Thesis)**

**Gökhan SEVİNÇ
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
August 2019**

ABSTRACT

Analyses of the conditions in relation to the violence towards children are essential to strengthen the mechanisms of the children's welfare and safeguarding. The aim of this research is to study the 18-50 years old individuals' emotional, physical and sexual violence experiences during their childhood participation in organized sports in Turkey. The results, by providing insights regarding the types of emotional, physical and sexual violence (EPSV) experiences towards children in relation to the socio-demographic features, (mild, moderate, high) levels of experiences, experiences after violence, perpetrator's features and sport context, the potential of improving the related developmental efforts. This qualitative research's contribution may be important for the concerned studies as the study in which the emotional, physical and sexual violence experience, were gathered with the specific measuring tool and participants from all the regions in Turkey. Interpersonal Violence in Sports (IVIS) Questionnaire prepared by Vertommen (2016) was adapted and used in this study. Volunteers who comply with the participation criteria completed the online questionnaire prepared in Google Documents. Google Documents was used for some of the descriptive findings and UPSS 25 was used for further analyses. Mann-Whitney U Test was used for paired comparisons and Kruskal W. H. test was used for multiple comparisons. A total of 509 participants (255 (49.90%) female, 254 (50.10%) male) who met the criteria for participation in the survey were evaluated from 679 respondents. Approximately 9% (n: 45) of the respondents participated in sports for disabled people. Regions where the participants mostly participate in sports in their childhood 9.4% Aegean Region, 8.1% Marmara Region, 58.3% Central Anatolia Region, 9.6% Mediterranean Region, 2.4% South East Anatolia Region, 2.4% East Anatolia Region is 9% Black Sea Region. Of the 204 people who were exposed to at least one form of violence (40.07% of respondents), 39.2% were women and 60.8% were men.

Of the 30 people who were exposed to all three types of violence (5.9% of respondents), 36.7% were women and 63.3% were men. According to the severity classification scale, 1.1% of the participants were subjected to severe emotional violence, 1.53% to severe physical violence, 0.37% to severe sexual violence. While there were significant differences in terms of violence, gender, age, education level, mother education level, there was no significant difference between regions and father education level ($p < 0.05$). Male respondents encountered more types of emotional, physical and sexual violence than women; this difference was significant in emotional and physical violence ($p < 0.05$). In terms of comparison within their age groups, after 45-50 age group, 35-44 age group is in second place in emotional and sexual violence type, and in physical violence type, it is in third place after 25-34 age group. However, the total number of participants in the 18-24 (n: 312) and 35-44 (n: 107) age groups is quite high compared to the other groups and the rates of violence in these age groups are lower than the other groups, although the types of violence on the contrary, is higher. 43.5% (n: 81) of the participants who were subjected to emotional violence, 42% (n: 42) of the victims of physical violence, 51.9% (n: 27) of the victims of sexual violence were associate / undergraduate graduates (50.00% of the group, respectively). 25.92%, 16.66%). However, in terms of the experience of violence within the education groups, the results of primary-secondary school (56.25% emotional, 37.5% physical, none that of sexual) and postgraduate (57.69%, 32.69%, 13.46%) groups are also prominent. In some sports, the rates of (EPSV) were 29%, 16%, 13%; football 47%, 20%, 7%; volleyball 22%, 15%, 9%; athletics 40%, 14%, 14%; swimming 44%, 19%, 13%; handball 64%, 21%, 7%; cycling was 69%, 56% and 6%, boxing 75%, 42%, 33%, gymnastics 29%, 29%, 43%. The most common (EPSV) points in order are “negative performance criticism”, “forced to continue training / play while depleted or suffered from a sprain”, “exposure to unauthorized sexual gaze”. 39.91% of emotional violence was inflicted by a team-mate, 27.47% by a coach, 11.59% by a rival player; 34.26% of physical violence by a team-mate, 34.26% by a coach, 15.74% by a rival player; 25% of sexual violence by coaches, 22.92% by teammates and 16.67% by rival players. The perpetrators of violence were mostly males (n: 163), then both males and females (n: 32), and to a minimum, females (n: 32); the older ones (n: 168), followed by the peer group (n: 135). 90 out of a total of 204 respondents told the their family about the violence, 61 people told someone from the club and 32 people told someone else. After the violence, 31 people stopped doing sports immediately, 49 people stopped doing sports after a while and 48 people were able to continue sports after changing clubs. 85 of the participants said that they believed what they experienced was violence when it took place and 130 of them today, believe that it was violence. In the study (the gender and role of the perpetrators), some consistent results were obtained. However, contrary to some common beliefs, it has been found that boys experience more violence in sports. Often, adults including coaches are held responsible for such actions, in our research sexual violence is mostly inflicted by coaches. However, the results show that emotional violence is inflicted more and physical violence is inflicted just as much as coaches by “teammates” and that it is necessary to emphasize and deal with the violence of peers in related studies.

Key Words : Child, Sport, Violence, Organized sport
Page Number : 191
Supervisor : Asst. Prof. Pınar YAPRAK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
BÖLÜM II.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Spor ve Şiddet.....	7
2.1.1. Sporun Tanımı	7
2.1.2. Sporun Amaçları.....	10
2.1.3. Şiddet	13
2.1.3.1. Fiziksel Şiddet.....	16
2.1.3.2. Duygusal Şiddet.....	17
2.1.3.3. Cinsel Şiddet.....	18
2.2. Sporda Şiddet	18
2.3. Türkiye’de Sporda Çocuk ve Şiddet Üzerine Araştırmalar.....	22
BÖLÜM III	23

YÖNTEM.....	23
3.1. Araştırma Modeli	24
3.2. Araştırma Grubu.....	24
3.3. Veri Toplama Aracı	25
3.3.1 Önem Derecesi Sınıflandırması	26
3.4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	27
3.5. Veri Analizi	27
BÖLÜM IV.....	29
BULGULAR	29
4.1. Sosyo-demografik Bulgular	29
4.2. Duygusal Şiddet Deneyim Bulguları.....	46
4.3. Fiziksel Şiddet Deneyim Bulguları.....	56
4.4 Cinsel Şiddet Deneyim Bulguları.....	65
4.5. Demografik Özelliklere Göre Şiddet Deneyimleri	75
4.6. Şiddetin En Az Bir Türüne, Tüm Şiddet Türlerine Maruz Kalma	88
4.7. Şiddet Deneyimleri Derecesi.....	89
4.8. Branşlara Göre Şiddet Deneyimleri	91
4.8.1. Branşlara Göre Duygusal Şiddet Deneyimleri.....	91
4.8.2. Branşlara Göre Fiziksel Şiddet Deneyimleri.....	100
4.8.3. Branşlara Göre Cinsel Şiddet Deneyimleri	107
4.9. Şiddet Uygulayanlar.....	114
4.9.1. Şiddete Dahil Olan Kişi Sayısı.....	114
4.9.2. Şiddet Uygulayanların Rollerini.....	116
4.9.3. Şiddet uygulayanların cinsiyetleri.....	119
4.9.4. Şiddet Uygulayanların Yaşları	120
BÖLÜM V	123
SONUÇ VE TARTIŞMA	123
5.1. Tanımlayıcı ve Sosyo-demografik Sonuçlar	123
5.1.1 Demografik Sonuçlar	123
5.1.2. Spor katılım sonuçları.....	127
5.2. Şiddet Deneyimlerine İlişkin Genel ve Karşılaştırmalı Sonuçlar	132
5.2.1.Duygusal Şiddet	132

5.2.2.Fiziksel Şiddet	137
5.2.3. Cinsel Şiddet.....	141
5.2.4. Şiddet Olaylarının Gerçekleştiği Yaş Aralıkları.....	145
5.2.5. Şiddet Türlerinin En Az Biri, Tümü veya Kesişimleri Üzerine Sonuçlar .	146
5.2.6. Şiddeti Uygulayanlar	147
5.2.7. Düzeylerine Göre (Hafif, Orta, Şiddetli) Sınıflandırılan Şiddet Bulguları	151
5.2.8. Şiddet Deneyimi Sonrası Yaşananlar	151
5.3. Öneriler	154
KAYNAKÇA	157
EKLER	167
EK 1. Anket Formu	168
EK-2. Şiddet Derecelendirme Tabloları.....	189

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Cinsiyete Göre Spora Katılım Seviyeleri</i>	40
Tablo 2. <i>Katılımcıların Cinsiyete Göre Yaş, Eğitim Durumu, Spora Katılım Bilgileri</i>	43
Tablo 3. <i>Cinsiyete Göre 18 Yaşından Önce Yapılan Spor Dalı Sayıları</i>	44
Tablo 4. <i>Engelli Bireyler İçin Organize Edilmiş Sportlara Katılım Durumu</i>	45
Tablo 5. <i>Cinsiyete Göre Spora Katılım Biçimleri</i>	45
Tablo 6. <i>Cinsiyet, Yaş, Eğitim ve Bölge Değişkenlerine Göre Şiddet Frekans ve Yüzdeleri</i>	75
Tablo 7. <i>Anne, Baba Eğitim Durumuna Göre Şiddet Frekansları</i>	78
Tablo 8. <i>Engelli Sporuna Katılıma Göre Şiddetin Görülme Sıklığı</i>	80
Tablo 9. <i>Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Engelli Sporuna Katılım Ve Bölge Değişkenlerine Göre Birden Fazla Şiddet Türüne Maruz Kalanların Frekans ve Yüzdeleri</i>	83
Tablo 10. <i>Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Engelli Sporuna Katılım ve Bölge Değişkenlerine Göre Şiddetin En Az Bir Türüne ve Tüm Türlerine Maruz Kalma Oranları</i>	86
Tablo 11. <i>Cinsiyete Göre Şiddet Deneyimlerinin derecesi</i>	90
Tablo 12. <i>Branşlara Göre Duygusal Şiddete Maruz Kalanlar</i>	93
Tablo 13. <i>Branşlara Göre Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar</i>	101
Tablo 14. <i>Branşlara Göre Cinsel Şiddete Maruz Kalanlar</i>	108
Tablo 15. <i>Şiddet Deneyimlerine Dahil Olan Kişi Sayısı</i>	114
Tablo 16. <i>Şiddeti Uygulayanların Rollerini</i>	116
Tablo 17. <i>Şiddeti Uygulayanların Cinsiyetleri</i>	119

Tablo 18. <i>Cinsiyete Göre Şiddet Uygulayan Kişilerin Yaş Durumu</i>	120
Tablo 19. <i>Sporda Kişiler Arası Şiddet Anketi ve Şiddet Derecelendirme Sınıflaması(Duygusal)</i>	187
Tablo 20. <i>Sporda Kişiler Arası Şiddet Anketi ve Şiddet Derecelendirme Sınıflaması(Fiziksel)</i>	188
Tablo 21. <i>Sporda Kişiler Arası Şiddet Anketi ve Şiddet Derecelendirme Sınıflaması(Cinsel)</i>	189



ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Woods'un spor piramidi.....	9
Şekil 2. Yaş grafiği.....	29
Şekil 3. Organize sporlara katılım.....	30
Şekil 4. Anket katılım isteği.....	30
Şekil 5. Gönüllü olur formu	31
Şekil 6. Yaş grafiği.....	31
Şekil 7. Cinsiyet grafiği.....	32
Şekil 8. Eğitim grafiği	32
Şekil 9. Birinci spor dalı grafiği	33
Şekil 10. İkinci spor dalı grafiği	34
Şekil 11. Üçüncü spor dalı grafiği	35
Şekil 12. Dördüncü spor dalı grafiği.	35
Şekil 13. Beşinci spor dalı grafiği	36
Şekil 14. Çocukluk spor deneyim puanlama grafiği	37
Şekil 15. Çocukluk sporlarına katılım biçimi grafiği.....	37
Şekil 16. Engelli bireyler için organize edilmiş sporlara katılım grafiği	38
Şekil 17. Spor dallarına göre spora katılım düzeyi	39
Şekil 18. Spora katılım düzeyleri	41
Şekil 19. Çocukluk yıllarında spora katılım bölgeleri.....	41

Şekil 20. Duygusal şiddet maddeleri görülme sıklığı.....	47
Şekil 21. Duygusal şiddet başlangıç-bitiş yaşı	48
Şekil 22. Duygusal şiddeti uygulayanlar	49
Şekil 23. Duygusal şiddeti uygulayanların cinsiyeti	50
Şekil 24. Duygusal şiddete dahil olan kişi sayısı	50
Şekil 25. Duygusal şiddeti yapanların yaş durumu	51
Şekil 26. Duygusal şiddeti birine anlattın mı?	52
Şekil 27. Duygusal şiddetin kime anlatıldığı.....	52
Şekil 28. Duygusal şiddeti anlatmak yardımcı oldu mu?	53
Şekil 29. Duygusal şiddetin nasıl sona erdiği.....	54
Şekil 30. Duygusal şiddet sebebiyle spora katılımıda yaşanan değişiklikler	55
Şekil 31. Duygusal şiddetle ilgili olarak yaşadıklarınızı nasıl düşündünüz? Nasıl düşünüyorsunuz?.....	55
Şekil 32. Fiziksel şiddet maddeleri görülme sıklığı	56
Şekil 33. Fiziksel şiddet başlangıç-bitiş yaşı.....	58
Şekil 34. Fiziksel şiddeti uygulayanlar.....	58
Şekil 35. Fiziksel şiddete dahil olan kişi sayısı	59
Şekil 36. Fiziksel şiddete dahil olanların sayısı	59
Şekil 37. Fiziksel şiddeti yapanların yaşı	60
Şekil 38. Fiziksel şiddeti birine anlattınız mı?	61
Şekil 39. Fiziksel şiddetin kime anlatıldığı	61
Şekil 40. Fiziksel şiddeti anlatmak yardımcı oldu mu?.....	62
Şekil 41. Fiziksel şiddetin nasıl sona erdiği	63
Şekil 42. Fiziksel şiddeti sebebiyle spora katılımıda yaşanan değişiklikler.....	64
Şekil 43. Fiziksel şiddetle ilgili olarak yaşadıklarınızı nasıl düşündünüz? Nasıl düşünüyorsunuz?.....	65

<i>Şekil 44.</i> Cinsel şiddet maddeleri görülme sıklığı	66
<i>Şekil 45.</i> Cinsel şiddetin başlangıç-bitiş yaşı	68
<i>Şekil 46.</i> Cinsel şiddeti uygulayanlar	69
<i>Şekil 47.</i> Cinsel şiddete dahil olan kişi sayısı	70
<i>Şekil 48.</i> Cinsel şiddete dahil olanların cinsiyeti	70
<i>Şekil 49.</i> Cinsel şiddeti yapanların yaşı.....	71
<i>Şekil 50.</i> Cinsel şiddeti birine anlattınız mı?.....	71
<i>Şekil 51.</i> Cinsel şiddetin kime anlatıldığı.....	72
<i>Şekil 52.</i> Cinsel şiddeti anlatmak yardımcı oldu mu?	72
<i>Şekil 53.</i> Cinsel şiddetin nasıl sona erdiği.....	73
<i>Şekil 54.</i> Cinsel şiddet sebebiyle spora katılımıda yaşanan değişiklikler	73
<i>Şekil 55.</i> Cinsel şiddetle ilgili yaşadıklarınızı nasıl düşündünüz? Nasıl düşünüyorsunuz?.	74
<i>Şekil 56.</i> Şiddet türleri dağılımı	88
<i>Şekil 57.</i> Duygusal deneyimlerin branşlara göre sıklığı.....	96
<i>Şekil 58.</i> Fiziksel deneyimlerin branşlara göre sıklığı	104
<i>Şekil 59.</i> Cinsel deneyimlerin branşlara göre sıklığı	111

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
DBS	Almanya Engelli Spor Derneği
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
IPV	Inter Personal Violence
SESAM	Sporcu Eğitim Sağlık Ve Araştırma Merkezi
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
WHO	World Healty Organization
YİBO	Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
OECD	Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü

BÖLÜM I

GİRİŞ

Çalışmamızın giriş bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıklarına değinilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Asıl amacı bir oyun, eğlence ve işten uzaklaşma olarak ortaya çıkmış olsa da spor, günümüzde ekonomik, siyasi ve bir takım başka sebepler yüzünden farklı anlamlar kazanmıştır (Atalay, 2012). Bu farklılaşmalar bir takım olumlu gelişmelerin yanında saldırganlık ve şiddet gibi belirli bazı istenmeyen davranışların spor alanlarında ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Girginer, Aydın & Çavdar, 2006). Daha önceki yüzyıllarda gerçekleşen bir dizi dönüşümün 19. Yüzyılda ortaya çıkmasına yol açtığı yeni bir model olan modern toplumun bir olgusu olarak spor, bu toplumun birtakım olumsuz bedelleri de içeren başlıca özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır (Amman, 2000).

Uygun koşullarda ve doğru bir düzende spora katılım çocukların hayatlarını olumlu yönde etkiler. Çoğu çocuk ve genç/adolesan için spor aktivitelerine katılmak oldukça eğlencelidir (Vertommen, 2016). Türkiye'nin hızla artan nüfusunu, bunun da çoğunluğunun genç ve dinamik nüfus olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, gençliğin serbest zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirebilmeleri önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Serbest zamanlarını iyi değerlendirecek sağlıklı ve güvenli ortamları bulamayan gençlik, uyuşturucu kullanımı, başıboşluk, lümpence yaşamak gibi uygunsuz yolları tercih

edebilmektedir (Karakuş & Küçük, 1999). Bununla birlikte, organize spor ortamları da istenmeyen veya uygun olmayan durumlara sahne olabilmektedir.

Dünya çapında milyonlarca çocuğun günlük olarak şiddete maruz kaldığı bir bağlamda spor alanları da bu şiddet alanlarından biri olarak inceleme konusu haline gelmiştir. Çocuklar; evde, okulda, sokaklarda, medyada, çocuk kitaplarında ve karikatürlerde şiddete maruz kalmakta ve bu eylemler; ebeveynler, akrabalar, akranlar veya yabancılar tarafından gerçekleştirilmektedir (Vertommen, 2016). Rekabetçi spor, oyunun "kıran kırana" mücadelenin bir parçası olarak rastgele fiziksel şiddet ve yaralanma olaylarına karşı yüksek tolerans gösterilen, antrenörler ve sporcular arasındaki asimetrik güç ilişkileri olan, erkek egemen cinsiyet oranlı, otoriter liderlikle ilişkili spor kültürü, sıklıkla fiziksel temas gerektiren, ödül yapılı ve erken yaşlarda başlanılan eşsiz yapılar ve kültürlerle karakterizedir. Bu özellikler sporun; çocuk sporculara, kişiler arası şiddete karşı elverişli bir ortam oluşmasını sağlamaktadır (Vertommen, 2016).

Devletin spor sahalarını daha güvenli hale getirmek adına almış olduğu tüm tedbirlere rağmen; modern organize sporun, performans odaklı yapısı itibarı ile genç katılımcılar için olumsuz etkileri olabilir (Lang & Hartill, 2015). Zorbalık, aşırı performans beklentisi ve istenmeyen fiziksel temas spor ortamlarında görülebilen şiddet unsurları arasındadır. Maalesef genç sporculardan bir çoğu, etrafındaki yetişkinler tarafından başarıları ile ilgilenilen objeler olarak görülürler (Brackenridge, 2001). Bu tutumlar, sporun gençler için potansiyel yararlarını tehdit etmekte ve ayrıca şiddete elverişli bir iklim yaratılmasına katkıda bulunmaktadır. Aşırı antrenman, belirli sporlarda uygulanan katı diyetlerin tetiklediği yeme bozuklukları, kaza ve yaralanma riskine ilişkin kendine zarar verme davranışları, genç sporculara yönelik spor alanlarında görülen şiddet ve istismarın sonuçlarının sadece birkaçıdır (David, 2005; Vertommen, 2016). Yetişkin gözetiminde ortaya çıkan rekabet baskısı, oyun ve sosyalleşme değerlerini tehlikeye atmaktadır. Modern organize spor, sporun en kapsamlı yönlerinin, eğitimsel kapsamını, sportmenliği, fiziksel ve zihinsel refahı gibi sporun çocuklara nasıl fayda sağlayabileceğini içeren soruların yeterince sorulmadığı bir ortamdır. Aslında olması gereken çocukların spordan nasıl faydalanabileceği sorularak uygun ortamların oluşturulmasıdır (David, 2005'den aktaran Vertommen, 2016). Bu doğrultuda bakıldığında gelecek performans sporcularının eğitimi, yarışma ve antrenmanda davranışsal yolların biçimlendirilmesine yol açan spor prensiplerinin uygulanması ve ortamların güvenli hale getirilmesi için devletin önemli sorumlulukları olduğu görülmektedir (Beatrice & Veronica, 2014).

Vertommen'in Hollanda ve Belçika'da gerçekleştirdiği araştırması baz alınarak yaptığımız bu çalışmada, öncelikli olarak çocukluk spor deneyimlerinde bu olası olumsuzluklara bakmak ve araştırmanın uygulama kısmında katılımcıların çocukluklarında spora katılımları esnasında ne tür davranışlarla karşılaştıklarını bulmak istiyoruz.

Türkiye'de sporda çocuk ve şiddet üzerine araştırmalar sınırlı sayıdadır. Ancak son yıllarda bu tür çalışmalarda giderek artış yaşanmaktadır. Bu araştırmalar arasında spor yapan-yapmayan çocukların şiddet eğilimleri (Aydın, Ersoy, & Aktaş, 2015), sporcuların veya öğrencilerin şiddete maruz kalma durumları (Acar, 2008; Karagün & Çağlayan, 2012; Bulut 2012), sporda çocuk koruma ve çocukların esenliği (Küçük & Koç, 2017; Yaprak-Kemaloğlu 2017-18, Sayın, Yaprak-Kemaloğlu & Okan 2017) gibi farklı temalarda çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmalar; bir ilde faaliyet gösteren (Acar, 2008; Bulut, 2012; Karagün & Çağlayan, 2012) sporcuların öfke düzeyleri (Karagün & Çağlayan, 2012), yatılı okul öğrencileri ve spor yapma alışkanlıkları (Acar, 2008), takım ve bireysel sporlara katılım durumu (Bulut, 2012) ya da ailelerin bakış açıları (Küçük & Koç, 2017), Türkiye'de futbol antrenörleri (Sayın vd., 2017) ve genel olarak sporda çocukların esenliği ve korumasıyla ilgili toplumsal politikalar ve düzen (Yaprak-Kemaloğlu, 2017-18) gibi çeşitli tema ve değişkenlere odaklı gerçekleştirilmiştir. Ancak, Türkiye çapında çocukluk dönemi spor ve şiddet deneyimleri üzerine kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu çalışmada yönteminden faydalandığımız Vertommen vd. (2016)'nin Hollanda ve Belçika'da internet üzerinden katılımı gerçekleştirilen çalışmalarına 4043 katılımcı katkı sağlamış; katılımcılar, spor alanlarında %38 oranında psikolojik şiddet, %11 oranında fiziksel şiddet ve %14 oranında cinsel şiddet ile karşılaştıklarını rapor etmişlerdir. Katılımcılar arasında belirli gruplar (örneğin engelliler, uluslararası yarışmalara katılanlar) anlamlı düzeyde daha fazla kişilerarası şiddet deneyimi rapor etmişlerdir (Vertommen, 2016).

Tüm dünyada bu sorunlarla mücadele önemli bir çalışma alanı haline gelmiş ayrıca çocuklara yönelik aşırı şiddet biçimleri (örneğin, cinsel sömürü, çocuk ticareti ve kadın sünneti) halk arasında büyük bir isyan ve kınamaya neden olmuştur. Yine de çocuklar birçok fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kalmaktadır (Vertommen, 2016). Literatürde, genel olarak şiddetin yeterli ölçüde tartışılmadığı ve yapıcı bilgi, politika ve uygulamaların tam olarak eşgüdümlemediği sıkça tekrar edilmektedir. Bu yüzden özellikle de görece daha yeni bir araştırma alanı olan sporda çocuk ve şiddet konuları dahil

olmak üzere genel olarak şiddet, en önemli toplumsal sorunlardan biri olarak araştırmacıların ve ilgili tüm paydaşların gündemini meşgul etmeye devam edecektir (Yaprak-Kemaloglu, 2018).

Şiddet, nesilden nesile, sanki yaşamın önlenemez ve doğal bir parçası gibi, çok fazla çocuğun günlük yaşamının bir parçası gibi devam etmektedir (Vertommen, 2016). Bununla birlikte Türkiye çapında çocukluk dönemi spor ve şiddet deneyimleri üzerine kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Spor alanlarında çocuğa yönelik şiddet olgularının yöntemde belirtilen çerçevede kapsamlı bir analizinin yapılması, söz konusu iyileştirme çalışmalarına yol göstereceğinden ve bu tür çalışmaların ivmesini arttırma potansiyeli bulunduğundan bu araştırma önemlidir.

Geleneksel olarak sosyal bir fayda olarak görülen sporun olumsuz tarafları üzerinde durmak pek de alışılacelmiş bir durum değildir (Coackley, 2011; Vertommen, 2016; Yaprak-Kemaloglu, 2017). Politikacılar, spordaki taciz ve istismar gibi kişilerarası şiddeti önlemek yerine, sporu daha yaygınlaştırmak, uluslararası başarılar elde etmek ve sakatlanmaları azaltmakla daha çok meşgul olmuşlardır (Coackley, 2011; Schipper-van Veldhoven, 2012; Vertommen 2016). Sporda şiddete ilişkin sayısız temsile rağmen çok az sayıda insan sporu şiddetle ilişkilendirmektedir. Halbuki sporda liderlerin sorumluluklarından biri de güvenli bir iklim yaratma olduğundan, gençlik sporunda şiddet olaylarının doğası ve sıklığını daha iyi anlamaları gerekmektedir (Vertommen, 2016).

Bu çalışmada elde edilen cevaplar, günümüz ve geçmişteki sorunların doğasını ve sıklığını belirlemede yardımcı olacaktır. Katılımcıların çocukluklarında sporla ilgili olumsuz veya zararlı pek ya da hiçbir deneyimleri olmamışsa bile, çocuk/gençler için organize edilen sporların hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin anlaşılmasını sağlaması bakımından bu çalışma faydalı olacaktır. Bu ve diğer araştırmaların sonuçlarına dayanarak önleyici tedbirlerin oluşturulmasında sorumlu otoriteler için öneriler geliştirilebilecektir. Böylece bu çalışmamız, spor ortamlarındaki kötü davranışları sonlandırmaya yardımcı olacak tedbirlerin ilerletilmesine hız verecektir. Çocukluk deneyimlerinin ortaya konması, başka çocukların organize sporlara katılırken istenmeyen veya uygun olmayan davranışlara maruz kalmalarını önlemeye yardımcı olacaktır.

Bu çalışmanın amacı, yetişkin katılımcıların çocukluklarında örgütlü sporlara katılımları sırasında karşılaştıkları psikolojik, fiziksel ve cinsel deneyimlerini araştırmaktır. Türkiye’de çocukların (18 yaş öncesi) organize spor aktiviteleriyle ilgili deneyimleri

üzerine geçmişle ilgili bir anket çalışmadır; (genç) yetişkinlere, çocukluk dönemlerindeki bazı deneyimleri hakkında sorular sorulacaktır. Çalışmamızda, aşağıdaki gibi soruların yanıtları araştırılacaktır;

- 1) Katılımcıların çocukluklarında örgütlü sporlara katılımları sırasında karşılaştıkları şiddetin sıklığı nedir?
- 2) Katılımcıların çocukluklarında örgütlü sporlara katılımları sırasında karşılaştıkları şiddetin türleri ve bu türlerin sıklığı nedir?
- 3) Sporda şiddete maruz kalan çocukların demografik risk faktörleri nelerdir?
- 4) Branşlara göre şiddete uğramada farklılıklar var mıdır?
- 5) Cinsiyete göre şiddete uğramada farklılıklar var mıdır?
- 6) Bölgelere göre şiddete uğramada farklılıklar var mıdır?
- 7) Eğitim durumuna göre şiddete uğramada farklılıklar var mıdır?
- 8) Şiddet en çok kimler tarafından gerçekleştirilmektedir?



BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde spor ve şiddetle ilgili temel bilgiler ve tez konusuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Spor ve Şiddet

2.1.1. Sporun Tanımı

Çok boyutlu karmaşık yapısı ile spor sosyolojik açıdan tanımlanması oldukça güç bir kavramdır. Bu güçlük spora yüklenen anlamların ve araçların çokluğu, sporun içerdiği çeşitliliğin dinamizmi, kapsamının belirsizliği, toplumdan topluma değişen arkaplanı ve günlük dilde yaygın biçimde kullanılması ile açıklanabilir (Amman, 2000). Yetim (2000)'e göre ise çok yönlü bir kavram olan sporun yapılış biçimi, branşları, kapsamı ve hedefleri farklı bir biçimde değerlendirildiği için farklı kişiler tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Fişek (2003)'e göre tanım ve yaklaşımlardaki karışıklıklar giderek yönetsel kargaşaları da beraberinde getirmiştir.

Toplumdaki sanayileşme, kentleşme, sekülerleşme, küreselleşme, endüstrileşme gibi makro süreçlerin etkisiyle sürekli değişime uğrayan bir olgudur (Amman, 2000). Başlangıçta yapılış amacı olarak insanın karnını doyurmak için avlanmak, hayatta kalmak, korunma ve kurtulma mücadelesinin vurgulandığı spor, günümüzde kişinin bedensel, bilişsel, sosyal ve ruhsal gelişimini destekleyen bir olgu olarak ele alınmaktadır. Tüm spor dallarının temelinde, insanın kendisiyle, doğayla ve başkalarıyla mücadelesi yer alır. Bu

bağlamda bakıldığında insanoğlunun hayatında önemli bir yeri olan spor insanlık tarihi boyunca gelişmiş ve hayatın değişmez bir parçası olmuştur (Köknel, 1996).

Spor, duygularımızı özgürce ortaya koyabildiğimiz sosyal bir deneyimdir, katılımcılar oyun ve hareketler vasıtası ile duygularını ifade ederler (Küçük & Koç, 2004).

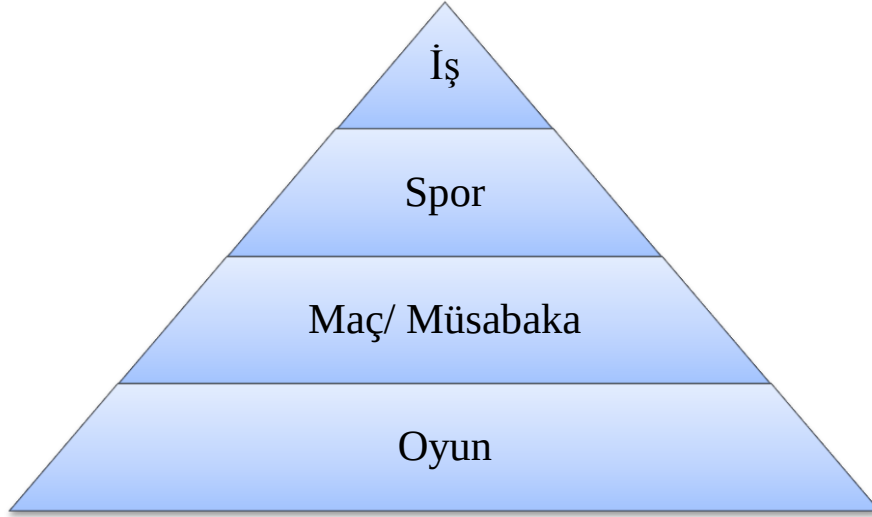
TDK (t.y.)’ya göre spor, “bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümüdür”.

Kelime anlamı olarak oyun, oyalanma, eğlenme, dinlenme, efkâr dağıtma ve her zamanki işten uzak durma anlamına gelen Spor kelimesi, İngilizce’nin yardımı ile bütün dünyaya tanıtılmış olmasına rağmen, Latince kökenli bir kelimedir. Latince “desportare” kelimesi vaktiyle Fransızca’ya “desport” oradan da İngilizce’ye “sport” olarak geçmiştir. Türkçe’ye de İngilizce olarak geçen bu kelime; tek başına, toplu veya takım halinde icra edilen, kendisine has hususi kural ve teknikleri olan, bedeni ve zihni kabiliyetlerin tekamülünü sağlayan eğitici, eğlendirici uğraşı anlamındadır (Savaş, 1997). Zaman içerisinde bilim insanları spor kavramını farklı biçimde tanımlama yoluna gitmişlerdir.

Açıkada ve Ergen (1990) sporu, bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini sağlayan, bilgi, beceri ve liderlik yeteneklerini geliştiren bir araç olarak tanımlamışlardır. Diğer bir tanımda, Erkan (1992), sporu, kişinin tabii çevresini beşerî çevre hâline getirirken elde ettiği yetenekleri geliştiren, belirli kurallar çerçevesinde “araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içerisinde veya tam zamanını alacak şekilde bütünleştirici, beden ve ruh sağlığını geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgu” şeklinde tanımlamıştır.

Literatürde karşımıza çıkan spor tanımları incelendiğinde bugünkü işlevleri bakımından benzer şekilde tanımlanmış olmalarına rağmen spor kavramını tam olarak ifade etmekte belirgin olmadıkları görülmektedir. Ayrıca bu tanımlamalarda spor olgusu bileşenlerinin sıklıkla birbirlerinin yerine kullanıldığı da görülmektedir. Bu noktadan hareketle yukarıda incelediğimiz tanımlara ek olarak bazı araştırmacıların zamanımıza uygun daha güncel ve daha belirgin spor tanımlamalarının da ortaya koydukları söylenebilir.

Örneğin, Woods (2007), sporun tanımlanmasında bu iç içe geçmiş kavramların ayrıştırılmasına yardımcı olacak spor piramidi olarak adlandırdığı bir model belirlemiştir. Bu piramitte insan aktivitesini oyun, müsabaka, spor ve iş olarak dört basamağa ayırmıştır (Woods, 2007, s.5).



Şekil 1. Spor piramidi, Kaynak: Woods (2007). *Social Issues in Sport*.

Birinci basamak oyun kavramından oluşmaktadır. Woods oyun kavramını, çocukluk çağında başlayan ve ömür boyunca değişik şekillerde devam eden bir aktivite olarak tanımlamaktadır. Keyif vermesi dışında oyunun sonucunun hiçbir önemi yoktur (Woods, 2007, s. 5).

İkinci basamak ise müsabaka(maç) boyutudur. Oyunun daha büyük yapıya sahip ve rekabet içeren bir türevi olan bu boyutta maçlar resmi ya da resmi olmayan kurallarla idare edilirler, rekabet içerirler, şans, taktik, yetenek ya da bunların birleşimini içeren, prestij ya da statü kazandıran sonuçları vardır (Woods, 2007, s.6).

Dördüncü basamak olan iş boyutu, yapılması gereken bir görev, aşılması gereken bir engel ya da belirli bir amaca ulaşmak için fiziksel ya da mental faaliyet gerektiren bir aktivitedir. İnsanlar genellikle işi, ömürlerini sürdürmek için kullanacakları şeyler karşılığında yaparak hayatlarını idame ettirirler. İş, piramidimizin en tepesinde yer alır çünkü spor profesyonel seviyede iş kimliğine bürünebilir. Profesyonel sporcular fiziksel yeteneklerini geliştirip iş yapmak için para alırlar. Her ne kadar bütün profesyonel sporcular işe çocuklukta oyun oynayıp daha sonra maçlara katılıp spor yapmış olsalar da yıllar süren rekabet, mücadele, sakatlık, işveren, taraftar ve medyanın beklentilerini karşılama stresi sonunda spor faaliyetlerine iş olarak bakmaya başlamaktadırlar (Woods, 2007, s. 7).

Bu tanımlamada ki son iki basamakta faaliyet gösteren bireylerin yüzdesi genç nüfus ile oranlandığında sonucun oldukça düşük olduğu söylenebilir. Sporcuların sadece küçük bir yüzdesi profesyonel seviyeye çıkmayı başarabilir. Bir toplumun sağlık ve refahı yaptığı

egzersizler ve aktiviteleriyle doğru orantılıdır. Yine de sporda başarılı olmak çok az insana nasip olan bir lütuftur (Woods, 2007,s.7).

Özellikle günümüzde gelişmiş ülkeler spor yarışmalarında ön planda yer alabilmek, büyük başarılar kazanarak ulusal saygınlıklarını arttırmak için sporcu yetiştirmeye büyük önem vermektedirler (Yetim, 2000). Ülkemizde de sporda uluslararası platformlarda yarışmak ve dünyada bu alanda yerimizi almak için yetenekli sporculara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sporcuların yetişmesi ise sistemli ve koordineli bir çalışma gerektirmektedir (Demiral, Erdemir & Kızılyaprak, 2006). Gençlere düzenli fiziksel aktivite alışkanlığının kazandırılması, yetenekli gençlerin belirlenerek üst düzeyde sporcuların yetiştirilmesi, başarılı gençlik ve spor politikalarıyla gerçekleştirilebilir (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013). Nitekim, sporda ileri seviyede faaliyet gösterebilecek bireyler yetiştirilmesi devlet politikası olmuştur. 1982 Anayasanın 59.maddesi "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur." diyerek devletimizin sporcu yetiştirilmesi için imkan ve fırsatlar sunmakla mükellef olduğunu beyan etmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982).

Dolayısıyla, oyun ve müsabaka kavramları ile ifade edilen sportif etkinliklerde yer alan bireyler ile spor ve iş basamağında (üst düzey) yer alan bireyler farklı biçimde değerlendirilebilir.

2.1.2. Sporun Amaçları

Fiziksel aktiviteye katılmaya atfedilebilecek gelişmelerin ötesinde, spora katılım, bilişsel, psiko-sosyal sağlık ile işbirliğini, sosyal ilişkileri, saygıyı, adil oyunu, sportmenliği ve takım çalışmasını teşvik edebilir (Eime, Young, Harvey, Charity, & Payne, 2013; Vertommen, 2016; Yıldız ve Yaprak 2018). Dolayısıyla devletler tarafından spora veya fiziksel aktiviteye hayat boyu katılım alışkanlıkları kazanmanın önemi bilinmektedir ve toplumlar bu görevi diğer tüm mekanizmaların yanı sıra özellikle beden eğitimi ve spor dersleri (BES) aracılığıyla gerçekleştirmeye çalışmaktadır. BES derslerinde bilişsel, psiko-sosyal ve fiziksel kazanımlar sadece teorik olarak değil hareket yoluyla da sağlanır; okul eğitim programlarında başka bir alan psikomotor gelişime bu ölçüde katkı sağlayamaz (Wuest ve Bucher, 1999; Akandere vd., 2010; Yaprak & Yıldız, 2018).

Spor, çocuklara işbirliği, sağlıklı rekabet, sağlık ve disiplin öğretimi için harika bir araçtır. Bununla birlikte, uygunsuz ortam ve davranışların olduğu spor takımları yanlış karakter

özelliklerinin (saldırganlık, sağlıksız rekabet, zorbalık, şiddet vb.) gelişmesine vurgu yapar veya izin verir (Yanklowitz, 2013). Bazı çalışmalar öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde beceri öğrenimi odaklı aktiviteleri sağlıkla ilgili olanlara veya performans odaklı iklime tercih ettiklerini ortaya koymuştur (Yıldız ve Yaprak, 2018). Ebeveynler ve diğer yetişkinler spor yaparken, kuralların tarafsızlıkla uygulanmasını ve herkesin (ebeveynler dahil) sporun felsefesine uygun bir şekilde davranmasını sağlamalıdır. Bunu yaparsak, hepimiz için ömür boyu faydası olabilir (Yanklowitz, 2013). Söz konusu olumsuzluklar çıkarıldığında, hem yetişkinler hem de çocuklar için BES dersinde veya genel olarak spor yapmak en popüler eğlence etkinliklerinden biridir (Vertommen, 2016, Yıldız ve Yaprak, 2018). Spor, genel olarak sosyal sermayenin inşa edilmesinde (örneğin, iyileştirilmiş sağlık, gençlerin sosyal bütünleşmesi ve sosyalleşmesi) kullanılır (Brackenridge, 2010). Spor sağlıklı yaşam tarzları, öz disiplin, vatandaşlık ve kişisel ahlakın geliştirilmesinde bir araçtır (Coakley, 2017).

Spor, modern toplumlarda sosyal çevrede yapılan bireyin bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimini destekleyen bireysel gibi görülmesine rağmen mekan, ortam, yapılış şekli ve amacı itibari ile de sosyal bir eylem biçimidir. Boş zamanların etkin bir şekilde değerlendirilmesinde en çok başvuru yollardan birisidir ve bu etkinliklere katılan bireylerin, katılmayanlara oranla daha sağlıklı oldukları kabul edilen bir gerçektir. Özellikle açık hava etkinliklerinin, ruh sağlığına olumlu etkileri vardır. Bazı etkinlikler dolaşımı artırır. Sportif faaliyetler, insanın tüm organlarının gelişmesine katkı sağlar (Tezcan, 1982). Genellikle gençlerde fiziksel aktivite ile zihinsel sağlık arasında, düşük depresyon riski, artan özgüven ve gelişmiş bilişsel işlevsellik olarak ifade edilen açık ilişkiler vardır (Biddle & Asare, 2011, aktaran Vertommen, 2016).

Spor, çocuklar için günde 60 dakika olması gereken, ömür boyu sürecek bir egzersiz şekli oluşturmak için harika bir yoldur. ABD Hükümeti yayınladığı fiziksel aktivite için kılavuz ilkelerine uygun olarak düzenli egzersiz yapan kişilerin, daha uzun yaşadıklarını, daha sağlıklı yaşamlar sürdüklerini, depresyona girme, kilo alma, hipertansiyon geliştirme, tip 2 diyabet, kalp hastalığı, belirli kanser ve osteoporoz olasılığının düşük olduğunu ve bilişsel işlevlerin korunmasına yardımcı olduklarını not eder. Yaşlandıkça giderek daha önemli olan denge sağlamada da spor destekleyicidir (Yanklowitz, 2013).

Spor, insanların her türlü rekreatif gereksinimlerini karşılayabilecek özelliği olan bir olgudur. Spor, kapalı ya da açık alanlarda, araçlı ya da araçsız, ferdi veya grup olarak,

zamanlı ya da zamansız, yerel, bölgesel, milli ya da uluslar arası düzeyde yapılabilir. Boş zamanların etkili kullanımını bireylerin yaşam kalitelerini artırır, sağlıklı, mutlu, eğlenmiş, dinlenmiş kişilerde toplum gelişimine önemli katkılar sağlar. Spor aktivitelerinin temel amaçları ise, sağlık, özgüven, kişiler arası iyi ilişkiler, boş zamanı efektif kullanma ve aktif yaşam alışkanlıklarının kazanılmasıdır (Lumpkin, 1990).

Spor antrenmanı (eğitimi) ise hem kazanılmış spor hem de sosyal ve davranışsal ilgi alanlarına özgü doğru ya da yanlış alışkanlıkları kapsayan disiplinli bir süreçtir. Spor antrenmanı (eğitimi), performans sporcusunun çok taraflı eğitimine özgü çok sayıda kurallara, prensiplere, normlara yol açan uygulamalı, metotlu, örgütsel ve olası yönlerinin sistemleştirmesinin gerekli olduğunu vurgular. Spor antrenmanı (eğitimi), bir bireyin olasılıklarını keşfetmek ve büyük sonuçlar elde etmek için fiziksel biçimlendirici değerlerle beraber eğitici-öğretici bir süreç haline gelmiştir (Beatrice & Veronica 2014).

Spor günümüzde tüm dünyada oldukça fazla izleyicisi bulunan ve günden güne gelişmekte olan finansal açıdan milyonlarca doları kapsayan oldukça büyük bir endüstri haline gelmiştir. Bu sektörün getirileri pek çok insanı yakından ilgilendirmektedir. Bu sebeple spor olaylarına bakış da günden güne değişmektedir (Özen vd., 2013; Yücel vd. 2015).

Bilindiği üzere sporda şiddet, bir sebep olmaktan çok sonuç odaklı olup psikolojik ve sosyal bir problemdir. Bu sebeple, şiddetin ortaya çıktığı sosyal ve psikolojik zeminin iyi analiz edilmesi gerekmektedir (Biçici, 2013). Sporun endüstriyelleşme süreci ile birlikte, ticari ve ekonomik kaygı ve getiriler sporun doğasında bir takım farklılıklar meydana getirmiştir. Sporda yüksek performansın, ticari değerler ile belirleniyor olması sporda saldırganlığın, şiddetin ve istenmeyen davranışların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yüksek düzeyde mücadele ve rekabetin sporcuların psikolojisini olumsuz yönde etkileyerek, sporun; oyuncular ve de izleyiciler arasında şiddetin, saldırganlığın ve çirkin tezahüratın ortaya çıkmasına zemin hazırladığı söylenebilir (Özsoy, 2013).

Spor anlayışı ve amaçlarında meydana gelen olumsuz farklılaşmaların sonucu olarak bir takım farklı söylemler ortaya çıkarmıştır. Başarıya giden yolda her şeyin mubah olarak görülmeye başlanması sonucunda spor sahalardan çok, saha dışına itilmiş ve asıl amacından uzaklaştırılmıştır. Oyuncuların, yöneticilerin, taraftarın, hakemlerin, her kesimin farklı bir takım hesaplar yaptığı organizasyonlar haline gelmiş bunun sonucu olarak da rekabetler kavgaya, dostluklar düşmanca tavırlara dönüşmüştür (Biçici, 2013).

Spor sahalarının barış, kardeşlik ve sevginin beşiği olarak anılışının aksine günümüzde sporda şiddet ve saldırganlık, istenmeyen davranışlar ve zararları giderek artmaktadır. Bir çok farklı sebepten kaynaklanan bu durum spora gönül veren tüm bireylerin rahatsız olmasına neden olmaktadır (Yücel vd.,2015). Sporda amaç, daha hızlıya, daha güçlüye, daha yükseğe ulaşmaktır ve evrensel ilke ve kurallar ışığında gerçekleşen aktivitelerdir. İdeal anlamıyla spor, mücadele ve rekabetin yanı sıra sevgi, barış ve kardeşliktir. Ancak aktif olarak sporun içinde olanların veya seyirci ve taraftarların, kimi nedenlerle bu amaçları göz ardı etmeleri sonucunda, spor şiddet eylemlerinin yer aldığı bir alana dönüşmüştür (Özsoy, 2013).

Kişileri stresten uzaklaştırarak, rahatlamalarını, mutlu olmalarını ve de keyifli anlar yaşamalarını sağlayan bir faaliyet olması gereken spor, doğasında var olan bazı kurallı sert temasların spor oyunları sırasında şiddet unsuru olarak gösterilmemesi gerektiği düşüncesi sebebiyle zaman zaman içerisinde şiddet unsurlarını da barındırmaktadır (Şahin, 2003; Yetim, 2005). Pek çok sebeple spor, özünde var olan güzel duygulara yakışmayan ve maalesef dozu ve etkileri de giderek artan şiddet olaylarının sergilendiği bir alan olmuştur. Spordaki sevgi ve huzur ortamının yanında artık küfür, kavga ve saldırganlık gibi bir takım istenmeyen davranışlar da yer almaktadır. Bu da sporun temel amacından veya olumsuz işlevlerinden uzaklaşmasına ve şiddetin yaygınlaştığı bir alan olarak algılanır hale gelmesine sebep olmaktadır (Girginer vd., 2006).

2.1.3. Şiddet

Sosyologlara göre şiddet, bütünsel bir yaklaşımla ve sosyal ilişkilerin dinamikleri içinde en iyi şekilde anlaşılabilir (Kocacık, 2001; Yaprak, 2019). Çok sayıda ilgili kurumun ve çeşitli alanlardan (felsefi, dilbilimsel veya sosyo-dilbilimsel, psiko-sosyal, politik çalışmalar gibi) araştırmaların şiddeti etraflica incelemekte ve konuyla ilgili çeşitli açıklamalar getirmekte olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Yaprak, 2019).

Şiddet hayatın her alanında görülen ve tüm dünyada çeşitlenerek artan toplumsal bir sorundur (Gökkaya, 2009; MEB, 2006; Yaprak 2017, 2019). Niteliği ve kapsamı sürekli olarak tartışılan şiddet kavramı, hayatımızın bir parçası olarak tarihin her döneminde var olmuştur. Tarih boyunca şiddet, kimi zaman psikolojik bir travma, kimi zaman ise toplumsal yıkımlara yol açan bir savaş olarak karşımıza çıkmıştır (Akdemir, 2009).

Şiddet kelimesinin etimolojisi, farklı dil ve toplumlar arasında çağrıştılabileceği olası farklı anlamlar ve kültürel ilişkiler üzerine yol göstericidir (Yaprak 2017, 2019). Buraya bazı

örneklerini taşıdığımız Dursun (2011) çalışmasında şiddet kavramının böyle bir çözümlemesini sunmuştur. Bu çalışmada şiddet sözcüğünün dilimize Arapça'dan girdiği ve “yapılan şeyden” daha çok “yapma, etme tarzına” bir göndermede bulunan “peklik”, “sertlik”, “sıkılık” anlamlarını içerdiği bildirilmiştir (Dursun 2011, akt. Yaprak 2017). Bu haliyle anlamı, İngilizce ve Almanca'daki anlamlarından biraz farklıdır; İngilizce “violence” sözcüğü, Latince “violentus” ve “violare”den gelmektedir ve bunlardan ilki (violentus) cebri, kuvvetli, hiddetli, sert, zorlu, taşkın anlamlarını taşımaktadır (Dursun 2011, akt. Yaprak 2017).

Wade (1971)'e göre Latince “violentus”, “bir şeyin yapılma tarzını” vurgulamaktadır, diğerrinin (violare) ise “incitmek, zarar vermek, bozmak, lekelemek, tecavüz etmek, zorlamak, çiğnemek, ihlal etmek” anlamları olup “yapılan şeyi” vurgular (Dursun, 2011). Dolayısıyla, İngilizce kullanımının Latince köklerinde, biri genel olarak kuvvet fiilini diğeri de ihlal etme'yi içeren iki temel anlama ulaşmaktayız. Şiddetin eski Yunancası “bia” sözcüğünün kullanımı da bu etimolojiye paralel bir kökte yer almaktadır (Dursun 2011, akt. Yaprak 2017).

Waldenfels (2006)'e göre şiddetin Almanca karşılığı olan “Gewalt”ın bir yanda “potestas”, diğerr yanda “violencia” olmak üzere çift anlamı bulunmaktadır; “Güç, kuvvet, sınırlamak, çatışmak, zorlamak, tehdit” sözcükleriyle etkileşir. “Gewalt” Almanca “walten” sözcüğü ile eşanlamlı olarak “hukuk kuran şiddet” anlamı bulunduğu bildirilmektedir (Waldenfels, 2006; Benjamin, 2010; Dursun, 2011, akt. Yaprak 2017).

Şiddet, kötü muamele ve kötüye kullanma kavramlarının kullanımı dünya genelinde değişmekte olup bu durum çalışmalar arasında yaygınlık oranlarının yorumlanmasını ve karşılaştırılmasını zorlaştırmaktadır (Vertommen, 2016; Yaprak ve Küçük, 2018). Psikologlar ve avukatlar gibi profesyonellerin laboratuvar ve mahkemelerdeki uygulamaları için kesin tanımlara ihtiyaçları vardır. Bununla birlikte şiddetin daha geniş sosyal anlamlarını yorumlamaya niyetli olanlar için, tek bir (spor) şiddet tanımı mümkün değildir ve olmamalıdır (Goldstein 1983; Messner 1990; aktaran Yaprak 2019).

Şiddet terimi, kavramsal olarak ve işlevsel olarak kötüye kullanım terimi ile ilişkilidir (örneğin, taciz, eşler arası zorbalık ve sözlü yıldırma gibi) (Brackenridge, 2010) ve daha geniş bir davranış yelpazesini de içerir (Krug, Mercy, Dahlberg, & Zwi, 2002; United Nations, 2006, akt. Vertommen, 2016). Şiddetin toplum tarafından nasıl algılandığı da son derece önemlidir. Çünkü toplum tarafından kabul gören şiddet meşrudur ve yaşam biçimi

olarak benimseniyorsa da sorun olarak algılanmaz ve sorun çözmenin bir aracı olarak kabul edilir (Ergil, 2001). Birileri, ıslık çalma, bakış ve alay gibi daha yumuşak formlar içeren bu kadar geniş bir şiddet tanımını benimseme kararını sorgulayabilir (Vertommen, 2016). Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi bu konuyla ilgili olarak şunları söylemektedir: “Çocuklara yönelik her türlü şiddet hafif bile olsa kabul edilemez. [...] Sıklık, zararın ciddiyeti ve zarar verme niyeti şiddetin tanımları için ön koşul değildir. Taraf devletler çocuğun çıkarlarına orantılı tepkiler verebilmek için müdahale stratejilerinde bu gibi faktörlere başvurabilirler, ancak tanımlar, hiçbir şekilde şiddet biçimlerini yasal ve/veya sosyal olarak kabul edilebilir olarak tanımlayarak çocuğun mutlak hakkı olan insanlık onuruna ve fiziksel ve psikolojik bütünlüğüne zarar veremez” (2011, p. 8, akt. Vertommen, 2016).

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi şiddet tartışmalı, çok boyutlu bir terimdir ve ilgili çok sayıda tanım geliştirilmiştir (Goldstein, 1983; Messner, 1990; Vertommen, 2016; Yaprak, 2019). En sık karşılaşılan “şiddet” tanımlarından biri Dünya Sağlık Örgütü'ne aittir (Yaprak, 2019). DSÖ'ye göre şiddet, “kendine, başka birine, bir gruba veya topluluğa karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişim bozukluğu ya da yoksunluk ile sonuçlanan veya sonuçlanma olasılığı yüksek olan kasten fiziksel zorlama ya da gücün tehdit veya fiili olarak kullanılması”dır (WHO, 2002, s. 4, Yaprak 2019). Şiddet, yaralanma, bastırma, öfke veya duygusal baskıya yol açan davranış veya yaklaşımdır (Arın, 1996; Öztunalı-Kayır, 1998). Şiddete ilişkin etimolojik görüşler kapsamlıdır. Kısacası, şiddet, kötüye kullanılan bir güç veya enerjidir. Zorlamayı içerir ve gönüllülük veya istekli olmayı dışlar (Dursun, 2011), bu nedenle aşırı güç zarara neden olur veya zarar verme ya da yıkıma neden olma potansiyeline sahiptir (Coakley, 2007; Yaprak, 2019).

Köknel (1996)'e göre yıkıcı bir davranış biçimi olan şiddetin kökeninde saldırganlık duygusu bulunmaktadır. Bununla birlikte toplumsal ve bireysel şiddetin altında yatan bir çok sebep vardır. Ancak, tarih boyunca insanlar, sebep oldukları saldırgan davranışları her zaman haklı görmüş, görmek istemişlerdir. Bu düşünce tarzıyla insan kendisinin iyi, doğru, güzel, haklı olduğuna, diğerlerinin ise hatalı ve haksız olduğuna inanır (Köknel, 1996).

Şiddet, bireylerin duygusal baskı altına alınmasına, sindirilmesine, öfkelenirilmesine ya da yaralanmalarına neden olan fiziki bir davranış ya da hakaret şeklinde tanımlanabilir (Sezen, 2009). Bir başka tanımı ile şiddet, kişiye zarar vermek, onuru kırmak, huzura son

vermek, kanuna uymamak, birilerinin hakkını ya da haklarını çiğnemek, incitmek, hırpalamak ya da zor kullanmaktır (Erten & Ardalı 1996).

Çocuk Hakları Sözleşmesinin 19. Maddesinde şiddet (Birleşmiş Milletler, 1989; Vertommen, 2016): “[.]ebeveyn(ler), yasal vasi(ler) veya çocuğun bakımını üstlenen diğer kişiler dahil olmak üzere kişilerin yaptığı cinsel istismar, her türlü fiziksel veya zihinsel şiddet, yaralanma, ihmal veya ihmal tedavisi, kötü muamele veya istismar” olarak tanımlanmıştır.

Şiddet sayısız yollarla meydana gelebilir. Literatürde spor alanlarından temsiller, şiddeti açıklama girişimlerinde dahi kullanılmıştır (Dursun, 2011; Yaprak, 2017). Sporda, oyunun normal bir parçası olarak kabul edilen davranışları, yani kasıtlı veya kazara olmayan şiddetin etik çizgiyi aşp aşmadığı gibi durumları ayırt etmek gibi gelenekler bulunmaktadır. Buna göre, öngörülen temel kuralların sınırları dahilinde meydana gelen şiddet kuramsal incelemeler haricindeki ele alışlarda genellikle dikkate alınmamaktadır (Vertommen, 2016; Coakley, 2011; Yaprak, 2019).

Sporda şiddet bağlamına ve türlerine aşağıda söz konusu başlık altında da değinilmiştir. Bundan önce, bu tezde kullanılan anketin içeriğinde de yer alan fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet türlerine burada kısaca değinilmiştir.

2.1.3.1. Fiziksel Şiddet

Şiddet denildiğinde ilk akla gelen şiddet türü olan fiziksel şiddet, insanların bedensel bütünlüğüne karşı yapılan, sert ve acı verici bir davranıştır. Kişilerin malına, canına, bedensel bütünlüğüne, özgürlüğüne karşı bir tehdit söz konusudur (Ünsal, 1996).

Dünya Sağlık Örgütüne göre en çok saptanan şiddet türü fiziksel şiddettir. Güç kullanarak karşısındakini hırpalamak, dövmek eylemleriyle başlayan fiziksel şiddet, ölümle sonuçlanan olaylara dahi neden olabilir. Fiziksel şiddet mağdurun sağlığını olumsuz etkileyen vücutta yaralanmalara, sıyrıklara, ekimozlara, yanıklara ve kırıklara sebep olan ve çok daha ağır sonuçlara da yol açabilen davranışlardır (World Report on Violence and Health, 2002).

Şiddet ister kişiler arası ister devletler arası isterse de toplum ve devlet arasında boy gösterebilir genellikle fiziksel şiddet olarak algılanır. Çünkü şiddetin en somut halidir fiziksel şiddet. Özellikle mağdur üzerinde yarattığı tahribat ile diğer şiddet türlerine göre çok daha

kolay fark edilebilir (Taşdemir-Afşar, 2015). Fiziksel şiddet, “insanların” bedensel bütünlüğüne karşı yapılan sert ve acı verici davranışlardır. Fiziksel şiddet; tokat atmak, tekmelemek, dövmek, itmek, saçını çekmek, yumruklamak, kol kıvrırmak, bir yerini kırmak, silah, kesici-delici bir aletle yaralamak ya da kimyasal bir madde ile yakmak, öldürmek ya da tedavi olmasına engel olmak şeklindeki eylemlerde kendisini gösterir (Taşdemir-Afşar, 2015).

2.1.3.2. Duygusal Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü duygusal ve sözel şiddeti; kişilere karşı sistemli olarak, kişinin ruh sağlığını, benliğini, sosyal ve psikolojik gelişimini kötü yönde etkileyen olumsuz yargılar, atıflar ya da sözel davranışlar olarak tanımlamaktadır. En büyük özelliği süreklilik arz etmesi ve tekrarlamasıdır (World Report on Violence and Health, 2002).

Duygusal şiddet tanımı, daha geniş anlamda şiddet tanımlarında da karşımıza çıkabilmektedir; örneğin şiddet, insan üzerindeki ruhsal ve fiziksel etkileri tam olarak ölçülemeyen ancak dolaylı ya da somut bir biçimde hissedilebilen baskılardır (Ünsal, 1996; Erten & Ardali 1996).

Örneğin, sporda, erkekler erken yaşlarda yanılırlı erkeklik inşasıyla ilgili çağrışımları keşfederler ve “kız gibi” benzeri sosyal etiketlerden kaçınmak için sporda şiddetli davranışları sergilerler (Ingham & Dewar 1999; Coakley, 2007; Yaprak 2017, 2019). Eğer söz konusu paradigmaya uymazlarsa, erkek akranlarından veya bu tür yaklaşımların ve normların baskın olduğu toplumdan tepki hatta zorbalık görme riskini almaktadırlar (White & Young 1997; Coakley, 2007; Yaprak, 2017).

Küfür, hakaret, bağırma, tehdit, aşağılama, alay etme, korkutma, başkalarıyla mukayese etme, kişisel gelişimine izin vermeme, evden dışarı çıkmasına izin vermeme, sürekli sözünü kesme vb. davranışlar duygusal şiddet içeren davranışlara örnek olarak verilebilir (KSGM, 2009; Taşdemir-Afşar, 2015). Yine, bir kişiyi sistemli bir şekilde duygusal olarak sömürmek, psikolojik baskı uygulamak, aşağılamak, kontrol altına almak ya da kişiyi cezalandırmak adına yapılan her türlü söz ve eylemler duygusal şiddet olarak kabul edilmektedir (KSGM, 2008).

2.1.3.3. Cinsel Şiddet

Dünya sağlık örgütü "Şiddet ve Sağlık Konusundaki Raporu"nda cinsel şiddeti, kişiye rızası dışında cinsel yaklaşım ve tekliflerde bulunmaya, cinsel bir eylem gerçekleştirmeye, istenmeyen cinsel sözler söylemeye, ya da bir kişiyi ticari amaçla cinsel olarak kullanmaya yönelik eylemlerin tümünü kapsayan ve kişinin cinselliğine karşı dolaylı ya da direkt olarak baskı ve zorlamayla yapılan cinsel eylemlerdir" olarak tanımlamaktadır (World Report on Violence and Health, 2002).

Cinsel şiddette saldırganın tek amacı mağdurdan cinsel olarak yararlanmak değil, onu kontrol etmek, boyun eğdirmek, zorlamak ve utandırmaktır. Tüm bu sebeplerle cinsel şiddet, zorlayıcı ve yıkıcı bir şiddet türüdür. Cinsel şiddet; kurbanla mağdur arasındaki ilişkinin boyutu ve mekan fark etmeksizin, her koşulda kişinin cinselliğine karşı direkt ya da dolaylı olarak zorlama ile yapılan cinsel eylemlerdir (World Report on Violence and Health, 2002).

Cinsel şiddet; kişiyi istemediği bir cinsel ilişkiye zorlamak cinsel şiddet olarak tanımlanmaktadır (KSGM, 2008). Bu şiddet türünde görülen eylemler şunlardır; eşi bile olsa tecavüz, yani istemediği yer ve zamanda, istemediği şekilde ya da başka insanlarla cinsel ilişkiye zorlamak, zorla evlendirmek, çocuk doğurmaya ya da doğurmamaya zorlamak, cinsel uzuvlarına zarar vermek, yazılı ya da sözlü olarak cinsel içerikli tacizlerde bulunmak, namus sebebiyle öldürmek veya öldürmesi için baskı yapmak (KSGM, 2009; Taşdemir-Afşar, 2015).

2.2. Sporda Şiddet

Şiddet kesin olarak sporda yeni bir olgu değildir. Tarih boyunca hem sporcular hem seyirciler/taftarlar terör olayları dahil şiddet içeren eylemlere karışmıştır. Ancak, insanların, bunu kontrol edilebilir bir sorun olarak değerlendiren olmaları, umut vericidir. Sporda şiddet spor etiğine aşırı sapkın uyumdan, ticarileşmeye, çocukların esenliğine aykırı uygulamalardan erkekliğin kültürel yanılgılı tanımlamalarına kadar çeşitli faktörlerle ilişkilidir (Coakley, 2011; Yaprak 2017, 2019; Sayın vd., 2017; Yaprak & Küçük 2018).

Birçok toplumda, belirli türdeki (ağır temaslı gibi) sporlara katılım veya katılmama ve şiddet uygulayabilme, erkekliği kanıtlamanın önemli yolları haline geldi (Coakley, 2007; Yaprak, 2017). Modern sporda kuvvet, saldırganlık ve fiziksel zorlama tahakküm, güç ve

erkeklik ile eşitlenerek (erkek) şiddeti(ni) doğallaştırmada kullanılmıştır (Theberge, 1987; Messner, 1990; Coakley, 2011; Yaprak, 2017, 2019), bu da ataerkilliğe destek ve haklılık kazandırmıştır. Dolayısıyla bütün bunların sadece profesyoneller için değil, aynı zamanda kamuoyu anlamlarının inşasının geliştirilmesinde kritik önemi bulunmaktadır (Bianchi, 1980; Hall, 1987; Komisar, 1980; Sabo & Runfolo 1980; Messner, 1990; Coakley, 2011; Yaprak, 2017, 2019).

Her ne kadar kurumsallaşma, kontrol mekanizmaları, kalabalık yönetimi gibi şiddete karşı belirli düzenler geliştiriliyor olsa da sporda şiddet, hak ihlalleri ve sakatlıklar devam etmektedir. Özellikle erkek sporunda şiddeti kontrol etmek zordur, çünkü bu genellikle sporcunun, “sporcucu” ve “erkek” olarak geliştirdiği kimliğe bağlı olmaktadır (Messner, 1990; Coakley, 2011; Yaprak, 2017).

Spor bağlamında şiddet, sayısız türde ve biçimlerde ortaya çıkabilir (Yaprak, 2019). Daha önce de belirtildiği gibi şiddetin veya sporda şiddetin daha geniş toplumsal anlamlarını yorumlamaya girişenler için, şiddetin tek bir tanımı, ne mümkündür ne de böyle bir şey istenir (Goldstein, 1983; Messner, 1990; akt. Yaprak 2017, 2019).

Sporda şiddet spor sosyolojisi, psikoloji, kriminoloji, yönetim veya etik gibi çeşitli alanların yayınlarında, örneğin, psikopatolojiler, ideolojiler, eşitsizlikler, ticarileşme, kalabalık kontrolü, kitle iletişim araçlarının etkisinin yanı sıra (ırk, etnisite veya ulusal köken, din, toplumsal cinsiyet, engellilik veya çoklu biaslarla ilgili) nefret suçları, tecavüz, aile veya eş/partner şiddeti ve çocuk istismarı gibi şiddet türleriyle ilgili olarak değişen düzeylerde açıklanmıştır (Yaprak, 2019).

Bir yerde meydana gelen bir şiddet türü, bir başkasında (holiganlık olarak) belirgin olmayabilir ve bağlamları zaman içinde değişebilir. Cezai ve cezai olmayan şiddet, literatürde şiddet üzerine yapılan en yaygın ayrımlardan biridir (Yaprak, 2019). Örneğin, doping yapmak, zararlı desibellerde ses çıkarmak (bazı durumlarda giderek artan şekilde bulunur), stadyumda silah veya tehlikeli nesneler taşımak suç olarak kabul edilirken; deneyimsiz koşucu için “tavşan”/ tempo düzenleyici, bazı şekillerde oyuncuların performansı veya psikolojik dayanıklılığı üzerinde etkili olmasına rağmen gürültü, suç olarak kabul edilmez (Yaprak, 2019). Dört kategoride sporda şiddeti tanımlayan Smith oyuncular arasında saha içi şiddetin en sık kullanılan tipolojisini geliştirmiştir: (a) Acımasız vücutla temas, (b) sınırda şiddet, (c) yarı ceza gerektiren şiddet ve (d) ceza gerektiren şiddet (Coakley, 2007). Coakley (2007), ayrıca, spordaki şiddet hakkındaki

açıklamaları karıştırmamak için oyuncuların ve izleyicilerin şiddeti ayırt etmenin önemine dikkat çekmektedir.

Sporda şiddet dendiğinde ilk akla gelen alan performans sporlarında şiddet olmaktadır. Sportmenlik dışı tutum ve davranışlar, oyun kurallarının ihlal edilmesi, küfür, saldırganlık, fiziki güç kullanımı, şike ve doping gibi davranışlar bunlara örnek olarak verilebilir (Türkmen, Yıldız & Zekioğlu, 2013). Ayrıca, rakibe yönelik; saldırganlık, hakaret, küfür gibi sözel saldırıların yanı sıra, yakın temas gerektiren sporlarda ortaya çıkan; itme, çekme, tekme atma, tükürme, çelme takma, yumruk atma, bir cisim ile vurma gibi fiziksel saldırılar olabileceği gibi, kişinin kendi yaşamına son verecek davranışlar olarak da ortaya çıkabilir. Aynı zamanda bu saldırılar rakip sporcu dışında; antrenöre, takım arkadaşlarına, hakemlere, seyircilere yönelikde olabilir (İkizler, 1994). Spordaki bu eğilimler, bir takım şartların oluşması ile meydana gelmekte ve eyleme dönüşmektedir (Kuru, 2000). Bu tür sporda şiddete sebep olan başlıca faktörleri rekabet hırsı, fiziksel temaslar, itiraz, karşı koyma, hakem kararları, oyuncuların sosyo-kültürel seviyeleri, amigolar, fanatik seyirci baskısı ve medya olarak sıralayabiliriz (Bull, 1991).

Acet (2005)'e göre bu bağlamda sporda saldırganlık konusunda dikkat edilmesi gereken iki önemli husus vardır: bunlar; saldırının hangi amaçla yapıldığı ve saldırının hedefidir. Ancak rakibe zarar veren her davranışta saldırganlık olarak tanımlanamaz. Örneğin güreş ve boksta yapılan bir hamle ile basketbolda, futbolda ya da voleybolda yapılan hamleleri aynı şekilde değerlendirmek doğru değildir. Spor karşılaşmalarındaki davranışların sınırlarını, ilgili spor branşının kuralları belirler (Acet, 2005). İkizler (1993) bir sporcunun, bedenlen, sözlü ya da işaretlerle ilgili spor dalının kurallarını ihlal ederek, karşısındakine zarar vermek amaç ve kastı ile davranış ya da davranışlar sergilemesini, sportif faaliyetlerdeki saldırganlık davranışları olarak tanımlamıştır (İkizler, 1993).

Kazanma ve kaybetme kavramlarına yüklenen aşırı önem neticesinde başarı, seyircilerin gözünde hayati bir anlam içermekte ve başarısızlık durumunda da spor alanlarında şiddet olayları sıklıkla gözlenebilmektedir (Girginer, Aydın & Çavdar, 2006). Kuru'ya göre şiddetin sebepleri maddi olarak tatmine ulaşıkları halde manevi olarak tatmine ulaşamayan insanlar bu ruh halleriyle birlikte tribüne geldiklerinde deşarj olup rahatlayabilmek adına kötü tezahürat, küfür, saldırganlık ve şiddet gibi istenmedik bir takım davranışlar sergilemektedirler (Kuru, 2000).

Sporda istenmeyen davranışlar ve şiddetin yegane sebebi taraftarlar değil, sporun içinde yer alan sporcu, antrenör, hakem, yönetici, amigo vb. unsurlarda ayrı pay sahibidir. Örneğin, maç öncesi kulüp yöneticilerinin rakip takım ve taraftarlarına yönelik açıklamaları, kışkırtıcı davranışları, maç esnasında seyircilerin çirkin tezahüratları, oyuncuların kural dışı ve sert hamleleri, amigoların kışkırtıcı yönlendirmeleri, hakemlerin hatalı kararları, spor medyasında yer alan yazar ve yorumcuların daha yüksek reytingler alabilmek adına hakemleri, federasyonu, kulüpleri suçlayan açıklamaları ve bu yöndeki yayınları sahalarda saldırgan tutumlara ve şiddet olaylarına açık davetiye çıkarmaktadır (Köknel, 1996).

Tiryaki sporcuların saldırgan davranışlarını 5 başlık altında toplamaktadır;

- * Sporcu ya da takım maçı kaybediyorsa
- * Temas veya sakatlık sonucu acı çekiyorlarsa
- * Hakem/hakemlerin yönetimi ile ilgili olumsuz bir algı varsa
- * Şaşırmışlarsa
- * Kapasitesinin altında bir performans sergiliyorsa, sporcular saldırgan davranışlar sergileyebilmektedirler. Bununla birlikte hava şartları, oynanan saha (iç saha ya da deplasman), takımın puan durumu, antrenmanlarda aşırı yüklenme sonucu çekilen acılar da saldırganlığı etkileyen faktörler olarak sıralanabilir (Tiryaki, 2000).

Yüksek başarı hedefleyen takımlarda, hedefin tutturulamaması halinde, oluşan hayal kırıklığı ve stres, sporcu ve taraftarların centilmenlik dışı tutumlar göstermelerine neden olabilmektedir. Taraftarların şiddet içerikli tezahüratları ile sporcuların fevri davranışları sebebiyle şiddete uygun ortamlar oluşmaktadır (Peker, 2007). Özsoy (2011)'a göre Spor sahalarında zaman zaman yaşanan istenmeyen acı olayların görünen nedeni kimi zaman bir gol, kimi zaman kötü tezahürat, kimi zaman maç öncesi ve sonrası yaşanan olaylar olurken, altında yatan asıl nedenler ise; dini, tarihi, yöresel, ulusal ya da uluslar arası sorunlar olmaktadır (Özsoy, 2011).

İnsanlar toplu veya bireysel olarak şiddete dahil olabilirler ve her ikisi de organize edilebilir veya rastgele eylemler yapabilir, diğer organize suç zincirleriyle ilişkilendirilebilir. Stadyumda oyun sırasında organize edilen kavgalar ve paylaşılan aşağılayıcı mesajlar gibi holiganlıkla ilgili vakaları kolektif veya alt kültür şiddeti olarak adlandırabiliriz (Yaprak, 2019). Holiganlar, “futbolu mücadele etmek için bir

bağlam olarak seçen genç yetişkin ve ergen erkek gruplarını” içerir (Dunning, 2001). Bireysel şiddet, örneğin, spor turizmi için seyahat ederken çocuğun ticari amaçlı cinsel sömürüsü olabilir (Yaprak, 2019).

Bunlardan başka “kişiler arası şiddet (IPV), çocuklara yönelik şiddet, kadınlara yönelik ya da bugün daha popüler biçimiyle “toplumsal cinsiyete dayalı” şiddet ve engelli insanlara (veya engelli kadınlara) yönelik şiddet” gibi özel bir takım kategoriler vardır; liste devam edebilir ve belirli grupların yaşadığı bu şiddet türlerine ilişkin farklılıklar, ilgili alanlardaki araştırmacılar tarafından giderek daha fazla aydınlatılmaktadır (Yaprak, 2019).

2.3. Türkiye’de Sporda Çocuk ve Şiddet Üzerine Araştırmalar

Türkiye’de sporda çocuk ve şiddet üzerine araştırmalar sınırlı sayıdadır. Ancak son yıllarda bu tür çalışmalarda giderek artış yaşanmaktadır. Bu araştırmalar arasında spor yapan-yapmayan çocukların şiddet eğilimleri (Aydın, Ersoy & Aktaş, 2015), sporcuların veya öğrencilerin şiddete maruz kalma durumları (Acar, 2008; Karagün & Çağlayan 2012; Bulut, 2012), sporda çocuk koruma ve çocukların esenliği (Küçük & Koç, 2017; Sayın vd., 2017; Yaprak-Kemaloğlu, 2017-18) gibi farklı konularda çalışmalara rastlanmaktadır.

Bu çalışmalar bir ilde faaliyet gösteren (Acar, 2008; Bulut, 2012; Karagün & Çağlayan, 2012) sporcuların öfke düzeyleri (Karagün & Çağlayan, 2012), yatılı okul öğrencileri ve spor yapma alışkanlıkları (Acar, 2008), takım ve bireysel sporlara katılım durumu (Bulut, 2012) ailelerin bakış açıları (Küçük & Koç, 2017), futbol antrenörleri (Sayın vd., 2017) ve Türkiye’de ilgili politika ve düzen (Yaprak-Kemaloğlu, 2017, 2018) gibi çeşitli tema ve değişkenlere odaklı gerçekleştirilmiştir.

Ancak, Türkiye çapında çocukluk dönemi spor ve şiddet deneyimleri üzerine kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Spor alanlarında çocuğa yönelik şiddet olgularının yöntemde belirtilen çerçevede kapsamlı bir analizinin yapılması, söz konusu iyileştirme çalışmalarına yol göstereceğinden ve bu tür çalışmaların ivmesini arttırma potansiyeli bulunduğundan bu araştırma önemlidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırmanın planı Gazi Üniversitesi Etik Komisyonuna sunulmuş ve 14.02.2019 tarihli ve 20591 sayılı kararı ardından uygulamasına geçilmiştir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de, çocukluklarında örgütlü spora katılmış yetişkinlerin spor ortamında deneyimledikleri şiddet türleri ve bunların yaygınlığını değerlendirmektir. Aynı zamanda söz konusu sonuçları demografik ve sporla ilgili bulguları bakımından katılımcılar arasındaki farklılıkları veya benzerlikleri incelemektir.

Araştırmanın amacına ulaşmak için Türkiye genelinde cevaplayıcılar hedeflenerek aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Spordaki çocuklara karşı şiddetin türleri, sıklığı, başlama ve bitiş zamanları nedir?
2. Cevaplayıcıların demografik özelliklerine (cinsiyete, kendisi, anne ve babasının eğitim durumlarına, çocukluklarında en çok spor yaptığı bölgeye) göre şiddete uğrama oranlarında farklılık var mıdır?
3. Cevaplayıcıların çocukluklarında spora katılım biçimlerine (katıldığı spor dalına, yere ve düzeylere, engelli bireyler için organize edilmiş sporlara katılım durumuna) göre şiddete uğrama oranlarında farklılık var mıdır?
4. Şiddet uygulayanların profilleri (cinsiyeti, rolü, yaklaşık yaş grubu, dahil olan fail sayısı) nedir?
5. Şiddet sonrası yaşanan (yaşananların birine anlatılması, nasıl sona erdiği, spora katılıma devam etme gibi) durumlar nasıl gerçekleşmiştir?

3.1. Araştırma Modeli

Tarama modelinde gerçekleştirilen bu nitel araştırma, katılımcıların çevrimiçi anket sorularını cevaplamak suretiyle deneyimlerini kendilerinin bildirdiği retrospektif (geriye dönük) bir çalışmadır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Kıncal, 2013). Tarama araştırmacısı, nesne ya da bireye doğrudan başvurarak inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kayıtlardan, eski kalıntılardan veya alandaki kaynak kişilerden elde edeceği dağınık veriler ve kendi gözlemleri ile bir sistem içinde bütünleştirerek yorumlayabilir (Karasar, 2005, s.77).

Gönüllü katılımcıların bulunmasında sorunlar yaşanması, derinlemesine görüşmeler gibi araştırma tekniklerine kıyasla yüzeysel bilgi toplanması ve cevaplanması gereken soruların genellikle kapalı uçlu olması veya esnek olmaması anketin önemli sınırlılıklarını oluşturmaktadır (Büyüköztürk, 2007). Şiddet gibi hassas konularla ilgili veri toplanmasında ek güçlükler de bulunmaktadır (Yaprak ve Küçük, 2018). Yetersiz raporlamayı en aza indirmek için, tüm şiddet deneyimlerini kapsayan açık sorular kullanmak önemlidir (Hamby & Koss, 2003; akt. Vertommen, 2016). Örneğin bu çalışmada kişilerarası şiddetin önceden belirlenmiş bir tanımını kullanmak yerine, detaylı kurulmuş, kişilerarası şiddeti içeren deneyimlerle ilgili kişiselleştirilmiş öğeler sunulmuştur. “Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı”, “Yarışmalara/maçlara veya antrenman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiniz veya tehdit edildiniz” bunlara örnek olarak verilebilir (Vertommen, 2016). Diğer ifadeler için ekte anketin ilgili bölümündeki maddeler incelenebilir.

Anket sistematik bir veri toplama yöntemidir (Kıncal, 2013, s.111) ve betimleme ya da survey yöntemleri içinde en çok kullanılanıdır. Bunun nedeni ise, özellikle çevrimiçi anketlerde, araştırma örnekleme erişimin kolay, ucuz olması ve verilerin kullanıma uygun olmasıdır (Kaptan, 1989).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmaya Türkiye genelinde 18-50 yaş aralığında olup 18 yaşından önce organize spora katılım gösteren yetişkin bireyler katılmıştır. Araştırmaya katılmak üzere anket sistemine

giriş yapan 679 kişiden, tanımlanan özelliklere sahip olan gönüllü 509 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırma grubunun bölgelere, kendilerinin ve annelerinin ve babalarının eğitim durumuna, engelli bireyler için organize edilen sporlara katılım durumlarına ve diğer spora katılım bilgilerine ilişkin verileri bulgular bölümünde sunulmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak sporda şiddet deneyimleri üzerine daha önce Vetommen vd. (2016)'i tarafından çeşitli çalışmalardan derlenerek oluşturulan anket kullanılmıştır. Anketin Vertommen (2016)'nin tezinde yer alan İngilizce versiyonu, kendisinden izin alınması ardından gereken uyarlamalarla birlikte Türkçe'ye çevrilerek ve Google Dokümanlar içinde oluşturulan ankete aktararak internet ortamında uygulanmıştır.

Sporda çocuklara yönelik kişilerarası şiddete ilişkin uluslararası bir anket bulunmamaktadır (Vertommen, 2016). Alexander vd. (2011), bizimde anketimiz için temel olarak kullandığımız, çocukların sporda karşılaşılabilecekleri olumsuz ve zararlı deneyimlerin resmi olmayan bir endeksini kullanmıştır (Vertommen, 2016). Spora ilişkin çocukluk travmasıyla ilgili temsil edilen tüm bileşenlerin yanı sıra, David (2004) tarafından listelendiği biçimiyle rekabet sporlarındaki ihmal, istismar ve şiddetin 16 ana formuyla birlikte Alexander vd. (2011)'nin maddeleri Felitti vd. (1998)'nin ACE anketi ve Berstein vd. (1994)'nin Çocukluk Çağı Travma Anketi'nin gibi uluslararası olarak onaylanmış klinik ACE envanterleri ile (genel olarak) kıyaslandığında, indekslerinin yeterli ve içerik geçerliliği bakımından iyi görüldüğü bildirilmiştir (Vertommen, 2016).

Bu çalışmada kullanılan ankette söz konusu çalışmalardaki psikolojik, fiziksel ve cinsel kişilerarası şiddetin alt bölümleri korunurken, kendine zarar verme, organize taciz, uyuşturucu kullanımı ve beden imgesi gibi öğeler göz ardı edilmiştir (Vertommen, 2016).

Dolayısıyla anket birkaç bölümden oluşmaktadır; ankette öncelikle onam formunun onaylanması dahil ankete katılım kriterlerine ilişkin sorular yer almaktadır. Ardından demografik sorular, spora katılım bilgileri, spor içi ve spor dışı duygusal, fiziksel, cinsel deneyimlere ilişkin sorular gelmektedir. Her bir ana bölümden önce özet bir giriş (yazısı) bulunmaktadır. Çevrimiçi anket, ankete katılım kriterlerine ilişkin sorular hariç diğer tüm soruları katılımcılar istedikleri takdirde cevaplamadan atlayabilecekleri şekilde

ayarlanmıştır. Ayrıca bazı soruları cevaplamayanların atlayabildiği bölümler oluşturularak anketin doldurulma kolaylığı artırılmıştır.

Ankette çocukluk spora katılım bilgileri arasında katılımcıların Türkiye'deki en popüler 84 organize spor listesinden en çok katıldıkları beş farklı spor dalını ve çocukluk spor deneyimleri hakkındaki genel izlenimlerini belirtebilecekleri sorular bulunmaktadır. Ayrıca, spora nerede veya nasıl katıldıkları, hangi düzeyde katıldıkları, engelliler için organize edilen sporlara katılıp katılmadıkları gibi sorulara yer verilmiştir. Sonraki üç bölüm katılımcıların spora katılımları sırasındaki şiddet deneyimleri üzerine sorulardan oluşmuştur: psikolojik şiddet hakkında 14 madde, fiziksel şiddet ve zorla çalışma hakkında 10 madde ve cinsel taciz ve istismarı içeren cinsel şiddete ilişkin 17 madde bulunmaktadır.

3.3.1 Önem Derecesi Sınıflandırması

Bildirilen her retrospektif (geçmişe dönük) deneyimin özneliliğinin farkında olmak ve daha hafif şiddet biçimlerinin dahil edilmesini sağlamak için, bağımsız uzmanlar tarafından ek bir sınıflandırma değerlendirmesi gerekli görülmüştür. Nicel araştırmaların, bildirilen deneyimleri asla tam olarak yakalayamayacağını biliyoruz fakat, katılımcıların sıklık göstergelerinin yanı sıra uzman önem değerlendirmeleri kullanılarak, veriler mümkün olduğunca hassas bir şekilde yapılandırılmaya çalışılmıştır (Vertommen, 2016).

Vertommen (2016) şiddetin derecesine ilişkin sınıflandırma hakkında şu açıklamaları sunmuştur: Flanders ve Hollanda'da araştırma ve / veya klinik uygulama merkezlerinde çalışan çocuklara kötü muamele politikası alanında 28 bağımsız uzmandan oluşan bir uzman grubu, rapor edilen olay(lar)ın şiddetini nasıl algıladıklarını göstermek amacıyla 41 maddenin her birini 1'den 3'e hafif, orta, yüksek olarak puanladı. Bu nedenle sınıflandırma sistemi hem bu uzman derecelendirmelerine hem de katılımcıların kendi rapor ettiği sıklık puanlarına dayanmaktadır

Bir ölçek oluşturmaya çalışmak yerine, (katılımcılar tarafından rapor edilen) frekans verileri ve (uzmanlar tarafından derecelendirilen) şiddetin düzeyi, böylece kişilerarası şiddet türü (psikolojik, fiziksel, cinsel) içindeki deneyimin genel ciddiyetinin bir ölçümünün yapılmasına yönelik girdiler ele alınmıştır (Vertommen, 2016).

Tablo 19. Tablo 20. Tablo 21. - Uzmanın olay ciddiyetine ilişkin puanı ve cevaplayıcının belirttiği olay sıklığı puanına dayalı sınıflandırma (Ek bölümünde bakınız).

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Gerekli yazışmalarla anketin kullanımı için Vertommen'den izin alınmıştır. Daha sonra 3 uzman tarafından anket Türkçeye çevrildi. 2 uzman yapılan çevirilerin Türkçeye uygunluğunu, 2 spor uzmanı ise teknik açıdan incelediler. Örneğin, Vertommen (2016)'nin çalışması iki farklı ülkede yapılmış olduğu için ülkeler arası farka bakılmıştır. Biz çalışmamızda bölge seçeneğini ekleyerek Türkiye'nin 7 bölgesine göre şiddetin görülme sıklığını ve türünü belirlemeyi hedefledik (ayrıca, ankete eğitim durumu, anne eğitimi ve baba eğitimi eklenmiştir). Gerekli düzeltmelerden sonra iki farklı uzman tarafından Türkçeden İngilizceye geri çeviri yapılarak orijinali ile uyumu kontrol edildi.

Anketin orijinalinde tarafsızlığı korumak için “zarar” kelimesi dışlandığı, bazı öğelerin sırası ve ifadeleri biraz değiştirildiği, bazı maddelerin ayrıldığı veya birleştirildiği ve bir sınıflandırma yöntemi eklendiği ve Alexander vd. (2011)'nin anketi ile yapılan karşılaştırmada önemli bir farklılık göstermediği bildirilmiştir (Vertommen, 2016).

3.5. Veri Analizi

Verilerin analizi için Google Dokümanlar ve SPSS-25 kullanılmıştır. Bağımlı değişkenlerin normallik sınamalarında değişkenlerin normal dağılım göstermedikleri bulunduğu nonparametrik testler tercih edilmiştir. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sınamalarında anlamlılık düzeyi $\alpha=0,05$ olarak belirlenmiştir.



BÖLÜM IV

BULGULAR

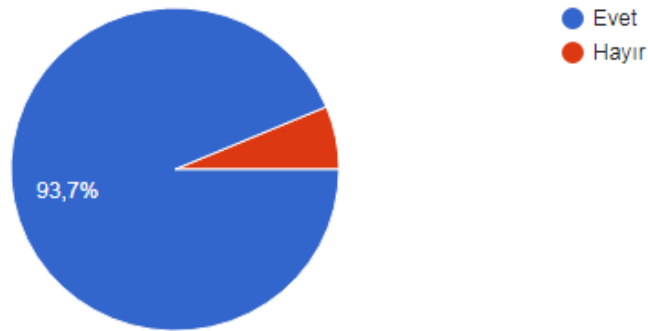
Bu çalışmanın amacı, yetişkin katılımcıların çocukluklarında belirttikleri düzeyde ve türdeki örgütlü sporlara katılımları sırasında karşılaştıkları duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet deneyimlerini araştırmaktır.

İlk dört soru ankete katılım için ön koşul olarak belirlenen sorular olduğundan katılımcılar tarafından doldurulması zorunludur. Ön koşul maddelerinden sonraki soruları katılımcılar istedikleri halde atlayabilmektedirler.

4.1. Sosyo-demografik Bulgular

17 yaşından büyük ve 50 yaşından küçük müsünüz?

679 yanıt

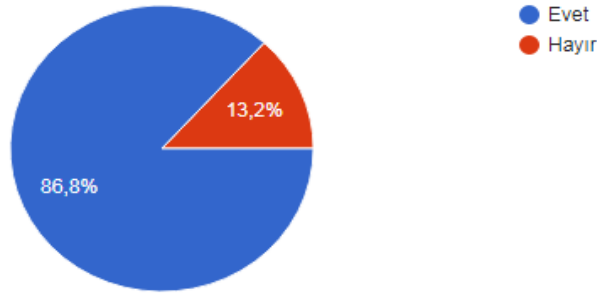


Şekil 2. Yaş.

Anketin ilk sorusuna 679 kişi (%93.7) cevap vermiş; bunlar arasında 636 kişi (%6.3) belirlenen yaş aralığında iken, 43 kişi (%6.3) ankete katılımın ön koşulu olan yaş aralığında olmadıklarını belirtmişlerdir.

18 yaşınızdan önce Türkiye’de ‘organize’ sporlara katıldınız mı?

636 yanıt



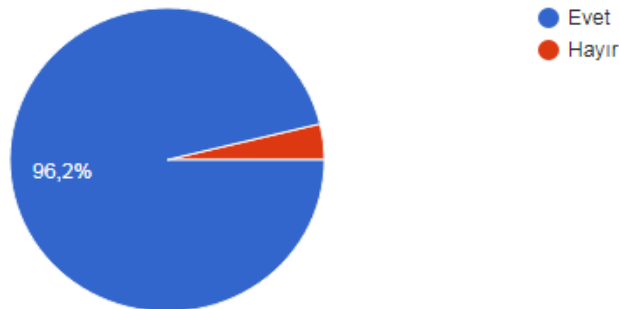
Şekil 3. Organize sporlara katılım.

“18 yaşınızdan önce Türkiye’de organize sporlara katıldınız mı?” sorusuna;

- 552 kişi (%86.8) “Evet”,
- 84 Kişi (%13.2) ise “Hayır” cevabı vermişlerdir.

18 yaşınızdan önce bu tür sportlardaki deneyimlerinize ilgili anketimize katılmak ister misiniz?

552 yanıt

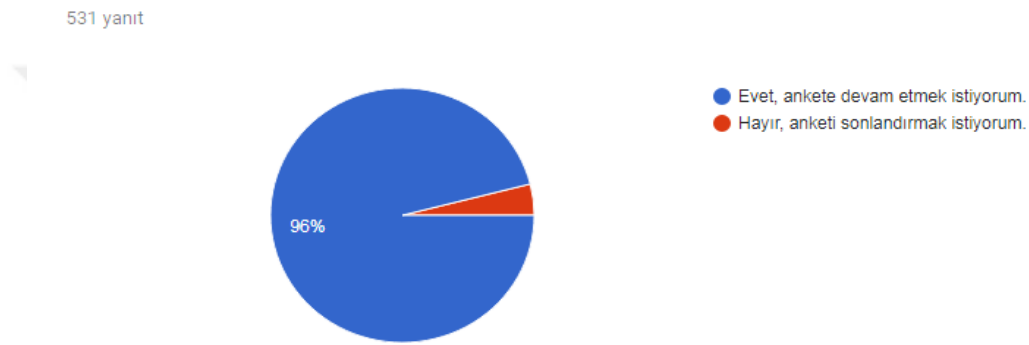


Şekil 4. Anket katılım isteği.

“18 yaşınızdan önce bu tür sportlardaki deneyimlerinize ilgili anketimize katılmak ister misiniz ?” sorusuna,

- “Evet” diyen 531 (%96.2) kişi,
- “Hayır” diyen 21 (% 3.8) kişidir.

Katılımcılar için Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu



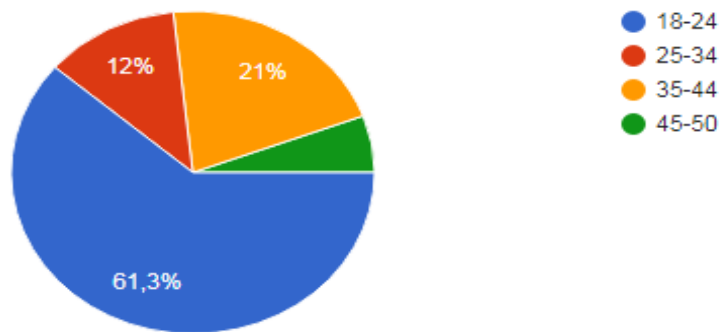
Şekil 5. Gönüllü olur formu.

Katılımcılar için gönüllü olur formuna;

- “Evet, ankete devam etmek istiyorum” diyenlerin sayısı 510 (%96) kişi,
- “Hayır, ankete devam etmek istemiyorum” diyerek ayrılmak isteyenlerin sayısı 21 (%4) kişidir. Ayrıca 1 kişi bu aşamadan sonra soruları yanıtsız bırakmıştır.

Yaş aralığınızı işaretleyiniz

509 yanıt



Şekil 6. Yaş.

“Yaş aralığını işaretleyiniz” sorusuna;

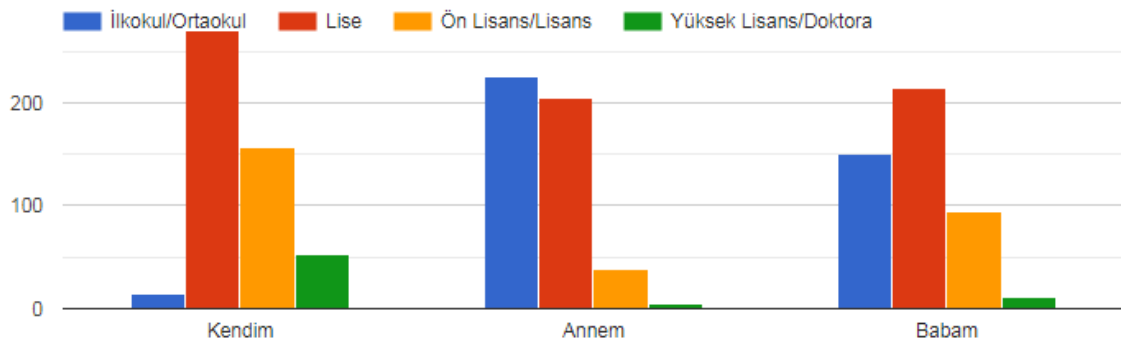
- “18-24 yaş aralığında” diyen 312 (%61.3) kişi,
- “25-34 yaş aralığında” diyen 61 (%12) kişi,
- “35-44 yaş aralığında” 107 (%21) kişi ,
- “45-50 yaş aralığında” 29 (%5.7) kişinin bulunduğu görülmektedir.



Şekil 7. Cinsiyet.

Katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında 255 (%50.10) kadın, 254 (%49.90) erkek toplam olarak 509 katılımcının bulunduğu görülmektedir.

Kendinizin ve ailenizin en son mezun olduğu eğitim kurumunu işaretleyiniz.



Şekil 8. Eğitim durumu.

“Kendinizin ve ailenizin en son mezun olduğu eğitim kurumunu işaretleyiniz”

Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde

- “İlkokul/Ortaokul mezunu” diyen 16 kişi,
- “Lise mezunu” diyen 279 kişi,
- “Lisans /Ön lisan mezunu” diyen 162 kişi,
- “Yüksek lisans/ Doktora mezunu” diyen 52 kişidir.

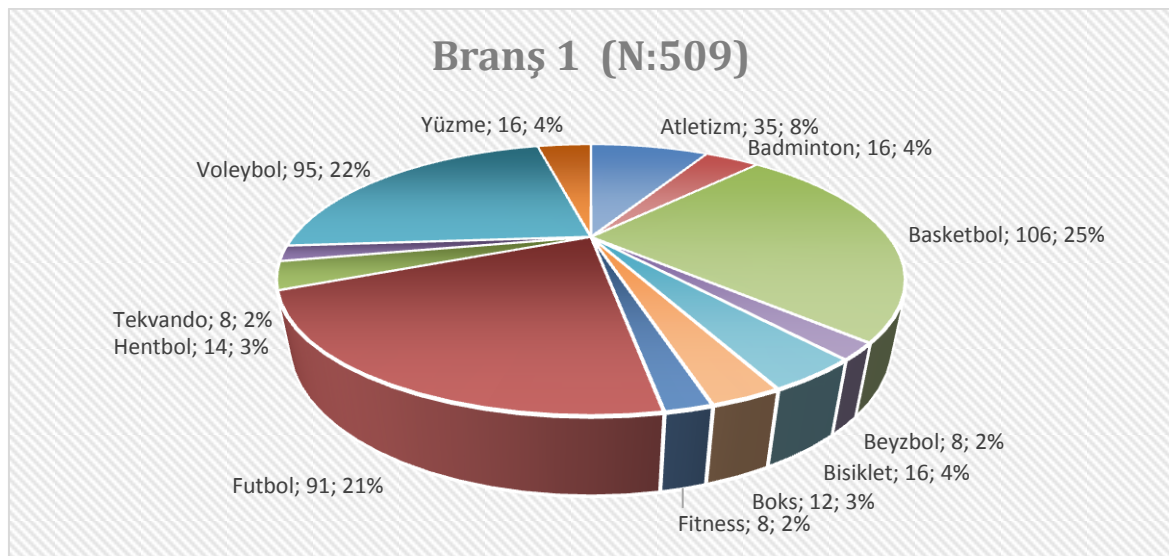
Katılımcıların annelerinin eğitim durumuna bakıldığında

- “İlkokul/Ortaokul mezunu” diyen 225 kişi,
- “Lise mezunu” diyen 205 kişi,
- “Lisans/Ön lisan mezunu” diyen 38 kişi,
- “Yüksek lisans/Doktora mezunu” diyen 4 kişi olduğu görölmektedir.

Katılımcıların babalarının eğitim durumuna bakıldığında

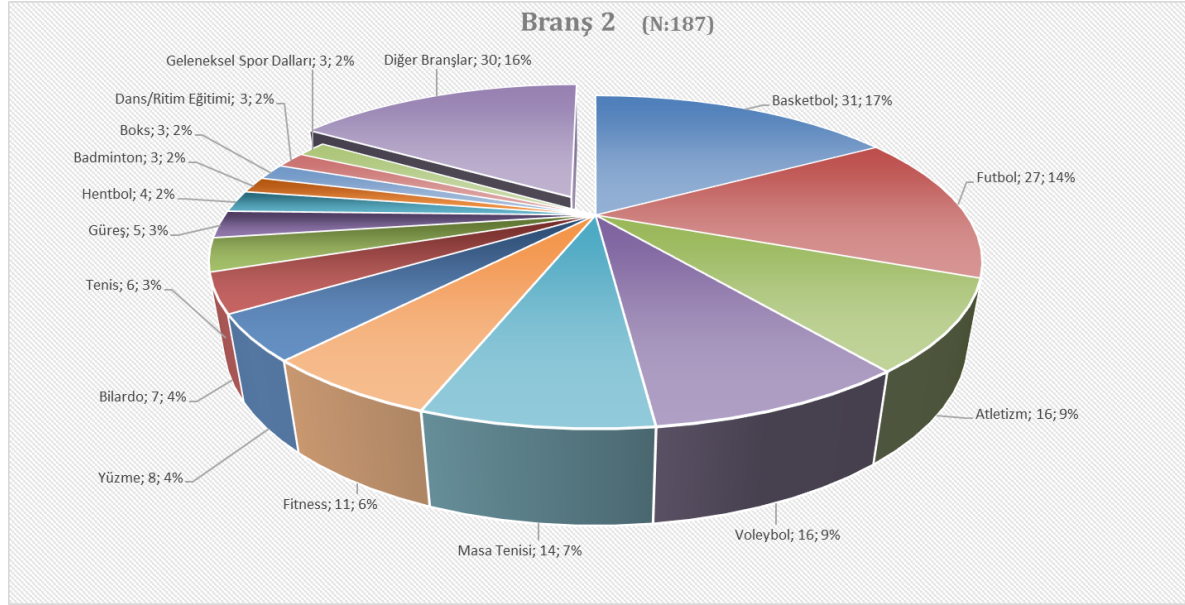
- “İlkokul/ Ortaokul mezunu” diyen 151 kişi,
- “Lise mezunu” diyen 216 kişi,
- “Lisans/Ön Lisan mezunu” diyen 94 kişi,
- “Yüksek lisans/Doktora mezunu” diyen 11 kişi olduğu görölmektedir.

Branşlar



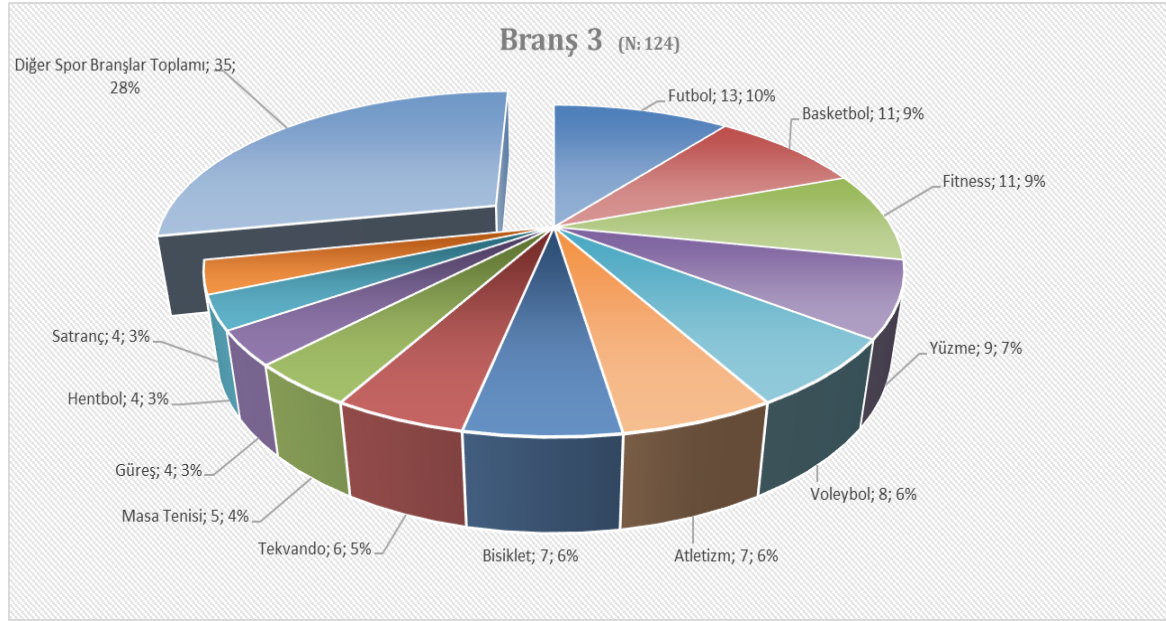
şekil 9. Birinci spor dalı.

“18 yaşıınıza kadar hangi spor ya da sporlara katıldınız? Eğer 18 yaşından önce birden fazla spora katıldıysanız listeden en çok katıldığınız veya sizin için en önemli dalı seçiniz ” maddesinde 509 katılımcıdan ilk spor dalı olarak; 106 kişi (%25) Basketbol, 95 kişi (%22) Voleybol, 91 kişi (%21) Futbol, 35 kişi (%8) Atletizm, 16’şar kişi (%4) Yüzme, Badminton, Bisiklet, 14 kişi (%3) Hentbol, 8’er kişi (%2) Taek-wondo, Beyzbol, Fitness işaretlemişlerdir.



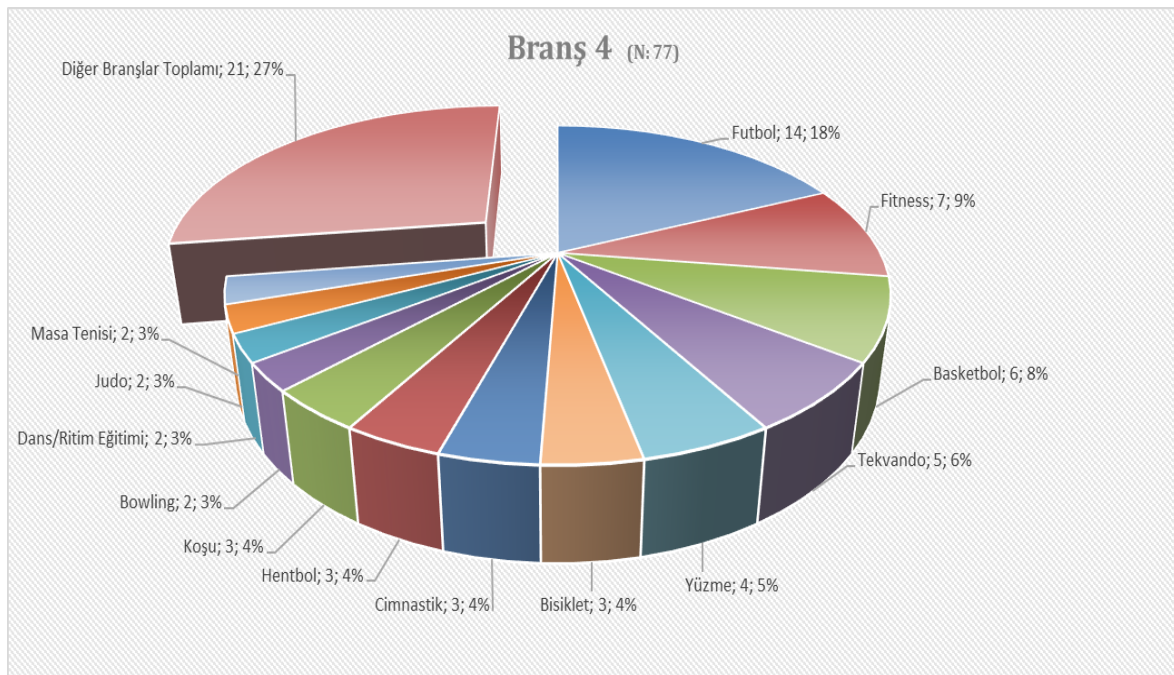
Şekil 10. İkinci spor dalı.

“18 yaşıınıza kadar hangi spor ya da sporlara katıldınız? Eğer 18 yaşından önce birden fazla spora katıldıysanız listeden en çok katıldığınız veya sizin için en önemli dalı seçiniz ” maddesinde katılımcılar ikinci spor dalı olarak; 31 kişi (%17) Basketbol, 14 kişi (%21) Futbol, 16 kişi (%9) Voleybol, 16 kişi (%8) Atletizm, 14 kişi (%7) Masa Tenisi, 11 kişi (%6) Fitness, 6 kişi (%3) Tenis, 5 kişi (%3) Güreş, 4 kişi (%2) Hentbol, 3’er kişi (%2) Badminton, Boks, Geleneksel Spor Dalları, Dans/Ritim Eğitimi işaretlemişlerdir.



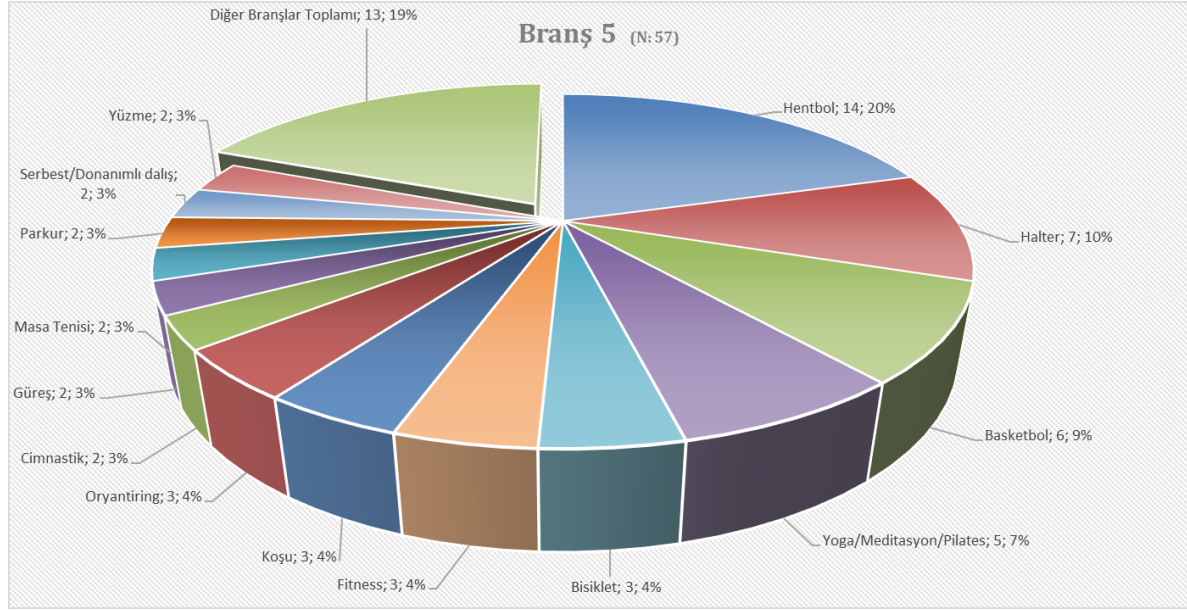
Şekil 11. Üçüncü spor dalı.

“18 yaşınıza kadar hangi spor ya da sporlara katıldınız? Eğer 18 yaşından önce birden fazla spora katıldıysanız listeden en çok katıldığınız veya sizin için en önemli dalı seçiniz ” maddesinde katılımcılar üçüncü spor dalı olarak; 13 kişi (%10) Futbol, 11’er kişi (%9) Basketbol ve Fitness, 9 kişi (%7) Yüzme, 8 kişi (%6) Voleybol, 7 kişi (%6) Atletizm ve Bisiklet, 6 kişi (%5) Taek-wondo, 5 kişi (%4) Masa Tenisi, 4’er kişi (%3) Güreş, Hentbol, Satranç olarak en çok işaretlenen branşlar olmuştur.



Şekil 12. Dördüncü spor dalı.

“18 yaşınıza kadar hangi spor ya da sporlara katıldınız? Eğer 18 yaşından önce birden fazla spora katıldıysanız listeden en çok katıldığınız veya sizin için en önemli dalı seçiniz ” maddesinde katılımcılar dördüncü spor dalı olarak; 14 kişi (%18) Futbol, 7 kişi (%9) Fitness, 6 kişi (%8) Basketbol, 5 kişi (%6) Taek-wondo, 4 kişi (%5) Yüzme, 3'er kişi ile (%4) Bisiklet, Cimnastik, Hentbol ve Koşu, 2'şer kişi ile (%3) Bowling, Dans/Ritim Eğitimi, Judo ve Masa tenisi olarak en çok işaretlenen branşlar olmuştur.

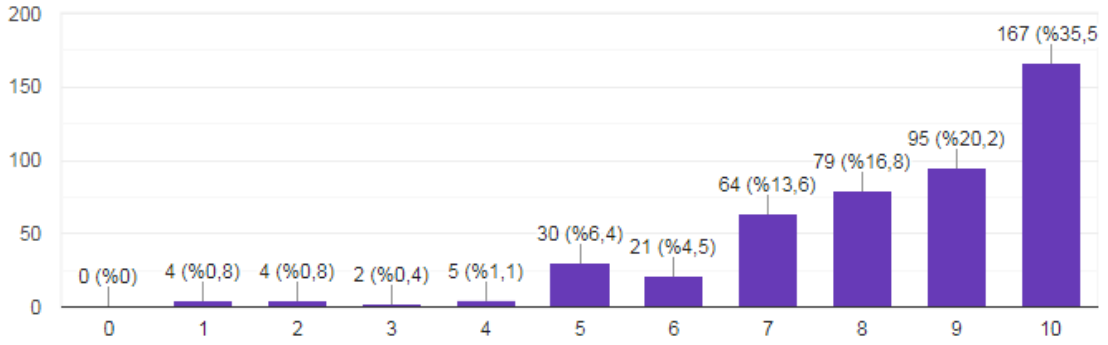


Şekil 13. Beşinci spor dalı.

“18 yaşınıza kadar hangi spor ya da sporlara katıldınız? Eğer 18 yaşından önce birden fazla spora katıldıysanız listeden en çok katıldığınız veya sizin için en önemli dalı seçiniz ” maddesinde katılımcılar beşinci spor dalı olarak; 14 kişi (%20) Hentbol, 7 kişi (%10) Halter, 6 kişi (%9) Basketbol, 5 kişi (%7) Yoga/Meditasyon/Pilates, 3'er kişi ile (%4) Bisiklet, Fitness, Koşu ve Oryantiring, 2 kişi ile (%3) Cimnastik, Güreş, Masa Tenisi , Parkur ve Serbest/Donanımlı dalış olarak en çok işaretlenen branşlar olmuştur.

Bir bütün olarak bu spor aktiviteleri ile ilgili çocukluk deneyimlerinizi nasıl puanlarsınız?

471 yanıt

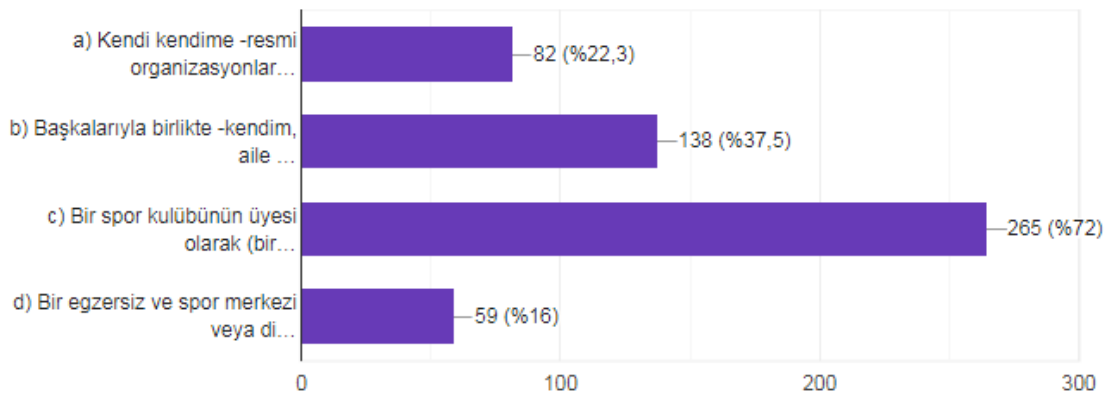


Şekil 14. Çocukluk spor deneyim puanlaması.

“Bir bütün olarak bu spor aktiviteleri ile ilgili çocukluk deneyimlerinizi nasıl puanlarsınız?” sorusuna 167 kişi (%35.5) 10 tam puan verirken (veya 9-10 puan verenler 262 kişi, %50.7); 66 kişi (%14) 6 puan ve altında not vermişlerdir. Bununla birlikte 7-8 puan verenlerin toplam sayısı 143’tür.

Çocukluğunuzda spor aktivitelerine nasıl katıldığınızı belirtiniz. Birden fazla cevap verilebilir.

368 yanıt

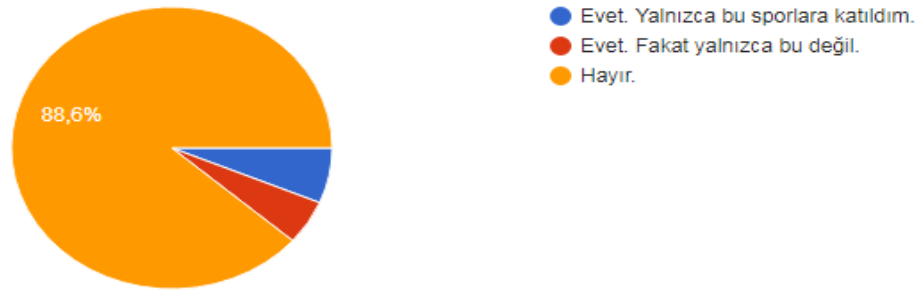


Şekil 15. Çocukluk sporlarına katılım biçimi.

“Çocukluğunuzda spor aktivitelerine nasıl katıldığınızı belirtiniz. Birden fazla cevap verebilirsiniz” sorusuna

- “Kendi kendime resmi organizasyonlar dışında” seçeneği 82 kez,
- “Başkalarıyla birlikte kendim aile üyeleri, arkadaşlar veya komşu çocukları vb tarafından organize edilen resmi olmayan aktiviteler” seçeneği 138 kez,
- “Bir spor kulübünün üyesi olarak” seçeneği 264 kez,
- “Bir egzersiz ve spor merkezi veya diğer herhangi resmi ya da ticari bir spor tesisinin düzenli ziyaretçisi, kart sahibi ya da üyesi olarak” seçeneği 59 kez işaretlenmiştir.

Engelli bireyler için organize edilmiş sporlara katıldınız mı?

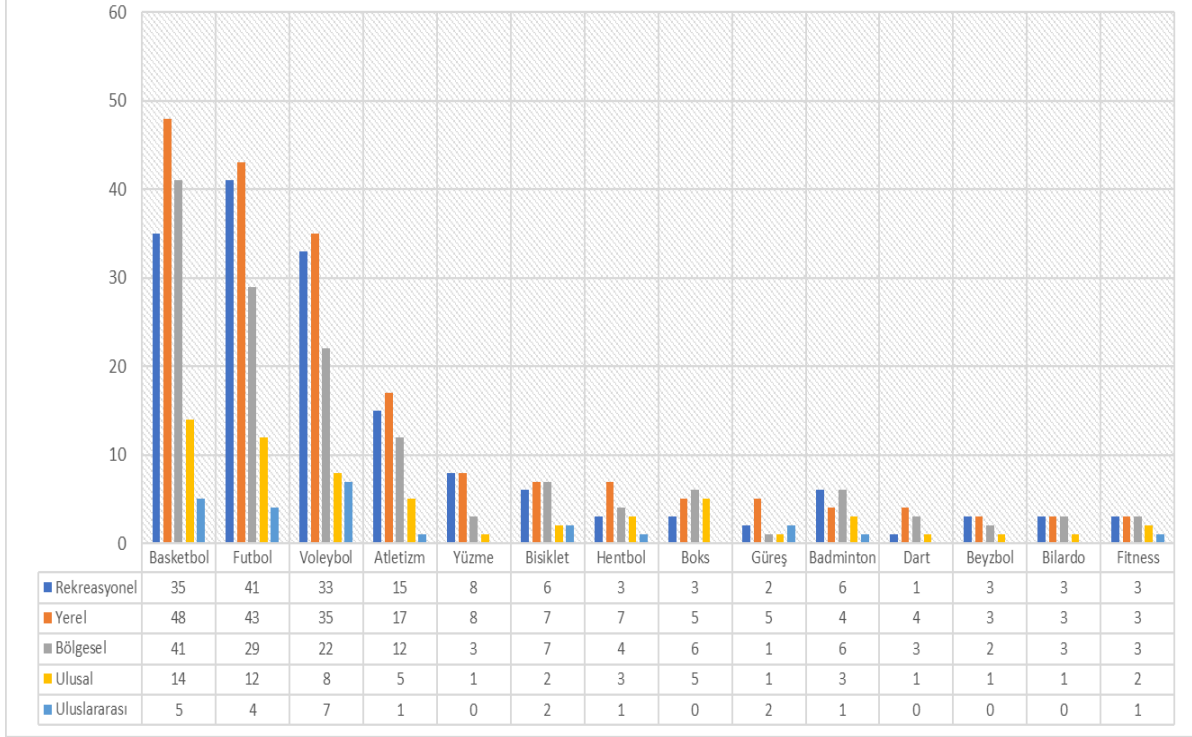


Şekil 16. Engelli bireyler için organize edilen sporlara katılım.

“Engelli bireyler için organize edilen sporlara katıldınız mı?” sorusuna; “Hayır” yanıtı verenlerin sayısı 464 kişi, “Sadece engelliler için sporlara katıldım” diyenlerin sayısı 25 kişi “Her iki grupta birlikte spor yaptım” diyenlerin sayısı ise 20 kişidir.

Çocukken bu sporlara katıldığınız düzeyler hangileriydi? Birden fazla cevap işaretlenebilir.

Branşlara Göre Spora Katılım Düzeyleri



Şekil 17. Spor dallarına göre spora katılım düzeyleri.

“Çocukken bu sporlara katıldığınız düzeyler hangileriydi? Birden fazla cevap işaretlenebilir” maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar;

Rekreatif düzeyde; 35 kişi Basketbol, 41 kişi Futbol, 33 kişi Voleybol, 15 kişi Atletizm, 8 kişi Yüzme, 6 kişi Bisiklet, 3 kişi Hentbol, 3 kişi Boks, 2 kişi Güreş, 6 kişi Badminton, 1 kişi Dart, 3 kişi Beyzbol, 3 kişi Bilardo, 3 kişi Fitness yaptıklarını belirtmişlerdir.

Yerel düzeyde; 48 kişi Basketbol, 43 kişi Futbol, 35 kişi Voleybol, 17 kişi Atletizm, 8 kişi Yüzme, 7 kişi Bisiklet, 7 kişi Hentbol, 5 kişi Boks, 5 kişi Güreş, 4 kişi Badminton, 4 kişi Dart, 3 kişi Beyzbol, 3 kişi Bilardo, 3 kişi Fitness yaptıklarını belirtmişlerdir.

Bölgesel düzeyde; 41 kişi Basketbol, 29 kişi Futbol, 22 kişi Voleybol, 12 kişi Atletizm, 3 kişi Yüzme, 7 kişi Bisiklet, 4 kişi Hentbol, 6 kişi Boks, 1 kişi Güreş, 6 kişi Badminton, 3 kişi Dart, 2 kişi Beyzbol, 3 kişi Bilardo, 3 kişi Fitness yaptıklarını belirtmişlerdir.

Ulusal düzeyde; 14 kişi Basketbol, 12 kişi Futbol, 8 kişi Voleybol, 5 kişi Atletizm, 1 kişi Yüzme, 2 kişi Bisiklet, 3 kişi Hentbol, 5 kişi Boks, 1 kişi Güreş, 3 kişi Badminton, 1 kişi Dart, 1 kişi Beyzbol, 1 kişi Bilardo, 2 kişi Fitness yaptıklarını belirtmişlerdir.

Uluslararası düzeyde; 5 kişi Basketbol, 4 kişi Futbol, 7 kişi Voleybol, 1 kişi Atletizm, 2 kişi Bisiklet, 1 kişi Hentbol, 2 kişi Güreş, 1 kişi Badminton, 1 kişi Fitness yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 1

Cinsiyete Göre Spora Katılım Seviyeleri

	CİNSİYET					
	Toplam		Kadın		Erkek	
	Sayı	Oran N %	Sayı	Oran N %	Sayı	Oran N %
REKREASYONEL	185	27,05	101	54,6	84	45,4
YEREL	227	33,19	95	41,9	132	58,1
BÖLGESEL	168	24,56	58	34,5	110	65,5
ULUSAL	74	10,82	28	37,8	46	62,2
ULUSLARARASI	30	4,39	12	40,0	18	60,0
	684	100,00				

Cinsiyetlere göre spora katılım seviyelerine bakıldığında;

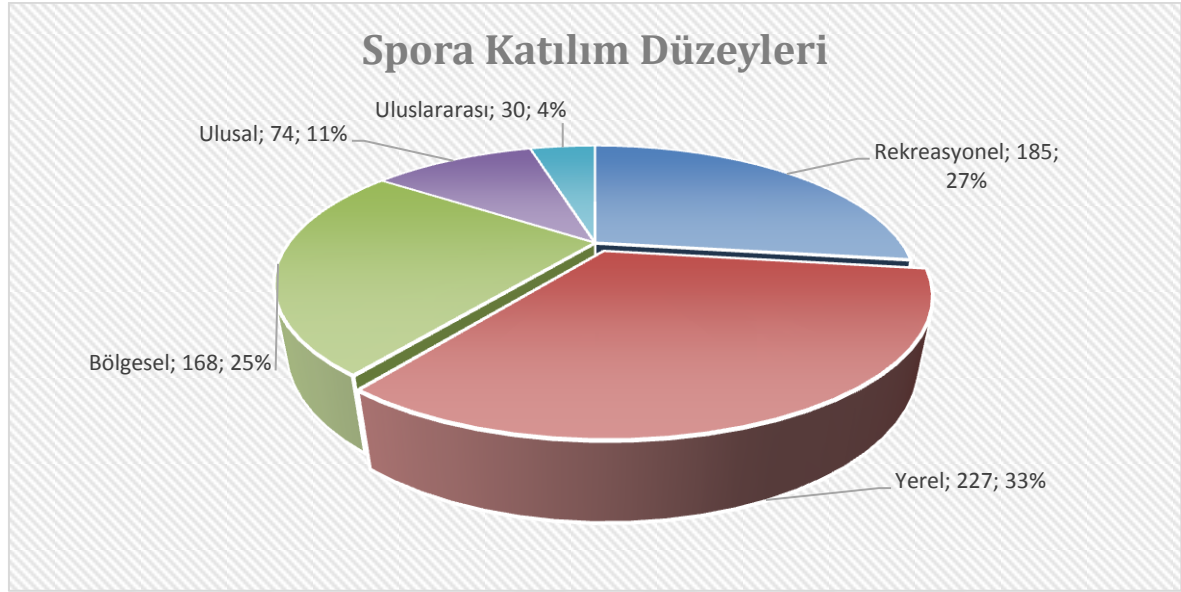
Rekreasyonel düzeyde spor yapanların genele oranı (%27.05) olup bu grup 185 kişiden oluşmaktadır ve 101 (%54.6) kadın, 84 (%45.4) erkek rekreasyonel seviyede spor yaptıklarını belirtmişlerdir.

Yerel seviyede spor yaptığını belirten 227 kişidir ve bunun genel katılımcılar içerisindeki oranı (%33.19) dur. Yerel düzeyde spor yapanların 95'i (%41.9) kadın, 132'si (%58.1) erkektir.

Bölgesel seviyede spora katılanlar 168 kişidir ve toplam katılımcılara oranı (%24.56) dır. Bu seviyede spor yapan katılımcıların cinsiyetlerine bakıldığında, 58 kadın (%34.5) ve 110 erkek (%65.5) tir.

Ulusal seviyede spora katılanlar 74 kişidir ve toplam katılımcılara oranı (%10.82) dir. Bu seviyede spor yapan katılımcıların cinsiyetlerine bakıldığında, 28 kadın (%37.8) ve 46 erkek (%62.2) dir.

Uluslararası seviyede spor yapan katılımcılar 30 kişidir ve toplam katılımcılara oranı (%4.39) dur. Bu seviyede spor yapan katılımcıların cinsiyetlerine bakıldığında, 12 kadın (%40) ve 18 erkek (%60) dır.

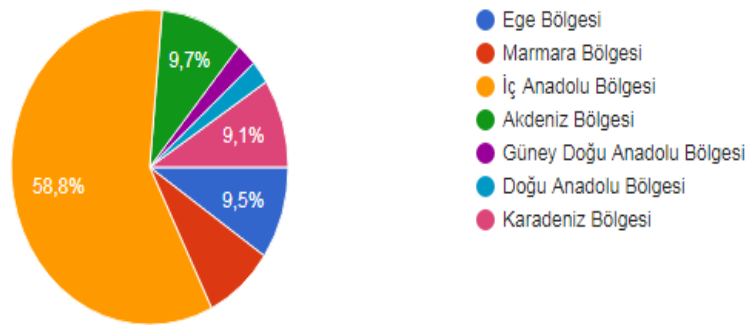


Şekil 18. Spora katılım düzeyleri.

- Rekreatif seviyede spor yaptığını bildiren 185 (%27.05) kişidir.
- Yerel seviyede spor yaptığını bildiren 227 (%33.19) kişidir.
- Bölgesel seviyede spor yaptığını bildiren 168(%24.56) kişidir.
- Ulusal seviyede spor yaptığını bildiren 74 (%10.82) kişidir.
- Uluslararası seviyede spor yaptığını bildiren 30 (%4.39) kişidir.

Çocukluk yıllarınız süresince en çok nerede spor yaptınız?

505 yanıt



Şekil 19. Çocukluk yıllarında spora katılım yapılan bölgeler.

“Çocukluk yıllarınız süresince en çok nerede spor yaptınız?” sorusunu cevap veren katılımcıların sayısı;

- “İç Anadolu Bölgesi” 297 kişi,
- “Akdeniz Bölgesi” 49 kişi,
- “Ege bölgesi” 48 kişi,

- “Marmara Bölgesi” 41 kişi,
- “Doğu Anadolu Bölgesi” 12 kişi,
- “Güney Doğu Anadolu Bölgesi” 12 kişi,
- “Karadeniz Bölgesi” 46 kişidir.

Çalışmaya katılan kişilerin 312’si (%61,3) 18-24 yaşa sahipken 179’u (%70,2) kadın 133 (%52,4)’ü erkektir, 61’i (%12) 25-34 yaşa sahipken 35’i (%13,7) kadın, 26’sı (%10,7) erkektir, 107’si (%21) 35-44 yaşa sahipken 37’si (%14,5) kadın 70’i (%27,6) erkektir, 29’u (%5,7) 45-50 yaşa sahipken 4’ü (%1,6) kadın 25’i (%9,8) erkektir.

Çalışmaya katılan kişilerin eğitim durumuna bakıldığında, ilkokul/ortaokul mezunu 16 kişinin (%3,1), tamamı erkektir (%6,3), lise mezunu 279 kişinin (%54,8), 168’i kadın (%65,9) 111’i erkektir (%43,7), ön lisans/lisans mezunu 162 kişinin (%31,8), 60’ı kadın (%23,5) 102’si erkektir (%40,2), yüksek lisans/doktora mezunu 52 kişinin (%10,2), 27’si kadın (%10,6) 25’i erkektir (%9,8).

Çalışmaya katılan kişilerin anne eğitim durumuna bakıldığında, ilkokul/ortaokul mezunu 225 kişinin (%47,7), 78’i kadın (%16,5) 147’si erkektir (%31,1), lise mezunu 205 kişinin (%43,4), 137’si kadın (%29) 68’i erkektir (%14,4), ön lisans/lisans mezunu 38 kişinin (%8,1), 19’u kadın (%4) 19’u erkektir (%4), yüksek lisans/doktora mezunu 4 kişinin (%0,8), 3’ü kadın (%0,6) 1’i erkektir (%0,2).

Çalışmaya katılan kişilerin baba eğitim durumuna bakıldığında, ilkokul/ortaokul mezunu 151 kişinin (%32), 52’si kadın (%11) 99’u erkektir (%21), lise mezunu 216 kişinin (%45,8), 135’i kadın (%28,6) 81’i erkektir (%17,2), ön lisans/lisans mezunu 94 kişinin (%19,9), 41’i kadın (%8,7) 53’ü erkektir (%11,2), yüksek lisans/doktora mezunu 11 kişinin (%2,3), 7’si kadın (%1,5) 4’ü erkektir (%0,8).

Çalışmaya katılan kişilerin bölgelerine bakıldığında; Ege Bölgesinde ikamet eden 48 kişinin (%9,4), 34’ü kadın (%13,3) 14’ü erkektir (%5,5), Marmara Bölgesinde ikamet eden 41 kişinin (%8,1), 23’ü kadın (%9) 18’i erkektir (%7,1), İç Anadolu Bölgesinde ikamet eden 297 kişinin (%58,3), 135’i kadın (%52,9) 162’si erkektir (%63,8), Akdeniz Bölgesinde ikamet eden 49 kişinin (%9,6), 34’ü kadın (%13,3) 15’i erkektir (%5,9), Güney Doğu Anadolu bölgesinde ikamet eden 12 kişinin (%2,4), 3’ü kadın (%1,2) 9’u erkektir (%3,5), Doğu Anadolu Bölgesinde ikamet eden 12 kişinin (%2,4), 3’ü kadın (%1,2) 9’u erkektir (%3,5), Karadeniz Bölgesinde ikamet eden 46 kişinin (%9), 21’i kadın (%8,2), 25’i (%9,8) erkektir.

Tablo 2

Katılımcıların Cinsiyete Göre Yaş, Eğitim Durumu, Spora Katılım Bölgeleri

		Cinsiyet					
		Toplam		Kadın		Erkek	
		N	Toplam N %	N	Toplam N %	N	Toplam N %
Yaş	18 - 24 yaş	312	61,3	179	70,2	133	52,4
	25 - 34 yaş	61	12,0	35	13,7	26	10,2
	35 - 44 yaş	107	21,0	37	14,5	70	27,6
	45 - 50 yaş	29	5,7	4	1,6	25	9,8
	Toplam	509	100,0	255	100,0	254	100,0
Eğitim Durumu	İlkokul / Ortaokulu	16	3,1	0	0,0	16	6,3
	Lise	279	54,8	168	65,9	111	43,7
	Ön lisans / Lisans	162	31,8	60	23,5	102	40,2
	Yüksek Lisans/Doktora	52	10,2	27	10,6	25	9,8
	Toplam	509	100,0	255	100,0	254	100,0
43 Annenin Eğitim Durumu	İlkokul / Ortaokulu	225	47,7	78	16,5	147	31,1
	Lise	205	43,4	137	29,0	68	14,4
	Ön lisans / Lisans	38	8,1	19	4,0	19	4,0
	Yüksek Lisans/Doktora	4	0,8	3	0,6	1	0,2
	Toplam	472	100,0	237	50,2	235	49,8
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul / Ortaokulu	151	32,0	52	11,0	99	21,0
	Lise	216	45,8	135	28,6	81	17,2
	Ön lisans / Lisans	94	19,9	41	8,7	53	11,2
	Yüksek Lisans/Doktora	11	2,3	7	1,5	4	0,8
	Toplam	472	100,0	235	49,8	237	50,2
Bölge	Ege Bölgesi	48	9,4	34	13,3	14	5,5
	Marmara Bölgesi	41	8,1	23	9,0	18	7,1
	İç Anadolu Bölgesi	297	58,3	135	52,9	162	63,8
	Akdeniz Bölgesi	49	9,6	34	13,3	15	5,9
	Güney Doğu Anadolu Bölgesi	12	2,4	3	1,2	9	3,5
	Doğu Anadolu Bölgesi	12	2,4	3	1,2	9	3,5
	Karadeniz Bölgesi	46	9,0	21	8,2	25	9,8
	Toplam	505	100,0	253	100,0	252	100,0

Tablo 3

Cinsiyete Göre 18 Yaşından Önce Yapılan Spor Dalı Sayısı

		Cinsiyet					
		Toplam		Kadın		Erkek	
		N	%	N	%	N	%
İşaretlenen	1	314	61,7	177	69,4	137	53,9
Spor Dalı Sayısı	2	72	14,1	28	11,0	44	17,3
	3	47	9,2	14	5,5	33	13,0
	4	25	4,9	13	5,1	12	4,7
	5	51	10,0	23	9,0	28	11,0
	Toplam	509	100,0	255	100,0	254	100,0

Çalışmaya katılan kişilerin 18 yaşında önce yapmış oldukları spor branş sayıları incelendiğinde;

Ankette katılımcılardan 18 yaşından önce katıldıkları sporları işaretlemeleri, eğer beşten fazla spora katıldıysalar listeden en çok katıldıkları veya kendileri için en önemli beş spor dalını belirtmeleri istenmiştir. Birinci spor dalını 509'u yani tamamı, ikincisini 187'si, üçüncüsünü 124'ü, dördüncüsünü 77'si ve beşicisini 57'si işaretlemiştir. Ayrıca, cinsiyete göre belirtilen spor dalı sayıları incelenmiştir: Bir spor branşıyla ilgilenen 314 kişinin (%61,7) 177'si kadın (%69,4), 137'si erkektir (%53,9), iki spor branşıyla ilgilenen 72 kişinin (%14,1) 28'i kadın (%11), 44'ü erkektir (%17,3), üç spor branşıyla ilgilenen 47 kişinin (%9,2) 14'ü kadın (%5,5), 33'ü erkektir (%13), dört spor branşıyla ilgilenen 25 kişinin (%4,9) 13'si kadın (%5,1), 12'si erkektir (%4,7), beş spor branşıyla ilgilenen 51 kişinin (%10) 23'i kadın (%9), 28'i erkektir (%11).

Tablo 4

Engelli Bireyler için Organize Edilmiş Sporlara Katılım Durumu

		Cinsiyet					
		Toplam		Kadın		Erkek	
		Toplam		Toplam		Toplam	
		N	N %	N	N %	N	N %
Engelli	Hayır	464	(91,2%)	233	(91,4%)	231	(90,9%)
	Evet, Fakat yalnızca bu değil	20	(3,9%)	9	(3,5%)	11	(4,3%)
	Evet. Yalnızca bu sporlara katıldım.	25	(4,9%)	13	(5,1%)	12	(4,7%)

Çalışmaya katılan kişilerden engelli sporlarına hiç katılmamış olan 464 kişinin (%91,2) 233'ü kadın (%91,4) 231'i erkektir (%90,9).

Evet, fakat yalnızca bu değil diyen 20 kişinin (%3,9) 9'u kadın (%3,5) 11'i erkektir (%4,3).

Evet, yalnızca bu sporlara katıldım diyen 25 kişinin (%4,9) 13'ü kadın (%5,1) 12'si erkektir (%4,7).

Tablo 5

Cinsiyette Göre Spora Katılım Biçimleri

		Cinsiyet					
		Toplam		Kadın		Erkek	
		N	N %	N	N %	N	N %
Bireysel (Yalnız)		82	15,16	31	37,8	51	62,2
İnformel Gruplar (Başkalarıyla Birlikte)		138	25,51	64	46,4	74	53,6
Spor Kulübü		264	48,80	124	47,0	140	53,0
Spor Tesisi Üyesi		57	10,54	26	45,6	31	54,4

Çalışmaya katılan katılımcıların spora katılım biçimleri olarak;

Kendi kendime- resmi organizasyonlar dışında diyen (bireysel/yalnız) 82 kişinin (%15,16) 31'i kadın (%37,8), 51'i erkektir (%62,2).

Başkalarıyla birlikte- kendim, aile üyeleri, arkadaş veya komşu çocukları v.b tarafından organize edilen resmi olmayan aktivitelere (informal gruplar) katıldım diyen 138 kişinin (%25,51) 64'ü kadın (%46,4), 74'ü erkektir (%53,6).

Bir spor kulübünün üyesi olarak (bireysel ve takım sporları) spor yaptığını bildiren (spor kulübü) 264 kişinin (%48,80) 124'i kadın (%47), 140'ı erkektir (%53).

Bir egzersiz ve spor merkezi veya diğer herhangi resmi ya da ticari bir spor tesisinin düzenli ziyaretçisi, kart sahibi ya da üyesi (spor tesisi üyesi) olarak spora katıldığını belirten 57 kişiden (%10,54) 26'sı kadın (%45,6), 31'i erkektir (%54,4).

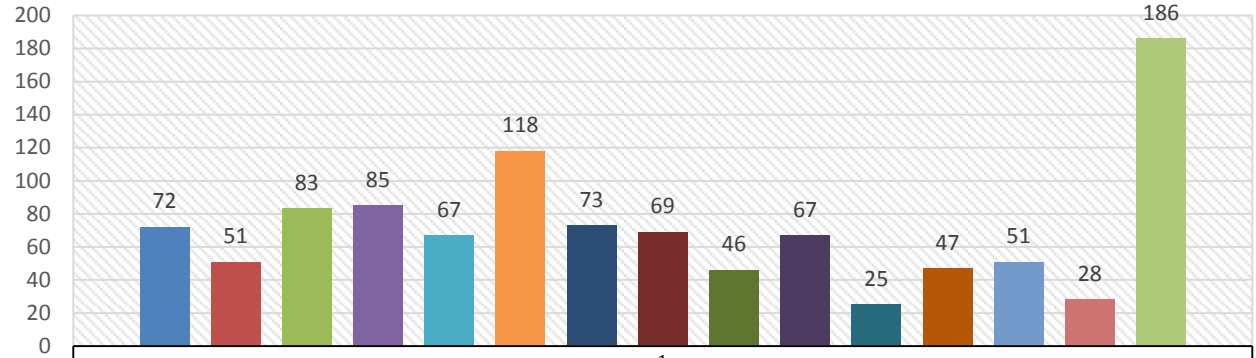
4.2. Duygusal Şiddet Deneyim Bulguları

“Çocukluğunuzda spora başlarken yaşamış olduğunuz duygusal deneyim(ler)i belirttiniz. Bunlar arasında en önemli olanı düşünerek aşağıdaki soruları yanıtlamanızı istiyoruz”.

Katılımcıların duygusal şiddet deneyim sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde,

1. “Sizinle alay ediliyordu” maddesini katılımcıların 72 kez işaretledikleri, 2. “Size zorbalık yapılıyordu” katılımcıların 51 kez işaretledikleri, 3. “Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız” katılımcıların 83 kez işaretledikleri, 4. “Size bağırıldı ve küfür edildi” katılımcıların 85 kez işaretledikleri, 5. “Görünüşünüz ya da kilonuz ile ilgili olumsuz bir şekilde eleştirildiniz” katılımcıların 67 kez işaretledikleri, 6. “Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz” katılımcıların 118 kez işaretledikleri, 7. “Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız” katılımcıların 73 kez işaretledikleri, 8. “Kendinizi kötü hissetirecek kadar göz ardı edildiniz” katılımcıların 69 kez işaretledikleri, 9. “Yarışmalara, maçlara ya da antrenman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiniz veya tehdit edildiniz” katılımcıların 46 kez işaretledikleri, 10. “İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı” katılımcıların 67 kez işaretledikleri, 11. “Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi” katılımcıların 25 kez işaretledikleri, 12. “Takımdan, kulüpten, spor salonundan vb atılmakla tehdit edildiniz” katılımcıların 47 kez işaretledikleri, 13. “Tam olarak darp edilmesenizde fiziksel tehdiye maruz kaldınız” katılımcıların 51 kez işaretledikleri, 14. “Kilo vermek ya da performans arttırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız/zorlandınız” katılımcıların 28 kez işaretledikleri görülmektedir.

Duygusal Şiddet Deneyime Maruz Kalanlar (N:186)

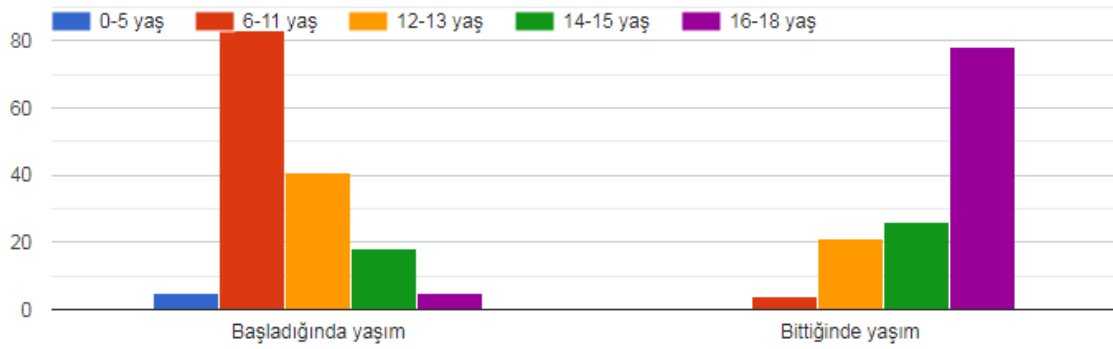


■ Sizinle alay ediliyordu.	72
■ Size zorbalık yapıyordu	51
■ Küçümsediniz, utandırıldınız yada aşağılandınız.	83
■ Size bağırıldı ve küfür edildi.	85
■ Görünüştünüz ya da kilonuz ile ilgili olumsuz biçimde eleştirildiniz.	67
■ Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz.	118
■ Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız.	73
■ Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz.	69
■ Yarışmalar / Maçlara veya anterman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiniz veya tehdit edildiniz.	46
■ İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı.	67
■ Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi.	25
■ Takımdan, kulüpten, spor salonundan vb. atılmakla tehdit edildiniz.	47
■ Tam olarak darp edilmeseniz de fiziksel tehdide maruz kaldınız.	51
■ Kilo vermek ya da performans artırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız / zorlandınız.	28
■ Branşa Göre Şiddete Maruz Kalanların Sayısı	186

Şekil 20. Duygusal şiddet maddeleri görülme sıklığı

Duygusal şiddete uğrayan toplam kişi sayısı ise 186'dır. Duygusal şiddet maddeleri içerisinde "Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz" 118 kez işaretlenerek en çok görülen duygusal şiddet maddesi olmuştur. 85 kez "Size bağırıldı ve küfür edildi", 83 kez "Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız en çok işaretlenen diğer maddeler olmuştur. "Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi" 25 kez ile en az görüldüğü bildirilen madde olmuştur.

Başladığınızda kaç yaşındaydınız? Bittiğinde kaç yaşındaydınız?



Şekil 21. Duygusal şiddet başlangıç-bitiş yaşı

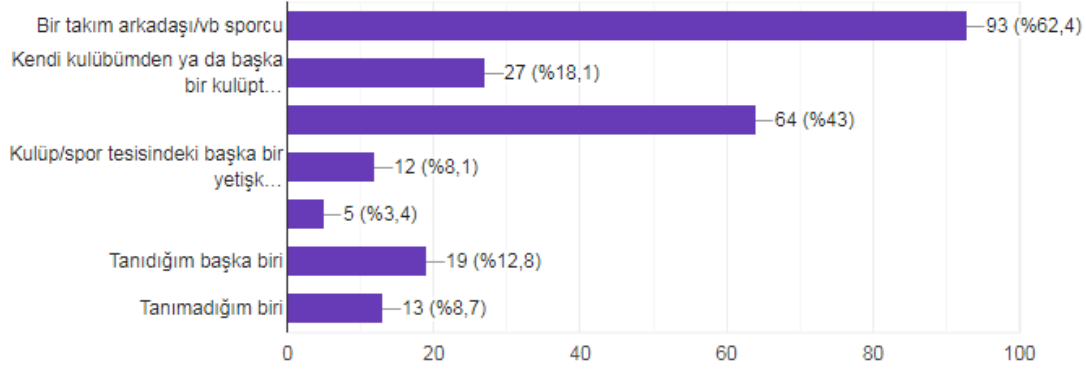
"Başladığınızda kaç yaşındaydınız?" sorusuna ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar

- 0-5 yaş: 5 kişi,
- 6-11 yaş: 83 kişi,
- 12-13 yaş: 41 kişi,
- 14-15 yaş: 18 kişi,
- 16-18 yaş: 5 kişidir.

"Bittiğinde kaç yaşındaydınız?" sorusuna ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar ise;

- 6-11 yaş: 4 kişi,
- 12-13 yaş: 21 kişi,
- 14-15 yaş: 26 kişi,
- 16-18 yaş: 78 kişidir.

Bunu size kim yaptı? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).



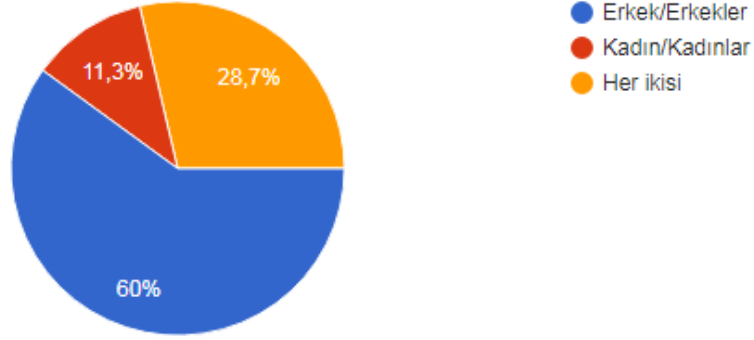
Şekil 22. Duygusal şiddeti uygulayanlar

“Bunu size kim yaptı” sorusuna;

- “Bir takım arkadaşı/vb sporcu” olarak işaretleyenler 93 kişi,
- “Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” diyen 27 kişi,
- “Antrenörüm/ eğitimcim/gözetmenim” diyen 64 kişi,
- “Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” diyen 12 kişi,
- “Bir destekleyici/düzenli bir ziyaretçi veya ziyaretçi” diyen 5 kişi,
- “Tanıdığım başka biri” diyen 19 kişi,
- “Tanımadığım başka biri” diyenler ise 13 kişidir.

Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?

150 yanıt



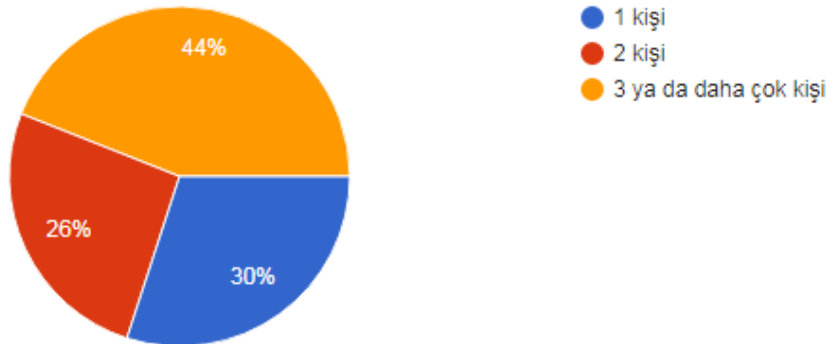
Şekil 23. Duygusal şiddeti uygulayanların cinsiyeti

“Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?” sorusuna;

- “Erkek/Erkekler” diyen 90 (%60) kişi,
- “Kadın/Kadınlar” diyen 17 (%11.3) kişi,
- “Her ikisi” diyen 43 (%28.7) kişidir.

Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?

150 yanıt



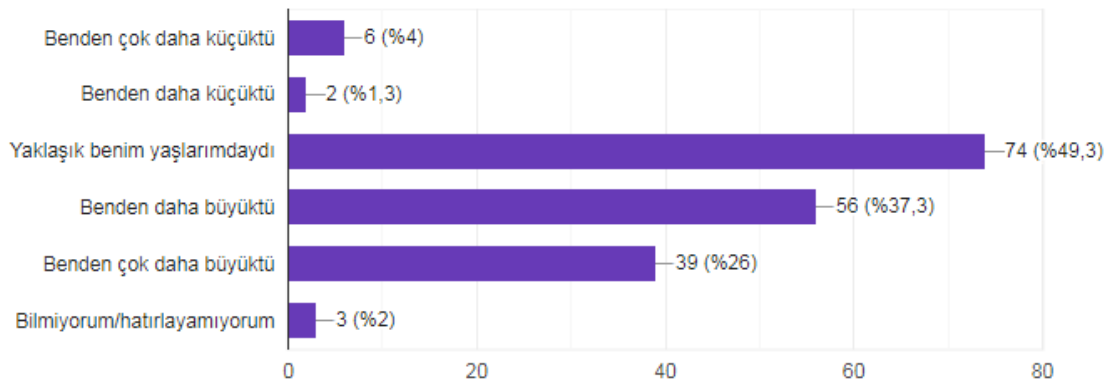
Şekil 24. Duygusal şiddete dahil olan kişi sayısı

“Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?” sorusuna katılımcıların,

- 45’i bir kişi,
- 39’u iki kişi,
- 66’sı ise üç ya da daha çok kişi şeklinde yanıt vermişlerdir.

Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

150 yanıt



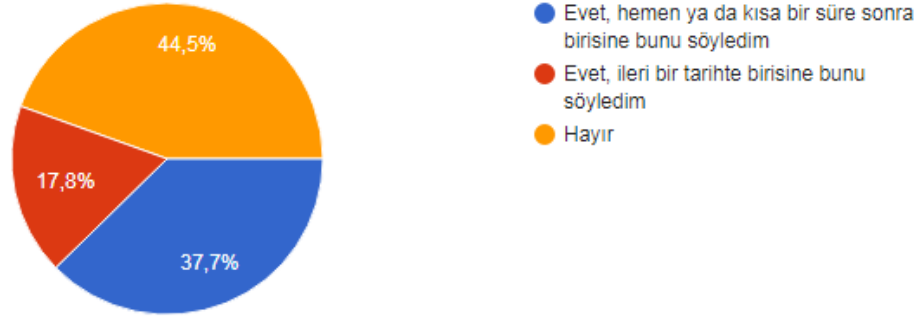
Şekil 25. Duygusal şiddeti yapanların yaşı

“Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz)” sorusuna;

- “Benden çok daha küçüktü” diyen 6 kişi (%4),
- “Benden daha küçüktü” diyen 2 kişi (%1.3),
- “Yaklaşık benim yaşlarımdaydı” diyen 74 kişi (%49.3),
- “Benden daha büyüktü” diyen 56 kişi (%37.3),
- “Benden çok daha büyüktü” diyen 39 kişi (%26),
- "Bilmiyorum/hatırlamıyorum" diyen 3 kişi (%2)

Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?

146 yanıt



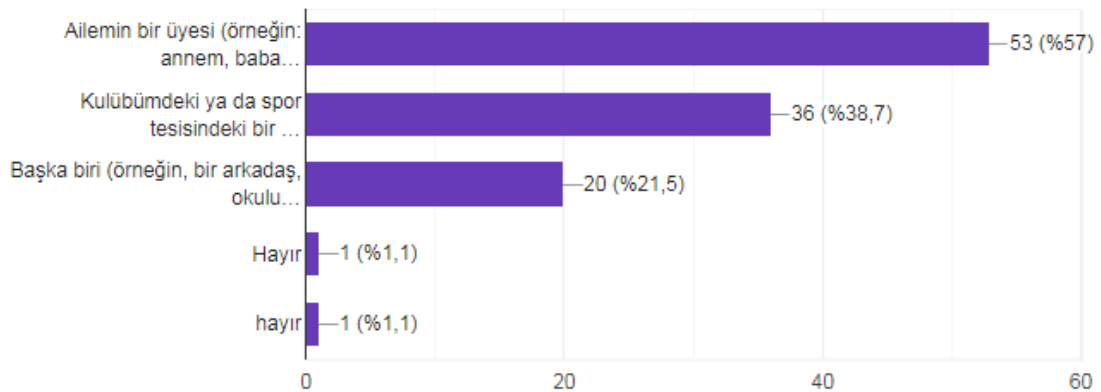
Şekil 26. Duygusal şiddeti birine anlattın mı

“Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?” sorusuna verilen cevaplar;

- “Evet, hemen ya da kısa bir süre sonra birisine bunu söyledim” diyen 55 kişi,
- “Evet, ileri bir tarihte birisine bunu söyledim” diyen 26 kişi,
- “Hayır” diyen 65 kişidir.

Kime anlattınız?

93 yanıt



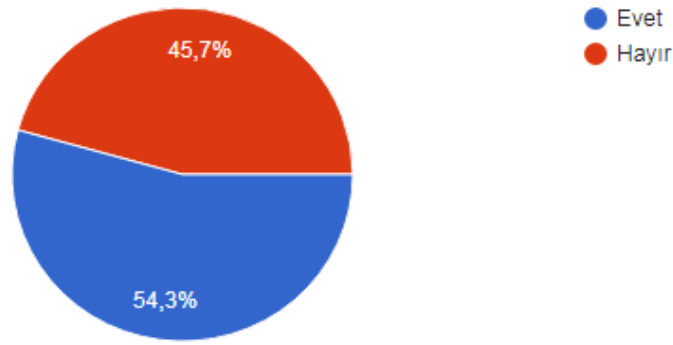
Şekil 27. Duygusal şiddetin kime anlatıldığı

“Kime anlattınız?” sorusuna verilen yanıtlar;

- “Ailemin bir üyesi (örneğin; annem, babam, kardeşim, büyük babam, büyük annem, yeğenim, kuzenim)” diyenler 53 kişi,
- “Kulübümdeki ya da spor tesisindeki bir başka kişi (örneğin; bir takım arkadaşı, antrenör, danışman ya da bir takım arkadaşımın ebeveyni)” diyenler 36 kişi,
- “Başka biri (örneğin; bir arkadaş, okulumdaki biri, aile hekimi, dadı, bakıcı, polis, danışman/terapist, avukat)” diyenler 20 kişidir.

O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?

105 yanıt



Şekil 28. Duygusal şiddeti anlatmak yardımcı oldu mu?

“O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?” sorusuna;

- 57 kişi evet cevabı verirken,
- 48 kişi hayır cevabı vermiştir.

Nasıl sona erdi?

139 yanıt

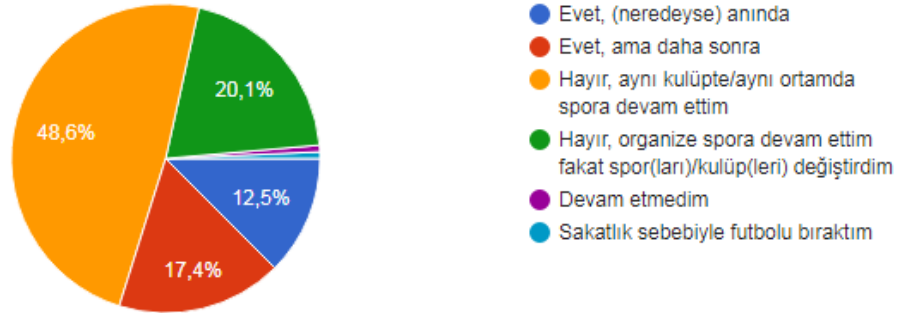


Şekil 29. Duygusal şiddetin nasıl sona erdiği

- “Nasıl sona erdi?” sorusuna verilen yanıtlar;
- “Kendiliğinden bitti/sorumlu olan kişi(ler) bunu yapmayı bıraktı” diyen 69 kişi,
- “Durumu anlattığım kişi bitmesini sağladı” diyen 19 kişi,
- “Geri gitmedim (örneğin kulübü değiştirdiniz ya da sporu bıraktınız)” diyen 35 kişi,
- “Bir başka kişi, bir daha olmasın ya da olamasın diye gerekeni yaptı/ilgilendi” diyen 8 kişi,
- “Sakatlık yaşadım ve bıraktım” diyen 1 kişi,
- “Sorunu dövüşerek ortadan kaldırdım” 1 kişi,
- “Çok umursamadım” diyen 1 kişi,
- “Bir başka spor dalına yükseldim” diyen 1 kişi,
- “Ara sıra olmaya devam etti” diyen 1 kişi,
- “Ben suçluymuşum gibi özür diledim ya da hiç bişey olmamış gibi aynen devam edildi” diyen 1 kişidir.

Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?

144 yanıt

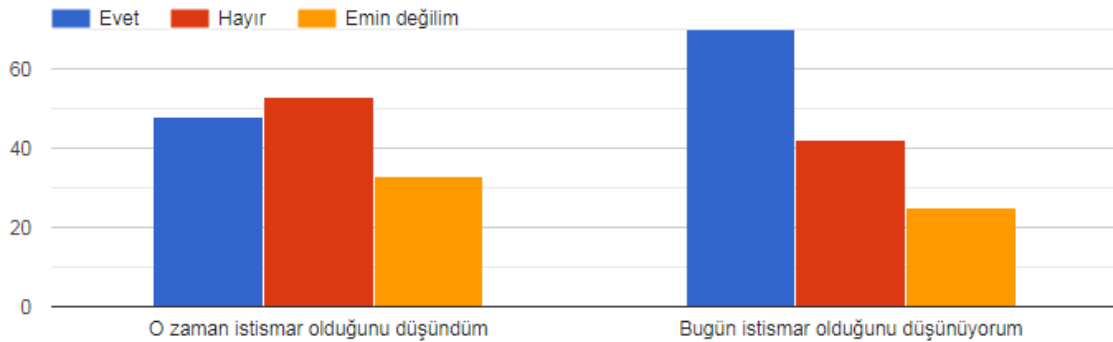


Şekil 30. Duygusal şiddet sebebiyle spora katılımın devam durumu

“Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?” sorusuna

- “Evet, (neredeyse) anında” diyen 18 kişi,
- “Evet, ama daha sonra” diyen 25 kişi,
- “Hayır aynı ortamda aynı kulüpte devam ettim” diyen 70 kişi,
- “Hayır, organize spora devam ettim fakat spor(ları) kulüp(leri) değiştirdim” diyen 29 kişi,
- “Sakatlık sebebiyle futbolu bıraktım” diyen 1 kişidir.

Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?



Şekil 31. Yaşadıklarınızı nasıl düşündünüz? Nasıl düşünüyorsunuz?

“Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?” sorusuna

- “Evet, o zaman istismar olduğunu düşündüm” diyen 48 kişi,
- “Hayır” diyen 53 kişi,
- “Emin değilim” diyen 33 kişidir.

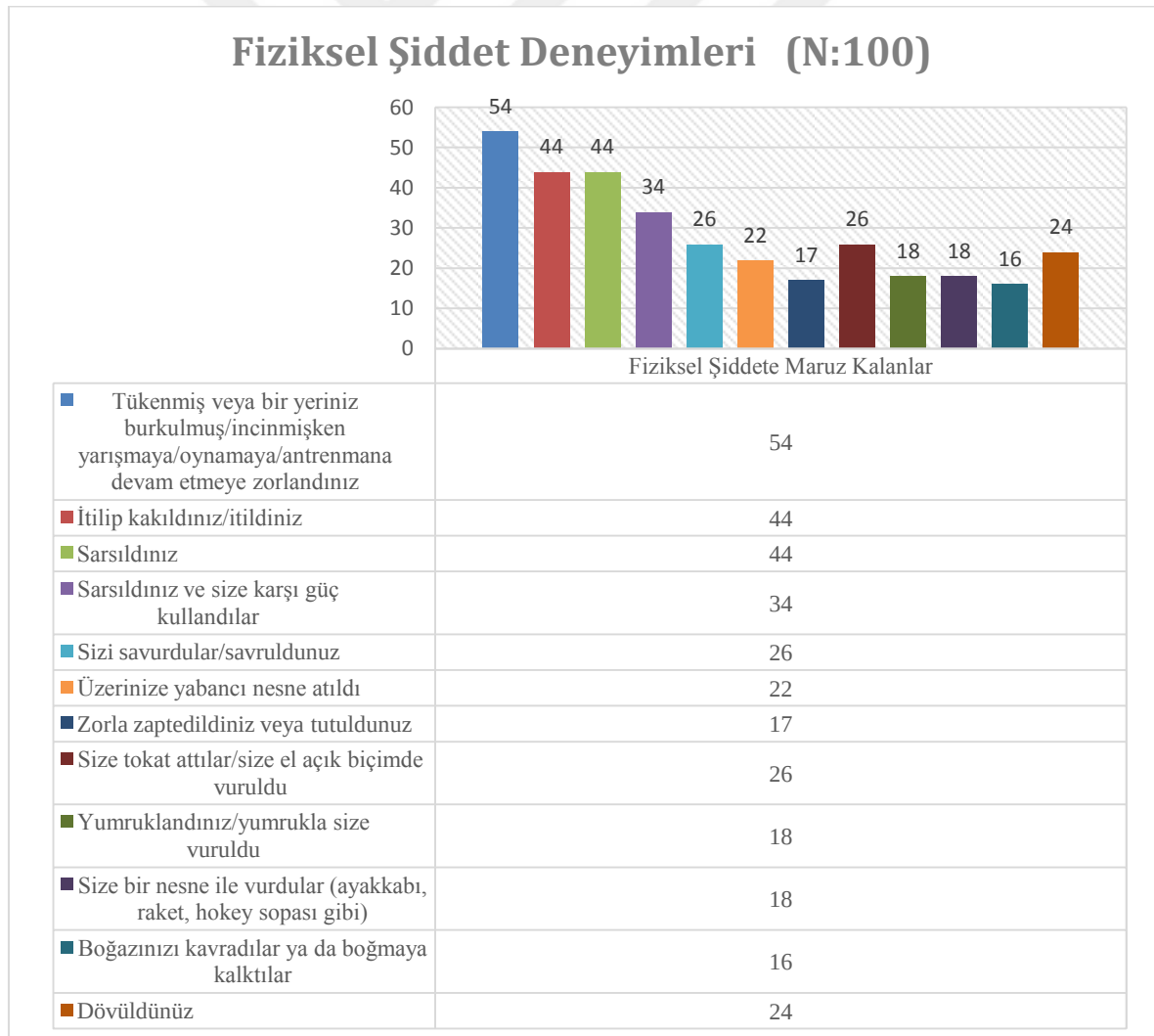
“Bugün istismar olduğunu düşünüyorum” diyen 70 kişi,

- “Hayır” diyen 42 kişi,
- “Emin değilim” diyen 25 kişidir.

4.3. Fiziksel Şiddet Deneyim Bulguları

Çocukluğunuzda spora başlarken yaşamış olduğunuz fiziksel deneyim(ler)i belirttiniz.

Bunlar arasında en önemli olanı düşünerek aşağıdaki soruları yanıtlamanızı istiyoruz.



Şekil 32. Fiziksel şiddet maddeleri görülme sıklığı

Katılımcıların fiziksel şiddet deneyim sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde,

“Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız” maddesini atılımcıların 54 kez işaretledikleri

“İtilip kakıldınız/itildiniz” maddesini atılımcıların 44 kez işaretledikleri

“Sarsıldınız” maddesini atılımcıların 44 kez işaretledikleri

“Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar” maddesini atılımcıların 34 kez işaretledikleri

“Sizi savurdular/savruldunuz” maddesini atılımcıların 26 kez işaretledikleri

“Üzerinize yabancı nesne atıldı” maddesini atılımcıların 22 kez işaretledikleri

“Zorla zaptedildiniz veya tutuldunuz” maddesini atılımcıların 17 kez işaretledikleri

“Size tokat attılar/size el açık biçimde vuruldu” maddesini atılımcıların 26 kez işaretledikleri

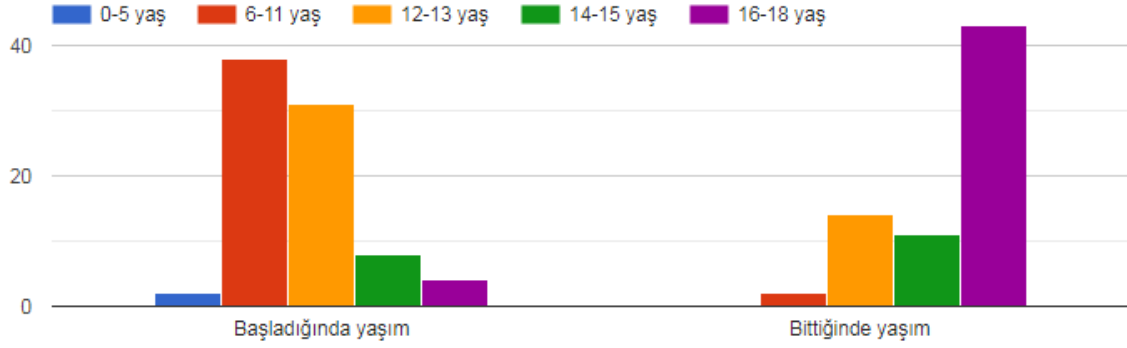
“Yumruklandınız/yumrukla size vuruldu” maddesini atılımcıların 18 kez işaretledikleri

“Size bir nesne ile vurdular (ayakkabı, raket, hokey sopası gibi)” maddesini atılımcıların 18 kez işaretledikleri

“Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar” maddesini atılımcıların 16 kez işaretledikleri

“Dövüldünüz” maddesini atılımcıların 24 kez işaretledikleri görülmektedir. Fiziksel şiddete uğradığını belirtenlerin toplam sayısı 100 kişidir. Maddeler bazında incelendiğinde ise 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/ oynamaya/ antrenmana devam etmeye zorlandınız) 54 kez işaretlenerek en sık görüldüğü bildirilen fiziksel şiddet türü olurken, 11. Madde (Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar) 16 kez işaretlenerek fiziksel şiddet maddeleri arasında görülme sıklığı en az bildirilen madde olmuştur

Başladığında kaç yaşındaydınız? Bittiğinde kaç yaşındaydınız?



Şekil 33. Fiziksel şiddet başlagıç-bitiş yaşı

Katılımcıların “Başladığında kaç yaşındaydınız?” sorusuna ilışkin verdikleri cevaplar;

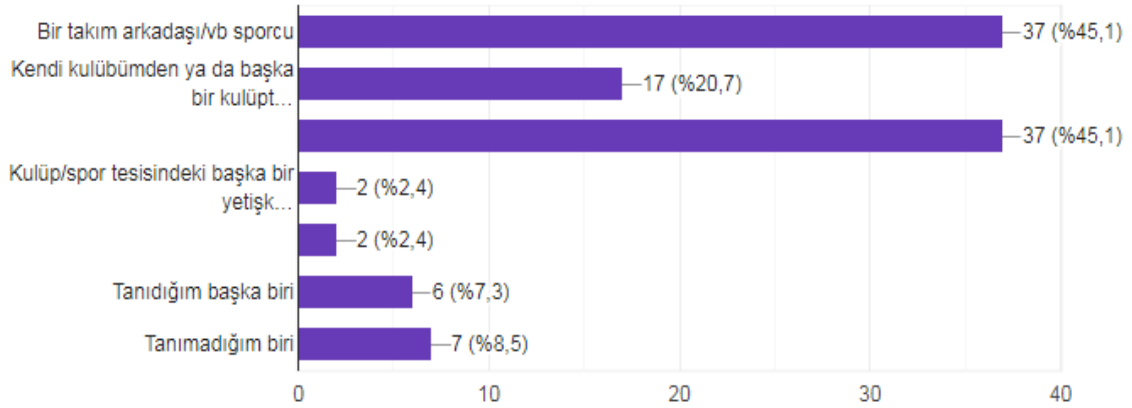
0-5 yaşı: 2 kişi, 6-11 yaşı: 38 kişi, 12-13 yaşı: 31 kişi, 14-15 yaşı: 8 kişi, 16-18 yaşı: 4 kişidir.

Katılımcıların “Bittiğinde kaç yaşındaydınız?” sorusuna verdikleri cevaplar ise,

6-11 yaşı: 2 kişi, 12-13 yaşı: 14 kişi, 14-15 yaşı: 11 kişi, 16-18 yaşı: 43 kişidir.

Bunu size kim yaptı? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

82 yanıt



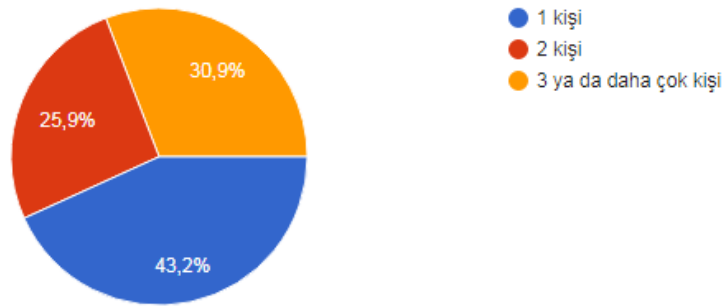
Şekil 34. Fiziksel şiddeti uygulayanlar

“Bunu size kim yaptı” sorusuna;

- “Bir takım arkadaşı/vb sporcu” olarak işaretleyenler 37 kişi,
- “Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” diyenler 17 kişi,
- “Antrenörüm/eğitmenim/gözetmenim” diyen 37 kişi,
- “Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” diyenler 2 kişi,
- “Bir destekleyici/düzenli bir ziyaretçi veya ziyaretçi” diyenler 2 kişi,
- “Tanıdığım başka biri” diyenler 6 kişi
- “Tanımadığım başka biri” diyenler ise 7 kişidir.

Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?

81 yanıt



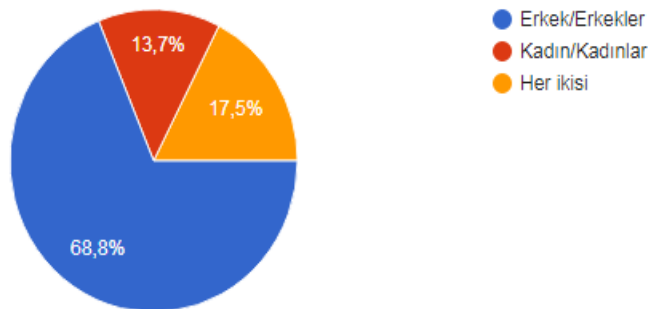
Şekil 35. Fiziksel şiddete dahil olan kişi sayısı

“Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?” sorusuna katılımcıların

35’i “1 kişi”, 21’i “2 kişi”, 25’i ise “3 ya da daha çok kişi” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?

80 yanıt



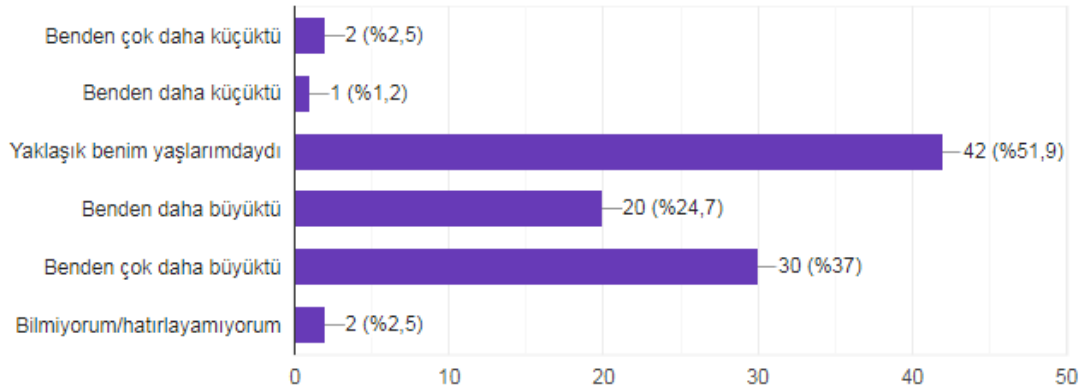
Şekil 36. Fiziksel şiddete dahil olanların cinsiyeti

“Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?” sorusuna,

- “Erkek/Erkekler” diyen 55 (%68.8) kişi,
- “Kadın/Kadınlar” diyen 11 (%13.7) kişi,
- “Her ikisi” diyen 14 (%17.5) kişidir.

Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

81 yanıt



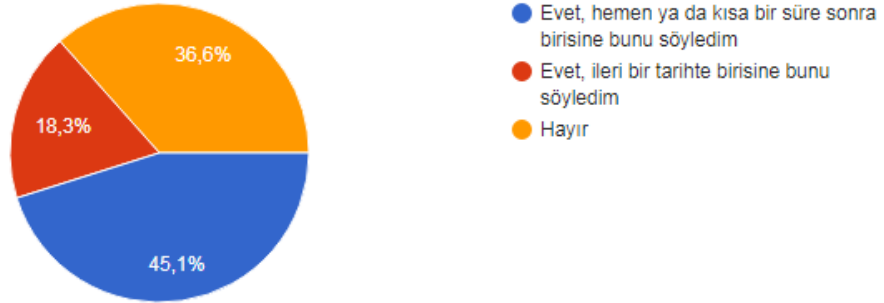
Şekil 37. Fiziksel şiddeti yapanların yaşı

“Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz)” sorusuna;

- “Benden çok daha küçüktü” diyen 2 kişi (%2.5),
- “Benden daha küçüktü” diyen 1 kişi (%1.2),
- “Yaklaşık benim yaşlarımdaydı” diyen 42 kişi (%51.9),
- “Benden daha büyüktü” diyen 20 kişi (%24.7),
- “Benden çok daha büyüktü” diyen 30 kişi (%37),
- “Bilmiyorum/hatırlamıyorum” diyen 2 kişi (%2.5)

Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?

82 yanıt



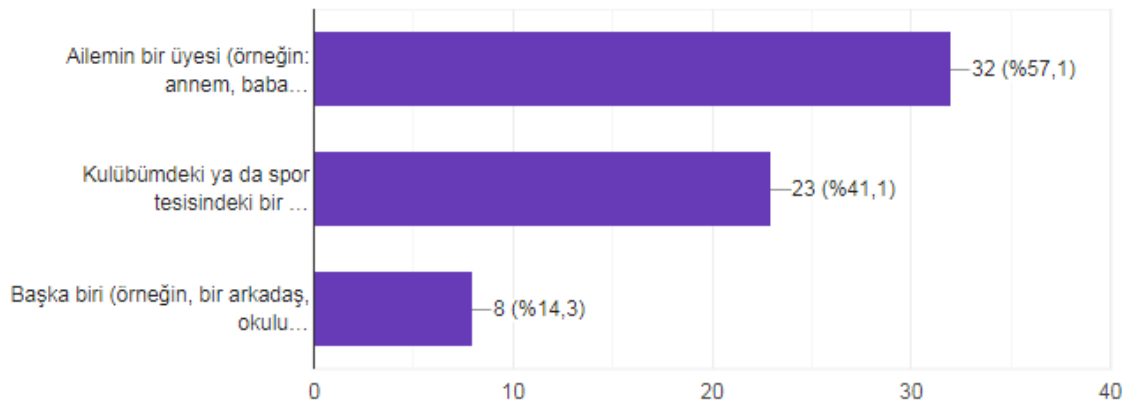
Şekil 38. Fiziksel şiddeti birine anlattınız mı?

”Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?” sorusuna verilen cevaplar;

- “Evet, hemen ya da kısa bir süre sonra birisine bunu söyledim.” diyen 37 kişi,
- “Evet, ileri bir tarihte birisine bunu söyledim.” diyen 15 kişi,
- “Hayır” diyen 30 kişidir.

Kime anlattınız?

56 yanıt



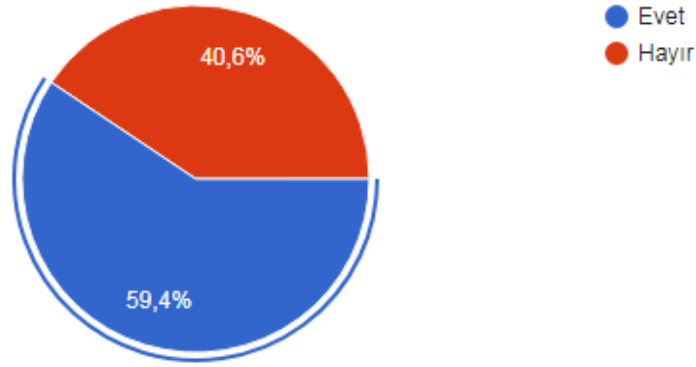
Şekil 39. Fiziksel şiddetin kime anlatıldığı

“Kime anlattınız?” sorusuna verilen yanıtlar;

- “Ailemin bir üyesi (örneğin; annem, babam, kardeşim, büyük babam, büyük annem, yeğenim, kuzenim” diyenler 32 kişi,
- “Kulübümdeki ya da spor tesisindeki bir başka kişi (örneğin; bir takım arkadaşı,antrenör, danışman ya da bir takım arkadaşımın ebeveyni)” diyenler 23 kişi,
- “Başka biri (örneğin; bir arkadaş, okulumdaki biri, aile hekimi, dadı, bakıcı, polis, danışman/terapist, avukat)” diyenler 8 kişidir.

O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?

64 yanıt



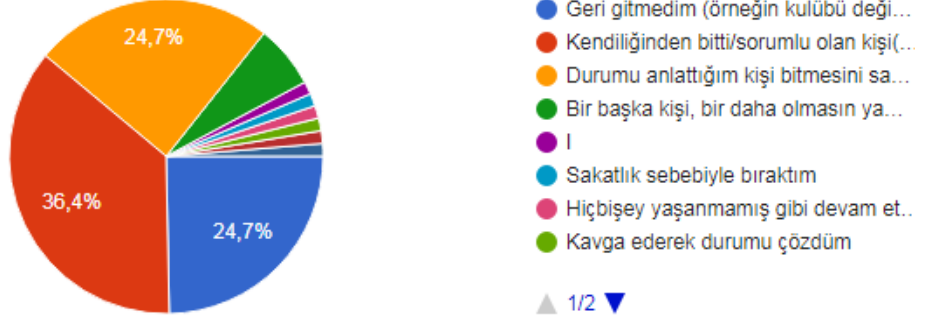
Şekil 40. Fiziksel şiddeti anlatmak yardımcı oldu mu?

“O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?” Sorusuna;

- 38 kişi “Evet” cevabı verirken,
- 26 kişi “Hayır” cevabı vermiştir.

Nasıl sona erdi?

77 yanıt



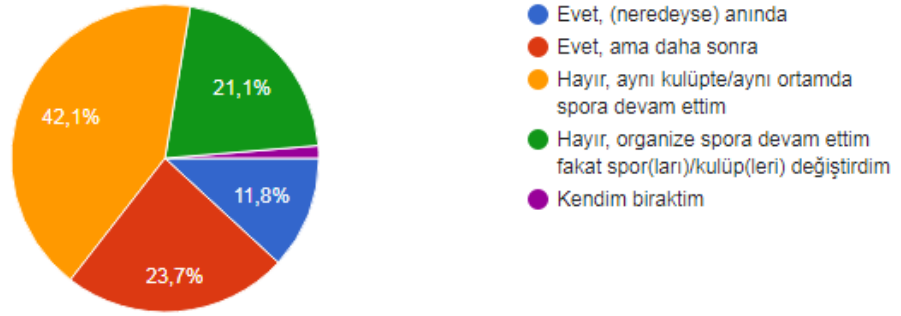
Şekil 41. Fiziksel şiddetin nasıl sona erdiği

“Nasıl sona erdi?” sorusuna;

- “Kendiliğinden bitti/sorumlu olan kişi(ler) bunu yapmayı bıraktı” diyen 28 kişi,
- “Durumu anlattığım kişi bitmesini sağladı” diyen 19 kişi,
- “Geri gitmedim (örneğin kulübü değiştirdiniz ya da sporu bıraktınız)” 19 kişi,
- “Bir başka kişi, bir daha olmasın ya da olamasın diye gerekeni yaptı/ilgilendi” 5 kişi,
- “Sakatlık yaşıadım ve bıraktım” 1 kişi,
- “Sorunu dövüşerek ortadan kaldırdım” 1 kişi,
- “Çok umursamadım” 1 kişi,
- “Acıya rağmen antrenmana devam ettim” 1 kişi,
- “Ara sıra olmaya devam etti” 1 kişi,
- “Ben suçluymuşum gibi özür diledim ya da hiç bişey olmamış gibi aynen devam edildi” diyen 1 kişidir.

Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?

76 yanıt

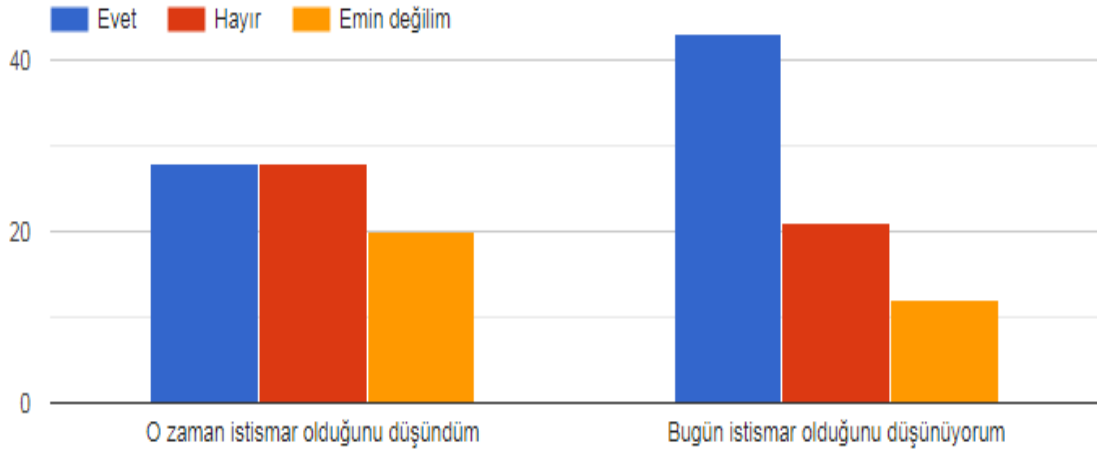


Şekil 42. Fiziksel şiddet sebebiyle spora katılım durumunda yaşanan değişiklik

“Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?” sorusuna ;

- “Evet, (neredeyse) anında” diyen 9 kişi,
- “Evet, ama daha sonra” diyen 18 kişi,
- “Hayır aynı ortamda aynı kulüpte devam ettim” diyen 32 kişi,
- “Hayır, organize spora devam ettim fakat spor(ları) kulüp(leri) değiştirdim” diyen 16 kişi,
- “Kendim bıraktım” diyen 1 kişidir.

Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?



Şekil 43. Yaşadıklarınızı nasıl düşündünüz? Nasıl düşünüyorsunuz?

“Size olanları o zaman nasıl düşündünüz” sorusuna;

- “Evet, o zaman istismar olduğuna düşündüm” diyen 28 kişi,
- “Hayır” diyen 28 kişi,
- “Emin değilim” diyen 20 kişidir.

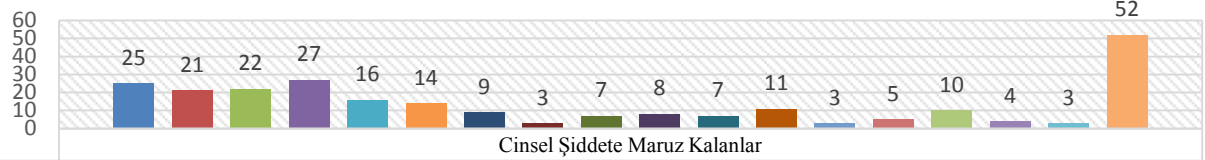
“Size olanları bugün nasıl nitelendirirsiniz?” sorusuna

- “Bugün istismar olduğuna düşünüyorum” diyen 43 kişi,
- “Hayır” diyen 21 kişi,
- “Emin değilim” diyen 12 kişidir.

4.4 Cinsel Şiddet Deneyim Bulguları

Çocukluğunuzda spora başlarken yaşamış olduğunuz duygusal deneyim(ler)i belirttiniz. Bunlar arasında en önemli olanı düşünerek aşağıdaki soruları yanıtlamanızı istiyoruz.

Cinsel Şiddet Deneyimleri (N:52)



■ Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız	25
■ Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağırıyorlardı	21
■ Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz	22
■ İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız	27
■ Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb)	16
■ Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı	14
■ Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu	9
■ Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapılıyordu veya okşanıyordunuz	3
■ Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki buda sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi	7
■ Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, video klipler aldınız	8
■ Sizi uygunsuz ya da cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız.	7
■ İsteğiniz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız. “	11
■ Sizden birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi.	3
■ Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti.	5
■ Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu.	10
■ Birisi sizin isteğiniz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı.	4
■ Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı	3
■ Branşa Göre Şiddete Maruz Kalanların Sayısı	52

Şekil 44. Cinsel Şiddet Deneyim Maddeleri görülme sıklığı

Cinsel Şiddet Deneyim Maddeleri görülme sıklığı incelendiğinde;

“Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız” maddesini katılımcıların 25 kez işaretledikleri,

“Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı” maddesini katılımcıların 21 kez işaretledikleri,

“Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz” maddesini katılımcıların 22 kez işaretledikleri,

“İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız” maddesini katılımcıların 27 kez işaretledikleri,

“Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb)” maddesini katılımcıların 16 kez işaretledikleri,

“Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı” maddesini katılımcıların 14 kez işaretledikleri,

“ Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu” maddesini katılımcıların 9 kez işaretledikleri,

“Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapılıyordu veya okşanıyordunuz” maddesini katılımcıların 3 kez işaretledikleri,

“Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki buda sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi” maddesini katılımcıların 7 kez işaretledikleri,

“Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, video klipler aldınız” maddesini katılımcıların 8 kez işaretledikleri,

“Sizi uygunsuz ya da cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız” maddesini katılımcıların 7 kez işaretledikleri,

“İsteğiniz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız” maddesini katılımcıların 11 kez işaretledikleri,

“Sizden birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi” maddesini katılımcıların 3 kez işaretledikleri,

“Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti” maddesini katılımcıların 5 kez işaretledikleri,

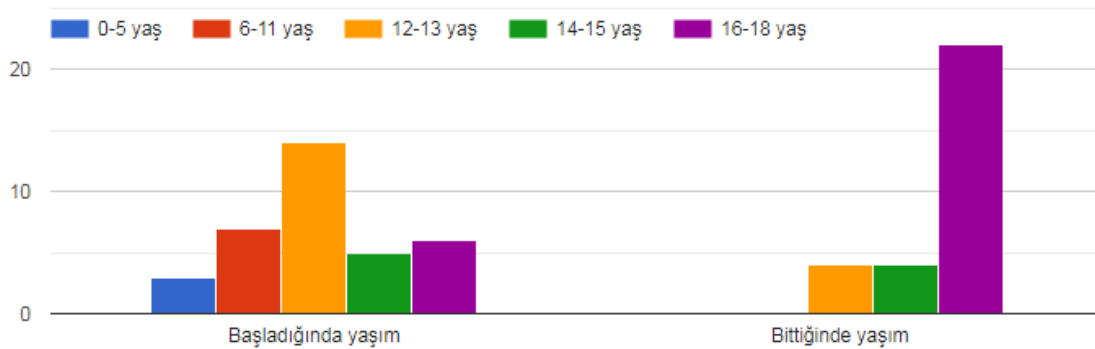
“Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu” maddesini katılımcıların 10 kez işaretledikleri,

“Birisi sizin isteğiniz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı” maddesini katılımcıların 4 kez işaretledikleri,

“Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı” maddesini katılımcıların 3 kez işaretledikleri görülmektedir.

Katılımcılar içerisinde 52’si cinsel şiddete uğradığını bildirmiştir. Cinsel şiddet maddeleri içerisinde 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız) 27 kez ile en çok bildirilen madde olmuştur. 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız) 25 kez ile en sık görülen ikinci madde olmuştur. 8. Madde (Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapılıyordu veya okşanıyordunuz), 13. Madde (Sizden birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi) ve 17. Madde (Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı) üçer kez ile en az bildirilen maddeler olmuştur.

Başladığınızda kaç yaşındaydınız? Bittiğinde kaç yaşındaydınız?



Şekil 45. Cinsel şiddetin başlangıç-bitiş yaşı

“Başladığınızda kaç yaşındaydınız?” sorusuna ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar;

- 0-5 yaş: 3 kişi,

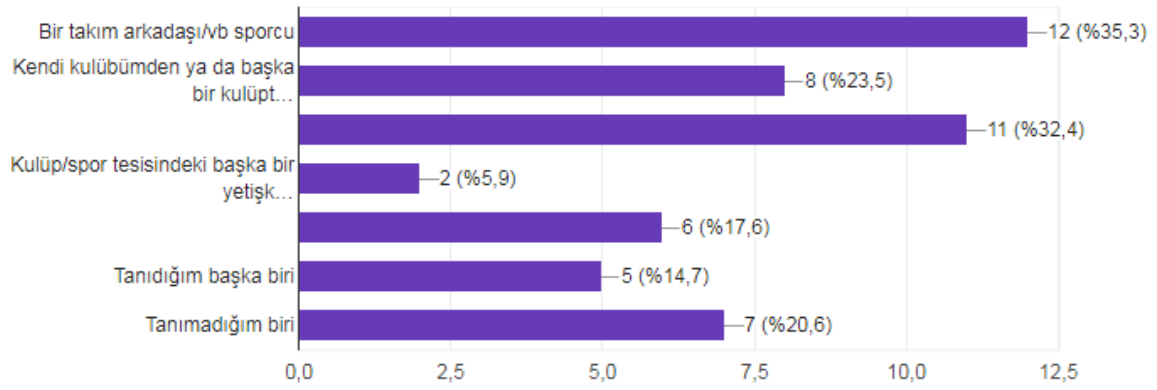
- 6-11 yaş: 7 kişi,
- 12-13 yaş: 14 kişi,
- 14-15 yaş: 5 kişi,
- 16-18 yaş: 6 kişidir.

“Bittiğinde kaç yaşındaydınız?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar ise;

- 12-13 yaş: 4 kişi,
- 14-15 yaş: 4 kişi,
- 16-18 yaş: 22 kişidir.

Bunu size kim yaptı? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

34 yanıt



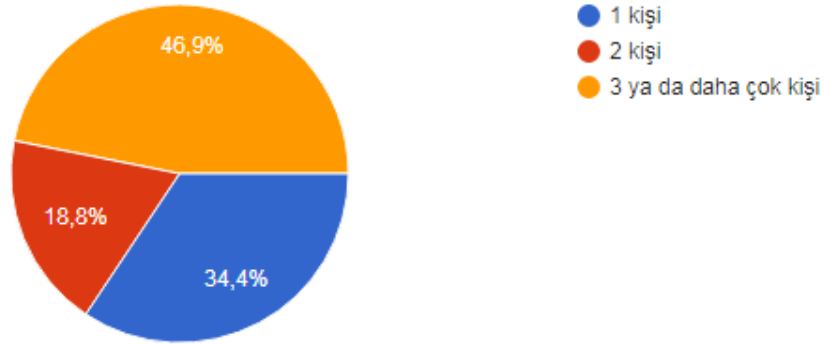
Şekil 46. Cinsel şiddeti uygulayanlar

“Bunu size kim yaptı” sorusuna;

- “Bir takım arkadaşı/vb sporcu” olarak işaretleyenler 12 kişi,
- “Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” diyenler 8 kişi,
- “Antrenörüm/ eğitmenim/gözetmenim” diyenler 11 kişi,
- “Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” diyenler 2 kişi,
- “Bir destekleyici/düzenli bir ziyaartçı veya ziyaretçi” diyenler 6 kişi,
- “Tanıdığım başka biri” diyenler 5 kişi,
- “Tanımadığım başka biri” diyenler ise 7 kişidir.

Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?

32 yanıt



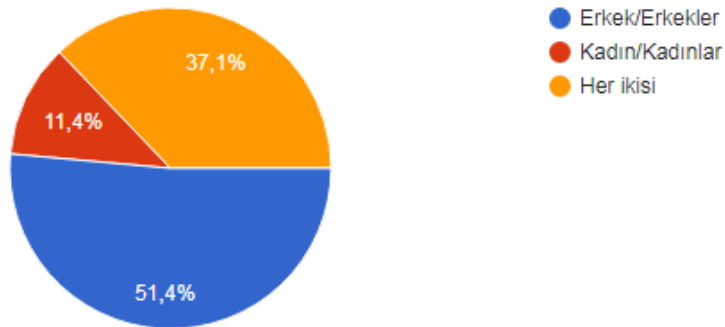
Şekil 47. Cinsel şiddete dahil olan kişi sayısı

“Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?” sorusuna katılımcılardan;

- 11’i “1 kişi”,
- 6’sı “2 kişi”,
- 15’i ise “3 ya da daha çok kişi” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?

35 yanıt



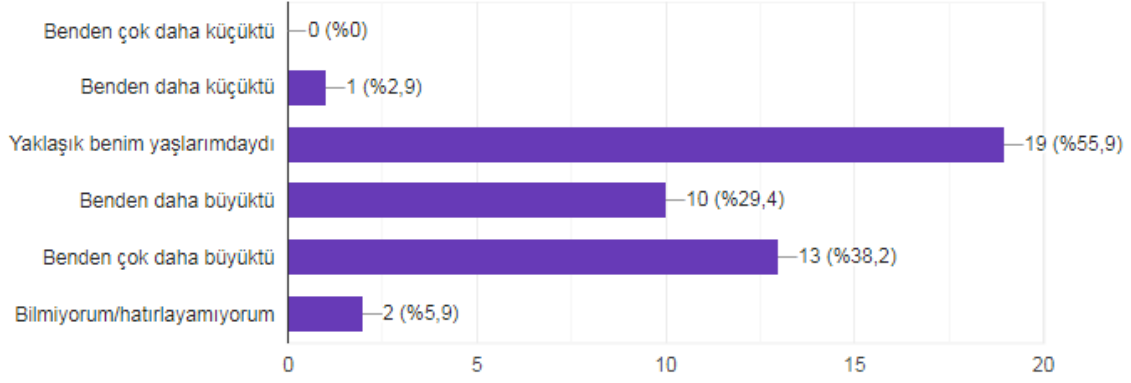
Şekil 48. Cinsel şiddete dahil olanların cinsiyeti

“Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?” sorusuna;

- “Erkek/Erkekler” diyen 18 (%51.4) kişi,
- “Kadın/Kadınlar” diyen 4 (%11.4) kişi,
- “Her ikisi” diyen 13 (%37.1) kişidir.

Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

34 yanıt



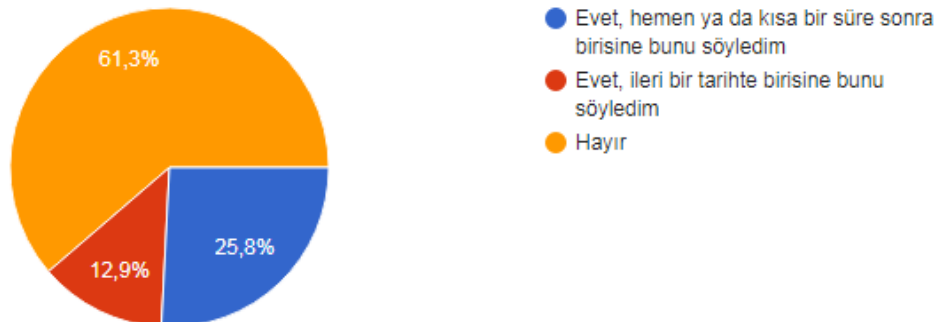
şekil 49. Cinsel şiddeti yapanların yaşı

“Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz)” sorusuna;

- “Benden daha küçüktü” diyen 1 kişi (%2.9),
- “Yaklaşık benim yaşlarımdaydı” diyen 19 kişi (%55.9),
- “Benden daha bkt” diyen 10 kişi (%29.4),
- “Benden çok daha bkt” diyen 13 kişi (%38.2),
- "Bilmiyorum/hatırlamıyorum” diyen 2 kişi (%5.9)

Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?

31 yanıt



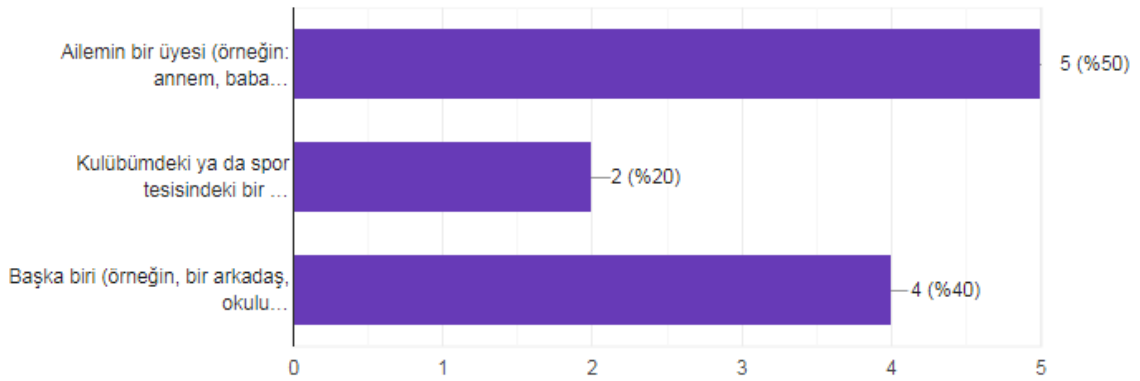
şekil 50. Cinsel şiddeti birine anlattınız mı?

“Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?” sorusuna;

- “Evet, hemen ya da kısa bir süre sonra birisine bunu söyledim.” diyen 8 kişi,
- “Evet, ileri bir tarihte birisine bunu söyledim.” diyen 4 kişi,
- “Hayır” diyen 19 kişidir.

Kime anlattınız?

10 yanıt



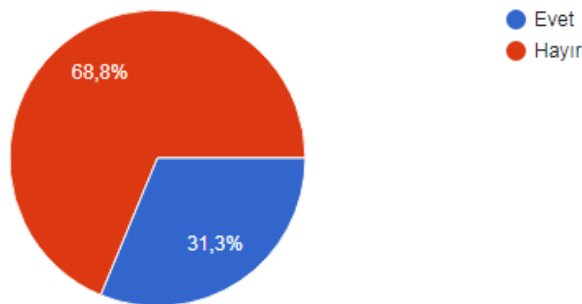
Şekil 51. Cinsel şiddetin kime anlatıldığı

“Kime anlattınız?” sorusuna verilen yanıtlar;

- “Ailemin bir üyesi (örneğin; annem, babam, kardeşim, büyük babam, büyük annem, yeğenim, kuzenim)” diyenler 5 kişi,
- “Kulübümdeki ya da spor tesisindeki bir başka kişi (örneğin; bir takım arkadaşı, antrenör, danışman ya da bir takım arkadaşımın ebeveyni)” diyenler 2 kişi,
- “Başka biri (örneğin; bir arkadaş, okulumdaki biri, aile hekimi, dadı, bakıcı, polis, danışman/terapist, avukat)” diyenler 4 kişidir.

O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?

16 yanıt



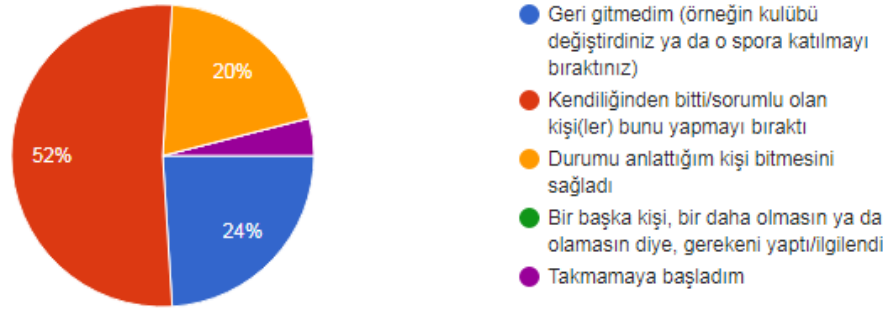
Şekil 52. Cinsel şiddeti anlatmak yardımcı oldu mu?

“O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?” sorusuna;

- 5 kişi “Evet” cevabı verirken,
- 11 kişi ise “Hayır” cevabı vermiştir.

Nasıl sona erdi?

25 yanıt



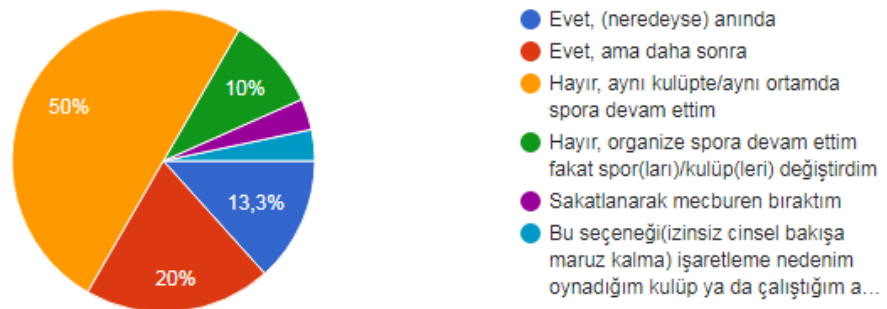
Şekil 53. Cinsel şiddetin nasıl sona erdiği

”Nasıl sona erdi?” sorusuna verilen yanıtlar;

- “Kendiliğinden bitti/sorumlu olan kişi(ler) bunu yapmayı bıraktı” diyen 13 kişi,
- “Durumu anlattığım kişi bitmesini sağladı” diyen 5 kişi,
- “Geri gitmedim(örneğin kulübü değiştirdiniz ya da sporu bıraktınız)” 6 kişi,
- “Takmamaya başladım” diyen 1 kişidir.

Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?

30 yanıt

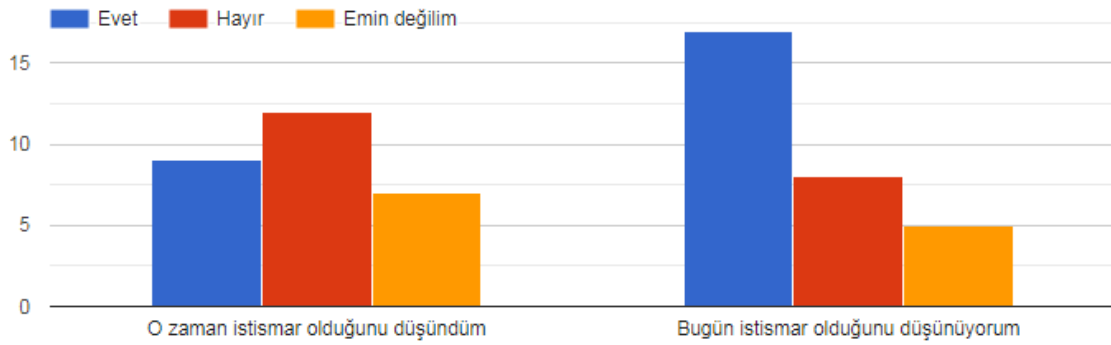


Şekil 54. Cinsel şiddet sebebiyle spora katılım durumunda yaşanan değişiklikler

“Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?” sorusuna ;

- “Evet, (neredeyse) anında” diyen 4kişi,
- “Evet, ama daha sonra” diyen 6 kişi,
- “Hayır aynı ortamda aynı kulüpte devam ettim” diyen 15 kişi,
- “Hayır, organize spora devam ettim fakat spor(ları) kulüp(leri) değiştirdim” diyen 3 kişi,
- “Sakatlanarak mecburen bıraktım” diyen 1 kişi,
- “İzinsiz cinsel bakışlara maruz kaldığım için bıraktım” diyen 1 kişidir.

Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?



Şekil 55. Yaşadıklarınızı nasıl düşündünüz? Nasıl düşünüyorsunuz?

“Size olanları o zaman nasıl düşündünüz?” sorusuna;

- “Evet, o zaman istismar olduğunu düşündüm” diyen 9 kişi,
- “Hayır” diyen 12 kişi,
- “Emin değilim” diyen 7 kişidir.

“Size olanları bugün nasıl nitelendirirsiniz?” sorusuna;

- “Bugün istismar olduğunu düşünüyorum” diyen 17 kişi,
- “Hayır” diyen 8 kişi,
- “Emin değilim” diyen 5 kişidir.

4.5. Demografik Özelliklere Göre Şiddet Deneyimleri

Tablo 6

Cinsiyet, Yaş, Eğitim ve Bölge Değişkenlerine Göre Şiddet Frekans ve Yüzdeleri

		Duygusal Şiddet			Fiziksel Şiddet			Cinsel Şiddet		
		N			N			N		
		N	%	p	N	%	p	%	p	
Cinsiyet	Kadın	70	37,6	0.000	39	39,0	0.013	22	42,3	0.236
	Erkek	116	62,4		61	61,0		30	57,7	
Yaş	18 - 24 yaş	85	45,7		49	49,0		25	48,1	
	25 - 34 yaş	27	14,5	0.000	15	15,0	0.003	5	9,6	0.008
	35 - 44 yaş	54	29,0		26	26,0		14	26,9	
	45 - 50 yaş	20	10,8		10	10,0		8	15,4	
Eğitim	İlkokul / Ortaokulu	9	4,8		6	6,0		0	0,0	
Durumu	Lise	66	35,5	0.000	35	35,0	0.001	18	34,6	0.001
	Ön lisans / Lisans	81	43,5		42	42,0		27	51,9	
	Yüksek Lisans/Doktora	30	16,1		17	17,0		7	13,5	
Annenin	İlkokul / Ortaokulu	104	59,1		60	63,2		21	41,2	
Eğitim	Lise	50	28,4	0.006	25	26,3	0.005	23	45,1	0.226
Durumu	Ön lisans / Lisans	19	10,8		9	9,5		7	13,7	
	Yüksek Lisans/Doktora	3	1,7		1	1,1		0	0,0	
Babanın	İlkokul / Ortaokulu	65	37,1		32	33,7		16	31,4	
Eğitim	Lise	64	36,6	0.644	37	38,9	0.720	16	31,4	0.167
Durumu	Ön lisans / Lisans	43	24,6		25	26,3		19	37,3	
	Yüksek Lisans/Doktora	3	1,7		1	1,1		0	0,0	
Bölge	Ege Bölgesi	11	5,9		5	5,1		2	3,9	
	Marmara Bölgesi	16	8,6		9	9,1		5	9,8	
	İç Anadolu Bölgesi	114	61,6		65	65,7		32	62,7	
	Akdeniz Bölgesi	13	7,0	0.241	7	7,1	0.927	8	15,7	0.747
	Güney Doğu Anadolu Bölgesi	5	2,7		3	3,0		1	2,0	
	Doğu Anadolu Bölgesi	5	2,7		3	3,0		0	0,0	
	Karadeniz Bölgesi	21	11,4		7	7,1		3	5,9	
	Toplam	186	100,0		100	100,0		52	100,0	

Duygusal deneyime maruz kalan 186 kişi (%36.5)'dir. Duygusal şiddete uğradığını bildirenlerden 70'i kadın (%37.6), 116'sı (%62.4) erkektir. Cinsiyet ile duygusal şiddet maruz kalma arasında anlamlı farklılık vardır ($p=0,000$ veya $p<0,05$). Erkekler daha fazla duygusal şiddet maruz kalmıştır.

Fiziksel deneyime maruz kalan 100 kişiden (%19.6) 39'u (%39) kadın, 61'i (%61) erkektir. Cinsel deneyime maruz kalan 52 (toplam katılımcılara oranı %10.2) kişiden 22'si (%42.3) kadın, 30'u (%57.7) erkektir.

Yaş grupları arasında duygusal ($p=0,000$ veya $p<0,05$), fiziksel ($p=0,003$ veya $p<0,05$) ve cinsel ($p=0,008$ veya $p<0,05$) şiddet açısından anlamlı farklılık vardır. Tüm şiddet türlerinde en fazla yer alan grup 18-24 yaş grubu olmuştur.

18-24 yaş aralığında bulunan 312 kişiden 85'i (yaş grubu içindeki oranı %27.24) duygusal şiddete uğramıştır. Duygusal şiddete uğrayan toplam 186 kişi içerisinde bu oran %45.7'dir. Bu yaş grubunda fiziksel şiddete uğrayan 49 (yaş grubu içindeki oranı %15.70) kişinin fiziksel şiddete uğrayan 100 kişi içerisindeki oranı %49'dur. Cinsel şiddete uğrayan 25 kişinin ise (yaş grubu içindeki oranı %8.01), cinsel şiddete uğradıklarını belirten 52 kişi içerisindeki oranı %48.1'dir. Yani, duygusal şiddete uğrayanların %45.7'si, fiziksel şiddete uğrayanlardan %49'u, cinsel şiddete maruz kalanların ise %48'i 18-24 yaş aralığındadır.

25-34 yaş aralığında 61 kişiden 27'si (yaş grubu içindeki oranı %44.26) duygusal şiddete uğramıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %14.5'tir. Bu yaş grubunda bulunanlardan 15'i (yaş grubu içindeki oranı %24.59) fiziksel şiddete uğramıştır. Fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %15'tir. Cinsel şiddete uğrayan 5 kişinin (yaş grubu içindeki oranı %8.19) cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %9.6'dır. Yani, duygusal şiddete uğrayanların %14.5'i, fiziksel şiddete uğrayanlardan %15'i, cinsel şiddete maruz kalanların ise %9.6'sı 25-34 yaş aralığındadır.

35-44 yaş aralığında 107 kişiden 54'ü (yaş grubu içindeki oranı %50.46) duygusal şiddete uğramıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %29'dur. Bu yaş grubunda bulunanlardan 26'sı (yaş grubu içindeki oranı %24.29) fiziksel şiddete uğramıştır. Fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %26'dır. Cinsel şiddete uğrayan 14 kişinin (yaş grubu içindeki oranı %13.08) cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %26.9'dur.

45-50 yaş aralığında 29 kişiden 20'si (yaş grubu içindeki oranı %68.96) duygusal şiddete uğramıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %10.8'dir. Bu yaş grubunda bulunanlardan 10'u (yaş grubu içindeki oranı %34.48) fiziksel şiddete uğramıştır. Fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %10'dur. Cinsel şiddete uğrayan 8 kişinin (yaş grubu içindeki oranı %27.58) cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %15.4'dür.

Yaş grupları kendi içinde değerlendirildiğinde 45-50 yaş grubu tüm şiddet türleriyle daha fazla karşılaştıkları görülmektedir; grubun %68.96, %34.48 ve %27.58'si şiddet türleriyle

karşılaşmıştır. 35-44 Yaş grubu duygusal ve cinsel şiddet türünde ikinci sırada, fiziksel şiddet türünde ise 25-34 yaş grubu ardından üçüncü sıradadır. 18-24 Yaş, tüm şiddet türlerinde en az oranda şiddete maruz kalan gruptur.

Ancak, 18-24 (n:312) ve 35-44 (n:107) yaş gruplarının toplam katılımcı sayıları diğer gruplara göre oldukça fazladır ve bu gruplar kendi yaş grupları içinde şiddete uğrama oranları diğer gruplara göre düşük olsa da şiddet türleri içindeki oranları daha yüksek bulunmuştur; şiddet türleri içinde 18-24 yaş grubundan daha fazla oranda katılımcı yer almaktadır. Şiddet türleri içinde 35-44 yaş grubu en çok yer alan ikinci gruptur. 45-50 Yaş grubu duygusal ve fiziksel şiddet türünde en az yer alan grup olurken, cinsel şiddet türünde en az yer alan grup 25-34 yaş grubu olarak görülmektedir.

Eğitim düzeyleri arasında duygusal ($p=0,000$ veya $p<0,05$), fiziksel ($p=0,001$ veya $p<0,01$), cinsel ($p=0,001$ veya $p<0,05$) şiddete maruz kalmada anlamlı farklılık vardır. Duygusal şiddete maruz kalan eğitim grupları arasında ön lisans ve lisans mezunu olanlar daha fazla yer almışlardır. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %4.8'i (n:9), fiziksel şiddete uğrayanların %6'sı (n:6) ilkokul/ortaokul mezunudur. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %35.5'i (n:66), fiziksel şiddete uğrayanların %35'i (n:35), cinsel şiddete uğrayanların %34.6'sı (n:18) lise mezunudur. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %43.5'i (n:81), fiziksel şiddete uğrayanların %42'i (n:42), cinsel şiddete uğrayanların %51.9'sı (n:27) ön lisans/lisans mezunudur. Duygusal şiddete uğrayanların %16.1'i (n:30), fiziksel şiddete uğrayanların %17'si (n:17), cinsel şiddete uğrayanların %13.5'i (n:7) yüksek lisans/doktora mezunudur.

Ancak, katılımcıların eğitim gruplarının kendi içindeki oranlarına bakıldığında sırasıyla ilk/orta okul mezunlarının %56.25'i, %37.5'i duygusal, fiziksel şiddete maruz kalırken bu grupta cinsel şiddetle karşılaşmamıştır. Lise mezunlarının %23.65'i, %12.54'ü, %6.45'i duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır. Ön lisans/lisans mezunlarının %50.00'si, %25.92'si, %16.66'sı duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır. Yüksek lisans/doktora mezunlarının %57.69'u, %32.69'u, %13.46'sı duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

uğrayanların %45.1'i (n:23) annesi lise mezunu olan katılımcılar. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %10.8'i (n:19), fiziksel şiddete uğrayanların %9.5'i (n:9), cinsel şiddete uğrayanların %13.7'si (n:7) annesi ön lisans/lisans mezunu katılımcılardır. Duygusal şiddete uğrayanların %1.7'si (n:3), fiziksel şiddete uğrayanların %1.1'i (n:1) annesi yüksek lisans/doktora mezunu olan katılımcılardır.

Bununla birlikte annelerinin eğitim gruplarının kendi içindeki oranlarına bakıldığında sırasıyla toplam 225 ilk/orta okul mezunu annenin %46.2'si (n:104), %26.7'si (n:60) ve %9.3'ü (n: 21) duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

205 lise mezu annenin %24.4'ü (n:50), %12.2'si (n:25), %11.2'si (n:23) duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

38 ön lisans/lisans mezu annenin %50.00'si (n:19), %23.7'si (n:9), %18.4'ü (n:7) duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

4 yüksek lisans/doktora mezu annenin %75.00'i (n:3), %25.00'i (n:1) duygusal, fiziksel şiddetle karşılaşmışlardır, cinsel şiddet bu grupta bildirilmemiştir.

Baba eğitim düzeyleri arasında duygusal ($P=0.644$ veya $p >0,05$), fiziksel ($p=0,720$ veya $p>0,01$) ve cinsel ($p=0,167$ veya $p>0,05$) şiddete maruz kalma arasında anlamlı farklılık yoktur.

Duygusal şiddete maruz kalan baba eğitim grupları arasında ilkokul/ortaokul ve lise mezunu olanlar daha fazla yer almışlardır. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %37.1'i (n:65), fiziksel şiddete uğrayanların %33.7'si (n:32), cinsel şiddete uğrayanların %31.4'ü (n:16) babası ilkokul/ortaokul mezunudur. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %36.6'sı (n:64), fiziksel şiddete uğrayanların %38.9'u (n:37), cinsel şiddete uğrayanların %31.4'ü (n:16) babası lise mezunudur. Duygusal şiddete uğrayan katılımcıların %24.6'sı (n:43), fiziksel şiddete uğrayanların %26.3'ü (n:25), cinsel şiddete uğrayanların %37.3'ü (n:19) babası ön lisans/lisans mezunudur. Duygusal şiddete uğrayanların %1.7'si (n:3), fiziksel şiddete uğrayanların %1.1'i (n:1) babası yüksek lisans/doktora mezunudur.

Bununla birlikte babalarının eğitim gruplarının kendi içindeki oranlarına bakıldığında sırasıyla toplam 151 ilkokul/ortaokul mezunu babanın çocuklarından %43'ü (n:65), %21.2'si (n:32) ve %10.6'sı (n: 16) duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

216 lise mezu babanın çocuklarından %29.6'sı (n:64), %17.1'i (n:37), %7.4'ü (n:16) duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

94 ön lisans/lisans mezuru babanın çocuklarından %45.7'si (n:43), %26.6'sı (n:25), %20.2'si (n:19) duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşmışlardır.

11 yüksek lisans/doktora mezuru babanın çocuklarından %27.3'ü (n:3), %9.1'i (n:1) duygusal, fiziksel şiddetle karşılaşmışlardır, cinsel şiddet bu grupta bildirilmemiştir.

Tablo 8

Katılım İle Şiddetin Görülme Sıklığı

		Duygusal Şiddet		Fiziksel Şiddet		Cinsel Şiddet	
		N	%	N	%	N	%
Engelli bireyler için organize edilen sporlara katılım	Hayır	171	91,9	90	90,0	45	86,5
	Evet, yalnızca bu değil	9	4,8	6	6,0	3	5,8
	Evet, yalnızca bu sporlara katıldım	6	3,2	4	4,0	4	7,7

Engelliler için düzenlenen sporlara katılmadığını belirten 464 kişiden 171'i (%36.85) duygusal şiddete maruz kalmışlardır, bu kişilerin duygusal şiddet görenler (n:186) içerisindeki oranı %91.9'dur.

Engelliler için düzenlenen sporlara katılmayan:464 kişiden 90'ı (%19.39) fiziksel şiddete uğradıklarını bildirmişlerdir, bunların fiziksel şiddete uğrayanlar (n:100) içerisindeki oranı %90'dır.

Engelliler için düzenlenen sporlara katılmadığını belirten 464 kişiden 45'i (%9.69) cinsel şiddete maruz kalmışlardır, bu kişilerin cinsel şiddet görenler (n:52) içerisindeki oranı %86.5'tir.

Evet, ama yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara değil diyen 20 katılımcıdan 9'u (%45) duygusal şiddete uğramıştır, bunun duygusal şiddete uğrayanlar (n:186) içerisindeki oranı %4.8'dir.

Evet, ama yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara değil diyen 20 katılımcıdan 6'sı (%30) fiziksel şiddete uğramıştır, bunun fiziksel şiddete uğrayanlar (n:100) içerisindeki oranı %6'dır.

Evet, ama yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara değil diyen 20 katılımcıdan 3'ü (%15) cinsel şiddete uğramıştır, bunun cinsel şiddete uğrayanlar (n:52) içerisindeki oranı %5.8'dir.

Yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara katılım yapmış olan 25 katılımcıdan 6'sı (%24) duygusal şiddete uğramıştır, bunun duygusal şiddete uğrayanlar (n:186) içerisindeki oranı %3.2'dir .

Yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara katılım yapmış olan 25 katılımcıdan 4'ü (%16) fiziksel şiddete uğramıştır, bunun fiziksel şiddete uğrayanlar (n:100) içerisindeki oranı %4'dür .

Yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara katılım yapmış olan 25 katılımcıdan 4'ü (%16) cinsel şiddete uğramıştır, bunun cinsel şiddete uğrayanlar (n:52) içerisindeki oranı %7.7'dir.

Bölgelere göre şiddet yaygınlığına bakıldığında;

Ege Bölgesinde spor yapmış olan 48 katılımcıdan 11'i (%22.91) duygusal şiddete, 5'i (%10.41) fiziksel şiddete, 2'si (%4.16) cinsel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %5.9, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %5.1, cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %3.9'dur.

Marmara Bölgesinde spor yapmış olan 41 katılımcıdan 16'sı (%39.02) duygusal şiddete, 9'u (%21.95) fiziksel şiddete, 5'i (%12.19) cinsel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %8.6, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %9.1, cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %9.8'dir.

İç Anadolu Bölgesinde spor yapmış olan 297 katılımcıdan 114'ü (%38.38) duygusal şiddete, 65'i (%21.88) fiziksel şiddete, 32'si (%10.77) cinsel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %61.6, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %65.7, cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %62.7'dir.

Akdeniz Bölgesinde spor yapmış olan 49 katılımcıdan 13'ü (%26.53) duygusal şiddete, 7'si (%14.28) fiziksel şiddete, 8'i (%16.32) cinsel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %7, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %7.1, cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %15.7'dir.

Güney Doğu Anadolu Bölgesinde spor yapmış olan 12 katılımcıdan 5'i (%41.66) duygusal şiddete, 3'ü (%25) fiziksel şiddete, 1'i (%8.33) cinsel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %2.7, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %3, cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %2'dir.

Doğu Anadolu Bölgesinde spor yapmış olan 12 katılımcıdan 5'i (%41.66) duygusal şiddete, 3'ü (%25) fiziksel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %2.7, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %3'dür. Doğu Anadolu Bölgesinde spora katılım yapanlardan cinsel şiddete uğradığını bildiren katılımcı bulunmamaktadır.

Karadeniz Bölgesinde spor yapmış olan 46 katılımcıdan 21'i (%45.65) duygusal şiddete, 7'si (%15.21) fiziksel şiddete, 3'ü (%6.52) cinsel şiddete maruz kalmıştır. Duygusal şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %11.4, fiziksel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %7.1, cinsel şiddete uğrayanlar içerisindeki oranı %5.9'dur.

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %38.9'u (n:35) kadınlar, %61.1'i (n:55) erkeklerdir. Hem duygusal hem cinsel şiddete maruz kalanlardan %35'i (n:14) kadınlar, %65'i (n:26) erkeklerdir. Hem fiziksel hem cinsel şiddete maruz kalanlardan %38.2'si (n:13) kadınlar, %61.8'i (n:21) erkeklerdir.

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %47.8'i (n:43) 18-24 yaş grubunda, %15.6'sı (n:14) 25-34 yaş grubunda, %26.7'si (n:24) 35-44 yaş grubunda, %10'u (n:9) 45-50 yaş grubundadır.

Hem duygusal hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %45'i (n:18) 18-24 yaş grubunda, %10'u (n:4) 25-34 yaş grubunda, %25'i (n:10) 35-44 yaş grubunda, %20'si (n:8) 45-50 yaş grubundadır.

Hem fiziksel hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %47.1'i (n:16) 18-24 yaş grubunda, %11.8'i (n:4) 25-34 yaş grubunda, %20.6'sı (n:7) 35-44 yaş grubunda, %20.6'sı (n:7) 45-50 yaş grubundadır.

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %6.7'si (n:6) ilkokul/ortaokul mezunu, %34.4'ü (n:31) lise mezunu, %41.1'i (n:37) ön lisans/lisans mezunu, %17.8'i (n:16) yüksek lisans/doktora mezunudur.

Hem duygusal hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %35'i (n:14) lise mezunu, %52.5'i (n:21) ön lisans/lisans mezunu, %12.5'i (n:5) yüksek lisans/doktora mezunudur.

Hem fiziksel hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %35.3'ü (n:12) lise mezunu, %47.1'i (n:16) ön lisans/lisans mezunu, %17.6'sı (n:6) yüksek lisans/doktora mezunudur.

Tablo 9

Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Engelli Sporuna Katılım ve Bölge Değişkenlerine Göre Birden Fazla Şiddet Türüne Maruz Kalanların Frekans ve Yüzdeleri

		Hem Duygusal – Hem Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar		Hem Duygusal Hem Cinsel Şiddete Maruz Kalanlar		Hem Fiziksel – Hem Cinsel Şiddete Maruz Kalanlar	
		N	N %	N	N %	N	N %
Cinsiyet	Kadın	35	38,9	14	35,0	13	38,2
	Erkek	55	61,1	26	65,0	21	61,8
Yaş	18 - 24 yaş	43	47,8	18	45,0	16	47,1
	25 - 34 yaş	14	15,6	4	10,0	4	11,8
	35 - 44 yaş	24	26,7	10	25,0	7	20,6
	45 - 50 yaş	9	10,0	8	20,0	7	20,6
Eğitim	İlkokul / Ortaokulu	6	6,7	0	0,0	0	0,0
Durumu	Lise	31	34,4	14	35,0	12	35,3
	Ön lisans / Lisans	37	41,1	21	52,5	16	47,1
	Yüksek Lisans/Doktora	16	17,8	5	12,5	6	17,6
Annenin	İlkokul / Ortaokulu	56	65,1	20	51,3	18	54,5
Eğitim Durumu	Lise	21	24,4	13	33,3	12	36,4
	Ön lisans / Lisans	8	9,3	6	15,4	3	9,1
	Yüksek Lisans/Doktora	1	1,2	0	0,0	0	0,0
Babanın	İlkokul / Ortaokulu	31	36,0	16	41,0	13	39,4
Eğitim Durumu	Lise	33	38,4	11	28,2	10	30,3
	Ön lisans / Lisans	21	24,4	12	30,8	10	30,3
	Yüksek Lisans/Doktora	1	1,2	0	0,0	0	0,0
Engelli	Hayır	82	91,1	34	85,0	27	79,4
	Evet, Fakat yalnızca bu değil	4	4,4	2	5,0	3	8,8
	Evet. Yalnızca bu sporlara katıldım.	4	4,4	4	10,0	4	11,8
Bölge	Ege Bölgesi	4	4,4	1	2,5	1	3,0
	Marmara Bölgesi	9	10,0	4	10,0	3	9,1
	İç Anadolu Bölgesi	57	63,3	24	60,0	21	63,6
	Akdeniz Bölgesi	7	7,8	7	17,5	4	12,1
	Güney Doğu Anadolu Bölgesi	3	3,3	1	2,5	1	3,0
	Doğu Anadolu Bölgesi	3	3,3	0	0,0	0	0,0
	Karadeniz Bölgesi	7	7,8	3	7,5	3	9,1
	Toplam	90	100,0	40	100,0	33	100,0

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %65.1'i (n:56) annesi ilkokul/ortaokul mezunu katılımcılar, %24.4'ü (n:21) annesi lise mezunu katılımcılar,

%9.3'ü (n:8) annesi ön lisans/lisans mezunu katılımcılar, %1.2'si (n:1) annesi yüksek lisans/doktora mezunu olan katılımcılardır.

Hem duygusal hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %51.3'ü (n:20) annesi ilkokul/ortaokul mezunu katılımcılar, %33.3'ü (n:13) annesi lise mezunu katılımcılar, %15.4'ü (n:6) annesi ön lisans/lisans mezunu olan katılımcılardır.

Hem fiziksel hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %54.5'i (n:18) annesi ilkokul/ortaokul mezunu katılımcılar, %36.4'ü (n:12) annesi lise mezunu katılımcılar, %9.1'i (n:3) annesi ön lisans/lisans mezunu olan katılımcılardır.

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %36'sı (n:31) babası ilkokul/ortaokul mezunu katılımcılar, %38.4'ü (n:33) babası lise mezunu katılımcılar, %24.4'ü (n:21) babası ön lisans/lisans mezunu katılımcılar, %1.2'si (n:1) babası yüksek lisans/doktora mezunu olan katılımcılardır.

Hem duygusal hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %41'i (n:16) babası ilkokul/ortaokul mezunu katılımcılar, %28.2'si (n:11) babası lise mezunu katılımcılar, %30.8'i (n:12) babası ön lisans/lisans mezunu olan katılımcılardır.

Hem fiziksel hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %39.4'ü (n:13) babası ilkokul/ortaokul mezunu katılımcılar, %30.3'ü (n:10) babası lise mezunu katılımcılar, %30.3'ü (n:10) babası ön lisans/lisans mezunu olan katılımcılardır.

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %91.1'i (n:82) engelli bireyler için organize edilen sporlara katılmayan, %4.4'ü (n:4) evet, ama sadece engelli bireyler için organize sporlara değil diyenler, %4.4'ü (n:4) sadece engelli bireyler için organize sporlara katıldım diyenlerdir.

Hem duygusal hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %85'i (n:34) engelli bireyler için organize edilen sporlara katılmayan, %5'i (n:2) evet, ama sadece engelli bireyler için organize sporlara değil diyenler, %10'u (n:4) sadece engelli bireyler için organize sporlara katıldım diyenlerdir.

Hem fiziksel hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %79.4'ü (n:27) engelli bireyler için organize edilen sporlara katılmayan, %8.8'i (n:3) evet, ama sadece engelli bireyler için organize sporlara değil diyenler, %11.8'i (n:4) sadece engelli bireyler için organize sporlara katıldım diyenlerdir.

Hem duygusal hem fiziksel şiddete birlikte maruz kalanlardan %4.4'ü (n:4) Ege Bölgesinde, %10'u (n:9) Marmara Bölgesinde, %63.3'ü (n:57) İç Anadolu Bölgesinde, %7.8'i (n:7) Akdeniz Bölgesinde, %3.3'ü (n:3) Güney Doğu Anadolu Bölgesinde, %3.3'ü (n:3) Doğu Anadolu Bölgesinde, %7.8'i (n:7) Karadeniz Bölgesinde spor yapmış kişilerdir.

Hem duygusal hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %2.5'i (n:1) Ege Bölgesinde, %10'u (n:4) Marmara Bölgesinde, %60'ı (n:24) İç Anadolu Bölgesinde, %17.5'i (n:7) Akdeniz Bölgesinde, %2.5'i (n:1) Güney Doğu Anadolu Bölgesinde, %7.5'i (n:3) Karadeniz Bölgesinde spor yapmış kişilerdir.

Hem fiziksel hem cinsel şiddete birlikte maruz kalanlardan %3'ü (n:1) Ege Bölgesinde, %9.1'i (n:3) Marmara Bölgesinde, %63.6'sı (n:21) İç Anadolu Bölgesinde, %12.1'i (n:4) Akdeniz Bölgesinde, %3'ü (n:1) Güney Doğu Anadolu Bölgesinde, %9.1'i (n:3) Karadeniz Bölgesinde spor yapmış kişilerdir.

Şiddetin en az bir türüne maruz kalan 204 kişiden 80'i (%39.2) kadın, 124'ü (%60.8) erkektir. Tüm şiddet türlerine maruz kalan 30 kişiden 11'i (%36.7) kadın, 19'ü (%63.3) erkektir.

Şiddetin en az bir türüne uğrayanlardan, %46.6'sı (n:95) 18-24 yaş grubunda, %14.2'si (n:29) 25-34 yaş grubunda, %28.9'u (n:59) 35-44 yaş grubunda, %10.3'ü (n:21) 45-50 yaş grubundadır.

Tüm şiddet türlerine uğrayanlardan, %43.3'ü (n:13) 18-24 yaş grubunda, %13.3'ü (n:4) 25-34 yaş grubunda, %20'si (n:6) 35-44 yaş grubunda, %23.3'ü (n:7) 45-50 yaş grubundadır.

Şiddetin en az bir türüne uğrayanlardan; %4.4'ü (n:9) ilkokul/ortaokul mezunu, %35.3'ü (n:72) lise mezunu, %44.6'sı (n:91) ön lisans/lisans mezunu, %15.7'si (n:32) yüksek lisans/doktora mezunu katılımcılardır.

Tüm şiddet türlerine uğrayanlardan; %33.3'ü (n:10) lise mezunu, %50'si (n:15) ön lisans/lisans mezunu, %16.7'si (n:5) yüksek lisans/doktora mezunu katılımcılardır.

Tablo 10

Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Engelli Sporuna Katılım ve Bölge Değişkenlerine Göre Şiddetin En Az Bir Türüne ve Tüm Şiddet Türlerine Maruz Kalma Oranları

		En az bir şiddet türüne Maruz Kalanlar		Tüm Şiddet Türlerine Maruz Kalanlar	
		N	N %	N	N %
Cinsiyet	Kadın	80	39,2	11	36,7
	Erkek	124	60,8	19	63,3
Yaş	18 - 24 yaş	95	46,6	13	43,3
	25 - 34 yaş	29	14,2	4	13,3
	35 - 44 yaş	59	28,9	6	20,0
	45 - 50 yaş	21	10,3	7	23,3
Eğitim Durumu	İlkokul / Ortaokulu	9	4,4	0	0,0
	Lise	72	35,3	10	33,3
	Ön lisans / Lisans	91	44,6	15	50,0
	Yüksek Lisans/Doktora	32	15,7	5	16,7
Annenin Eğitim Durumu	İlkokul / Ortaokulu	108	56,0	17	58,6
	Lise	61	31,6	9	31,0
	Ön lisans / Lisans	21	10,9	3	10,3
	Yüksek Lisans/Doktora	3	1,6	0	0,0
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul / Ortaokulu	66	34,4	13	44,8
	Lise	71	37,0	8	27,6
	Ön lisans / Lisans	52	27,1	8	27,6
	Yüksek Lisans/Doktora	3	1,6	0	0,0
Engelli	Hayır	187	91,7	24	80,0
	Evet, Fakat yalnızca bu değil	11	5,4	2	6,7
	Evet. Yalnızca bu sporlara katıldım.	6	2,9	4	13,3
Bölge	Ege Bölgesi	12	5,9	0	0,0
	Marmara Bölgesi	17	8,4	3	10,0
	İç Anadolu Bölgesi	128	63,4	19	63,3
	Akdeniz Bölgesi	14	6,9	4	13,3
	Güney Doğu Anadolu Bölgesi	5	2,5	1	3,3
	Doğu Anadolu Bölgesi	5	2,5	0	0,0
	Karadeniz Bölgesi	21	10,4	3	10,0
	Toplam	202	100,0	30	100,0

Şiddetin en az bir türüne uğrayanlardan; %56'sı (n:108) annesi ilkokul/ortaokul mezunu, %31.6'sı (n:61) annesi lise mezunu, %10.9'u (n:21) annesi ön lisans/lisans mezunu, %1.6'sı (n:3) annesi yüksek lisans/doktora mezunu katılımcılardır.

Tüm şiddet türlerine uğrama oranlarına bakıldığında; %58.6'sı (n:17) annesi ilkokul/ortaokul mezunu, %31'i (n:9) annesi lise mezunu, %10.3'ü (n:3) annesi ön lisans/lisans mezunu olan katılımcılardır.

Şiddetin en az bir türüne uğrayanlardan; %34.4'ü (n:66) babası ilkokul/ortaokul mezunu, %37'si (n:71) babası lise mezunu, %27.1'i (n:52) babası ön lisans/lisans mezunu, %1.6'sı (n:3) babası yüksek lisans/doktora mezunu olan katılımcılardır.

Tüm şiddet türlerine uğrama oranlarına bakıldığında; %44.8'i (n:13) babası ilkokul/ortaokul mezunu, %27.6'sı (n:8) babası lise mezunu, %27.6'sı (n:8) babası ön lisans/lisans mezunu olan katılımcılardır.

Engelliler için düzenlenen sporlara katılıma göre şiddetin en az bir türüne uğrama oranlarına bakıldığında, engelliler için organize edilen sporlara katılım yapmamış 464 kişiden 187'si (%40.30) şiddetin en az bir türüne maruz kaldığını belirtmiştir. Şiddetin en az birine maruz kalanların %91.7'si engelliler için düzenlenen sporlara katılım yapmayanlardır. Engelliler için organize edilen sporlara katılmayanlar içerisinde 24 kişi tüm şiddet türlerine maruz kalmışlardır ve tüm şiddete maruz kalan 30 kişi içerisinde bu %80'lik bir orana tekabül etmektedir.

Evet, ama sadece engelliler için düzenlenen sporlar değil diyenler (n:20) arasından 11 katılımcı (%55) şiddetin en az bir türüne maruz kaldığını belirtmiştir, bu şiddetin en az birine maruz kalanlar içerisindeki oranı ise %5.4'tür. Bu grup içerisinde 2 kişi tüm şiddet türlerine maruz kaldığını bildirmiştir ki buda tüm şiddet türlerine maruz kalanların %6.7'sidir.

Evet, sadece engelliler için düzenlenen sporlara katıldım diyenler (n:25) arasından 6 katılımcı (%24) şiddetin en az bir türüne maruz kaldığını belirtmiştir, bu şiddetin en az birine maruz kalanlar içerisindeki oranı ise %2.9'udur. Bu grup içerisinde 4 kişi tüm şiddet türlerine maruz kaldığını bildirmiştir ki buda tüm şiddet türlerine maruz kalanların %13.3'üdür.

Bölgelere göre şiddetin bir türüne maruz kalma oranlarına bakıldığında,

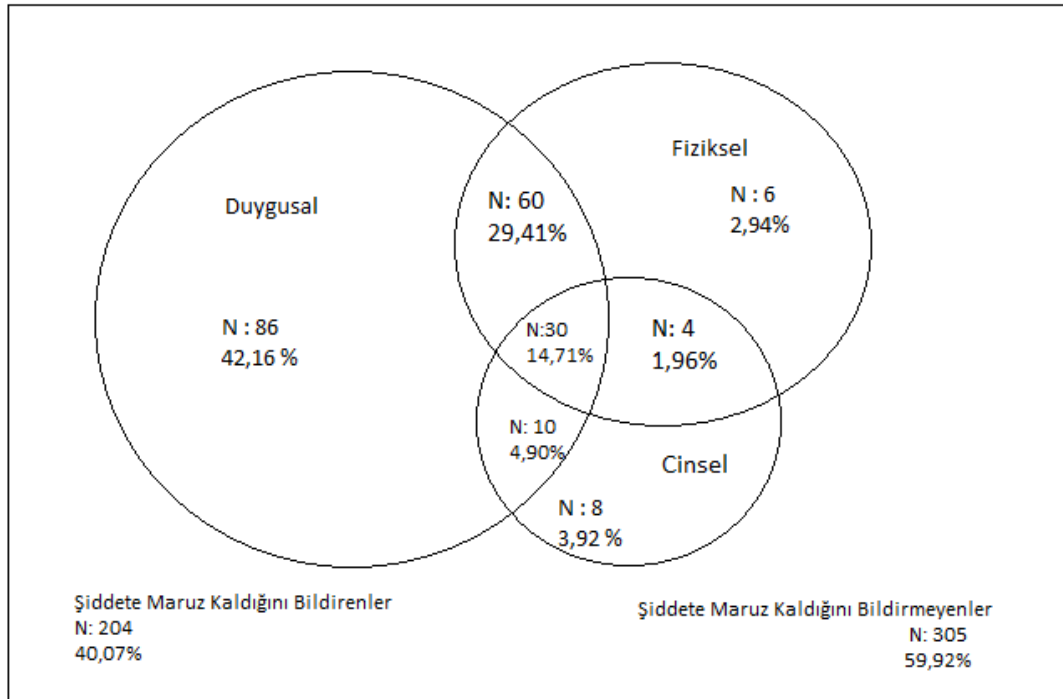
Şiddetin en az bir türüne maruz kalanlardan %5.9'u (n:12) Ege Bölgesinde, %8.4'ü (n:17) Marmara Bölgesinde, %63.4 (n:128) İç Anadolu Bölgesinde, %6.9'u (n:14) Akdeniz Bölgesinde, %2.5'i (n:5) Güney Doğu Anadolu Bölgesinde, %2.5'i (n:5) Doğu Anadolu Bölgesinde, %10.4 (n:21) Karadeniz Bölgesinde spor yapmış olan katılımcılardır.

Bölgelere göre tüm şiddet türlerine maruz kalma oranlarına bakıldığında,

Tüm şiddetin türlerine maruz kalanlardan %10'u (n:3) Marmara Bölgesinde, %63.3 (n:19) İç Anadolu Bölgesinde, %13.3'ü (n:4) Akdeniz Bölgesinde, %3.3'ü (n:1) Güney Doğu Anadolu Bölgesinde, %10'u (n:3) Karadeniz Bölgesinde spor yapmış olan katılımcılardır.

4.6. Şiddetin En Az Bir Türüne, Tüm Şiddet Türlerine Maruz Kalma

Şiddetin en az bir türüne maruz kaldığını bildiren toplam 204 kişidir. Duygusal şiddete maruz kalanların toplam sayısı 186 kişidir bunların içerisinde 86'sı (%42.16) sadece duygusal şiddete maruz kalırken, 60'ı (%29.41) hem duygusal hem fiziksel şiddete, 10'u (%4.9) hem duygusal hem cinsel şiddete, 30'u (%14.71) da duygusal, fiziksel ve de cinsel şiddete maruz kalmıştır.



Şekil 56. Şiddet türleri dağılımı

Şiddetin en az bir türüne maruz kaldığını bildiren toplam 204 kişiden fiziksel şiddete maruz kalan 100 kişidir ve bunların 6'sı (%2.94) sadece fiziksel şiddete maruz kalırken,

60'ı (%29.41) hem fiziksel hem duygusal şiddete, 4'ü (%1.96) hem fiziksel hem cinsel şiddete, 30'u (%14.71) da fiziksel, duygusal ve de cinsel şiddete maruz kalmıştır.

Şiddetin en az bir türüne maruz kaldığını bildiren toplam 204 kişiden cinsel şiddete maruz kalan 52 kişidir ve bunlardan 8'i (%3.92) sadece cinsel şiddete maruz kalırken, 10'u (%4.90) hem cinsel hem duygusal şiddete, 4'ü (%1.96) hem cinsel hem de fiziksel şiddete, 30'u (%14.71) duygusal, fiziksel ve de cinsel şiddete maruz kalmıştır.

4.7. Şiddet Deneyimleri Derecesi

Kadın ve erkek katılımcıların şiddete maruz kalma düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p=0,105>0.01$, $p=0,105>0.01$, $p=0,834>0.01$). 18-24 yaş grubunun fiziksel şiddete maruz kalma düzeyleri diğer yaş gruplarına göre $\alpha=0.10$ anlamlılık seviyesine göre bakıldığında daha yüksek görülmektedir ($p=0,079 < 0,10$).

Tablo 11
Cinsiyete Göre Şiddet Deneyimleri Derecesi

		Cinsiyet								Yaş								
		Toplam				Kadın		Erkek		18-24		25-34		35-44		45-50		
		(N=509) n %		(N=255) n %		(N=254) n %		p	(N=312) n %		(N=61) n %		(N=107) n %		(N=29) n %		p	
96	Duygusal Şiddete Maruz Kalma	Yok	418	82,1	224	87,7	194	76,3	0,105	269	86,2	44	71,9	84	78,8	20	70,2	0,433
		Hafif	32	6,4	10	3,8	23	8,9		17	5,4	6	9,5	7	6,9	2	8,1	
		Orta	19	3,8	9	3,4	11	4,1		8	2,5	5	7,4	5	4,7	2	6,9	
		Şiddetli	5	1,1	3	1,1	2	1,0		3	0,8	1	1,6	1	1,2	0	1,6	
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalma	Yok	439	86,3	232	91,1	207	81,4	0,105	275	88	50,9	83,5	90,9	85	22,8	78,7	0,079
		Hafif	26,5	5,21	8,5	3,33	18	7,09		15,5	4,97	4	6,56	4,5	4,21	2,5	8,62	
		Orta	22	4,32	11	4,31	11	4,33		6,5	2,08	7	11,5	3,5	3,27	3	10,3	
		Şiddetli	7,81	1,53	1,88	0,74	5,94	2,34		5,83	1,87	0,87	1,42	1,03	0,97	0,43	1,49	
	Cinsel Şiddete Maruz Kalma	Yok	465	91,4	235	92,1	230	90,6	0,834	287	92,1	51,9	85,1	92,2	86,2	26,5	91,3	0,738
		Hafif	8,27	1,63	3,82	1,5	4,45	1,75		3,09	0,99	1	1,64	1,18	1,1	0,45	1,57	
		Orta	11	2,16	4,1	1,61	6,9	2,72		2,1	0,67	2,2	3,61	2,5	2,34	1,2	4,14	
		Şiddetli	1,9	0,37	0,9	0,35	1	0,39		0,77	0,25	0,47	0,77	0,2	0,19	0,3	1,03	

Şiddet sınıflandırması ölçeğine göre toplam katılımcıların %1.1'i şiddetli duygusal şiddete, %1.53'ü şiddetli fiziksel şiddete, %0.37'si şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır.

Cinsiyete göre şiddet sınıflandırması ölçeği incelendiğinde kadın katılımcıların %1.1'i şiddetli duygusal şiddete, %0.74'ü şiddetli fiziksel şiddete, %0.35'i şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır. Erkek katılımcılarda bu oranlara bakıldığında %1'i şiddetli duygusal şiddete, %2.34'ü şiddetli fiziksel şiddete, %0.39'u şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır.

Yaş gruplarına göre şiddet sınıflandırması ölçeği incelendiğinde 18-24 yaş grubunda yer alan katılımcıların %0.8'i şiddetli duygusal şiddete, %1.87'si şiddetli fiziksel şiddete, %0.25'i şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır.

25-34 yaş grubunda yer alan katılımcıların %1.6'sı şiddetli duygusal şiddete, %1.42'si şiddetli fiziksel şiddete, %0.77'si şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır.

35-44 yaş grubunda yer alan katılımcıların %1.2'si şiddetli duygusal şiddete, %0.97'si şiddetli fiziksel şiddete, %0.19'u şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır.

45-50 yaş grubunda yer alan katılımcıların %1.6'sı şiddetli duygusal şiddete, %1.49'u şiddetli fiziksel şiddete, %1.03'ü şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır.

4.8. Branşlara Göre Şiddet Deneyimleri

4.8.1. Branşlara Göre Duygusal Şiddet Deneyimleri

Anketimize Aikido branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve her iki katılımcıda duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1.1 dir. Anketimize At yarışı branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve duygusal şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir.

Anketimize Atletizm branşında spor yapmış olan 35 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 14'ü duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %40 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %8'dir. Anketimize Badminton branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %19 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1.6'dır.

Anketimize Bale branşında spor yapmış olan 4 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i duygusal şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %25 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'dir. Anketimize Basketbol branşında spor yapmış olan 106 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 31'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %29 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %17'dir.

Anketimize Beyzbol branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %13 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir. Anketimize Bisiklet branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 11'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %69 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %6'dır.

Anketimize Boks branşında spor yapmış olan 12 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 9'u duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %75 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %5'dir. Anketimize Cimnastik branşında spor yapmış olan 7 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 2'si duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %29 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1.1'dir.

Anketimize Fitness branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 4'ü duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2.2'dir. Anketimize Futbol branşında spor yapmış olan 91 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 43'ü duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %47 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %23'dür.

Tablo 12
Branşlara Göre Duygusal Şiddete Maruz Kalanlar

	Aikido	At Yarışı	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Bisiklet	Boks	Cimnastik	Diğer	Fitness	Futbol	Geleneksel Spor Dalları	Güreş	Halter	Hentbol	Kano	Karate	Kick Boks	Masa Tenisi	Paintball	Satranç	Tekvando	Tenis	Voleybol	Yüzme	Total
Duygusal Şiddete Maruz Kalanlar																												
Sizinle alay ediliyordu.	0	0	3	0	0	15	0	5	5	1	0	1	15	0	2	1	1	0	1	1	0	1	2	2	2	11	3	72
Size zorbalık yapılıyordu	0	0	3	0	0	7	1	6	5	0	0	1	7	1	2	0	3	0	1	1	0	1	3	1	1	5	2	51
Küçümsediniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız.	1	0	7	1	0	16	1	5	7	2	0	2	12	1	2	1	3	0	1	0	0	1	3	2	1	12	2	83
Size bağırdı ve küfür edildi.	0	0	8	1	0	16	0	7	2	1	0	3	19	0	2	1	5	0	0	0	0	1	2	0	2	10	5	85
Görünüştünüz ya da kilonuz ile ilgili olumsuz biçimde eleştirildiniz.	0	0	3	1	0	15	0	5	3	2	1	2	11	1	2	1	3	0	0	0	0	1	2	2	2	8	2	67
Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz.	1	0	9	3	0	25	0	5	5	2	1	1	21	1	3	1	7	1	1	0	2	1	2	3	3	15	5	118
Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız.	1	1	4	2	0	13	1	7	2	2	0	3	12	1	4	0	3	0	1	0	2	0	1	1	1	9	2	73
Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz.	1	0	5	0	0	14	0	4	2	2	0	1	17	0	0	1	3	1	0	0	1	1	2	0	2	11	1	69
Yarışmalar / Maçlara veya anterman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiniz veya tehdit edildiniz.	0	0	4	0	0	4	0	6	3	1	1	1	7	1	2	1	3	0	1	0	1	0	1	1	1	6	1	46
İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı.	0	0	5	1	1	6	1	4	8	1	1	1	15	1	2	1	3	0	1	0	1	0	2	1	1	8	2	67
Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi.	0	0	3	0	0	4	0	6	2	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	25
Takımdan, kulüpten, spor salonundan vb. atılmakla tehdit edildiniz.	0	0	2	0	0	6	1	5	3	2	0	1	8	1	2	1	4	0	0	0	0	0	0	1	1	8	1	47
Tam olarak darp edilmeseniz de fiziksel tehdide maruz kaldınız.	0	0	2	0	0	7	0	4	4	1	0	2	11	1	2	0	4	0	1	0	0	1	0	1	1	6	3	51
Kilo vermek ya da performans artırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız / zorlandınız.	0	0	1	0	0	3	0	5	3	0	0	1	5	0	3	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	28
Branşa Göre Şiddete Maruz Kalanların Sayısı	2	1	14	3	1	31	1	11	9	2	1	4	43	1	5	1	9	1	2	1	2	1	5	4	3	21	7	186
Branştaki Kişi Sayısı	2	1	35	16	4	106	8	16	12	7	7	8	91	1	6	2	14	1	2	3	2	1	5	8	4	95	16	
Branş İçerisinde Şiddetin Görülme Oranı	100	100	40	19	25	29	13	69	75	29	14	50	47	100	83	50	64	100	100	33	100	100	100	50	75	22	44	
Duygusal Şiddete Maruz Kalanlar İçindeki Oranı	1,1	0,5	8	1,6	0,5	17	0,5	6	5	1,1	0,5	2,2	23	0,5	3	0,5	5	0,5	1,1	0,5	1,1	0,5	2,7	2,2	1,6	11	3,8	

Anketimize Geleneksel spor dalları branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcı duygusal şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir.

Anketimize Güreş branşında spor yapmış olan 6 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 5'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %83 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'tür.

Anketimize Halter branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir.

Anketimize Hentbol branşında spor yapmış olan 14 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 9'u duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %64 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %5'tir.

Anketimize Kano branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcıda duygusal şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir.

Anketimize Karate branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan her ikisinde duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1.1'dir.

Anketimize Kick Boks branşında spor yapmış olan 3 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %33 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir.

Anketimize Masa Tenisi branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve her iki katılımcıda duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1.1 dir.

Anketimize Paintbol branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve duygusal şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %0.5'tir.

Anketimize Satranç branşında spor yapmış olan 5 sporcu katılım göstermiş ve tüm katılımcılar duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2.7' dir.

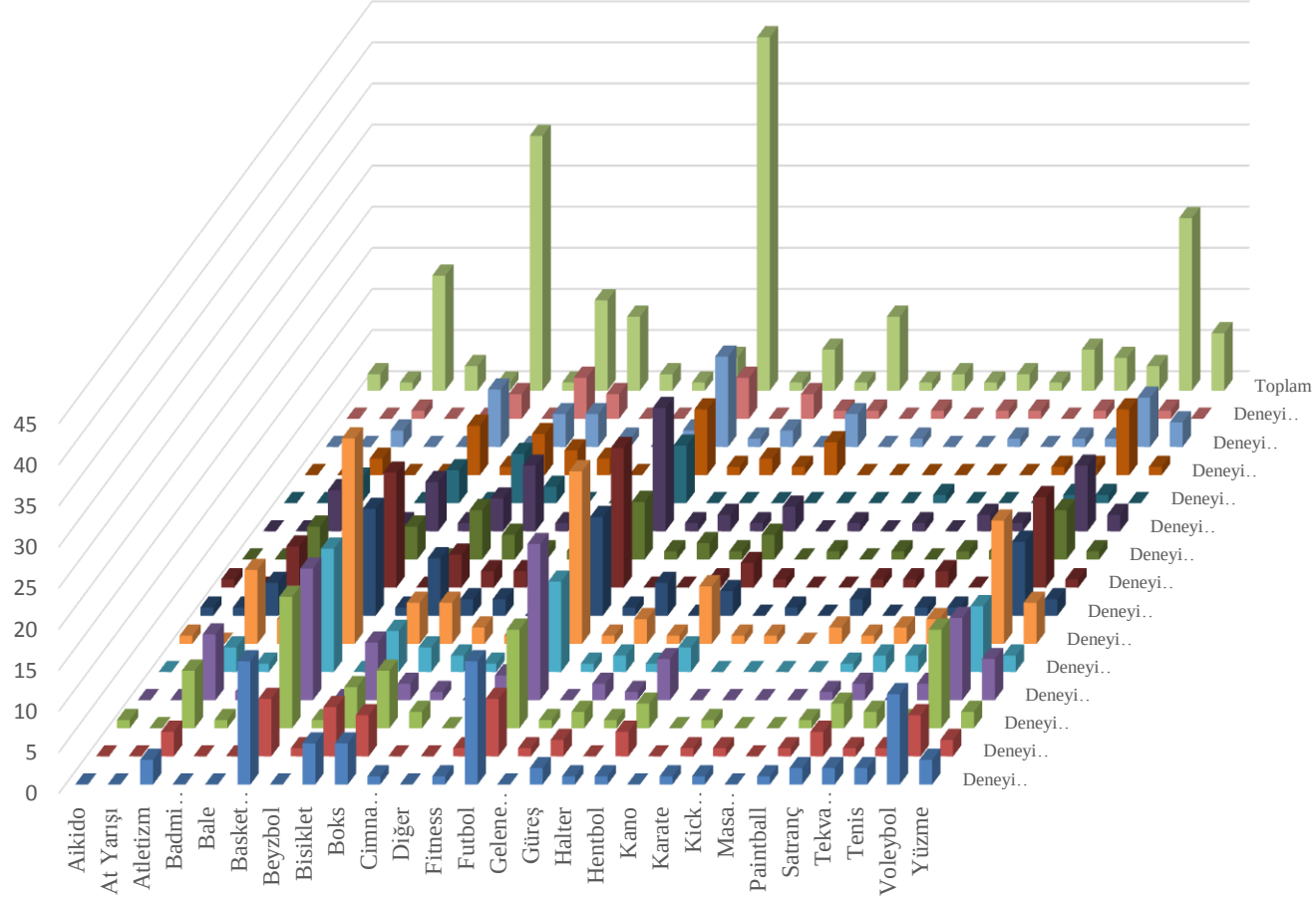
Anketimize Taek-wondo branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 4'ü duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2.2'dir.

Anketimize Tenis branşında spor yapmış olan 4 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %75 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1.6'dır.

Anketimize Voleybol branşında spor yapmış olan 95 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 21'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %22 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %11'dir.

Anketimize Yüzme branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 7'si duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %22 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %11'dir.

Duygusal Deneyimlerin Branşlara Göre Sıklığı



Şekil 57. Duygusal deneyimlerin branşlara göre sıklığı

Aikido branşında 2 sporcu katılmış ve branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100'dür. Katılımcılar 3, 6, 7 ve 8. duygusal deneyim maddelerine uğradıklarını bildirmişlerdir.

At yarışı branşında 1 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür. Katılımcı 7. duygusal deneyim maddesine uğradığını bildirmiştir.

Atletizm branşında 35 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %40'tır. Her bir duygusal deneyim maddesi katılımcılar tarafından işaretlenmiştir. 1. Madde 3 kez, 2. Madde 3 kez, 3. Madde 7 kez, 4. Madde 8 kez, 5. Madde 3 kez, 6. Madde 9 kez, 7. Madde 4 kez, 8. Madde 5 kez, 9. Madde 4 kez, 10. Madde 5 kez, 11. Madde 3 kez, 12. Madde 2 kez, 13. Madde 2 kez ve 14. Madde 1 kez işaretlenmiştir. Atletizm branşında en çok işaretlenen deneyim 9 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) maddesi olurken, en az işaretlenen ise 1 kez ile madde 14 (Kilo vermek ya da performans artırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız / zorlandınız) olmuştur.

Badminton branşında 16 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %19 dur. En çok 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) işaretlenmiştir. 3, 4, 5 ve 10. Maddeler bir kez 7. Madde ise 2 kez işaretlenmiştir.

Bale branşında 4 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %25 dir. Yalnızca bir kez 10. Madde (İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı) işaretlenmiştir.

Basketbol 106 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete maruz kalma oranı %29 dur. Tüm maddeler işaretlenirken en çok görülen 25 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz), ikinci sırada 16 kez ile 2. Madde (Size zorbalık yapıyordu) ve 3. Madde (Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız) maddeleri olmuştur. En az görülen madde ise 3 kez ile 14. Madde (Kilo vermek ya da performans artırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız / zorlandınız) olmuştur.

Beyzbol branşında 8 sporcu katılım yapmış ve branş içerisindeki duygusal şiddete maruz kalma oranı %13'tür. 2, 3, 7, 10 ve 12. Maddeler işaretlenmiştir.

Bisiklet branşında 16 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %69'dur. 4. (Size bağırıldı ve küfür edildi) ve 7. Madde (Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız) 7 kez ile en çok işaretlenen maddeler olmuşlardır.

Boks branşında 12 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %75'tir. En çok görülen 8 kez ile 10. Madde (İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı) olmuştur.

Cimnastik branşında 7 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %29'tur.

Fitness branşında 8 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %50'dir. 3 kez işaretlenen 4. Madde (Size bağırıldı ve küfür edildi) ve 7. Madde (Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız) olurken, 11. Madde (Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi) hiç işaretlenmemiştir.

Futbol branşında 91 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %47'dir. En çok görülen 21 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) dir. 8. Madde (Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz) 17 kez işaretlenmiştir. 1.madde (Sizinle alay ediliyordu) ve 10. Madde (İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı) 15 kez işaretlenmiştir. En az işaretlenen ise 14. Madde (Kilo vermek ya da performans artırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız / zorlandınız) olmuştur.

Geleneksel spor dalları branşında 1 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100 olmuştur.

Güreş branşında 6 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %83'tür. 7. Madde (Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız) 4 kez ile en çok işaretlenen madde olurken 8. Madde (Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz) hiç işaretlenmemiştir.

Halter branşında 2 sporcu katılım yapmış ve 1'i duygusal şiddete maruz kalmıştır. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50'dir.

Hentbol branşında 14 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %64'tür. En çok işaretlenen 7 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında

olumsuz biçimde eleştirildiniz) dir. 11. Madde (Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi) ise hiç işaretlenmemiştir.

Kano branşında 1 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür. 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) ve 8. Madde (Kendinizi kötü hissetirecek kadar göz ardı edildiniz) işaretlenmiştir.

Karate branşında 2 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Kick Boks branşında 3 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %33'tür. 1. Madde (Sizinle alay ediliyordu) ve 2. Madde (Size zorbalık yapılıyordu) işaretlenmiştir.

Masa Tenisi branşında 2 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür. 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) ve 7. Madde (Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız) 2 kez ile en çok işaretlenen maddeler olmuştur.

Paintbol branşında 1 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Satranç branşında 5 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Taek-wondo branşında 8 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %50'dir. En çok işaretlenen 3 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) olmuştur.

Tenis branşında 4 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %75'dir. En çok işaretlenen 3 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) olmuştur.

Voleybol branşında 95 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %22'dir. En çok işaretlenen 15 kez ile 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) olmuştur. 3. Madde (Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız) 12 kez, 1. Madde (Sizinle alay ediliyordu) ve 8. Madde (Kendinizi kötü hissetirecek kadar göz ardı edildiniz) 11 kez işaretlenmişlerdir. 14 madde (Kilo vermek ya

da performans arttırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız/zorlandınız) bir kez ile en az işaretlenen madde olmuştur.

Yüzme branşında 16 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde duygusal şiddete uğrama oranı %44'dir. 4. Madde (Size bağırıldı ve küfür edildi) ve 6. Madde (Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz) beşer kez ile en çok işaretlenen maddeler olmuşlardır. 11. Madde (Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi) ve 14. Madde (Kilo vermek ya da performans arttırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız/zorlandınız) ise hiç işaretlenmemiştir.

4.8.2. Branşlara Göre Fiziksel Şiddet Deneyimleri

Branşlara göre fiziksel şiddete maruz kalma sıklığına bakıldığında;

Anketimize Aikido branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan biri fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Atletizm branşında spor yapmış olan 35 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 5'i fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %14 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %5'tir.

Anketimize Badminton branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %19 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'tür.

Anketimize Basketbol branşında spor yapmış olan 106 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 17'si fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %16 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %17'dir.

Anketimize Beyzbol branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %13 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Tablo 13

Branşlara Göre Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar

Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	Toplam	Aikido	Atletizm	Badminton	Basketbol	Beyzbol	Bisiklet	Boks	Cimnastik	Diğer	Fitness	Futbol	Geleneksel Spor Dalları	Güreş	Halter	Hentbol	Judo	Karate	Masa Tenisi	Satranç	Tekvando	Tenis	Voleybol	Wushu	Yüzme
	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız	54	0	4	1	13	0	2	2	1	1	1	5	1	1	1	1	1	0	1	2	2	2	9	1	2
İtilip kakıldınız/itildiniz	44	0	2	0	6	1	8	2	0	0	0	10	0	1	1	2	0	1	0	0	1	0	8	0	1
Sarsıldınız	44	0	1	0	4	0	7	3	1	0	0	11	1	2	1	1	0	1	0	1	1	1	7	0	1
Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar	34	0	0	0	2	1	6	2	0	0	0	12	1	2	1	1	0	1	0	0	1	0	4	0	0
Sizi savurdular/savrulduunuz	26	0	0	0	3	0	2	2	0	0	0	10	1	2	1	0	0	1	0	0	0	0	4	0	0
Üzerinize yabancı nesne atıldı	22	0	0	1	3	1	6	1	0	0	0	3	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	1
Zorla zapt edildiniz veya tutulduunuz	17	0	1	0	1	0	4	2	0	0	0	3	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1
Size tokat attılar/size el açık biçimde vuruldu	26	1	0	0	2	1	4	2	0	0	0	8	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	2	0	1
Yumruklandınız/yumrukla size vuruldu	18	1	0	0	1	0	4	1	0	0	0	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Size bir nesne ile vurdular (ayakkabı, raket, hokey sopası gibi)	18	0	0	0	1	1	4	1	0	0	0	3	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	3	0	1
Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar	16	0	0	0	2	0	3	1	0	0	0	8	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dövüldünüz	24	0	0	2	0	1	4	2	0	0	0	9	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	0
Branşa göre Şiddete Maruz Kalanların Sayısı	100	1	5	3	17	1	9	5	2	1	1	18	1	3	1	3	1	1	1	2	3	3	14	1	3
Branştaki Kişi Sayısı		2	35	16	106	8	16	12	7	7	8	91	1	6	2	14	3	2	2	5	8	4	95	1	16
Branş İçerisinde Şiddetin Görülme Oranı		50	14	19	16	13	56	42	29	14	13	20	100	50	50	21	33	50	50	40	38	75	15	100	19
Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar İçindeki Oranı		1	5	3	17	1	9	5	2	1	1	18	1	3	1	3	1	1	1	2	3	3	14	1	3

Anketimize Bisiklet branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 9'u fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %56 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %9'dur.

Anketimize Boks branşında spor yapmış olan 12 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 5'i fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %42 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %5'dir.

Anketimize Cimnastik branşında spor yapmış olan 7 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 2'si fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %29 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Fitness branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %13 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Futbol branşında spor yapmış olan 91 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 18'i fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %20 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %18'dir.

Anketimize Geleneksel spor dalları branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcı fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Güreş branşında spor yapmış olan 6 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'tür.

Anketimize Halter branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Hentbol branşında spor yapmış olan 14 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %21 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'tür.

Anketimize Judo branşında spor yapmış olan 3 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %33 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Karate branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş yapmış ve bu katılımcılardan biri fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Masa Tenisi branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bir katılımcı fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1 dir.

Anketimize Satranç branşında spor yapmış olan 5 sporcu katılım göstermiş ve 2 katılımcı fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %40 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2' dir.

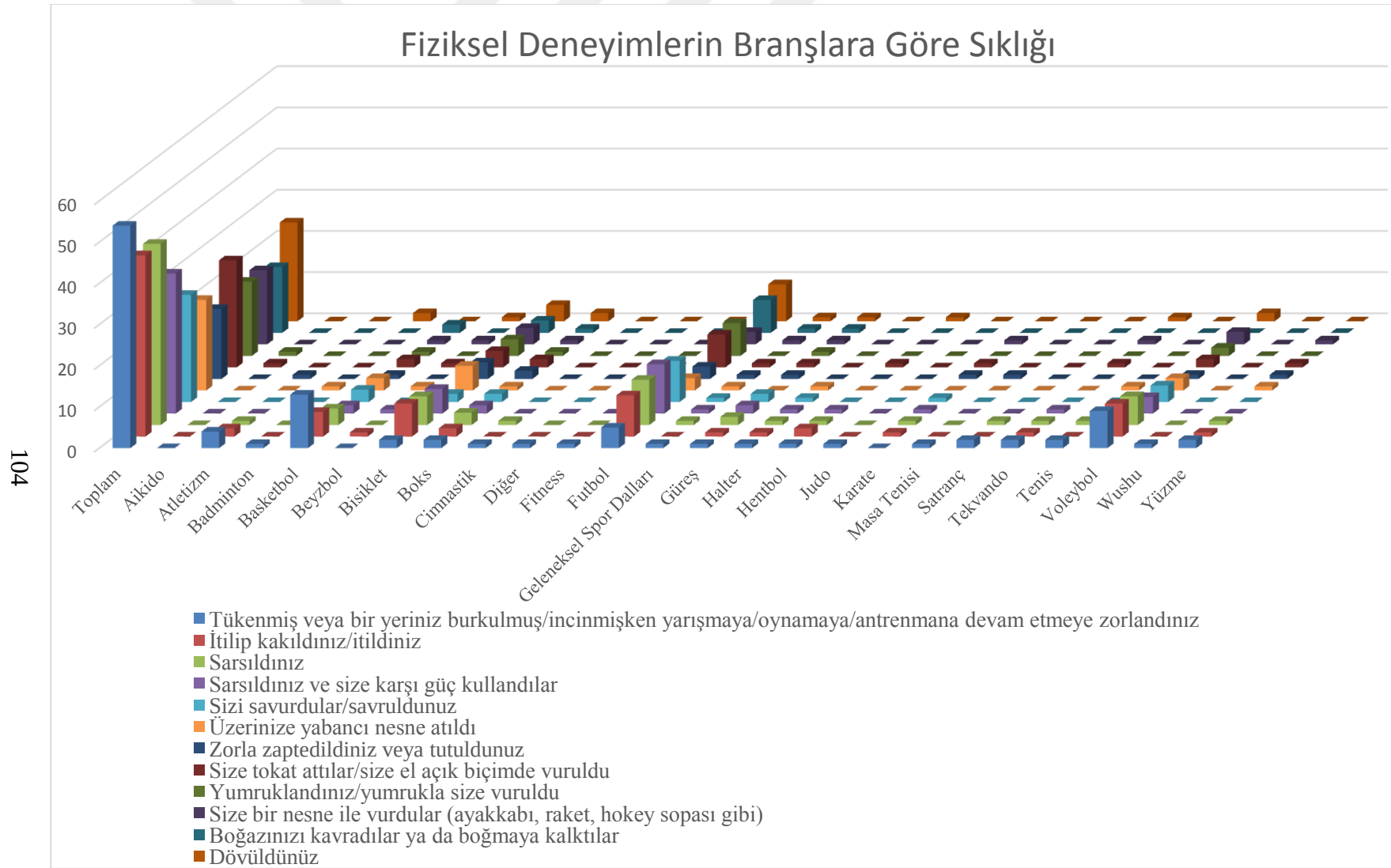
Anketimize Taek-wondo branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %38 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'dür.

Anketimize Tenis branşında spor yapmış olan 4 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %75 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'tür.

Anketimize Voleybol branşında spor yapmış olan 95 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 14'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %14 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %14'tür.

Anketimize Wushu branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcı fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %1'dir.

Anketimize Yüzme branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %19 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %3'tür.



Şekil 58. Fiziksel deneyimlerin branşlara göre sıklığı

Fiziksel deneyimlerin branşlara göre sıklığına bakıldığında;

Aikido branşında 2 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir. 8. Madde (Size tokat attılar/size el açık biçimde vuruldu) ve 9. Madde (Yumruklandınız/yumrukla size vuruldu) işaretlenmiştir.

Atletizm branşında 35 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %14'tür. En çok 4 kez ile 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) olurken, 2. Madde (İtilip kakıldınız/itildiniz) 2 kez, 3. Madde (Sarsıldınız) ve 7. Madde (Zorla zaptedildiniz veya tutuldunuz) bir kez işaretlenmiştir.

Badminton branşında 16 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %19'dur. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız), 6. Madde (Üzerinize yabancı nesne atıldı) ve 12. Madde (Dövüldünüz) birer kez işaretlenmiş diğer maddeler ise görülmemiştir.

Basketbol branşında 106 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %16'dır. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 16 kez ile en çok işaretlenen madde olmuştur. 2. Madde (İtilip kakıldınız/itildiniz) 6 kez, 3. Madde (Sarsıldınız) 4 kez işaretlenmiştir. 12. Madde (Dövüldünüz) hiç işaretlenmemiştir.

Beyzbol branşında 8 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %13'dür. 2, 4, 6, 8, 10 ve 12. Maddeler bir kez işaretlenmiştir.

Bisiklet branşında 16 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %56'dır. 2. Madde (İtilip kakıldınız/itildiniz) 8 kez ile en sık görülen madde olurken, 3. Madde (Sarsıldınız) 7 kez, 4. Madde (Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar) ve 6. Madde (Üzerinize yabancı nesne atıldı) 6 kez ile en çok işaretlenen diğer maddeler olmuştur. Tüm maddeler işaretlenmiştir.

Boks branşında 12 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %42'dir. 3. Madde (Sarsıldınız) 3 kez ile en çok işaretlenmiştir.

Cimnastik branşında 7 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %29'dur. Bir katılımcı 1. Maddeyi (Tükenmiş veya bir yeriniz

burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) ve diğer katılımcıda 3. Maddeyi (Sarsıldınız) işaretlenmişlerdir.

Fitness branşında 8 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %13'tür. Yalnızca 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) bir kez işaretlenmiştir.

Futbol branşında 91 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %20'dir. 4. Madde (Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar) 12 kez ile en çok madde olurken, 9. Madde (Yumruklandınız/yumrukla size vuruldu) 11 kez, 2. Madde (İtilip kakıldınız/itildiniz) ve 5. Madde (Sizi savurdular/savrulunuz) 10 kez işaretlenmiştir.

Geleneksel spor branşında 1 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %100'dür.

Güreş branşında 6 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir. 6. Madde (Üzerinize yabancı nesne atıldı) hariç tüm maddeler işaretlenmiştir.

Halter branşında 2 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir. 1, 2, 3, 4, 5, 6. Maddeler birerkez işaretlenmişlerdir.

Hentbol branşında 14 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %21'dir. 2. Madde (İtilip kakıldınız/itildiniz) 2 kez ile en çok işaretlenen madde olmuştur.

Judo branşında 3 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %33'tür. Sadece 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) bir kez işaretlenmiştir.

Karate branşında 2 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir. 2, 3, 4, 5, 7, 8 ve 10. Maddeler birer kez işaretlenmişlerdir.

Masa Tenisi branşında 2 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) ve 7. Madde (Zorla zaptedildiniz veya tutulunuz) birer kez işaretlenmişlerdir.

Satranç branşında 5 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %40'tır. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken

yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 2 kez, 4. Madde (Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar) 1 kez işaretlenmiştir.

Taek-wondo branşında 8 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %38'dir. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 2 kez ile en çok işaretlenen madde olmuştur. Tenis branşında 4 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %75'tir. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 2 kez, 3. Madde (Sarsıldınız) 1 kez, 6. Madde (Üzerinize yabancı nesne atıldı) bir kez işaretlenmiştir. Voleybol branşında 95 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %14'tür. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 9 kez, 2. Madde (İtilip kakıldınız/itildiniz) 8 kez, 3. Madde (Sarsıldınız) 7 kez ile en çok işaretlenen maddeler olmuştur. 11. Madde (Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar) ise hiç işaretlenmeyen tek madde olmuştur.

Wushu branşında 1 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %100'dür. Sadece 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 1 kez işaretlenmiş diğerk maddeler işaretlenmemiştir. Yüzme branşında 16 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde fiziksel şiddete uğrama oranı %19'dur. 1. Madde (Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız) 2 kez ile en çok işaretlenen madde olurken, 3, 4, 7, 8, 9 ve 11. Maddeler birerkez işaretlenen diğerk maddelerdir.

4.8.3. Branşlara Göre Cinsel şiddet Deneyimleri

Anketimize Aikido branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan biri cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Tablo 14

Branşlara Göre Cinsel Şiddete Maruz Kalanlar

	Cinsel Şiddete Maruz Kalanlar	Toplam	Aikido	Atletizm	Bale	Basketbol	Bisiklet	Boks	Cimnastik	Futbol	Halter	Hentbol	Paintball	Tekvando	Tenis	Voleybol	Wushu	Yüzme
Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumarın/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz	Cinsiyetçi şakaların hedefi yada kurbanıydınız	25	0	3	1	8	0	1	0	2	1	1	0	1	1	5	0	1
	Cinsel biçimde size ıslık çalıyor yada size bağıryorlardı	21	1	3	1	7	0	0	2	1	1	0	0	1	0	3	0	1
	İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız	27	0	5	1	6	0	0	3	1	1	0	1	1	0	7	0	1
	Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb)	16	0	3	0	5	0	1	0	0	1	0	0	1	0	3	0	2
	Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı	14	0	3	0	5	0	1	0	0	1	0	0	1	0	2	0	1
	Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz yada rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu	9	0	1	0	4	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1
	Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapıyordu veya okşanıyordunuz	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki buda sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi	7	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, video klipler aldınız	8	0	1	0	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
	Sizi uygunsuz yada cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız.	7	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Sizden birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi.	İsteğiniz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız. “	11	1	1	0	4	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	Birisi sizin isteğiniz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı.	4	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Birisi sizi (oral, vajinal yada anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı	3	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Branşa Göre Şiddete Maruz Kalanların Sayısı	52	1	5	1	14	1	4	3	6	1	1	1	1	1	9	1	2
	Branştaki Kişi Sayısı	2	35	4	106	16	12	7	91	2	14	1	8	4	95	1	16	
	Branş İçerisinde Şiddetin Görülme Oranı	50	14	25	13	6	33	43	7	50	7	100	13	25	9	100	13	
	Cinsel Şiddete Maruz Kalanlar İçindeki Oranı	2	10	2	27	2	8	6	12	2	2	2	2	2	2	17	2	4

Anketimize Atletizm branşında spor yapmış olan 35 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 5'i cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %14 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %10'dur.

Anketimize Bale branşında spor yapmış olan 4 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %25 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Basketbol branşında spor yapmış olan 106 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 14'ü cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %13 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %27'dir.

Anketimize Bisiklet branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %6 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Boks branşında spor yapmış olan 12 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 4'ü cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %33 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %8'dir.

Anketimize Cimnastik branşında spor yapmış olan 7 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 3'ü cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %43 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %6'dır.

Anketimize Futbol branşında spor yapmış olan 91 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 6'sı cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %7 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %12'dir.

Anketimize Halter branşında spor yapmış olan 2 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %50 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Hentbol branşında spor yapmış olan 14 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %7 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Painbol branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Taek-wondo branşında spor yapmış olan 8 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %13 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

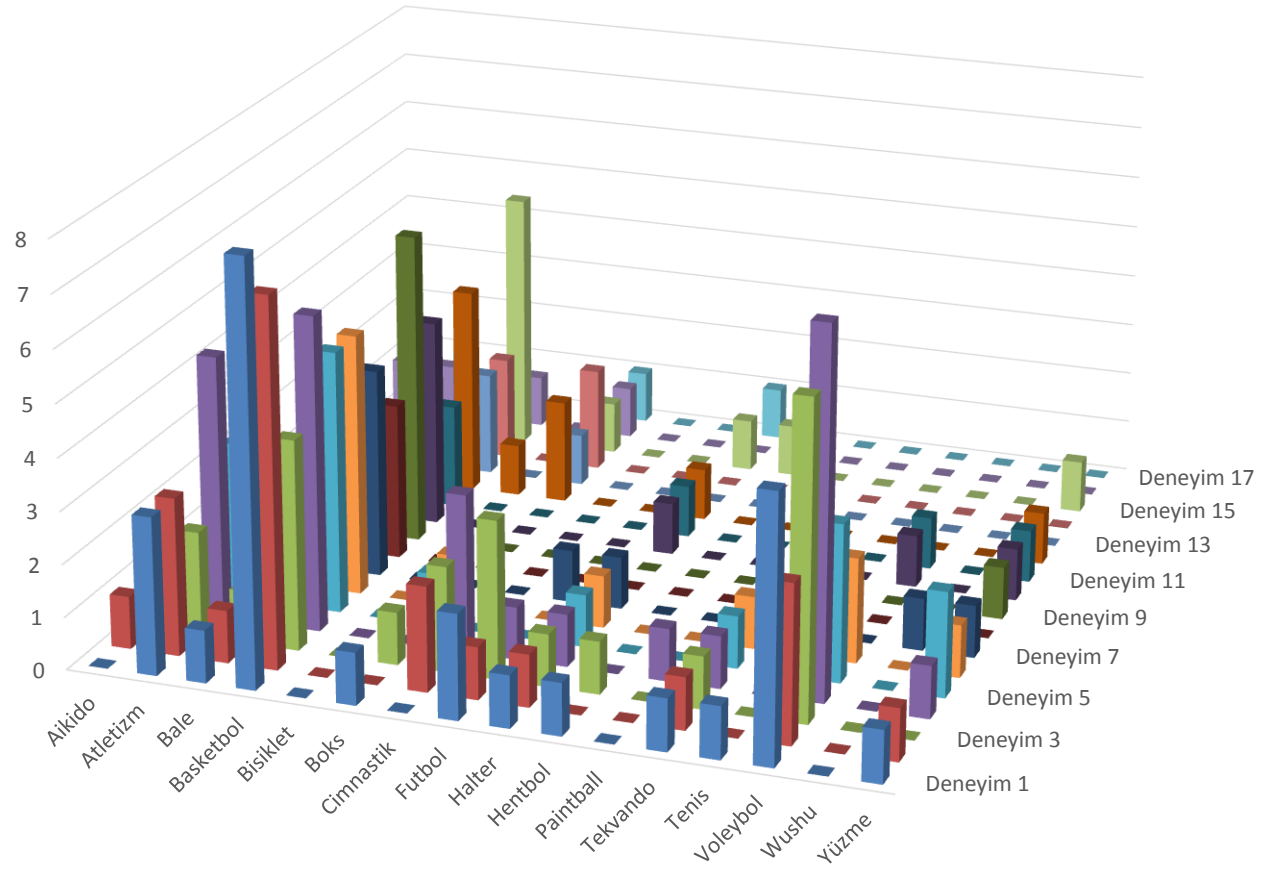
Anketimize Tenis branşında spor yapmış olan 4 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 1'i cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %25 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Voleybol branşında spor yapmış olan 95 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 9'u cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %9 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %17'dir.

Anketimize Wushu branşında spor yapmış olan 1 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcı cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %2'dir.

Anketimize Yüzme branşında spor yapmış olan 16 sporcu katılım göstermiş ve bu katılımcılardan 2'si cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %13 genel katılımcılar içerisinde şiddete uğrama oranı ise %4'tür.

Cinsel Deneyimlerin Branşlara Göre Sıklığı



Şekil 59. Cinsel deneyimlerin branşlara göre sıklığı

Branşlara göre şiddet maddelerinin görülme sıklığı

Aikido branşında 2 sporcu katılım yapmış ve branş içerisinde cinsel şiddete maruz kalma oranı %50'dir. 2, 12, 14 ve 16. Maddeler birer kez işaretlenmişlerdir.

Atletizm branşında 35 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde cinsel şiddete maruz kalma oranı %14'dür. En çok bildirilen 5 kez ile 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız) olurken, 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız), 2. Madde (Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı), 5. Madde (Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb) ve 6. Madde (Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı) 3'er kez bildirilmişlerdir.

Bale branşında 4 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde cinsel şiddete maruz kalma oranı %25'dir. 1, 2, 3, 4 ve 11. Maddeler birer kez işaretlenmiştir.

Basketbol branşında 106 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %13'dür. En çok bildirilen 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız) 8 kez işaretlenmiştir. 2. Madde (Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı) maddesi 7 kez, 3. Madde (Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz) 4 kez, 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız) 6 kez 5. Madde (Madde (Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb) 5 kez, 6. Madde (Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı) 5 kez, 7. Madde (Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu) 4 kez işaretlenmiştir. 12. Madde (Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı) maddesi hiç işaretlenmemiştir.

Bisiklet branşında 16 sporcu katılım yapmış ve bu branş içerisinde cinsel şiddete maruz kalma oranı %6'dır. Sadece 12. Madde (Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı) işaretlenmiştir.

Boks branşında 12 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %33'tür. En sık görülen 12. Madde (Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı) ve 14. Madde (Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti) 2'şer kez işaretlenmiştir.

Cimnastik branşında 7 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %43'dür. En çok işaretlenen 3 kez ile 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız)

olurken, 2. Madde (Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı) ve 3. Madde (Görünüşünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumarın/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz) ikişer kez işaretlenmiş kalan maddeler ise işaretlenmemiştir.

Futbol branşında 91 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %7'dir. En çok işaretlenen 3 kez ile 3. Madde (Görünüşünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumarın/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz) olmuştur. 2 kez ile 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız), 1 kez 2. Madde (Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı), 1 kez 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız) ve 1 kez 6. Madde (Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı) ilaretlenirken diğer maddeler işaretlenmemiştir.

Halter branşında 2 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %50'dir. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 15 ve 17. Maddeler birer kez işaretlenmiş, 8, 9, 13, 14 ve 16. Maddeler ise işaretlenmemiştir.

Hentbol branşında 14 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %7'dir. 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız), 3. Madde (Görünüşünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumarın/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz) ve 15. Madde (Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu) birer kez işaretlenirken diğer maddeler işaretlenmemiştir.

Painbol branşında 1 sporcu katılım yapmış ve cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Branş içerisinde şiddete uğrama oranı %100'dür. 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız) bir kez işaretlenirken diğer maddeler işaretlenmemiştir.

Taek-wondo branşında 8 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %13'dür. 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. Maddeler bir kez işaretlenmiş kalan maddeler hiç işaretlenmemiştir.

Tenis branşında 4 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %25'dir. Sadece 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız) bir kez işaretlenirken diğer maddeler işaretlenmemiştir.

Voleybol branşında 95 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %9'dur. 7 kez işaretlenen 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız), 6 kez işaretlenen 3. Madde (Görünüşünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumarın/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz), 5 kez işaretlenen 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya

da kurbanıydınız) ve 3 kez işaretlenen 2. Madde (Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı) en çok işaretlenen maddeler olmuştur.

Wushu branşında 1 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %100'dür. Sadece 7. Madde (Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu) bir kez işaretlenmiştir.

Yüzme branşında 16 sporcu katılım yapmış ve bu branşta cinsel şiddete maruz kalma oranı %13'tür. 5. Madde (Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb) 2 kez, 1. Madde (Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız) bir kez, 2. Madde (Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıryorlardı) bir kez ve 4. Madde (İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız) bir kez işaretlenmiştir.

4.9. Şiddet Uygulayanlar

4.9.1. Şiddete Dahil Olan Kişi Sayısı

Tablo 15
Şiddet Deneyimlerine Dahil Olan Kişi Sayısı

		Cinsiyet					
		Toplam		Kadın		Erkek	
		N	N %	N	N %	N	N %
Duygusal Şiddeti	1 kişi	45	30,0	18	30,5	27	29,7
Uygulayanların	2 kişi	39	26,0	14	23,7	25	27,5
Sayısı	3 ya da daha çok kişi	66	44,0	27	45,8	39	42,9
	Toplam	150	100,0	59	100,0	91	100,0
Fiziksel Şiddeti	1 kişi	35	43,2	15	48,4	20	40,0
Uygulayanların	2 kişi	21	25,9	5	16,1	16	32,0
Sayısı	3 ya da daha çok kişi	25	30,9	11	35,5	14	28,0
	Toplam	81	100,0	31	100,0	50	100,0
Cinsel Şiddeti	1 kişi	11	34,4	5	38,5	6	31,6
Uygulayanların	2 kişi	6	18,8	3	23,1	3	15,8
Sayısı	3 ya da daha çok kişi	15	46,9	5	38,5	10	52,6
	Toplam	32	100,0	13	100,0	19	100,0

Şiddet deneyimine dahil olanların sayısına bakıldığında;

Duygusal şiddete dahil olan kişi/kişilerin sorulduğu soruyu cevaplayan 150 kişiden 59'u (%39.3) kadın 91'i (%66.7) erkektir.

Kadınların %30.5'i (n:18), erkeklerin %29.7'si (n:27) duygusal şiddete 1 kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Kadınların %23.7'si (n:14), erkeklerin %27.5'i (n:25) duygusal şiddete 2 kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Kadınların %45.8'i (n:27), erkeklerin %42.9'u (n:39) duygusal şiddete 3 ya da daha çok kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Fiziksel şiddete dahil olan kişi/kişilerin sorulduğu soruyu cevaplayan 81 kişiden 31'i (%38.3) kadın 50'si (%61.7) erkektir.

Kadınların %48.4'ü (n:15), erkeklerin %40'ı (n:20) fiziksel şiddete 1 kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Kadınların %16.1'i (n:5), erkeklerin %32'si (n:16) fiziksel şiddete 2 kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Kadınların %35.5'i (n:11), erkeklerin %28'i (n:14) fiziksel şiddete 3 ya da daha çok kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Cinsel şiddete dahil olan kişi/kişilerin sorulduğu soruyu cevaplayan 32 kişiden 13'ü (%40.6) kadın 19'u (%59.4) erkektir.

Kadınların %38.5'i (n:5), erkeklerin %31.6'sı (n:6) cinsel şiddete 1 kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Kadınların %23.1'i (n:3), erkeklerin %15.8'i (n:3) cinsel şiddete 2 kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Kadınların %38.5'i (n:5), erkeklerin %52.6'sı (n:10) cinsel şiddete 3 ya da daha çok kişi tarafından maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

4.9.2. Şiddet Uygulayanların Roller

Tablo 16
Şiddet Uygulayanların Roller

Kim Yaptı	Duygusal Şiddeti Uygulayanlar			Fiziksel Şiddeti Uygulayanlar			Cinsel Şiddeti Uygulayanlar			PP
	Toplam	Kadın(n,%)	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	
Arenörüm/egitmenim/ gözetmenim	64 (27,47)	26 (40,63)	38 (59,38)	37 (34,26)	18 (48,65)	19 (51,35)	11 (22,92)	10 (90,91)	1 (9,09)	0.402
Bir Destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi	5 (2,15)	3 (60)	2 (40)	2 (1,85)	1 (50,)	1 (50)	6 (12,5)	6 (100,00)	0 (0,00)	
Bir Takım arkadaşı/vb sporcu	93 (39,91)	33 (35,48)	60 (64,52)	37 (34,26)	16 (43,24)	21 (56,76)	12 (25)	6 (50)	6 (50)	
Kendi Kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu	27 (11,59)	11 (40,74)	16 (59,26)	17 (15,74)	9 (52,94)	8 (47,06)	8 (16,67)	6 (75)	2 (25)	
Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin	12 (5,15)	7 (58,33)	5 (41,67)	2 (1,85)	0 (0,00)	2 (100)	2 (4,17)	2 (100,00)	0 (0,00)	
Tanıdığım başka biri	19 (8,15)	10 (52,63)	9 (47,37)	6 (5,56)	2 (33,33)	4 (66,67)	5 (10,42)	3 (60)	2 (40)	
Tanımadığım biri	13 (5,58)	5 (38,46)	8 (61,54)	7 (6,48)	3 (42,86)	4 (57,14)	4 (8,33)	4 (100)	0 (0)	
Genel Toplam	233 (100)	95 (40,77)	138 (59,23)	108 (100)	49 (132,43)	59 (54,63)	48 (100)	37 (77,08)	11 (22,92)	

Duygusal şiddet uygulayanlar incelendiğinde;

Duygusal şiddeti uygulayan “Bir takım arkadaşı/vb sporcu” 93 kişiden 33’ü (%35.48) kadın, 60’ı (%64.52) erkektir.

Duygusal şiddeti uygulayan 64 “Antrenör/ eğitmen/gözetmen” den, 26’sı (%40.63) kadın, 38’si (%59.38) erkektir.

Duygusal şiddeti uygulayan “Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” 27 kişiden, 11’i (%40.74) kadın, 16’sı (%59.26) erkektir.

Duygusal şiddeti uygulayan “Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” 12 kişiden, 7 kişi (%58.33) kadın, 5 kişi (%41.67) erkektir.

Duygusal şiddeti uygulayan “Bir destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi” 5 kişiden, 3’ü (%60) kadın, 2’si (%40) erkektir.

Duygusal şiddeti uygulayan “Tanıdığım başka biri” 19 kişiden, 10’u (%52.63) kadın, 9’u (%47.37) erkektir.

“Tanımadığım başka biri” 13 kişiden, 5’i (%38.46) kadın, 8’i (%61.54) erkektir.

Fiziksel şiddet uygulayanlar incelendiğinde;

Fiziksel şiddet uygulayan “Bir takım arkadaşı/vb sporcu” 37 kişiden 16’sı (%43.24) kadın, 21’i (%56.76) erkektir.

Fiziksel şiddet uygulayan “Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” 17 kişiden 9’u (%52.94) kadın, 8’i (%47.06) erkektir.

Fiziksel şiddet uygulayan “Antrenör/ eğitmen/gözetmen” 37 kişiden, 18’si (%48.65) kadın, 19’u (%51.35) erkektir.

Fiziksel şiddet uygulayan “Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” 2 kişinin tamamı (%100) erkek katılımcılardır.

Fiziksel şiddet uygulayan “Bir destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi” 2 kişiden, 1’i (%50) kadın, 1 kişi (%50) erkektir.

Fiziksel şiddet uygulayan “Tanıdığım başka biri” 6 kişiden, 2’si (%33.33) kadın, 4’ü (%66.67) erkektir.

“Tanımadığım başka biri” 7 kişiden, 3’ü (%42.86) kadın, 4’ü (%57.14) erkektir.

Cinsel şiddet uygulayanlar incelendiğinde;

Cinsel şiddet uygulayan “Bir takım arkadaşı/vb sporcu” 12 kişiden 6’sı (%50) kadın, 6’sı (%50) erkektir.

Cinsel şiddet uygulayan “Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” 8 kişiden, 6’sı (%75) kadın, 2’si (%25) erkektir.

Cinsel şiddet uygulayan “Antrenör/ eğitmen/gözetmen” 11 kişiden, 10’u (%90.91) kadın, 1’i (%9.09) erkektir.

Cinsel şiddet uygulayan “Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” 2 kişinin tamamı (%100) kadın katılımcılardır.

Cinsel şiddet uygulayan “Bir destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi” 6 kişinin tamamı (%100) kadın katılımcılardır.

Cinsel şiddet uygulayan “Tanıdığım başka biri” 5 kişiden, 3’ü (%60) kadın, 2 kişi (%40) erkektir.

Cinsel şiddet uygulayan “Tanımadığım başka biri” 4 kişinin tamamı (%100) kadın katılımcılardır.

Şiddet uygulayanlara tüm şiddet türlerinde verilen toplam yanıtlara göre bakıldığında ise;

“Bir takım arkadaşı/vb sporcu” olarak işaretleyenler 142 kişidir.

“Kendi kulübümden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)” diyen 52 kişidir.

“Antrenörüm/ eğitmenim/gözetmenim” diyen 112 kişidir.

“Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin” diyen 16 kişidir.

“Bir destekleyici/düzenli bir ziyaretçi veya ziyaretçi” diyen 13 kişidir.

“Tanıdığım başka biri” diyen 30 kişidir.

“Tanımadığım başka biri” diyen 24 kişidir.

4.9.3. Şiddet uygulayanların cinsiyetleri

Tablo 17

Şiddet Uygulayanların Cinsiyetleri

		Cinsiyet					
		Toplam		Kadın		Erkek	
		N	N %	N	N %	N	N %
Duygusal Şiddeti Uygulayanların Cinsiyeti	Erkek/Erkekler	90	60,0	26	44,8	64	69,6
	Kadın/Kadınlar	17	11,3	10	17,2	7	7,6
	Her ikisi	43	28,7	22	37,9	21	22,8
	Toplam	150	100,0	58	100,0	92	100,0
Fiziksel Şiddeti Uygulayanların Cinsiyeti	Erkek/Erkekler	55	68,8	15	50,0	40	80,0
	Kadın/Kadınlar	11	13,8	5	16,7	6	12,0
	Her ikisi	14	17,5	10	33,3	4	8,0
	Toplam	80	100,0	30	100,0	50	100,0
Cinsel Şiddeti Uygulayanların Cinsiyeti	Erkek/Erkekler	18	51,4	8	53,3	10	50,0
	Kadın/Kadınlar	4	11,4	1	6,7	3	15,0
	Her ikisi	13	37,1	6	40,0	7	35,0
	Toplam	35	100,0	15	100,0	20	100,0

Duygusal şiddet uygulayanların cinsiyetlerinin incelendiği soruya cevap veren 150 kişiden %60'ı (n:90) erkek/erkeklerdir, %28.7'si (n:43) her ikisi, %11.3 (n:17) kadın/kadınlardır cevabını vermişlerdir.

Kadınların %44.8'i (n:26) erkek/erkeklerden, %17.2'si (n:10) kadın/kadınlardan, %37.9'u (n:22) hem kadınlardan hem erkeklerden duygusal şiddet gördüklerini bildirmişlerdir.

Erkeklerin %69.6'sı (n:64) erkek/erkeklerden, %7.6'sı (n:7) kadın/kadınlardan, %22.8'si (n:21) hem kadınlardan hem erkeklerden duygusal şiddet gördüklerini bildirmişlerdir.

Fiziksel şiddet uygulayanların cinsiyetlerinin incelendiği soruya cevap veren 80 kişiden %68.8'i (n:55) erkek/erkeklerdir, %17.5'i (n:14) her ikisi, %13.8'i (n:11) kadın/kadınlardır cevabını vermişlerdir.

Kadınların %50'i (n:15) erkek/erkeklerden, %16.7'si (n:5) kadın/kadınlardan, %33.3'ü (n:10) hem kadınlardan hem erkeklerden fiziksel şiddet gördüklerini bildirmişlerdir.

Erkeklerin %80'i (n:40) erkek/erkeklerden, %12'si (n:6) kadın/kadınlardan, %8'i (n:4) hem kadınlardan hem erkeklerden fiziksel şiddet gördüklerini bildirmişlerdir.

Cinsel şiddet uygulayanların cinsiyetlerinin incelendiği soruya cevap veren 35 kişiden %51.4'ü (n:18) erkek/erkeklerdir, %37.1'i (n:13) her ikisi, %11.4'ü (n:4) kadın/kadınlardır cevabını vermişlerdir.

Kadınların %53.3'ü (n:8) erkek/erkeklerden, %6.7'si (n:1) kadın/kadınlardan, %40'ı (n:6) hem kadınlardan hem erkeklerden cinsel şiddet gördüklerini bildirmişlerdir.

Erkeklerin %50'si (n:10) erkek/erkeklerden, %15'i (n:3) kadın/kadınlardan, %35'i (n:7) hem kadınlardan hem erkeklerden cinsel şiddet gördüklerini bildirmişlerdir.

4.9.4. Şiddet Uygulayanların Yaşları

Tablo 18
Cinsiyete Göre Şiddet Uygulayan Kişilerin Yaş Durumu

Şiddeti Uygulayanların Yaş Aralığı	Şiddete Uğrayan Kadın (n , %)	Şiddete Uğrayan Erkek (n , %)	Toplam (n , %)	P
Benden çok daha küçüktü	3 (2,17)	5 (2,72)	8 (2,48)	0,353
Benden daha küçüktü	2 (1,45)	2 (1,09)	4 (1,24)	
Yaklaşık benim yaşlarımdaydı	58 (42,03)	79 (42,93)	137 (42,55)	
Benden daha büyüktü	33 (23,91)	53 (28,8)	86 (26,71)	
Benden çok daha büyüktü	38 (27,54)	42 (22,83)	80 (24,84)	
Bilmiyorum/hatırlayamıyorum	4 (2,9)	3 (1,63)	7 (2,17)	
Genel Toplam	138 (100)	184 (100)	322 (100)	

“Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydılar” sorusuna verilen 322 cevaptan 184'ü (%57.14) erkeklere, 138'i (%42.85) kadınlara aittir.

Şiddete uğrayan kadınların %2.17'si (n:3) benden çok daha küçüktü, %1.45'i (n:2) benden daha küçüktü, %42.03'ü (n:58) yaklaşık benim yaşlarımdaydı, %23.91'i (n:33) benden

daha büyüktü, %27.54'ü (n:38) benden çok daha büyüktü, %2.9'u (n:4) bilmiyorum/hatırlamıyorum cevabını vermiştir.

Şiddete uğrayan erkeklerin %2.72'si (n:5) benden çok daha küçüktü, %1.09'u (n:2) benden daha küçüktü, %42.93'ü (n:79) yaklaşık benim yaşlarımdaydı, %28.8'i (n:53) benden daha büyüktü, %22.83'ü (n:42) benden çok daha büyüktü, %1.63'ü (n:3) bilmiyorum/hatırlamıyorum cevabını vermiştir.

Şiddet uygulayanların profillerine bakıldığında soruya cevap verenlerin %51.55'i kendisinden daha büyük kişilerin şiddetine maruz kalırken ikinci sırada %42.55'lik oranla akran grubu şiddeti gelmektedir. Kendisinden daha küçükler tarafından şiddete uğrayanların oranı ise %3.72'dir.



BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1. Tanımlayıcı ve Sosyo-demografik Sonuçlar

Aşağıda öncelikle sosyo-demografik bulgular ve spora katılım bulguları; ardından genel ve karşılaştırmalı duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet bulguları tartışılmıştır.

5.1.1 Demografik Sonuçlar

Bu çalışmaya 18-50 yaş aralığındaki genç yetişkinler katılmıştır. Yaş kriterini sağlayamayan 43 kişi ardından çocukluk döneminde spora katılım kriterini sağlayamayan 84 katılımcı daha ankete devam edememiştir. Bunlara, ankete katılmak istemediğini (n:21) ve onam formu aşamasında devam etmek istemediklerini (n:21) belirten toplam 42 kişi de eklendiğinde başlangıçta ankete katılan 679 kişiden 509'u katılım kriterlerini sağlayarak ve anketi tamamlayarak çalışmaya katkı sunmuşlardır. Bu çalışmada ölçme aracını kullandığımız araştırmada ise (Vertommen, 2016), Hollanda'dan 4751 kişi çalışmaya davet edilmiş ve bu kişilerden 2755'i ankete giriş yapmışlardır. Ayrıca, 346 kişi (%12) dahil edilme kriterleri olan 18-50 yaş aralığında olmak, 18 yaşından önce spora katılım ve gönüllü olur formu kriterlerine uygun olmadıkları için anket dışında kalmışlardır. Ankete başlayanlardan 326 kişi anketi tam doldurmadan ayrılmış ve geriye kalan 1999 kişi ulaşılmak istenen rakama uygun olduğu için 3 hafta gibi bir süre sonunda ankete erişim durdurulmuştur. Flanders'ta (Belçika'da bir bölge) 16.863 kişi davet edilmiştir. 4236 kişi giriş yapmış, 1750 (% 41) kişi dahil edilme kriterlerini karşılamadıkları için anket dışında kalmışlardır. Geriye kalan 2044 Flaman katılımcının verileri analize dahil edilmiştir. Hollanda ve Belçika'da toplam katılımcı sayısı 4043 kişi olmuştur.

Türkiye’de yapılmış ve bu çalışmada atıfta bulunduğumuz bazı benzer araştırmaların değişen toplam katılımcı sayıları ve demografik özellikleri bulunmaktadır. Örneğin, Samsun bölgesi yatılı ilköğretim bölge okulu (YİBO) öğrencileri ile 2007-2008 eğitim öğretim yılında öğrencilerin bazı sosyodemografik özellikleri, spor yapma alışkanlıkları ve şiddete maruz kalma durumlarını saptamak amacıyla gerçekleştirilen bir çalışmaya 843 kişi katılmıştır. Bulut (2012)’un Bursa ilindeki spor kulüplerinde faal olan sporcuların fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kalma durumlarını incelediği çalışmasına 14-18 yaş grubundan 472 kişi katılmıştır. Karagün ve Çağlayan (2014)’ın sporcuların şiddete maruz kalma durumlarına ve öfke düzeylerine ilişkin yapmış oldukları çalışmaya 131 kişi katılmıştır. Mayda (2019)’nın futbol altyapı sporcularında çocuklara yönelik şiddet ve bağlanma ilişkisini incelediği çalışmasına 14-18 yaş arasındaki 111 erkek çocuk sporcu katılmıştır. Aydın ve Solmaz (2014)’ın üniversite öğrencilerinin şiddete maruz kalma faktörlerini incelediği çalışmasına 32’si kadın 46’sı erkek olmak üzere toplam 78 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencisi katılmıştır. Kılıç (2019)’ın sporda şiddet olgusunu sosyolojik açıdan incelediği çalışmasına 20-35 yaş aralığında 14’ü erkek, 14’ü kadın toplamda 28 elit sporcu katılmıştır.

Yurt dışında yapılmış benzer çalışmalara bakıldığında ise 17 Milyon 306 Bin 978 nüfuslu Hollanda ve 11 Milyon 562 Bin 784 nüfuslu Belçika gibi ülkelerde gerçekleştirilmiş olan benzer bir çalışmaya katılanların toplam sayısı 4043’tür (Vertommen 2016). Oysa ki TÜİK’in 2018 yıl sonu verilerine göre nüfusu 82 Milyon 3 Bin 882 olan Türkiye’nin sadece genç nüfusu (0-17 yaş) bu ülkelerin toplam nüfusundan fazladır (22 Milyon 883 Bin 288). Bu araştırmanın planlanması (2018 Güz dönemi), uygulama ve analizi ile tamamlanması (2019 Bahar dönemi) için sahip olunan süre ve olanakların oldukça sınırlı oluşu, ayrıca araştırmanın belirli bir yerde kolay erişilebilen bir grup yerine internet ortamında gerçekleştirilmesi gibi durumların bu çalışmaya görece düşük olan katılım oranına etkisi olmuş olabilir.

Belçika, Hollanda ile Türkiye’de spora katılım oranları farkı da Türkiye’de sözkonusu ankete katılımın düşüklüğünü açıklayabilir. Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB)’nın 2018 yıl sonu verilerine göre, Türkiye’de toplam lisanslı sporcu sayısı 8 Milyon 165 Bin 919 kişidir, lisanslı faal sporcu sayısına bakıldığında; 695 Bin 698 olduğu görülmektedir. TÜİK’in 2018 yıl sonu verilerine göre toplam lisanslıların ülkemiz nüfusuna oranı % 9.66 faal lisanslıların oranı ise nüfusun %0.84’üne tekabül etmektedir (TUIK, 2018; GSGM, 2018). Avrupa Birliği’ne üye bazı ülkelerde toplam nüfusun spora katılım oranları

Hollanda % 56, Almanya % 53, İngiltere % 41 Fransa % 39, İtalya % 35 ve İspanya % 28 düzeyinde olduğu görülmektedir (Bottenburg, 2011). Belçika ve Hollanda'daki çocukların çoğunluğu organize spora katılmaktadır. 2014 Yılında, 6-11 yaş arası Hollandalıların yaklaşık %74'ü ve 12-20 yaş arasındakilerin %58'i bir spor kulübünün aktif üyesiydi (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2017, aktaran Vertommen, 2016). Flanders'da (Belçika'da Hollandaca konuşan bir bölge) son 30 yılda bu rakam %45 ile %57 arasında değişmekteydi (Vandermeersch, Vos ve Scheerder, 2014, aktaran Vertommen, 2016).

Anketin yaş kriterini sağlayan (18-50 yaş aralığındaki) katılımcıların %13,2'si, 18 yaşından önce Türkiye'de organize sporlara katılmadıklarını belirtmişlerdir; katılımcıların çoğunluğunu en genç grup oluşturmuştur; %61.3'ü 18-24 yaş aralığında, %12'si 25-34 yaş aralığında, %21'i 35-44 yaş aralığında, %5.7'si 45-50 yaş aralığında bulunduğu görülmektedir. Vertommen'in çalışmasında ise en genç grup en az katılımı göstermiş, daha ileri yaş gruplarında bizim çalışmamıza göre katılım oranları daha yüksek olmuştur; katılımcıların %17.8'i (n:718) 18-24 yaş aralığında, %30'u (n:1214) 25-34 yaş aralığında, %31.3'ü (n:1264) 35-44 yaş aralığında, %20.9'u (n:847) 45-50 yaş aralığındadır. Bu değerler, Türkiye'deki genç nüfus oranının Avrupa'daki genç nüfusa oranla daha yüksek oluşu, başka bir deyişle Avrupa nüfusunun nispeten yaşlı olması ile uyumludur.

Katılımcıların cinsiyet dağılımları incelendiğinde (%50.10) kadın, (%49.90) erkek katılımcı oranıyla benzer bir çok çalışmaya göre dengeli bir dağılım sağlanmıştır. Bulut (2012)'un çalışmasına katılan 14-18 yaş sporcuların %64,4 (n=271)'ü erkek, %35,6 (n=150)'sı kız çocuğu katılmıştır. Karagün ve Çağlayan (2014)'ın çalışmasına erken yetişkinlik veya geç çocukluk döneminde diyebileceğimiz (20.9±2.9) 70 erkek (%53.4) ve 61 kadın (%46.6) katılmıştır. Acar'ın (2008) çalışmasına 421'i (%49.95) kız, 422'si (%50.05) erkek toplam 843 çocuk katılmıştır. Mayda (2019)'nın çalışmasında katılımcıların tamamı (n:111) erkek çocuklardan oluşmaktadır. Sporda cinsel şiddet gibi veriler sağlayan ve sadece kadınlarla gerçekleştirilen bazı çalışmalar da bulunmaktadır (Gündüz, 2002; Yaprak ve Amman, 2009). Kılıç (2019)'ın çalışmasında 20-35 yaş aralığında bulunan katılımcıların cinsiyetleri incelendiğinde %50'sinin (n:14) erkek, % 50'sinin (n:14) kadın sporcu olduğu görülmektedir.

Çalışmamızdaki katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde, ilkokul/ortaokul mezunu 15 kişi, lise mezunu 271 kişi, lisans /ön lisan mezunu 156 kişi, yüksek lisans/ doktora mezunu 52 kişidir. Karagün ve Çağlayan (2014)'ın çalışmasında ilköğretim mezunu

olanların oranı %2.3, lise mezunlarının oranı %33.6 (n:44) ve üniversite mezunlarının oranı %64.1 (n:84)'dir. Vertommen'de bu oranlara bakıldığında ilköğretim mezunu 651 kişi (%16.1), ortaöğretim mezunu 1706 (%42.2) kişi, yüksek öğretim mezunu 1674 kişi (%41.4) olduğu görülmektedir.

Çalışmamız ve benzer çalışmalardaki katılımcıların anne ve baba eğitim durumlarının büyük oranda lise öncesi düzeyde oldukları dikkat çekmektedir. Katılımcıların annelerinin eğitim durumuna bakıldığında, ilkokul/ortaokul mezunu 225 kişi, Lise mezunu 204 kişi, lisans/ön lisan mezunu 38 kişi, yüksek lisans/doktora mezunu olan 4 kişi olduğu görülmektedir. Acar (2008)'ın çalışmasında katılımcıların anne eğitim durumlarına bakıldığında 808 kişinin (%95.8) ilköğretim ve öncesi, 18 kişinin (%2.1) İlköğretim ve sonrası, 17 kişinin (%2.01) diğer olduğu görülmektedir. Bulut (2012)'un çalışmasına katılan sporcuların anne eğitim düzeylerine göre değerlendirilmesi yapıldığında, sporcuların annelerinden %4'ü (n:17) okuryazar değil, %61,2'si (n:257) ilköğretim mezunu, %21,2'si (n:21.2) lise mezunu, %13,6'sı (n:57) lisans ve lisansüstü eğitimi almıştır. Mayda (2019)'nın çalışmasında katılımcıların anne eğitim durumları incelendiğinde ilkokul mezunu %27.1 ve ortaokul mezunu %27.9, lise mezunu %35.1 ve üniversite mezunu oranının ise %9.9 olduğu görülmektedir. Aydın ve Solmaz (2014)'ın çalışmasında katılımcıların anne eğitim durumu incelendiğinde %14,1'nin okuryazar olmadığını, %10,3'nün okuryazar olduğunu, %43,6'sının ilköğretim mezunu, %19,2'sinin ortaöğretim mezunu ve %12,8'inin ise yükseköğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda katılımcıların babalarının eğitim durumuna bakıldığında, %2.4'ü (n:10) okuryazar değil, %50.8'i (n:212) ilköğretim mezunu, %26,2'si (n:109) lise mezunu, %20.6'sı (n:86) lisans ve lisansüstü eğitimi almıştır. Acar'ın (2008) çalışmasında katılımcıların baba eğitim durumlarına bakıldığında 723 kişinin (%85.77) ilköğretim ve öncesi, 38 kişinin (%4.50) lise ya da üniversite, 82 kişinin (%9.73) diğer olduğu görülmektedir. (Bulut, 2012)'un 14-18 yaş sporculara uygulanan şiddetin boyutlarının araştırılmasına yönelik yapmış olduğu çalışmasına katılan sporcuların baba eğitimi düzeyi değerlendirildiğinde; babaların %2,4'ü okuryazar değildir, %50,8'i ilköğretim mezunu, %26,1'i lise mezunu, %20,6'sı lisans ve lisansüstü eğitimi almıştır. Mayda (2019)'nın çalışmasında katılımcıların baba eğitim durumları incelendiğinde %15.3'ü ilkokul mezunu, %17.1'i ortaokul mezunu, %47.8'i lise mezunu ve %19.8'i ise üniversite mezunudur. Aydın ve Solmaz (2014)'ın çalışmasında katılımcıların baba eğitim durumu incelendiğinde

%1,3'ünün okuryazar olmadığını, %7,7'sinin okuryazar olduğunu, %35,9'unun ilköğretim mezunu, %41'inin ortaöğretim mezunu ve %14,8'inin yükseköğretim mezunudur.

5.1.2. Spor katılım sonuçları

Katılımcılardan bir bütün olarak, belirttikleri spor aktiviteleri ile ilgili çocukluk deneyimlerini puanlamaları istenmiş; bu soruya cevap veren 471 katılımcıdan sadece 167 kişi 10 tam puan veya 262 kişi 9 ve 10 puan vermiştir. Katılımcıların %40,07'sinin şiddet türlerinden herhangi birine uğradığı sonucu göz önünde bulundurulduğunda bu oran anlaşılır olmakla birlikte bu çalışmada belirtilmeyen şiddet türleri veya bunlar dışındaki sorunların da olası etkisi bir bütün olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Zira deneyimlerini çok olumlu değerlendirmeyen önemli oranda bir kesimin olduğu görülmektedir.

Spora veya fiziksel aktivitelere katılım şekli veya yeri olarak, “Kendi kendime- resmi organizasyonlar dışında” diyen (bireysel/yalnız) 82 kişinin (%15,16) 31'i kadın (%37,8), 51'i erkektir (%62,2). “Başkalarıyla birlikte- kendim, aile üyeleri, arkadaş veya komşu çocukları v.b tarafından organize edilen resmi olmayan aktivitelere” (informal gruplar) katıldım diyen 138 kişinin (%25,51) 64'ü kadın (%46,4), 74'ü erkektir (%53,6). “Bir spor kulübünün üyesi olarak (bireysel ve takım sporları)” spor yaptığını bildiren (spor kulübü) 264 kişinin (%48,80) 124'i kadın (%47), 140'ı erkektir (%53). “Bir egzersiz ve spor merkezi veya diğer herhangi resmi ya da ticari bir spor tesisinin düzenli ziyaretçisi, kart sahibi ya da üyesi (spor tesisi üyesi)” olarak spora katıldığını belirten 57 kişiden (%10,54) 26'sı kadın (%45,6), 31'i erkektir (%54,4). Sonuç olarak katılımcıların sportif aktivitelere en çok bir spor kulübünün sporcusu olarak, en az ise ticari bir spor tesisinin üyesi olarak katıldıkları görülmektedir. İkinci en çok katılım biçiminin resmi olmayan ortamlarda gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Katılımcıların çocukluklarında spor aktivitelerine en çok bir spor kulübü üyesi olarak (n:264) katıldıklarını belirtmiştik. Seçeneklerde yer verilmemekle birlikte okulların, zorunlu eğitime katılabilen herkesin spora katılım alanı olduğu da unutulmamalıdır. Dolayısıyla bu bağlamda da okul ve spor kulübü ardından %60 oranında resmi organizasyonlar dışında da başkalarıyla (%37,5) veya kendi kendine (%22,3) katılımları öne çıkmakta; en az oranda katılım biçimi olarak ise üyelik gerektiren ticari bir spor tesisinin seçildiği görülmektedir (%16). Erkek katılımcıların özellikle kendi kendine resmi

organizasyonlar dışında katılım biçimini kadın katılımcılara oranlara önemli derecede fazla işaretledikleri görülmektedir (erkekler %62,2 iken kadınlar %37,8).

Kılıç (2019)'ın çalışmasında katılımcıların tamamının elit düzeyde bir spor kubünde 15 farklı spor branşında spora katıldıkları görülmektedir. İlgili çalışmaların sıklıkla spor kulübü (Bulut, 2012; Karagün ve Çağlayan, 2014; Kılıç 2019, Mayda, 2019; Sayın vd., 2017), okul (Acar, 2008) ve çeşitli kurumlardan (Yaprak & Amman, 2009) katılımcılarla yapıldığı görülmektedir.

Ticari kuruluşa üye olarak spor yapan sayısının en az katılım biçimi oluşu uluslar arası kıyaslamalarla birlikte Türkiye'nin içinde bulunduğu genel sosyo-ekonomik koşullarla açıklanabilir. Türkiye'de spor salonu başına düşen üye sayısı 277 iken bu rakam gelişmiş ülkelerde 600'ün üzerindedir ve uzun süreli üyeliklerde üyelerin spor için özellikle bazı zorunluluklar nedeniyle akşam saatlerini tercih ettikleri ve spor aletlerinde birkaç kez sıra beklemek zorunda kaldıktan sonra katılımın %25'lere kadar düştüğünü belirtmektedir (<http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/salon-cok-sporcu-az-29606348>). Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)'nin 2017'de yapmış olduğu, “Daha İyi Yaşam Endeksi”nde (Better Life Index) yer alan 35 OECD üyesi ile Rusya, Brezilya ve Güney Afrika'nın dahil edildiği araştırmada, “haftada 50 saat ve daha fazla çalışma oranı” ve “çalışanların bireysel bakım ve boş zaman aktiviteleri için bir günde ne kadar zaman ayırabildikleri” dikkate alınmış; 38 ülke arasında ilk sırada 9,3 puanla Hollanda, ikinci 9 puanla Danimarka, üçüncü sırada ise 8,9 puanla Fransa yer almıştır. İspanya 8,8 puan ile dördüncü, Belçika 8,6 puanla beşinci sırada yer almıştır. Son sırada Türkiye'nin yer aldığı listede, Rusya 9., ABD 30. olurken, Japonya 34. sıradadır. Türkiye'de çalışanların %34'ü 50 saatten fazla çalışmaktadır ve OECD'nin bu alandaki en yüksek ortalaması %13'tür. Hane halkı net kullanılabilir gelir OECD ortalaması 30.563 dolar iken, Türkiye 17.067 dolardır. (http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do;jsessionid...?istab_id=9008).

Cevaplayıcıların 45'i, yani yaklaşık %9'u engelli bireyler için organize edilen sporlara katıldıklarını belirtmişlerdir; “sadece engelliler için sporlara katıldım” diyenlerin sayısı 25 kişi yani yaklaşık %5, bu sporlara katılmayanlar ise 464 kişidir; başka bir ifadeyle katılımcıların büyük çoğunluğu engelliler için düzenlenen sporlara ya hiç katılmamış (%91) ya da ayrıca sadece bu sporlara katılmamış (%95) kişilerden oluşmaktadır. Vertommen (2016)'in çalışmasında sadece engelliler için organize edilen sporlara katıldığını söyleyenlerin oranı %1.3 (n:52), “evet ama sadece engelli sporlarına

katılmadım” diyenler %3.3 (n:133), engelliler için organize edilen sporlara katılmadım diyenlerin oranı ise bizim çalışmamıza benzer biçimde %95.2 (n:3849) bulunmuştur. Araştırmamızın duyurularının engelli bireylerle ilgili iki ulusal iletişim ağında paylaşılmış olmasının engelli sporlarına katılan cevaplayıcı oranlarımızın daha yüksek olmasında etkili olmuş olabilir. Aksi taktirde, aşağıda örneklerini sunduğumuz üzere, çeşitli Avrupa ülkelerindeki engelli sporcu bireylerin oranı Türkiye’ye kıyasla çok daha yüksektir.

Almanya Engelli Spor Derneği (DBS) örgütünde faaliyet gösteren 532.671 engelli sporcu bulunmaktadır. Bu sayı Almanya’daki engelli nüfusun %17,1’ine karşılık gelmektedir. Fransa’da ise spor federasyonlarının tamamında lisanslı spor yapanların %0,38’i engelli bireylerden oluşmaktadır. Bu rakam 47,815 engelli sporcu olarak belirtilmiştir (Avrupa Komisyonu, 2011e, aktaran Mumcu, 2018). Genel olarak sporcuların genel nüfusa oranlarına bakımından Fransa nüfusunun dörtte biri oranında lisanslı sporcuya sahiptir (Eurostat, 2011b, aktaran Mumcu, 2018). Türkiye’de ise tüm spor federasyonlarında lisanslı spor yapanların %0.03’ü engelli sporcudur; Bu rakam 13,257 kişi olarak verilmiştir (GSB, 2017’den aktaran Mumcu, 2018).

Türkiye’nin engelli olmayan sporcu sayısının nüfusa oranlandığında %4,7’lik oranla Avrupa ortalamasının oldukça altında olduğu görülmektedir (Onuncu Kalkınma Planı 2014’dan aktaran Mumcu, 2018).

Yaprak (2010), erkek sağır sporcu oranlarının kadınlara göre Avrupa’da en çok üçte bir oranında fazla olduğunu, Türkiye’de ise bu oranların katılınan spor alanına veya faaliyete göre 9’da bir ila 27’de bir oranında -kadınların aleyhinde- değişebildiğini ortaya koymuştur. Engelli bireylerin katılım verileriyle ilgili sorunlara da değinilmiştir (Yaprak, 2010).

Engelli politikaları üzerine Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye karşılaştırması yapılan bir çalışmada örneklem ülkelerinin genel ülke nüfusları ile engelli nüfus oranları ortalaması %8-12 arasında değişmektedir. Çalışmada ayrıca örneklem ülkelerdeki engelli sporcu sayıları ve engelli bireylere spor yaptırabilme oranları verilmektedir (Mumcu, 2018). Ülkemizde toplam faal lisanslı engelli sporcu sayısı 13.257 kişi ve 2.297 engelli spor kulübü bulunmaktadır. Bu sayı engelli nüfusuna oranla bakıldığında yaklaşık %1,2 oranına denk gelmektedir (GSB, 2017). Bu sayı da engelli olmayan sporcuların lisanslı olabilme oranına yakın durumdadır. Ancak faal lisanslı engelli bireylerin sayısı Avrupa’ya kıyasla çok düşüktür. Almanya’da faaliyet gösteren engelli sporcu kulüplerinde Almanya Engelli

Spor Derneği (DBS)'nin yapısına bağlı on yedi ulusal spor kulübünde 532.671 sporcu bulunmaktadır. Bu sayı Almanya'daki engelli nüfusunun %17,1'ine denk gelmektedir (Avrupa Komisyonu, 2011). Almanya'nın engelli olmayan sporcularını lisanslı yapma oranları ile arasında çok fazla fark görülmemektedir. Fransa'da 10.648 engelli spor kulübü 30 dalda faaliyet göstermektedir. Bu kulüplerde 47,815 lisanslı sporcu bulunmakta ve kulüplere 66,216 kişi üyedir. Fransa'da engelli sporcu sayısı engelli nüfusuna oranlandığında %3,3'üne denk gelmektedir. Fransa'da haftada en az bir kere spor yapan engelli sayısı nüfusun %35'i oranındadır (Avrupa Komisyonu, 2011e). İngiltere'de 151.000 engelli spor kulübü olduğu tahmin edilmekte ve bunların sadece 3000'i spor ve rekreasyon alanında faaliyet göstermektedir (EFDS, 2013). Hollanda'da 2007 yılında Sosyal ve Kültürel Planlama Bürosu (SCP) ek hizmetler kullanım araştırmasında engellilerin spora katılımın da sorunların olduğunu bunun için düzenlemeler yapılmasını belirtmiştir. Hafif zihinsel engellilerin %69'u orta ve ağır fiziksel engellilerin %41'i haftada en az bir kez spor yaptığı tespit edilmiştir. Her hangi bir engele sahip olmayanların ise %82 oranında haftada en az bir kez spor yaptığı tespit edilmiştir. Hollanda'da bu araştırma üzerinden 2008 yılı Paralimpik Oyunları sonrasında, 2028 yılına kadar katılım konusunda eylemler planlanmıştır (Van Linderd, 2012). Hollanda'nın bu oranlarda spor yapan engelli sayıları olmasına rağmen, katılım konusunda sorunların olduğunun belirtilmesi, konuya olan hassasiyetini göstermektedir. Belçika'da 23.300 den fazla engelli spor kulübü bulunmaktadır. Bu kulüplere 300.000 den fazla kişi üyedir ve yaklaşık 27.000 kişi bu kulüplerde çalışmaktadır (Gsport, 2017) Spor kültürü, ülkede yaşayan bireylerin spor yapma durumu ve sporu izleme oranları ile de belirlenmektedir. Örneğin, Belçika'da ülke nüfusunun %70'i düzenli olarak spor yapmaktadır. Buna karşılık ülkemizde aktif olarak spor yapanların sayısı nüfusun %2,3'ü oranındadır. Almanya ve Hollanda'nın nüfuslarının üçte biri oranında engelli olmayan lisanslı sporcuları vardır. Fransa'da ise bu oran dörtte bir oranındadır. Belçika ve İngiltere'de nüfuslarının %15'e yakın oranlarında lisanslı sporcu sayıları vardır (Eurostat, 2011b'den aktaran Mumcu, 2018).

Çalışmamıza katkı sağlayan 509 katılımcının 314'ü 18 yaşından önce katıldığı sporlar için 1 branş, 295 kişi ise birden fazla branş belirtmişlerdir. Onsekiz yaşından önce beşten fazla spora katılanların en çok katıldıkları veya en önemli buldukları beş spor dalını belirtmeleri istenmiş; 72'si 2 branş, 47'si 3 branş, 25'i 4 branş ve 51'i 5 farklı branş belirtmiştir. Bu branşlar içerisinde okul sporları diyebileceğimiz branşlardan Basketbol 106 kişi ile en çok katılımın olduğu, Voleybol 95 kişi ile en çok katılımın olduğu ikinci branş ve Futbol ise 91

kişi ile en çok katılımın olduğu üçüncü branş, Atletizm ise 35 kişi ile dördüncü branş olmuştur. Acar (2009)'ın çalışmasında katılımcıların branş dağılımına bakıldığında; futbol %40,75 (n=86), voleybol %32,70 (n=69), kros %21,33 (n=45), masa tenisi %14,21 (n=30), güreş %12,32 (n=26), basketbol %2,36 (n=5) olarak saptanmıştır. 50 kişi (%23.69) birden fazla branşa katıldıklarını bildirmişlerdir.

Çalışmamıza katılanlardan, 185 kişi (%27.5) rekreasyonel seviyede, 227 kişi (%33.19) yerel seviyede, 168 kişi (%24.56) bölgesel seviyede, 74 kişi (%10.82) ulusal seviyede ve 30 kişi (%4.39) uluslararası düzeyde spor yaptıklarını belirtmişlerdir. Acar (2008)'ın katılımcıları %25,03'ü (n:211) bir kulübe bağlı olarak spor yaptıklarını, bunlardan %7.59'u (n:16) amatör bir kulüpte, %7.10'nu (n:15) profesyonel bir kulüpte spor yaptıklarını belirtmişlerdir. Bunlardan %74.97'si (n:632) ise bir kulüpte spor yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcılardan 77'si (%58.78) amatör bir kulüpte, 54'ü (%41.22) profesyonel bir spor kulübünde spor yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçların yanında çalışmamız rekreasyonel, yerel ve bölgesel düzeyde katılımın daha çok ulusal ve uluslararası katılımın daha az olduğu Vertommen'in sonuçlarıyla da örtüşmektedir.

“Çocukluk yıllarınız süresince en çok nerede spor yaptınız?” sorusu, en çok İç Anadolu Bölgesi (297 kişi) olarak yanıtlanmıştır. Bundan başka sırasıyla Akdeniz Bölgesi (n:49), Ege bölgesi (n:48) kişi, Karadeniz Bölgesi (46), Marmara Bölgesi'' 41 kişi, Doğu Anadolu Bölgesi''12 kişi, Güney Doğu Anadolu Bölgesi'' 12 kişidir. Araştırma Ankara merkezli bir kurumda yapılmış olması İç Anadolu Bölgesinden katılımın fazla oluşunu açıklayabilir. İç Anadolu (n:297) ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri (toplam 24) hariç tüm bölgelerden yaklaşık sayıda (n:41-49) katılım olmuştur. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden katılımı arttırmak amacıyla ayrıca iletişimler sağlanmışsa da ancak söz konusu rakamlara ulaşılabilmiştir. Bölgelerle ilgili spora katılım verileri Sporcu Eğitim Sağlık ve Araştırma Merkezi (SESAM)'nin 13 Bin 7 lisanslı sporcu üzerinden Türkiye genelinde yaptığı ankete göre en fazla sporcu bulunan bölge %25.95 ile İç Anadolu Bölgesi, %23 ile Marmara Bölgesi, %16.19 ile Ege Bölgesi, %12.66 ile Akdeniz Bölgesi, %11 ile Karadeniz Bölgesi yer almaktadır. Çalışmamızla paralel olarak Türkiye'nin en az sporcu bulunan bölgeleri ise %6 ile Doğu Anadolu Bölgesi ve %5 ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi yer almaktadır (SESAM, 2013, <http://www.hurriyet.com.tr/turkiye-spor-tarihinin-en-kapsamli-arastirmasi-22331000>). Vertommen (2016)'in çalışmasına Hollanda'dan 1999 katılımcı, Flanders'tan 2044 kişi katılım göstermiştir.

5.2. Şiddet Deneyimlerine İlişkin Genel ve Karşılaştırmalı Sonuçlar

5.2.1. Duygusal Şiddet

Sporda duygusal şiddet, örneğin, sporculara yönelik antrenörlerin, takım arkadaşlarının, yöneticilerin veya aile bireylerinin sözlü eylemleri, bakışları veya bazı rahatsız edici davranışları şeklinde görülmektedir (Stirling & Kerr, 2008). Gervis ve Dunn (2004)'ın sporcuların antrenörler tarafından bağırma, küçümseme, tehdit etme ve aşağılama gibi psikolojik istismar davranışlarına maruz bırakıldıklarını belirtmişlerdir. Çalışmamızda kullanılan ankette katılımcılar bu gibi duygusal şiddet davranışlarının sıralandığı maddelerin karşısında, eğer karşılaşmışlarsa “evet/evet bir kez/evet birkaç kez” cevaplarından birini işaretlemişlerdir.

Evet cevaplarından en az birini işaretleyen, yani duygusal şiddete uğrayan 186 (%36.54) kişiden 70'i (%37.63) kadın, 116'sı (%62.37) erkektir. Duygusal şiddette en sık görüldüğü bildirilen “Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz” olurken bundan sonra, “Size bağırıldı ve küfür edildi” ve “Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız” olmuştur. “Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi” ise en az görüldüğü bildirilen madde olmuştur. Alexander vd. (2011) 6124 genç katılımcıyla geçmişe yönelik olarak (16 yaşına kadar) yaptıkları çalışmalarında katılımcıların %70'i istemedikleri davranışlara maruz kaldıklarını beyan etmiştir. Çalışmamıza paralel biçimde erkek katılımcılardan %68'i, kadın katılımcıların %45'i bir kişi tarafından kendisine bağırıldığını bildirmiştir. Ayrıca, erkeklerden %31'i, kadınlardan %42'si görmezden gelme davranışına maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Karagün ve Çağlayan (2014)'ın çalışmasına bakıldığında duygusal şiddete uğradığını bildirenlerin sayısı 66 (%77.1) kişidir; bunların %68.9'unu kadın, %82.9'unu erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Bulut (2012)'un çalışmasında sporcuların %88,5 (n=369)'i psikolojik şiddet gördüklerini bildirmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcıların cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında kadınların %84,7 (n:127)'si, erkeklerin de %90,6 (n:242)'sı psikolojik şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bizim çalışmamızdaki toplam duygusal şiddete uğrama oranı yurt içindeki diğer çalışmalara oranla daha düşük düzeylerde bulunmuştur. Ancak, bizim çalışmamız da dahil olmak üzere tüm bu araştırma sonuçlarında (Alexander vd., 2011; Bulut, 2012; Karagün & Çağlayan, 2014) erkeklerin daha fazla duygusal şiddet deneyimledikleri ortaya konmuştur.

Aydın ve Solmaz (2014)'ın çalışmasına katılanlardan %28,2'si (n:22) spor yaşantılarında şiddete maruz kaldıklarını bildirmektedir. Ayrıca, duygusal şiddete maruz kaldığını bildirenlerin oranı %45.5 (n:10)'tir. Mayda (2019)'nın çalışmasında katılımcılardan psikolojik şiddet gördüğünü belirten 51 kişiden 47'si (%92.2) bu tür davranışlara ara sıra, 4'ü (%7.8) ise sıklıkla maruz kaldığını belirtmiştir. Psikolojik şiddete maruz kalan katılımcıların en çok maruz kaldıkları davranışlar incelendiğinde, genç sporcuların yarısından fazlası (%54.9'u) bulunduğu spor ortamından dışlanmışlardır. Katılımcılardan %49'u başarısızlıklardan ya da hatalardan sorumlu tutulmuşlardır. Yine onur kırıcı boyutta takım arkadaşlarından daha fazla antrenman yaptırılanların oranı %17.6 bulunmuştur. Bizim çalışmamızda “performansı hakkında olumsuz eleştirilmek” maddesi ile örtüşen Mayda (2019)'nın bu son iki bulgu oranları birleştirildiğinde, çalışmamıza paralel biçimde bu durum en çok işaretlenen duygusal şiddet olarak belirmektedir. Yine çalışmamızda daha yüksek oranlarda işaretlenen (aşağılama, küfür gibi) diğer duygusal şiddet unsurlarının Mayda (2019)'nın çalışmasında da bulunduğunu görmekteyiz; söz konusu çalışmada fiziksel bir özelliği ile alay edilen ya da hoşlanmadığı sözlerle çağırılanların oranı ise %39.2'dir. Küfür edilenlerin oranı %21.6, performansı gerekçesiyle ve tehdite maruz kalanların oranı ise %13.7 olarak saptanmıştır. Alexander vd. (2011)'nin yaptıkları çalışmada da psikolojik şiddete maruz kalan katılımcılardan %75'i (n:3089) performansları nedeniyle eleştirildiklerini bildirmiştir. Yine çalışmamıza paralel biçimde özellikle kendisine bağırıldığı (n:2160, %51'i), aşağılandığı ve utandırıldığı (n:3393, %77'si) gibi duygusal şiddet durumları bildirilmiştir.

Yurtdışında yapılan benzer bir çalışmaya katılan kişilerden %37.6 (n:1520)'sı duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bu katılımcılardan %36.3 (n:803)'ü kadın, %39.2 (n:717)'si erkektir (Vertommen 2016). Bizim çalışmamızda duygusal şiddete uğrayan 186 (%36.54) kişiden 70'i (%37.63) kadın, 116'sı (%62.37) erkek olduğunu belirtmiştik. Buna ek olarak, çalışmamızda yer alan katılımcıların cinsiyete göre şiddete uğrama oranlarına bakıldığında 255 kadın katılımcıdan %27.45'i (n:70), erkek katılımcılardan ise %45.66'sı (n:116) duygusal şiddete uğramışlardır.

Çalışmamızda yer alan katılımcıların eğitim düzeyleri ile şiddete maruz kalma oranları incelendiğinde, ilköğretim mezunu olan 16 katılımcıdan 13'ü (%81.25), lise mezunu 279 katılımcıdan 64'ü (%22.93) ön lisans/lisans mezunu 162 katılımcıdan 77'si (%47.53) ve yüksek lisans/doktora mezunu 52 katılımcıdan 32'si (%61.53) duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Karagün ve Çağlayan (2014)'ın çalışmasında ilköğretim

mezunlarından %3 (n:3)'ü, lise mezunlarından %79.5 (n:35)'i, lisans mezunlarından %73.8 (n:62)'i şiddete uğramışlardır.

Çalışmamızda yer alan katılımcıların anne eğitim düzeyleri ile şiddete maruz kalma oranları incelendiğinde, anneleri ilköğretim mezunu olan 225 katılımcıdan 112'si (%49.77), lise mezunu 205 katılımcıdan 45'i (%21.95) ön lisans/lisans mezunu 38 katılımcıdan 19'u (%50) ve yüksek lisans/doktora mezunu 4 katılımcıdan 1'i (%25) duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında duygusal şiddete uğrayanların anne eğitim düzeylerine bakıldığında %4.3'ü okuma yazma bilmeyen, %60'ı ilkokul mezunu, %21.2'si lise mezunu, %14.4'ü lisans/yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Acar (2008)'in çalışmasında anne eğitim durumu ilk öğretim ve altı olan 808 kişiden 367'si (%46.88), ilk öğretim ve sonrası olan 18 kişiden 12'si (%66.67) şiddete uğradığını bildirmişlerdir.

Çalışmamızda yer alan katılımcıların baba eğitim düzeyleri ile şiddete maruz kalma oranları incelendiğinde, babaları ilköğretim mezunu olan 151 katılımcıdan 173'ü (%48.34), lise mezunu 216 katılımcıdan 57'si (%26.38) ön lisans/lisans mezunu 94 katılımcıdan 44'ü (%46.80) ve yüksek lisans/doktora mezunu 11 katılımcıdan 3'ü (%27.27) duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında duygusal şiddete uğrayanların baba eğitim düzeylerine bakıldığında %2.5'i okuma yazma bilmeyen, %49.4'ü ilkokul mezunu, %26.5'i lise mezunu, %21.7'si lisans/yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Acar (2008)'in çalışmasında baba eğitim durumu ilk öğretim ve altı olan 753 kişiden 350'si (%46.88), ilk öğretim ve sonrası olan 40 kişiden 17'si (%42.50) şiddete uğradığını bildirmişlerdir.

Çalışmamızda 509 katılımcıdan yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara katıldığı bildiren 25 sporcudan 6'sı (%24), engelliler için düzenlenen sporlara da katıldım diyen 20 kişiden 9'u (%45) ve engelliler için düzenlenen sporlara katılmadığını belirten diğer 464 katılımcıdan 171'i (%17.67) duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Bölgelere göre katılımcıların duygusal şiddete uğrama oranlarına bakıldığında Ege Bölgesinden katılan 48 kişiden 11'i (%22.91), Marmara Bölgesinden katılan 41 kişiden 16'sı (%39.02), İç Anadolu Bölgesinden katılan 297 kişiden 114'ü (%38.38), Akdeniz Bölgesinden katılan 49 kişiden 13'ü (%26.53), Güney Doğu Anadolu Bölgesinden katılan 12 kişiden 5'i (%41.66), Doğu Anadolu Bölgesinden katılan 12 kişiden 5'i (%41.66) ve

Karadeniz Bölgesinden katılan 46 kişiden 21'i (%45.65) duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Çalışmamızda yer alan katılımcıların spora katılım seviyelerine göre duygusal şiddete uğrama oranlarına bakıldığında rekreasyonel seviyede spor yapmış olan katılımcılardan %13.8'i (n:70), yerel seviyede spor yapmış olanlardan %20.4'ü (n:104), bölgesel seviyede spor yapmış olanlardan %15.7'si (n:80), ulusal seviyede spor yapmış olanların %8.8'i (n:45), uluslararası seviyede spor yapmış olanlardan %3.1'i (n:16) duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Acar (2008)'in çalışmasında spor yaptığını bildiren 211 kişiden 109 (%51.66)'u şiddete maruz kaldığını bildirirken, spor yapmayan 632 kişiden 279 (%44.15)'u şiddete maruz kalmışlardır.

Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcı futbolcuların %20.1'i, basketbolcuların %19.2'sinin, hentbolcülerin %13.2'sinin, voleybolcuların %12.2'sinin, atletlerin %11.5'inin, güreşçilerin %8.6'sının, judocuların %8.2sinin, yüzücülerin %7'sinin, duygusal şiddete maruz kaldıklarını bildirilmiştir.

Duygusal şiddetin branşlara göre sıklığına bakıldığında,

Aikido branşında 2 sporcu katılmış ve şiddete uğrama oranı %100'dür.

At yarışı branşında 1 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Atletizm branşında 35 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %40'tır.

Badminton branşında 16 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %19 dur.

Bale branşında 4 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %25 dir.

Basketbol 106 sporcu katılmış ve duygusal şiddete maruz kalma oranı %29 dur.

Beyzbol branşında 8 sporcu katılmış ve duygusal şiddete maruz kalma oranı %13'tür.

Bisiklet branşında 16 sporcu katılmış ve duygusal şiddete şiddete uğrama oranı %69'dur.

Boks branşında 12 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %75'tir.

Cimnastik branşında 7 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %29'tur.

Fitness branşında 8 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %50'dir.

Futbol branşında 91 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %47'dir.

Geleneksel spor dalları branşında 1 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100 olmuştur.

Güreş branşında 6 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %83'tür.

Halter branşında 2 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %50'dir.

Hentbol branşında 14 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %64'tür.

Kano branşında 1 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Karate branşında 2 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Kick Boks branşında 3 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %33'tür.

Masa Tenisi branşında 2 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Paintbol branşında 1 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Satranç branşında 5 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %100'dür.

Taek-wondo branşında 8 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %50'dir.

Tenis branşında 4 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %75'dir.

Voleybol branşında 95 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %22'dir.

Yüzme branşında 16 sporcu katılmış ve duygusal şiddete uğrama oranı %44'dür.

Görüldüğü üzere farklı branşlardan farklı katılım sayıları bulunmaktadır. Duygusal şiddete uğrama oranı yüksek (örneğin %100) olan kimi branşlarda örneğin At Yarışı, Aikido, Geleneksel Spor Dalları, Kano, Karate, Masa Tenisi Paintbol gibi branşlarda katılımın da çok düşük olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Yine de bunlar gibi Satranç branşında katılım yapan 5 sporcudan tamamının duygusal şiddete maruz kaldığını belirtmesi de dikkate alınması ve ileri araştırmalarla irdelenmesi gereken bir veri olabilir. En çok katılım sağlanan branşlarda duygusal şiddetin görülme oranları, Basketbolda %29, Futbolda %47, Voleybolda %22, Atletizmde %40, Yüzmede %44, Hentbolde %64'dür. Bulut (2012)'un çalışmasında branşlara göre duygusal şiddete maruz kalma oranlarına bakıldığında, Basketbol branşında %19.8 (n:73), Voleybol branşında %11.7 (n:43), Futbol branşında %21.1 (n:78), Hentbol branşında %13 (n:48), Güreş branşında %8.7 (n:32), Judo branşında %7.9 (n:29), Yüzme branşında %7.6 (n:28) ve Atletizm branşında %10.3 (n:38) olarak belirtilmiştir. Bu oranlara bakıldığında bizim çalışmamızın sonuçlarına göre branşlar bazında duygusal şiddete uğrama oranları çok daha yüksektir.

5.2.2.Fiziksel Şiddet

Stafford vd. (2013)'i, başarı isteğinin getirdiği hırs, yorulma, tükenme, spor ortamında yaşanan yaralanmalar, sakatlıklar gibi fiziksel istismar eylemlerinin zamanla bir kültür haline gelebildiğini belirtmektedir. Spor ortamlarında oluşan bu durum genellikle antrenörlerin uygulamaları ile şekillenmekte ve adeta spor eğitiminin bir parçası olarak yerleştirilmektedir. Bu anlayış zamanla ağır antrenman koşullarına itirazı ortadan kaldırmaktadır. Başarıya odaklanmış olan genç sporcular spor alanlarındaki yerlerini kaybetme endişesiyle şiddet içeren antrenmanlara karşı koyan ya da dayanamayan sporcular genellikle başarısızlık sebebi olarak kendilerini görmektedirler. Bu bağlamda fiziksel şiddet ile duygusal şiddet sıklıkla birlikte görülen olgular olabilmektedir.

Şiddet türlerinin birlikte görülme sıklıklarına daha sonra değinilecektir. Öncelikle, bu çalışmada fiziksel şiddetin görülme sıklığına bakıldığında katılımcılardan 100'ü (%19.64) fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtirken bunlardan 39'u (%39) kadın, 61'i (%61) erkektir. Karagün ve Çağlayan (2014) ise fiziksel şiddet oranını %6.5 (n:6) bulmuştur. Vertommen (2016)'in çalışmasına katılan kişilerden %11.3 (n:455)'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında fiziksel şiddete uğrayan %42.5 (n:179) kişinin %28.7 (n:43)'si kadın %50.2 (n:136)'si erkek bulunmuştur. Spor alanında yapılan bu çalışmalarda cinsiyete göre fiziksel şiddetle karşılaşma oranlarına bakıldığında da erkek çocukların kız çocuklardan daha fazla şiddet deneyimlediği anlaşılmaktadır. Bu sonuç görece spor alanı dışındaki çalışmalarda da bulunmuştur; Hindistan'da Kadın ve Çocuk Gelişiminden Sorumlu Devlet Bakanlığı (2007) çocuk istismarı üzerine farklı eyaletlerde yaşayan 12.447 çocukla yapmış olduğu araştırmada çocukların yaklaşık %69'unun fiziksel istismara maruz kalmış olduğunu saptamıştır. Bu çocukların %54.68'i erkektir (Kacker vd., 2007).

Mayda (2019)'nın çalışmasında fiziksel şiddete maruz kaldığını bildiren 28 kişiden 27'si (%94.4) bu davranışa bazen, 1'i (%3.6) ise sık sık maruz kaldığını belirtmiştir. Ayrıca, fiziksel şiddetin türüne bakıldığında 19 genç sporcu itme davranışına, 15 sporcu tekme, 15 sporcu tokat ve 4 sporcuya yumruk, 4 sporcu spor ekipmanları fırlatılarak, 3 sporcuya bir nesneyle saldırarak ve 1 sporcuya ise sıcak sıvı veya sigara fırlatılmak suretiyle şiddet uygulandığı bildirilmiştir. Aydın ve Solmaz (2014)'ın çalışmasına katılanlardan dayakta dahil olmak üzere çeşitli fiziksel şiddet türlerine maruz kaldığını bildirenlerin oranı %45.5 (n:10)'tir. Alexander vd. (2011)'nin yaptıkları bir çalışmada katılımcıların yaklaşık 4'te 1'i (n:1430) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmiştir. En fazla görülen fiziksel şiddet

türü ise, sporcuların %54'ü (n:763) tarafından bildirilmiş olan yaralı ya da yorgun halde iken eğitime/antrenmana zorlanmaktadır (Alexander vd., 2011).

Çalışmamızda cinsiyete göre şiddete uğrama oranlarına bakıldığında, fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten 100 (%19.64) katılımcıdan 39'unun (%39) kadın, 61'inin (%61) erkek olduğunu belirtmiştik. Toplam 255 kadın katılımcıdan %15.29'u (n:39), erkek katılımcılardan ise %24.01 (n:61) fiziksel şiddete uğramışlardır. Bulut (2012)'un çalışmasında kadın katılımcıların %28.7'sinin, erkek katılımcıların ise %50.2'sinin fiziksel şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. Mayda (2019)'nın 14-18 yaş grubu ve tamamı (n:111) erkek sporculardan oluşan grupla yapmış olduğu çalışmasında katılımcılardan %25.2'si (n:28) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Alexander vd. (2011)'nin yaptıkları bir çalışmada Birleşik Krallık'ta erkeklerin %26'sı, kadınların %22'si ve toplamda da katılımcıların %24'ü fiziksel istismara maruz kaldıklarını beyan etmektedirler.

Çalışmamızdaki ilköğretim mezunu olan 16 katılımcıdan 11'i (%68.75), lise mezunu 279 katılımcıdan 36'sı (%12.90), ön lisans/lisans mezunu 162 katılımcıdan 36'sı (%22.22) ve yüksek lisans/doktora mezunu 52 katılımcıdan 17'si (%32.69) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Annesi ilköğretim mezunu olan 225 katılımcıdan 61'i (%27.11), lise mezunu 205 katılımcıdan 21'i (%10.24) ön lisans/lisans mezunu 38 katılımcıdan 12'si (%31.57) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirirken annesi yüksek lisans/doktora mezunu 4 katılımcıdan hiçbiri fiziksel şiddet maddesini işaretlememişlerdir.

Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcıların anne eğitim durumları ile şiddete uğrama oranlarına bakıldığında; annesi okur yazar olmayanlarda şiddetin görülme oranı %64.7, ilkokul mezunu %54.9, lise mezunu %60.7, lisans ve lisans üstü mezunu %67.3 olarak bulunmuştur. Acar (2008)'in çalışmasında anne eğitim durumlarına göre şiddete uğrama oranlarına bakıldığında annesi ilk öğretim ve altı mezuniyeti olan 808 kişiden 367'si (%46.88) ve annesi ilk öğretim ve daha ilerisinden mezun olan 18 kişiden 12'si (%66.67) şiddete uğradığını bildirmişlerdir.

Çalışmamızda babası ilköğretim mezunu olan 151 katılımcıdan 38'i (%25.16), lise mezunu 216 katılımcıdan 27'si (%12.5) ön lisans/lisans mezunu 94 katılımcıdan 26'sı (%27.65), yüksek lisans/doktora mezunu 11 katılımcıdan 2'si (%18.18) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcıların baba eğitim durumları ile şiddete uğrama oranlarına bakıldığında; babası okuryazar olmayanlarda

şiddetin görülme oranı %70, ilkokul mezunu %56.1, lise mezunu %58.9, lisans ve lisans üstü mezunu %59.3 olarak bulunmuştur. Acar (2008)'ın çalışmasında baba eğitim durumlarına göre şiddete uğrama oranlarına bakıldığında babası ilk öğretim ve altı mezuniyeti olan 753 kişiden 350'si (%46.88) ve babası ilk öğretim ve daha ilerisinden mezun olan 40 kişiden 17'si (%42.50) şiddete uğradığını bildirmişlerdir.

Engelli bireyler için düzenlenen sporlara katılan 45 kişiden 30'u (%66.66) şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bu 45 kişi içerisinde 4'ü (% 8.88) fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir. Toplam fiziksel şiddete uğrayan katılımcılar içerisinde (n:100) engelli bireylerin fiziksel şiddete uğrama oranı ise %4 (n:4)'tür.

Bölgelere göre katılımcıların fiziksel şiddete uğrama oranlarına bakıldığında Ege Bölgesinden katılanların %20.83'ü (n:5), Marmara Bölgesinden katılanların %21.95'i (n:9), İç Anadolu Bölgesinden katılanların %21.88'i (n:65), Akdeniz Bölgesinden katılanların %14.28'i (n:7), Güney Doğu Anadolu Bölgesinden katılanların %25'i (n:3), Doğu Anadolu Bölgesinden katılanların %25'i (n:3) ve Karadeniz Bölgesinden katılanların %15.21'i (n:7) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Çalışmamızda yer alan katılımcıların spora katılım seviyelerine göre fiziksel şiddete uğrama oranlarına bakıldığında rekreasyonel seviyede spor yapmış olan katılımcılardan 7.7'si (n:39), yerel seviyede spor yapmış olanlardan %10.2'si (n:52), bölgesel seviyede spor yapmış olanlardan %7.7'si (n:39), ulusal seviyede spor yapmış olanların %3.7'si (n:19), uluslararası seviyede spor yapmış olanlardan %1.4'ü (n:7) fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcı futbolcuların %20.2'si, basketbolcuların %19.2'si, hentbolcülerin %13.1'i, voleybolcuların %12.1'i, atletlerin %11.4'ü güreşçilerin %8.8'i, judocuların %8.3'ü, yüzücülerin %6.9'u, fiziksel şiddete maruz kaldıklarını görülmektedir.

Fiziksel şiddetin branşlarda görülme sıklığı incelendiğinde

Aikido branşında 2 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir.

Atletizm branşında 35 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %14'tür.

Badminton branşında 16 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %19'dur.

Basketbol branşında 106 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %16'dır.

Beyzbol branşında 8 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %13'dür.

Bisiklet branşında 16 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %56'dır.

Boks branşında 12 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %42'dir.

Cimnastik branşında 7 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %29'dur.

Fitness branşında 8 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %13'tür.

Futbol branşında 91 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %20'dir.

Geleneksel spor branşında 1 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %100'dür.

Güreş branşında 6 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir..

Halter branşında 2 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir.

Hentbol branşında 14 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %21'dir.

Judo branşında 3 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %33'tür.

Karate branşında 2 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir.

Masa Tenisi branşında 2 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %50'dir.

Satranç branşında 5 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %40'tır.

Taek-wondo branşında 8 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %38'dir.

Tenis branşında 4 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %75'tir.

Voleybol branşında 95 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %14'tür.

Wushu branşında 1 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %100'dür.

Yüzme branşında 16 sporcu katılmış ve fiziksel şiddete uğrama oranı %19'dur.

Fiziksel şiddete maruz kalan 100 kişi içindeki oranlarına bakıldığında en fazla fiziksel şiddete maruz kalınan branşlar; Futbol (n:18), Basketbol (n:17), Voleybol (n:14), Bisiklet (n:9), Atletim (n:5) ve Boks (n:5) bulunmuştur. Ancak, branşlardaki katılımcı sayıları 1 ile 106 kişi aralığında değişmekte olduğundan branş içerisindeki fiziksel şiddetin görülme oranı farklılaşmaktadır. Örneğin, Wushu ve Geleneksel Sporlarda yalnızca birer sporcu bulunup bunların tamamı (%100) fiziksel şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. En çok katılımcı bulunan Futbol, Basketbol, Voleybol, Bisiklet branşlarında şiddete uğrama oranları sırası ile %20, %16, %15 ve %56'dır. Bulut (2012)'un çalışmasında branşlara göre fiziksel şiddete maruz kalma oranlarına bakıldığında, Basketbol branşında %30.7 (n:55), Futbol branşında %20.7 (n:37), Hentbol branşında %17.3 (n:31), Güreş branşında %10.1

(n:18), Atletizm branşında %7.3 (n:13), Voleybol branşında %5.6 (n:10), Judo branşında %5 (n:9) ve Yüzme branşında %3.4 (n:6) olarak belirtilmiştir.

5.2.3. Cinsel Şiddet

Brackenridge vd. (2005)'i tarafından 1999-2002 yılları arasında İngiltere'de yapılan çalışmada, sporda kötü kullanıma yönelik vakaların bildirildiği birime yapılan başvuruların bir örneği alınarak yapılan incelemede, İngiltere Futbol Federasyonu tarafından incelenen 132 olaydan, %22.7'sinin fiziksel istismar, %21.2'sinin zorbalık, %15.2'sinin duygusal istismar, ve %10.6'sının ise cinsel istismar iddialarını içerdiği rapor edilmiştir. Ayrıca, bildirilen olaylardan yaklaşık %65'inde (n=85) mağdurların çocuk sporcular olduğu görülmüştür. Türkiye'de sporda kadınların sorunlarına yönelik nitel bir araştırmada Yaprak ve Arman (2009), spor dünyasında sporcu, antrenör ya da yönetici olarak aktif bir şekilde yer alan 16 kadınla görüşmeler yapmış, görüşülenlerden dördü (%25) kendisinin ya da yakınlarından birinin cinsel tacize uğradığını söylemiştir. Diğer 12 katılımcıdan beşi medyadan ya da çevreden bu tür olaylara şahit olduklarını söylemişlerdir ve sonuçta en az dokuz kişi (%56.15) sporda taciz olaylarının büyük bir kısmının açığa çıkmadığı ve bir şekilde örtbas edildiği konusunda hemfikir olduklarını bildirmişlerdir. Son yıllarda sporda cinsel şiddet hakkındaki çalışmaların sayısı artmakla birlikte bu konu hala çok az çalışılan bir alan olarak akademik ilgi beklemektedir.

Bu çalışmada katılımcıların çocukluk dönemi spora katılım deneyimlerinde cinsel şiddetin görülme sıklığına bakıldığında 52 kişi (%10.2) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirirken bunlardan 22'si (%42.3) kadın, 30'u (%57.7) erkektir. Bulut'un çalışmasında da erkeklerin cinsel şiddete uğrama oranları kız çocuklarına göre daha yüksek bulunmuştur. Bulut (2012)'un çalışmasında cinsel şiddet oranı %17.5 (n:73) iken bunların %11.5 (n:17)'i kız, %22.5 (n:56)'i erkek bulunmuştur. Alexander vd. (2011)'nin Birleşik Krallık'ta yapmış oldukları çalışmada, katılımcıların %29'u cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Söz konusu çalışmada cinsel şiddetle karşılaşma oranı kadınlarda %34, erkeklerde %17 olarak; başka bir deyişle çalışmamızın aksine erkeklerde daha düşük bulunmuştur.

Gündüz vd. (2002)'nin Türkiye'de elit kadın sporcularla yapmış oldukları çalışmaya 356 sporcu katılmış ve bu katılımcı sporcuların %56,2'sinin cinsel tacize uğradıkları görülmüştür. Aydın ve Solmaz (2014)'ın çalışmasına katılanlardan cinsel şiddete uğradığını bildirenlerin oranı %9,1 (n:2)'dir. Yurtdışında yapılan benzer bir çalışmada ise çalışmaya katılan kişilerden %14.3 (n:1520)'ü cinsel şiddete maruz kaldıklarını

bildirmişlerdir (Vertommen 2016). Cense ve Brackenridge (2001)'in 14 yetişkin sporcuyla yaptıkları nitel çalışmaya katılan sporculardan 8'i (%57.14) spor ortamında 16 yaşından küçükken cinsel şiddet davranışlarına maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmamızda cinsel şiddet maddeleri içerisinde “İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız” katılımcılar tarafından 27 kez ile en çok bildirilen madde olmuştur. “Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız” 25 kez ile en sık görülen ikinci madde olmuştur. “Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapıyordunuz veya okşanıyordunuz”, “Sizden birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi” ve “birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı” üçer kez ile en az bildirilen maddeler olmuştur. Mayda (2019)'nın çalışmasında cinsel şiddete uğradığını söyleyen 4 çocuğun tamamı kendilerine karşı cinsel bir dil kullanıldığını, 1 çocuk cinsel içerikli mesaj aldığını, 1 çocuk ise kıyafet değiştirdiği esnada vücudunun açıkta kalan kısımlarının izlendiğini söylemişlerdir.

Leahy vd. (2002)'nin Avustralya'da yaptıkları ve 370 kişinin katıldığı çalışmada kadınların %31'i, erkeklerin de %21'i en az bir kez cinsel istismara maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Mayda (2019)'nın çalışmasında cinsel şiddete uğradığını bildiren 4 kişiden tamamı kendilerine karşı cinsel içerikli bir dil kullanıldığını bildirmiştir. Bir sporcu telefonuna cinsel içerikli mesajlar aldığını ve 1 genç sporcu da kıyafetlerini değiştirdiği esnada vücudunun açıkta kalan kısımlarını birisinin izlediğini bildirmiştir. Mayda (2019)'nın çalışmasında cinsel şiddete maruz kaldığını belirten katılımcıların tamamı bu davranışla ara sıra karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, Alexander vd. (2011)'i, cinsiyetçi şakalar, yorumlar, zorla öpme, rahatsız edici dokunmalar, rahatsız edici fiziksel temas, cinsel ilişkiye zorlama gibi uygunsuz davranışların sporda görülen yaygın cinsel istismar davranışları olduğunu söylemektedirler.

Fasting vd. (2003)'nin Norveç'te elit kadın sporcularla yaptıkları çalışmaya katılan 660 sporcunun %51'i cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir. Fasting vd. (2015)'nin yaptıkları başka bir çalışmada ise 410 katılımcıdan %44'ü kendilerine karşı cinsel içerikli dil kullanıldığını, %42'si vücudun mahrem bölgelerinin izlendiğini, %37'si cinsel içerikli mesaj ya da e posta aldığını, %34'ü ise uygunsuz şekilde fiziksel temas davranışlarına maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Beyazıt ve Bütün Ayhan (2015)'in 2001-2013 yılları arasında Türkiye'de çocuğun mağduru olduğu cinsel araştırmaları incelediği çalışmasında istismara uğrayan çocukların 2469'unun (%78.53) kız çocukları, 675'inin (%21.47) erkek çocuklar olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildiren 52 (%10.2) kişiden 22'si (%42.3) kadın, 30'u (%57.7) erkektir. Cinsiyete göre şiddete uğrama oranlarına bakıldığında 255 kadın katılımcıdan %8.62'si (n:22), 254 erkek katılımcıdan ise %11.81 (n:30) cinsel şiddete uğramışlardır. Bulut (2012)'un çalışmasında kadınların %11.5'i (n:17), erkeklerin %20.9'u cinsel şiddete uğramışlardır.

Çalışmamızdaki ilköğretim mezunu olan 16 katılımcıdan 2'si (%12.5), lise mezunu 279 katılımcıdan 16'sı (%5.73) ön lisans/lisans mezunu 162 katılımcıdan 25'i (%15.43) ve yüksek lisans/doktora mezunu 52 katılımcıdan 9'u (%17.30) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Annesi ilköğretim mezunu olan 225 katılımcıdan 28'i (%12.44), lise mezunu 205 katılımcıdan 14'ü (%6.82) ön lisans/lisans mezunu 38 katılımcıdan 8'i (%21.05) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirirken annesi yüksek lisans/doktora mezunu 4 katılımcıdan hiçbirisi cinsel şiddet maddesini işaretlememişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında cinsel şiddete uğrayanların anne eğitim düzeylerine bakıldığında okuma yazma bilmeyen anneye sahip olanlardan %82.4'ü, ilkokul mezunu anneye sahip olanlardan %80.3'ü, lise mezunu anneye sahip olanlardan %86.4'ü, lisans/yüksek lisans mezunu anneye sahip olanlardan %85.7'sinin cinsel şiddete uğradığı bildirilmiştir. Acar (2008)'in çalışmasında katılımcıların anne eğitim durumlarına göre şiddete uğrama oranlarına bakıldığında annesi ilk öğretim ve altı mezuniyeti olan 808 kişiden 367'si (%46.88) ve annesi ilk öğretim ve daha ilerisinden mezun olan 18 kişiden 12'si (%66.67) şiddete uğradığını bildirmişlerdir.

Babası ilköğretim mezunu olan 151 katılımcıdan 18'i (%11.92), lise mezunu 216 katılımcıdan 12'si (%5.55) ön lisans/lisans mezunu 94 katılımcıdan 18'i (%19.14), yüksek lisans/doktora mezunu 11 katılımcıdan 1'i (%9.09) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasında cinsel şiddete uğrayanların baba eğitim düzeylerine bakıldığında okuma yazma bilmeyen babaya sahip olanlardan %1.8'i, ilkokul mezunu babaya sahip olanlardan %51.2'si, lise mezunu babaya sahip olanlardan %26.2'si, lisans/yüksek lisans mezunu babaya sahip olanlardan %20.8'inin cinsel şiddete uğradığı bildirilmiştir. Acar (2008)'in çalışmasında baba eğitim durumlarına göre şiddete uğrama

oranlarına bakıldığında babası ilk öğretim ve altı mezuniyeti olan 753 kişiden 350'si (%46.88) ve babası ilk öğretim ve daha ilerisinden mezun olan 40 kişiden 17'si (%42.50) şiddete uğradığını bildirmişlerdir.

Engelliler için düzenlenen sporlara katılım yapmış olma durumuna göre cinsel şiddete uğrama durumları incelendiğinde yalnızca engelliler için düzenlenen sporlara katıldığı bildiren sporculardan %16'sı (n:4), engelliler için düzenlenen sporlara da katıldım diyenlerden %15'i (n:3) ve engelliler için düzenlenen sporlara katılmadığını belirten diğer 464 katılımcıdan 45'i (%9.69) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Bölgelere göre katılımcıların cinsel şiddete uğrama oranlarına bakıldığında Ege Bölgesinden katılanların %4.16'sı (n:2), Marmara Bölgesinden katılanların %12.19'u (n:5), İç Anadolu Bölgesinden katılanların %10.77'si (n:32), Akdeniz Bölgesinden katılanların %16.32'si (n:8), Güney Doğu Anadolu Bölgesinden katılanların %8.33'ü (n:1), ve Karadeniz Bölgesinden katılanların %6.52'si (n:3) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Doğu Anadolu Bölgesindeki katılımcılardan cinsel şiddet rapor eden olmamıştır.

Çalışmamızda yer alan katılımcıların spora katılım seviyelerine göre cinsel şiddete uğrama oranlarına bakıldığında rekreasyonel seviyede spor yapmış olan katılımcılardan %3.5'i (n:18), yerel seviyede spor yapmış olanlardan %5.5'i (n:28), bölgesel seviyede spor yapmış olanlardan %4.3'ü (n:22), ulusal seviyede spor yapmış olanların %2.4'ü (n:12), uluslararası seviyede spor yapmış olanlardan %0.6'sı (n:3) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Spora katılım düzeyleri incelendiğinde rekreasyonel seviyede spora katılım yapan bireylerin duygusal, fiziksel, cinsel şiddet türlerinde diğer seviyede spor yapan bireylere oranla daha fazla şiddete uğradıklarını bildirdikleri görülmektedir.

Bulut (2012)'un çalışmasında katılımcı güreşçilerin %30.6'sı (n:11), futbolcuların %27.1'i (n:23), yüzücülerin %6.9'u (n:2), judocuların %5.9'u (n:2) cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişleridir.

Branşlara göre cinsel şiddetin sıklığına bakıldığında;

Aikido branşında 2 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %50'dir.

Atletizm branşında 35 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %14'dür

Bale branşında 4 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %25'dir.

Basketbol branşında 106 sporcu katılmış ve şiddete maruz kalma oranı %13'dür.

Bisiklet branşında 16 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %6'dır.

Boks branşında 12 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %33'tür.

Cimnastik branşında 7 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %43'dür.

Futbol branşında 91 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %7'dir.

Halter branşında 2 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %50'dir.

Hentbol branşında 14 sporcu katılmış cinsel şiddete maruz kalma oranı %7'dir.

Painbol branşında 1 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %100'dür.

Taek-wondo branşında 8 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %13'dür.

Tenis branşında 4 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %25'dir.

Voleybol branşında 95 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %9'dur.

Wushu branşında 1 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %100'dür.

Yüzme branşında 16 sporcu katılmış ve cinsel şiddete maruz kalma oranı %13'tür.

Cinsel şiddete maruz kalan 52 kişi içindeki oranlarına bakıldığında en fazla cinsel şiddete maruz kalınan branşlar; Basketbol (%27), Voleybol (%17), Futbol (%12), Atletim (%10) ve Boks (%8), Cimnastik (%6; branş içi oranı %43) ve Yüzme (%4) bulunmuştur. Ancak, branşlardaki katılımcı sayıları 1 ile 106 kişi aralığında değişmekte olduğundan branş içerisindeki cinsel şiddetin görülme oranı farklılaşmaktadır. Örneğin, Wushu ve Paintbol branşlarında yalnızca birer sporcu bulunup bunların tamamı (%100) cinsel şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. En çok katılımcı bulunan Futbol, Basketbol, Voleybol, Boks, Atletizm ve Hentbol branşlarında şiddete uğrama oranları sırası ile %7, %13, %9 ve %33, %14 ve %7 bulunmuştur. Bulut (2012)'un çalışmasında branşlara göre cinsel şiddete maruz kalma oranlarına bakıldığında, Basketbol branşında %23.7 (n:19), Voleybol branşında %9.8 (n:5), Futbol branşında %27.1 (n:23), Hentbol branşında %12.7 (n:7), Güreş branşında %30.6 (n:11), Judo branşında %5.9 (n:2), Yüzme branşında %6.9 (n:2) ve Atletizm branşında %8.7 (n:4) olarak belirtilmiştir.

5.2.4. Şiddet Olaylarının Gerçekleştiği Yaş Aralıkları

Şiddet deneyimlerinin başlangıç yaşlarına bakıldığında, 0-5 yaş aralığında şiddete uğramaya başlayan 10 kişi, 6-11 yaş aralığında şiddete uğramaya başlayan 128 kişi, 12-13 yaş aralığında şiddete uğramaya başlayan 86 kişi, 14-15 yaş aralığında şiddete uğramaya

başlayan 31 kişi ve 16-18 yaş aralığında şiddete uğramaya başlayan 15 kişidir. Toplamda ve özellikle fiziksel şiddete uğrama oranı 6-13 yaş grubunda diğer yaş gruplarına göre oldukça yüksektir. Özellikle 12-13 yaş grubunda cinsel şiddet deneyiminin diğer yaş gruplarına göre en az iki kat (6-11 yaş grubuna göre), en çok yaklaşık beş kat (0-5 yaş grubuna göre) daha fazla olduğu görülmektedir.

Şiddetin deneyimlerinin bitiş yaşlarına bakıldığında, 6-11 yaş aralığında şiddet sona erdi diyen 6 kişi, 12-13 yaş aralığında şiddet sona erdi diyen 39 kişi, 14-15 yaş aralığında şiddet sona erdi diyen 41 kişi ve 16-18 yaş aralığında şiddet sona erdi diyen 143 kişidir; 0-5 yaş aralığında şiddetin sona erdiğini belirten hiçbir katılımcı yokken 16-18 yaş aralığı şiddetin sona erdiği yaş olarak en çok işaretlenen yaş aralığı olmuştur. Bu sonucu, Türkiye’de okul öncesi dönemde organize spor ya da fiziksel aktivite organizasyonlarının görece yeni gelişmekte olan bir alan olmasına; ayrıca, özellikle 18 yaşın genellikle liseden mezun olup bağlı bulunan toplumsal kurumlardan farklı yeni bir bölgede veya toplumsal alanda yaşama devam edilmesiyle birlikte şiddet ortamından da uzaklaşma olasılığına bağlayabiliriz. Bununla birlikte şiddete maruz kalmaya başlama yaşı daha önceki bazı çalışmalarla kıyaslandığında düşmüş görülmektedir.

Acar’ın (2008) çalışmasında ilk şiddete maruz kalma yaşı 10 (5-15) yıl olarak bulunurken, şiddetin bitme yaşı olarak 12 (5-16) bulunmuştur. Bulut (2012)’un çalışmasında katılımcılara bedensel şiddete maruz kalma süreleri sorulmuş ve toplam 262 cevap verilmiştir. Takım sporu yapanlardan fiziksel şiddete uğrama süresi bir yıldan az diyenler %11,5 orana, bir yıldan daha fazla diyenler %4,2 orana, hiçbiri diyenler %84,4 orana sahiptir. Bireysel spor yapan katılımcılardan fiziksel şiddet süresi bir yıldan daha az diyenler %5,5 orana, bir yıldan daha fazla diyenler %2,1 orana, 'hiçbiri' diyenler %92,4 orana sahiptir (Bulut, 2012).

5.2.5. Şiddet Türlerinin En Az Biri, Tümü veya Kesişimleri Üzerine Sonuçlar

Çalışmamızda duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet arasından en az bir türüne maruz kalanların sayısı 204 iken (%40.07) bunlardan 80’i (%39.2) kadın, 124’ü (%60.8) erkektir. Şiddetin tüm türlerine maruz kalanların sayısı 30 (%5.9) olup bunlardan 11’i (%36.7) kadın, 19’u (%63.3) erkektir. Benzer biçimde Vertommen (2016)’in çalışmasında katılımcılardan %4.13 (n:167)’ü şiddetin tüm türlerine maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Ayrıca, Karagün ve Çağlayan (2014)’in çalışmasında katılımcıların %21.7’si (n:20) hem duygusal hemde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Hem duygusal hem

fiziksel şiddete maruz kalanların oranı bizim çalışmamızda %11.78 (n:60) bulunmuştur. Mayda (2019)'nın çalışmasında sporcuların %20.72'sinin (n:23) hem fiziksel hem de duygusal şiddete maruz kaldıkları görülmektedir.

5.2.6. Şiddeti Uygulayanlar

Cinsel istismarla ilgili olarak yapılmış olan çalışmalarda şiddet uygulayanların çoğunluğunun (%98) antrenör, öğretmen ya da eğitimcilerden oluştuğu görülmektedir (Brackenridge vd., 2008). Türkiye'de antrenörlerin en çok şiddet uygulayan grup olarak belirttiği çalışmalar (Bulut, 2012; Aydın ve Solmaz, 2014) bulunmakla birlikte bizim çalışmamızda antrenör vb kişiler takım arkadaşından sonra en çok şiddet uygulayan kesim olarak bildirilmiştir; bizim çalışmamıza paralel sonuçları bulunan çalışmalara (Alexander vd., 2011; Fasting vd., 2015; Mayda, 2019) ve diğerlerine aşağıda değinilmiştir. Ayrıca, bizim çalışmamızda en çok duygusal şiddet uygulayanlar sırasıyla takım arkadaşı vb. ile antrenör vb. iken, fiziksel şiddette bu iki grup eşit oranda şiddet uygulayanlar olarak çıkmıştır. Ancak cinsel şiddette ise antrenör vb grubu daha yüksek orandadır.

Çalışmamızda şiddetin kim tarafından uygulandığına (rollerine) ilişkin bu verilere bakıldığında, 142 kişi bir takım arkadaşı tarafından, 112 kişi antrenörü/eğitmeni/gözetmeni tarafından, 52 kişi takım arkadaşı olmayan başka bir sporcu tarafından, 30 kişi tanıdığı başka bir kişi tarafından, 27 kişi tanımadığı bir kişi tarafından, 16 kişi kulüpteki bir yetişkin tarafından, 13 kişi ise bir ziyaretçi tarafından şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. En çok şiddet uygulayanların takım arkadaşları ve antrenörler olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar bazı araştırmalarla (Bulut, 2012) benzerlik göstermekle birlikte çalışmamızda şiddeti uygulayanın kim olduğuna dair farklı bazı detaylara ilişkin veriler de toplanabilmiştir.

Bulut (2012)'un çalışmasında toplam 196 kişi takım arkadaşlarına yönelik duygusal şiddet uygulandığını belirtmiştir. Bunlardan %25,1'i antrenörleri tarafından, %19,4'ü diğer kişilerden, %20,1'i de takım arkadaşları tarafından şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bulut (2012)'un çalışmasına katılan sporculardan takım arkadaşlarına yönelik cinsel şiddet uygulandığını belirtenlerin toplam sayısı 68'dir. Bunlardan %32,8'i diğer kişiler tarafından, %25,7'si takım arkadaşları tarafından ve %14,3'ü de okul arkadaşları tarafından cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Yine aynı çalışmada fiziksel şiddetin uygulayıcıları olarakta ilk sırada antrenörler yer almaktadır (%10.3).

Aydın ve Solmaz (2014)'ın çalışmasına katılanların %59,1'i (n:13) antrenörlerinden, %18,2'si (n:4) seyirciden ve %22,7'si (n:5) bir sporcu tarafından şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Mayda (2019)'nın çalışmasında katılımcılardan çoğunluğu bir takım arkadaşı (%73,2, n:41) ve antrenör (%61, n:34) tarafından şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Katılımcıların şiddet gördükleri diğer kişiler olarak %39'u (n:22) seyirci, %27'si (n:15) tanımadığı bir kişi, %16'sı (n:9) rakip-akran sporcu ve %7'si (n:4) ise bir kulüp yöneticisi olarak bildirmiştir.

Ayrıca, Mayda (2019)'nın çalışmasında fiziksel şiddete maruz kalan (n:28) katılımcılardan şiddeti uygulayan kişiler olarak takım arkadaşı diyenlerin oranı %36, antrenörüm diyenlerin oranı %25, rakip oyuncu diyenlerin oranı %29, tanınmayan bir kişi diyenlerin oranı %29 ve seyirci diyenlerin oranı ise %21 olarak görülmektedir.

Mayda (2019)'nın çalışmasında da duygusal şiddete maruz kalan sporcuların (n:51) şiddet uygulayanların profilleri dair vermiş oldukları bilgiler incelendiğinde %53 oranlarıyla antrenör ve takım arkadaşı en yüksek şiddet uygulayıcıları olarak saptanmıştır. Seyirci (%14), tanımadığı bir kişi (%14) ve rakip oyuncu (%2) oranıyla katılımcılar tarafından psikolojik şiddet uygulayan kişiler olarak bildirilmişlerdir.

Alexander vd. (2011)'nin çalışmasında katılımcıların %62'si (n:687) arkadaşlarından, %37'si (n:413) ise antrenör ve eğitimcilerinden şiddet gördüklerini belirtmişlerdir. Görüldüğü üzere fiziksel şiddete uğradıklarını bildiren sporcular, failerin çoğunlukla takım arkadaşları ve akranları olduklarını belirtmişlerdir. Takım sporlarında şiddet uygulayanlar çoğunlukla akran gruplarından olurken, bireysel sporlarda genellikle antrenörlerin şiddeti uyguladığı görülmektedir. Ayrıca, katılımcılar performans artırıcı ilaçlar kullanımı, aşırı eğitim, yaralı ve yorgun oldukları halde antrenmana devam etme gibi durumlarlada karşı karşıya kaldıkları bildirmişlerdir. Cinsel şiddet uygulayanların %88'i (n:118) rakip sporcular veya takım arkadaşları, antrenörler (%8, n:11), kulüpteki bir yetişkin (%6, n:8) olarak bildirmişlerdir.

Fasting vd. (2015)'i tarafından yapılan çalışmada sporcuların %10'unu erkek antrenörler tarafından fiziksel şiddete maruz bırakıldıklarını bildirmişlerdir. Duygusal şiddeti uygulayanlar %55 akranlar veya takım arkadaşları, %47'si antrenörleri ve %44'ü ise spor ortamındaki diğer kişiler tarafından psikolojik şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Bulut (2012)'un çalışmasında fiziksel şiddet gördüğünü belirten sporcular 122 farklı cevap verirken bu cevaplardan 'antrenörüm' şikkını işaretleyen toplam %41,3 (n=50) sporcu,

'takım arkadaşlarım' şikkını toplam %16,5 (n=20), 'diğer' şikkını toplam %11,6 (n=14), 'ailem spora engel olmak için' şikkını toplam %8,3 (n=10), 'beden eğitimi öğretmenim' şikkını toplam %6,6 (n=8), 'ailem sporda başarılı olmak için' şikkını toplam %5,9 (n=7), 'okul arkadaşlarım' şikkını %5 (n=6), 'seyirci' şikkını %4,1 (n=5), 'kulüp yöneticileri' şikkını %0,8 (n=1) sporcu işaretlemiştir. Acar (2008)'ın çalışmasında şiddeti uygulayanlar 276 kişi (%32.74) ile ebeveynler ilk sırada yer alırken, öğretmen/eğitmenler 156 kişi (%18.50) ile ikinci sırada yer almaktadır. Karagün ve Çağlayan (2014)'ın çalışmasında en fazla şiddet uygulayanlar %31.8'le (n:28) antrenörler olurken, seyirciler tarafından şiddet gördüğünü söyleyenlerin oranı %5.7 (n:5), yöneticiler tarafından şiddet gördüğünü söyleyenlerin oranı %2.73 (n:2), antrenör ve seyirci diyenler %22.7 (n:20), antrenör ve yönetici diyenler %13.6 (n:12) ve hepsi diyenler %23.6 (n:21)'dir.

Gündüz vd. (2002)'nin yapmış oldukları çalışmada Türkiye'de sporculara yönelik şiddeti en çok uygulayanlar %40 ile taraftar/seyirciler, daha sonra %33,1 oranı ile takım arkadaşları ve %24,8 ile antrenörler/eğitimciler takip etmiştir. Yıldız (2009)'ın sporda cinsel taciz ve istismara yönelik çalışmasında sporcuların kimler tarafından cinsel şiddete uğradığına bakıldığında, 263 kişi içerisinde 86'sı antrenör (%32.96), 21'i yönetici (%7.98), 37'si takım arkadaşı %14.06, 73'ü takım arkadaşı dışında başka bir sporcu (%27.75), 21'i taraftar (%7.98) tarafından cinsel şiddete uğradığını belirtmiştir. Acar (2008)'ın çalışmasında çocuklara şiddet uygulayanlara bakıldığında öz anne-baba %32.74, üvey anne-baba %2.25, kardeşler %15.42, öğretmenleri %18.50 olarak bildirilmiştir.

Sonuç olarak spor ortamlarında şiddet uygulayanların genelde çocuklara yakın ya da onların bakımı ile ilgili kişiler olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bakıldığında antrenörler (Brackenridge, 1994) ve takım arkadaşı gibi yakın kişiler birinci derece failer olarak öne çıkmaktadır.

Beyazıt ve Bütün Ayhan (2015)'in 2001-2013 döneminde Türkiye'de çocuklara yönelik cinsel şiddet araştırmalarını derledikleri çalışmalarında istismarcıların kimler olduğuna bakıldığında 1257 kişinin (%39.98) tanıdık biri, 355 kişi (%11.29) akraba, 523 kişi (%16.63) yabancı olduğu görülmektedir. Ayrıca, 437 istismarcının (%13.90) kimliği bilinmemektedir.

Çalışmamızda şiddeti uygulayanların yaşlarına ilişkin toplam veriler incelendiğinde, daha çok şiddet uyguladıkları kişiden daha büyük yaşlarda oldukları, ikinci sırada ise akran veya yakın yaşlarda oldukları görülmektedir. Başka bir deyişle, katılımcıların büyük çoğunluğu

gördükleri şiddetin akranları tarafından gerçekleştirildiğini belirtirken, ikinci sırada kendilerinden daha büyük kişiler tarafından üçüncü sırada ise kendilerinden çok daha büyük kişiler tarafından şiddete uğradıklarını belirtmişlerdir (şiddet uygulayan kişi “benden çok daha küçüktü” diyen 8 kişi, “benden daha küçük” diyen 4 kişi, “yaklaşık benim yaşlarımdaydı” diyen 137 kişi, “beden daha büyüktü” diyen 86 kişi, “benden çok daha büyüktü” diyen 80 kişi, “hatırlamıyorum” diyen 7 kişidir). Acar (2008)’in çalışmasına katılan çocuklardan %32.74’ü öz anne-babasından, %2.25’i üvey anne-babasından, %18.50’si öğretmenlerinden, %5.93’ü ailedeki diğer bireylerden (dayı, amca, dede vb), %15.42’si ise kardeşlerinden şiddet gördüklerini belirtmişlerdir. Görüldüğü üzere Acar’ın çalışmasında da katılımcıların büyük çoğunluğu kendisinden yaşça büyük kişilerin şiddetine uğramışlardır. Vetommen ve diğerlerinin (2015) spor vakalarını inceledikleri çalışmalarında şiddeti uygulayan gruplar içerisinde ilk sırayı %45 ile 31-50 yaş grubu almaktadır.

Şiddete dahil olan kişi sayısı için tüm şiddet türlerine verilen yanıtların toplamına bakıldığında, “1 kişi” tarafından şiddete maruz bırakıldığını söyleyen 91 kişi, “2 kişi” tarafından şiddete maruz bırakıldığını söyleyen 66 kişi, “3 ya da daha çok kişi” tarafından şiddete maruz bırakıldığını söyleyen 106 kişidir. Katılımcıların çoğunluğunun 3 ya da daha çok kişinin şiddetine maruz kaldıkları görülmektedir.

Şiddet uygulayanların cinsiyetine bakıldığında, Beyazıt ve Bütün Ayhan (2015)’in 2001-2013 yılları arasında Türkiye’de çocuğun mağduru olduğu cinsel araştırmaları incelediği çalışmasında istismarcıların cinsiyetleri incelendiğinde 1242 olayda cinsel istismarcıların 33’ünün (%2.66) kadın, 1209’unun (%97.34) erkek olduğu tespit edilmiştir. Sporda şiddet literatüründe de ezici çoğunlukla erkeklerin şiddet uyguladığına dair bulgular ve değerlendirmeler dikkat çekmektedir (Yaprak ve Küçük, 2018). Bizim çalışmamızda da Vertommen (2016)’de de olduğu gibi katılımcılar daha çok erkekler tarafından şiddet uygulandığını belirtmişlerdir; 163 kişi (%61.50) erkek/erkeklerden, 32 kişi (%12.07) kadın/kadınlardan, 70 kişi (%26.41) hem kadınlardan hem de erkekler tarafından şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, tüm şiddet türlerinde şiddet uygulayanların çoğunluğunun erkekler olduğu görülmektedir. Vertommen (2016)’den farklı olarak bizim çalışmamızda “her ikisi” seçeneği erkeklerin ardından en çok işaretlenen seçenek olmuştur. Böylece bizim (Türkiye) örneklemimizde kadınlar bazı Avrupa ülkeleri örneklemine (Vertommen, 2016) kıyasla daha az şiddet uyguladıkları ortaya çıkmaktadır. Öte yandan şiddet uygulayan erkekler Türkiye’de daha yüksek bir oranda çıkmıştır. Vertommen

(2016)'in çalışmasında şiddet uğrayanlardan 1500 kişi (%59.17) erkekler tarafından, 542 kişi (%21.38) kadınlar tarafından, 497 kişi (%19.60) hem kadınlar hemde erkekler tarafından şiddete maruz kaldığını belirtmiştir.

Fasting vd. (2015)'i tarafından yapılan çalışmada sporcuların %10'unu (n:410) çoğunlukla erkek antrenörler tarafından fiziksel şiddet gördüklerini bildirmişlerdir. Cense ve Brackenridge (2001)'in çalışmasında çocukluk çağında sporcu olduğu dönemde cinsel istismara uğrayan 8 sporcunun tamamı istismarı uygulayan kişilerin erkek antrenörler olduğunu bildirmişlerdir.

5.2.7. Düzeylerine Göre (Hafif, Orta, Şiddetli) Sınıflandırılan Şiddet Bulguları

Hafif, orta ve şiddetli olarak sınıflandırılan şiddet türlerinin maddeleri analiz edildiğinde, çalışmamıza katılanların %1.53'ü fiziksel şiddete, %1.1'i duygusal şiddete ve %0.37'si cinsel şiddete maruz kalma düzeyleri “şiddetli” bulunmuştur.

Erkek katılımcıların şiddetli fiziksel şiddete uğrama oranları (%2.34) kadın katılımcılara oranla (%0.74) daha fazladır. Yaş gruplarına göre incelendiğinde oranlar bir birlerine yakın olmakla birlikte şiddetli duygusal şiddete 18-24 yaş grubu ile 45-50 yaş grubu eşit oranla (%1.6) ve diğer gruplardan daha fazla maruz kalmışlardır. Şiddetli fiziksel şiddete uğrama da 18-24 yaş grubunun %1.87 görülme oranı ile en çok yaşayan grup olurken şiddetli cinsel şiddete uğramada 45-50 yaş grubu %1.03 ile en çok şiddetin görüldüğü grup olmuştur.

Vertommen (2016)'in çalışmasında katılımcılardan %9'u duygusal şiddet, %8'i fiziksel şiddet ve %5'inin de cinsel şiddete maruz kalma düzeylerinin “şiddetli” bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, çalışmamıza benzer şekilde fiziksel şiddete uğrama oranları bakımından, erkek katılımcıların daha fazla şiddetli fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Yaş grupları arasından yine çalışmamızla paralel olacak şekilde önemli farklılıklar bulunmamıştır.

5.2.8. Şiddet Deneyimi Sonrası Yaşananlar

Katılımcıların “şiddeti birine anlattınız mı?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, “hemen ya da kısa bir süre sonra söyledim” diyen 100 kişi, “ileri bir tarihte söyledim” diyen 45 kişi, “hayır, söylemedim” diyen 114 kişidir. Cevaplar incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun şiddet deneyiminin hemen ardından kimseye söylemedikleri ya da söyleyemedikleri görülmektedir.

Mayda (2019)'nın çalışmasında şiddete uğrayan katılımcıların %64'ü yaşadıklarını kimseyle paylaşmamıştır. Cense ve Brackenridge (2001)'nin çalışmasına katılan 14 sporcudan 7'si (%50) spor kariyerinin olumsuz etkileneceğini ve kendilerine inanılmayacağını düşündükleri için yaşadıklarını her hangi biri ile paylaşmadıklarını belirtmişlerdir.

Yıldız (2009)'ın çalışmasında kadın sporcuların cinsel taciz ve istismardan sonrasında ne yaptıkları sorulduğunda 24 kişi (%32,9) yapmamasını söyledim, 15 kişi (%20,5) hareketleri fiziksel olarak reddettim, 14 kişi (%19,2) antrenörüne idarecilerime söyledim, 12 kişi (%16,4) şaka gibi algılayıp yok saydım, 8 kişi (%11,0) takım arkadaşlarıma söyledim cevabını vermişlerdir. Erkek sporcular ise 4 kişi (%36,4) hareketleri fiziksel olarak reddettim, 2 kişi (%18,2) şaka gibi algılayıp yok saydım yapmamasını söyledim, 2 kişi (%18,2) takım arkadaşlarıma söyledim, 1 kişi (%9,1) antrenörüne idarecilerime söyledim cevabı vermişlerdir.

Bizim çalışmamızda ise şiddeti kime anlattıklarına dair verdikleri yanıtlar şöyledir; “bir aile üyesine” diyen 90 kişi, “kulüpten başka birisine” diyen 61 kişi, “başka birisine” diyen 32 kişidir. Duygusal şiddeti söyleyebilen katılımcılar içerisinde çoğunluğunun, bu deneyimi aile üyeleri ile paylaştıkları görülmektedir. Çalışmamızın ilgili sonuçları, söz konusu deneyimlerin ortaya çıkmasında aile üyelerinin çocuklarla olumlu iletişimlerinin önemine ışık tutmaktadır. Çocuklar daha çok aile üyelerine açılmayı tercih etmişlerdir.

Çocukların esenliği ve korunması bağlamında spor örgütlerinde çocuk istismarına karşı yapılanmada önemli eksiklikler bulunmaktadır (Yaprak Kemaloğlu, 2017, 2018). Gençlerin kişisel ve sosyal gelişimini desteklemek, potansiyellerini tam anlamıyla ortaya çıkarabilecekleri imkan ve zemini hazırlamak, ekonomik ve sosyal hayatın her alanına etkin katılımlarını sağlamak gerekir. Gençlerin ekonomik ve sosyal alanın tümüne etkin katılımı ise ülke kalkınması ve gelişimi için büyük öneme sahiptir. Bireysel, ekonomik ve sosyal yönleriyle spor; sağlıklı nesillerin yetişmesinde ekonominin gelişmesinde, toplumsal barışın tesis edilmesinde, sosyal uyumun geliştirilmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Gençlerin yaş, cinsiyet, ekonomik, sosyal, ailevi ve kültürel durumları, eğitim seviyeleri, yaşadıkları yerler göz önünde bulundurularak, gençlerle iletişimin kurulması kamu politikalarının oluşturulmasında büyük önem taşımaktadır (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013). Dolayısıyla spor organizasyonlarında çocukların esenliği ve korunması bağlamında ihtiyaç duyulan düzenlemelerin bir an evvel hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.

Mayda (2019)'nın çalışmasında şiddete uğrayan katılımcıların %9'u yaşadıklarını ebeveynlerine anlatırken, %12.5'i antrenörü ya da idarecisine anlatmış, ve %5.3'ü ise takım arkadaşına yaşadığı durumu anlatmıştır.

“Yaşadığınız şiddeti birisine anlatmak size yardımcı oldu mu?” Sorusuna 100 kişi evet yardımcı oldu yanıtını verirken, 85 kişi hayır yardımcı olmadı yanıtını vermiştir. Mayda (2019)'nın çalışmasında şiddete uğrayan katılımcılardan 10'u uğradıklarını şiddeti birine anlattığını bildirmiştir. Bu katılımcılardan yaşadıklarını paylaştıktan sonra, 3'ü rahatladığını, 2'si eziklik hissettiğini, 2'si kızgınlık duygusu yaşadığını, 2'si üzüntü duyduğunu ve 1'i ise utandığını bildirmiştir.

Şiddetin nasıl sona erdiğine dair; kendiliğinden diyen 110 kişi, geri gitmedim diyen 60 kişi, anlattığım kişi tarafından bitirildi diyen 43 kişi, bir başka kişi bitmesini sağladı diyen 13 kişi ve diğer bazı sebeplerle sona erdi diyen 13 kişidir. Sonuçta yaklaşık yarısında (56 veya en çok 69 kişi) şiddetin sona ermesi için birilerinin müdahalesi söz konusu iken diğer yarısında kendiliğinden veya kişinin ortamı terketmesiyle şiddet sonlanmış.

“Yaşamış olduğunuz şiddet organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?” Sorusuna “evet, anında” diyen 31 kişi, “evet, daha sonra” diyen 49 kişi, “hayır, aynı kulüpte aynı branşa devam ettim” diyen 117 kişi, “hayır, ama kulüp değiştirdim” diyen 48 kişidir.

Mayda (2019)'nın çalışmasına katılan genç sporcuların %84'ü yaşadıkları şiddet sonrasında hiçbir şey yapmadıklarını %11'i takımdan ayrıldığını, %5'i psikolojik olarak destek aldığını, %4'ü sakinleştirici ilaç kullandığını ve sosyal yaşantısında bazı değişiklik yaptığını bildirmişlerdir.

Katılımcılardan 85'i yaşadıklarını o zaman istismar olarak düşündüğünü, 93'ü istismar olmadığını düşündüğünü, 60'ı kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Bugün ise 130'u yaşadıklarını istismar olarak nitelendirirken, 71'i istismar olmadığını düşündüğünü, 42'si ise emin olmadığını belirtmektedirler.

Bu çalışmanın araştırma problemlerine yönelik yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlar aşağıda kısaca özetlenmiştir. Şiddet türleriyle karşılaşmada cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna, anne eğitim durumuna göre anlamlı farklar bulunurken bölgelere ve baba eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunmamıştır ($p<0.05$). Erkek cevaplayıcılar kadınlara göre daha fazla oranda duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet türleriyle karşılaşmıştır; bu fark duygusal ve fiziksel şiddette anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Şiddetin en az bir türüne

uğrayan 204 kişiden (katılımcıların %40.07'si), %39.2'si kadın, %60.8'i erkektir. Her üç şiddet türüne de uğrayan 30 kişiden (katılımcıların %5.9) %36.7'si kadın %63.3'u erkektir. Duygusal şiddete uğrayan 186 (%36.54) kişiden 70'i (%37.63) kadın, 116'sı (%62.37) erkektir. Fiziksel şiddetin görülme sıklığına bakıldığında katılımcılardan 100'ü (%19.64) fiziksel şiddete uğradıklarını belirtirken bunlardan 39'u (%39) kadın, 61'i (%61) erkektir. Cinsel şiddete uğrayan 52 kişiden (%10.2) 22'si (%42.3) kadın, 30'u (%57.7) erkektir. Şiddet sınıflandırması ölçeğine göre toplam katılımcıların %1.1'i şiddetli duygusal şiddete, %1.53'ü şiddetli fiziksel şiddete, %0.37'si şiddetli cinsel şiddete maruz kalmışlardır. Ön lisans/lisans mezunu katılımcıların %43.5'i (n:81) duygusal şiddete, %42'si (n:42) fiziksel şiddete, %51.9'u (n:27) cinsel şiddete uğramıştır. Ancak, eğitim gruplarının kendi içindeki şiddet deneyim oranları açısından ilkökul-ortaokul (grubun %56.25'i duygusal, %37.5'i fiziksel, cinsel yok) ile lisansüstü (%57.69, %32.69, %13.46) gruplarının sonuçları da öne çıkmaktadır. Anneleri ilkökul-ortaokul mezunu olan katılımcılar duygusal şiddete maruz kalanlar arasında daha fazla yer almışlardır ($p<0,05$). Annesi ilkökul/ortaokul mezunu 225 katılımcıdan 104'ü (%59.1) duygusal şiddetle, 60'ı (%63.2) fiziksel şiddetle, 21'i (%41.2) cinsel şiddetle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Cinsel şiddete uğrayanların %45.1'i (n:23) annesi lise mezunu olan katılımcılardır. Çalışmada katılımın en çok olduğu bazı spor dallarında sırasıyla duygusal, fiziksel ve cinsel şiddetle karşılaşma oranları basketbol %29, %16, %13; futbol %47, %20, %7; voleybol %22, %15, %9; atletizm %40, %14, %14; yüzme %44, %19, %13; hentbol %64, %21, %7; bisiklet %69, %56 ve %6, boks %75, %42, %33, cimnastik %29, %29, %43 olarak bulunmuştur. Duygusal şiddeti en çok uygulayanlar %39.91 oranı ile takım arkadaşı, fiziksel şiddeti en çok uygulayanlar %34.26 oranı ile takım arkadaşı ve eşit oranda antrenörler, cinsel şiddeti en çok uygulayanlar ise %25 oranı ile antrenörler ve ikinci sırada da %22.92 oranı ile takım arkadaşlarıdır. Şiddet uygulayanlar en çok erkekler (n:163), daha sonra hem erkek hem kadın (n:32), en az oranda ise kadınlardır (n:32); yaş bakımından büyük olanlar (n:168), daha sonra akran grubu (n:135) gelmektedir.

5.3. Öneriler

Benzer araştırmalar daha geniş zamanda veya katılımı arttırmaya yönelik farklı bir organizasyonla yapılabilir. Ayrıca, okul sporlarını da kapsayacak şekilde yapılabilir. Araştırmada kullanılan ölçme aracında yapılacak belirli değişikliklerle farklı veriler de toplanabilir.

Bu çalışmadaki bulguların yanı sıra daha fazla açıklamaya ihtiyaç olan konularda literatür ve yeni araştırmalardan faydalanılarak hareket planları hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Spor alanlarının ve kullanım koşullarının çocukların esenliği bakımından iyileştirilmesi ve düzenlenmesi, bu bağlamda da fiziksel aktivitelere herkesin eşit düzeyde erişimine imkân verecek çalışmaların gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır. Örneğin sporda çocukların esenliği ve korunması konularında çalışmaların geliştirilmesi ve daha güvenli aktivite ortamının oluşturulması için ilgili kurumlarla çalışmalar yapılabilir.

Bu çalışmada kız ve erkek çocuklar arasında erkek çocukların daha fazla şiddete maruz kaldıkları, bununla birlikte şiddet uygulayanların ise daha çok erkek olduğu göz önünde bulundurulduğunda şiddete karşı programların geliştirilmesinde erkeklerle ilgili çalışmalara özel bir yer verilebilir. Bu yönde nasıl tedbirlere ihtiyaç olduğuyla ilgili sahaya özgü derinlemesine çalışmalar yapılabilir.

Spor ortamlarında en fazla şiddeti uygulayanların başında gelen takım arkadaşları ve diğer takım sporcuları olduğu göz önüne alındığında toplumun ve ilgili grupların akran zorbalığına karşı bilinçlendirilmeleri sağlanmalıdır.

Sporda çocukların esenliği ve korunması sisteminin oluşturulmasına ve sağlamlaştırılmasına ihtiyaç vardır.

Sporculara, anne ve babalara antrenörlere ve diğer sorumlulara çocukların esenliği ve korunması, çocuk psikolojisine yönelik eğitimler verilerek nitelikleri arttırılabilir.

Kulüp yöneticileri gibi sporun temsilcilerinin camialarını temsil ettiklerinin bilinci ile yorumlarında daha yapıcı bir üslup kullanmaları için gerekli tedbirler alınabilir.

Her yaştan bireylerin şimdi ya da geçmiş şiddet deneyimleriyle ilgili hayat boyu erişebileceği destek programlarının yaygınlaştırılmasına ihtiyaç vardır.



KAYNAKÇA

- AA (2013, Ekim 01). Spor tarihinin en kapsamlı araştırması. *Hürriyet* <http://www.hurriyet.com.tr/turkiye-spor-tarihinin-en-kapsamli-arastirmasi-22331000>) sayfasından erişilmiştir.
- Acar, H. (2008). *Samsun İli (YİBO) öğrencilerinin spor yapma alışkanlıkları ve şiddete uğrama durumlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Acet, M. (2005). *Sporda saldırganlık ve şiddet*. İstanbul: Morpa.
- Açıkada, C. & Ergen E. (1990). *Bilim ve spor*. Ankara: Büro Tek.
- Akandere, M., Özyalvaç, N.T., Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 1-13.
- Akdemir, M. (2009). Frantz Fanon'da Şiddetin Meşruluğu Sorunu. *Kaygı Dergisi*, 12, 256-259. https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/277/makaleler/12/arastirmx_277_pp_235-239.pdf
- Akgün, N. (1989). *Egzersiz Fizyolojisi*. Ankara: GSGM Yayını.
- Amman, M.T. (2000). *Spor Sosyolojisi*. İstanbul: Alfa Basım.
- Alexander K, Stafford A, Lewis R. (2011). *The Experiences of Children Participating in Organised Sport in the UK*. The University of Edinburgh/NSPCC, Child Protection Research Centre, Ediburgh.

- Atalay, A. (2010). *Hukuksal Boyutları ile Futbolda Şiddet Olgusu*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aydın, P., Ersoy, A. & Aktaş, N. (2015). Aktif spor yapan-yapmayan 12-14 yaş ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(9). http://www.sportifbakis.com/Makaleler/2134315282_1-9.pdf.
- Beatrice, A. & Veronica., P. (2015). The importance of formal education in the training of athletes. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 191, 2453-2457. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.230>
- Benjamin, W. (2010). “Şiddetin Eleştirisi Üzerine”, Şiddetin Eleştirisi Üzerine (Ed. Aykut Çelebi), İstanbul: Metis.
- Bianchi, E. C. (1980). The Super Bowl Culture of Male Violence. in Sabo & Runfola (Edt.). Jock.
- Biddle, S. J., & Asare, M. (2011). Physical activity and mental health in children and adolescents: a review of reviews. *Br J Sports Med*, 45(11), 886-895. <http://doi.org/10.1136/bjsports-2011-090185>
- Binbaşıoğlu, C. (1987). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Brackenridge C. (1994). Women and Children First. Child Abuse and Child Protection in Sport. *Sport in Society*; 7(3): 322-337.
- Brackenridge, C. H. (2001). *Spoilsports: Understanding and preventing sexual exploitation in sport*. London: Routledge.
- Brackenridge, C., Bringer, J. D. Ve Bishopp, D. (2005). *Managing Cases of Abuse in Sport*. Child Abuse Review, 14, 259-274.
- Brackenridge C, Bishopp, D, Moussali, S, Tapp J. (2008). The characteristics of sexual abuse in sport: A multidimensional scaling analysis of events described in media reports. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*; 6(4), 385-406.
- Brackenridge, C. H. (2010). Violence and abuse prevention in sport. In K. Kaufman (Ed.), *The Prevention of Sexual Violence: A Practitioners' Sourcebook* (pp. 401-413). Holyoke: NEARI.

- Bull , S.J. 1991. *Sport psychology a self-help guide*. The Crowood Press Ltd Ramsbury: Marlborough Wiltshire.
- Bulut, B. (2012). *Takım ve bireysel sporlarda 14-18 yaş sporculara uygulanan şiddetin boyutlarının araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Cense, M. ve Brackenridge, C. (2001). Temporal and Developmental Risk Factors for Sexual Harassment and Abuse in Sport. *European Physical Education Review*, 7(1), 61-79.
- Coakley, J. J. (2017). *Sport in Society: Issues and Controversies*. (12th edition). New York: Mc Graw Hill Education. <http://doi.org/10.2307/2064947>
- Demiral Ş., Erdemir, İ., & Kızılyaprak, H. (2006). *Bayan Futbolcularda Yetenek Seçimi*. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.
- Devlet Planlama Teşkilatı (2003). *Türkiye’de ki İstatistiksel Bölge Birimleri*. <http://www.planlama.org/index.php/tuerkiyede-boelgesel-kalknma-ajanslar/tuerkiyedeki-statistiksel-boelge-birimleri-bb> sayfasından erişilmiştir.
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 10(1), 98. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98>
- Ergil, D. (2001). Şiddetin Kültürel Kökenleri. *Bilim ve Teknik*, 399, 40- 41.
- Erkan, M. (1992). *Sosyolojik Açıdan Spor*. İstanbul: Kutsun Matbaacılık.
- Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları. *Cogito.*, 6-7, 143-164.
- Fasting, K., Brackenridge, C. Ve Sundgot-Borgen, J. (2004). Prevalence of Sexual Harasment among Norwegian Female Elite athletes in relation tos port type. *International review for the sociology of sport*, 39(4), 373-386.
- Fişek, K. (2003). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünyada ve Türkiye’de Spor Yönetimi*. İstanbul: YGS Yayınları

- Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2013). *Ulusal gençlik ve spor politikası belgesi*.
https://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, (2019). *Lisanslı sporcu sayıları* <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler> sayfasından erişilmiştir.
- Gervis, M. ve Dunn, N. (2004). The Emotional Abuse of Elite Child Athletes by Their Coaches. *Child Abuse Review*(13), 215-223.
- Girginer, N., Aydın, S. & Çavdar, Z., (2006). Üniversite Öğrencilerinin Sporda Şiddet Konusuna Yaklaşımları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 1-30.
- Goldstein, J. H. (1983). *Sports Violence*. Springer- Verlag. New York.
- Gökkaya, B. V. (2009). Türkiye’de şiddetin kadın sağlığına etkileri. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2), 167-179.
- Gündüz, N., Koz, M., Fedai, T., Sunay, H. & Ersöz, G. (2002). Türkiye’de değişik spor branşlarındaki elit bayan sporcuların karşılaştıkları cinsel taciz olaylarının araştırılması. *Spor Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 95-108.
- Hall, M. A. (1987). The gendering of sport, leisure and physical education.(Special Issue) *Women’ studies international forum* 10(4).
- Janssen, I., & LeBlanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), 40. <http://doi.org/10.1186/1479-5868-7-40>
- İkizler, C. (1994). *Sporda başarının psikolojisi*. İstanbul: Alfa.
- İmamoğlu, F. (1992). Fonksiyonel açıdan spor yönetiminin anlam ve önemi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 22-25.
- Kacker, L., Varadan, S., Kumar, P. (2007). *Study on Child Abuse INDIA 2007*, Ministry of Women and Child Development Government of India, New Delhi: Kriti, , 44, 49, 51.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) (2008). Kadın Sığınma evleri Kılavuzu. (Çevrimiçi) <http://kadininstatusu.aile.gov.tr/data/542a8e0b369dc31550b3ac30/Kadin%20Siginmaevleri%20Kilavuzu.pdf>. (25. 10. 2015).
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) (2009). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Raporu. (Çevrimiçi). <http://kadininstatusu.aile.gov.tr/data/542a8e0b369dc31550b3ac30/şiddet-arastirma-ozet-rapor.pdf>. (28. 10. 2015).
- Kaptan, S. (1989). *Bilimsel Araştırma ve Gözlem Teknikleri*. Ankara: Tekışık A.Ş. Ofset.
- Karagün, E. & Çağlayan, Ç. (2014). Sporcuların şiddete maruz kalma durumları ile öfke düzeylerinin değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 113-127. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/251844> sayfasından erişilmiştir.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kılıç, M. (2019) Sosyolojik açıdan sporda şiddet olgusu: bütüncül bir bakış. *Muhakeme Dergisi/Journal*, 2 (1) 83-98.
- Kıncal, R.Y. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Komisar, L. (1980). Violence and the masculine mystique. Jock. Ed. Donald F. Sabo and Ross Runfola. Englewood Cliffs: Prentice Hall, NJ.
- Sabo, D. & Runfalo, R. (1980). Sports and male identity. Prentice- Hall. Englewood Cliff, NJ.
- Köknel, Ö. (1996), *Bireysel Ve Toplumsal Şiddet*. İstanbul: Altın.
- Kuru, E. (2000). *Sporda Psikoloji*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Basımevi.
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The lancet*, 360(9339), 1083-1088. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0).
- Küçük, V., & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10. http://birimler.dpu.edu.tr/app/views/panel/ckfinder/userfiles/17/files/DERG_/10/131-141.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Küçük, V. , Rodopman Arman, A. & BOZKURT, S. (2016). Sporcu ailelerinin sporda çocuk koruma hakkında farkındalık düzeyleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 71-82 <http://hdl.handle.net/11424/5446>.
- Taşdemir Afşar, S. (2015). Türkiye’de şiddetin kadın yüzü. *Sosyoloji Konferansları*, 52, 715-753 <https://dergipark.org.tr/download/article-file/236426>.
- Lang, M., & Hartill, M. (Eds.). (2014). *Safeguarding, child protection and abuse in sport: International perspectives in research, policy and practice*. London: Routledge.
- Leahy T, Pretty G, Tenenbaum G. (2002). Prevalence of sexual abuse in organised competitive sport in Australia, *Journal of Sexual Aggression*;8(2): 16-36. Leahy, T., Pretty, G. ve Tenenbaum, G. (2008). A Contextualized Investigation of Traumatic Correlates of Childhood Sexual Abuse in Australian Athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 6(4), 366-384.
- LUMPKIN, A. (1990) *Physical education and sport: a contemporary introduction*. St. Louis: Mosby College.
- Mayda, F. A. (2019). *Çocuklara yönelik şiddet ve bağlanma ilişkisinin incelenmesi: futbol altyapı örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Unicef (2006). *Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Hizmet İçi Eğitim*. <http://caganogretmen.com/%C3%B6%C4%9Fretmen/siddet-egitimci%20kitabi.pdf> sayfasından ulaşılmıştır.
- Mumcu, H. E. (2018). *Engelli spor politikaları (Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması)*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Türkmen M.,Yıldız K., Zekioğlu A. (2013). Sosyolojik açıdan sporda şiddet ve çirkin tezahüratın nedenlerinin araştırılması, Manisaspor taraftarları örneği. *spor yönetimi ve bilgi teknolojileri dergisi* 8(2),15-34.
- Özsoy, S. (2011). Spor gazetelerinin başlıklarında militarist ve şiddet içerikli metaforlar, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(1). <http://dergipark.org.tr/e-gifder/issue/7474/98418> sayfasından erişilmiştir.
- Peker, E. (2007). *Futbolda Şiddetin İçsel Bir Olgu Haline Gelmesinde Yazılı Basının Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Riches, D. (1986). *The Anthropology of Violence*. Oxford, Blackwell.
- Rowe, D. (1996). *Popüler kültürler rock ve sporda haz politikası*. İstanbul: Ayrıntı.
- Sayın, V. , Yaprak-Kemaloğlu, P. & Okan, İ. (2017). *A Qualitative Research On Football Coaches' Agency, Approaches and Practices in Working With Children*. 15. International Sport Sciences Congress, 14 Nov. Antalya, Turkey.
- Schipper-van Veldhoven, N. H. (2012). Sports in a pedagogical perspective. In S. Harvey & R. Light (Eds.), *Ethics in Youth Sport: Policy and pedagogical applications* (pp. 122-135). London: Routledge.
- Sezen, A. (2009). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Boşanma Davalarına Yansıması. Bilge Kadın Araştırma Merkezi. http://www.bilka.org.tr/kadina-yonelik-aile-ici-siddetin-bosanma-davalarin_6810.html sayfasından erişilmiştir.
- Stirling, A. E. ve Kerr, G. A. (2008). Defining and Categorizing Emotional Abuse in Sport. *European Journal of Sport Science*, 173-181.
- Şahin, M. (2003). *Sporda Şiddet ve Saldırganlık*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezcan, M. (1982). *Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Tezcan, M. (1996). Bir şiddet ortamı olarak okul, *Cogito*, 6-7, 105-108.
- Theberge, N. (1987). Sports and Women's Empowerment. *Women's studies international forum* 1 (4).
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi*. Ankara: Eylül.
- Türk Dil Kurumu. (2019). Türkçe sözlük. Ankara: TDK.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982). *Sporun Geliştirilmesi ve Tahkim*, Madde 59 8 Eylül 2015 tarihinde http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf adresinden erişilmiştir.
- Türkmen, M. Yıldız, K. Zekioğlu, A. (2013). Sosyolojik açıdan sporda şiddet ve çirkin tezahüratın nedenlerinin araştırılması: Manisaspor taraftarları örneği. *Spor yönetimi ve bilgileri teknolojileri* cilt 8, sayı 2, sayfa 15-34.
- United Nations. (1989). Convention on the Rights of the Child Geneva. Retrieved from <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

- Ünsal, A. (1996). Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi. *Şiddet, Cogito*, 6-7, 29-36.
<https://doi.org/10.17755/esosder.54183>
- Vertommen, T., Schipper- van Veldhoven, N., Wouters, K. , Kampen, J. K. , Brackenridge, C. H., Rhind, D.J.A., Neels, K. ,Van Den Eede, F. (2016). Interpersonal violence against children in sport. *Child Abuse & Neglect*, 51, 223-236.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.10.006>
- Vertommen, T. (2017). *Interpersonal violence against children in sport*. Doktora tezi dissertation, Antwerp Üniversitesi, Medicine and Health Sciences Collaborative Antwerp Psychiatric Research Institute, Antwerp.
- Wade Francis, C. (1971). “On violence”, *The Journal of Philosophy*, vol 68, No:12, 369-377, s.370.
- Waldenfels, B. (2006). “*Violence as violation*”, *Violence, Victims, Justifications: Philosophical Approaches* (Ed. Felix O Murchadha), Germany: Peter Lang, 73-94.
- Walter, B. (2010) “*Şiddetin Eleştirisi Üzerine*”, *Şiddetin Eleştirisi Üzerine* (Ed. Aykut Çelebi), İstanbul. ss. 19-42.
- World Health Organization, (2002). World report on violence and health: summary, Geneva, 2,15-35. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/summary_en.pdf.
- Woods, R. (2007). *Social issues in sport*. South Australia: Human Kinetics.
- Wuest AD, Bucher CA,(1999). *Foundations of Physical Education and Sport*, McGraw Hill, Boston, 43–45.
- Yaprak, P., Amman M.T. (2009). Sporda Kadınlar ve Sorunları. *Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 39-47.
- Yaprak, P. (2010). *An examination of gender construction in deaf sports organization in Turkey*. II. Ulusal Engelli Bireyler için Fiziksel Aktivite Çalıştayı Bildiri, Çanakkale.
- Yaprak-Kemaloğlu, P. (2017). *Safeguarding Children’s Welfare in Sport in Turkey: An Ethnographic Research with The Experts’ Views*. ISSA2017 World Congress of Sociology of Sport, Taoyuan, Tayvan.
- Yaprak, P. (2017). *Sporda Şiddet ve Düzensizlik Konferansı*. Gazi Üniversitesi.

- Yaprak, P., Küçük, V. (2018). *Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet ve Spor. İçinde: Kadına Yönelik Şiddetin Anatomisi. Ed. Prof. Dr. Gülay Akgül Yılmaz. Türkiye. Marmara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uyg ve Ar. Merkezi Yayınları, İstanbul.*
- Yaprak-Kemaloğlu, P. (2018). *In Quest of Safeguarding Children's Welfare in and through Sport. XIX ISA World Congress of Sociology, Toronto.*
- Yaprak, P. (2019). Davetli Konuşma Tam Metni, Thrirapalli, Hindistan.
- Yanklowitz, S.(2013) Violence in Sports: Promoting Character Development in Youth Athletics https://www.huffpost.com/entry/youth-athletics-sportsmanship_b_3351615
- Yetim A. A.(2000). *Sosyoloji ve Spor*. Ankara: Topkar.
- Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*. İstanbul: Morpa.
- Yıldız, E. Yaprak, P. (2018). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları: Ankara'da Balâ İlçesi örneği. *Spormetre*, 16(4), 275-287 DOI: 10.1501/Sporm_0000000410
- Yücel, A.S., Atalay, A., & Gürkan, A. (2015). Sporda Şiddet Ve Saldırganlığı Etkileyen Unsurlar. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri Ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 2(2). 68-90.





EK 1. Anket Formu

Anket

* Gerekli

1. 17 yaşından büyük ve 50 yaşından küçük müsünüz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır *Şu bölüme geçin: "Bilgilendirme:".*

18 yaşınızdan önce Türkiye’de ‘organize’ sporlara katıldınız mı?

Spor ile (spor kulübü, spor tesisi, fitness merkezi gibi) bir kuruluşa bağlı okul saatleri dışında gönüllü olarak katıldığınız ve bir yetişkinin eğitim-öğretiminde veya gözetiminde yapılan herhangi bir fiziksel aktiviteyi kastetmekteyiz.

Bu ayrıca, okul tatilleri süresince katıldığınız bu tür organize spor aktivitelerini de içerir.

Ancak,

- arkadaşlarınızla sokakta kendi kendinize badminton veya futbol oynamak gibi aktiviteleri,
- okula veya çarşıya bisikletle gitmeyi,
- beden eğitimi dersinde yapılan sporları İÇERMEKTEDİR.

2. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır *Şu bölüme geçin: "Bilgilendirme:".*

3. 18 yaşınızdan önce bu tür sportlardaki deneyimlerinize ilgili anketimize katılmak ister misiniz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır *Şu bölüme geçin: "Bilgilendirme:".*

Katılımcılar için Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

Türkiye’de Organize Sportlardaki Çocukluk Deneyimleri

Sizi Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 14.02.2019 tarih ve 20591 sayı ile izni alınan ve Gazi Üniversitesi öğretim üyesi ve yüksek lisans öğrencisi tarafından yürütülen Türkiye’de çocukların (18 yaş öncesi) organize spor aktiviteleriyle ilgili deneyimleri üzerine büyük ölçekli bir anket çalışmasına davet ediyoruz. Bu geçmişle ilgili bir çalışmadır; bunun anlamı, siz (genç) yetişkinlere, sizin çocukluk döneminizdeki bazı deneyimlerin hakkında sorular soracağız.

Çoğu çocuk ve genç/adolesan için spor aktivitelerine katılmak müthiş eğlencelidir, hayatlarını olumlu yönde etkiler. Bununla birlikte, organize spor ortamlarında istenmeyen veya uygun olmayan olaylar da gerçekleşebilir. Örneğin; zorbalık, aşırı performans beklentisi ve istenmeyen fiziksel temas bunlar arasındadır. Bu anketle öncelikli olarak bu olumsuz deneyimlere bakmak ve çocukluğunuzda spora katılıyorken ne tür davranışlarla karşılaştığınızı bulmak istiyoruz. Cevaplarınız, günümüz ve geçmişteki sorunların doğasını ve sıklığını belirlemede bizlere yardımcı olacaktır.

Çocukluğunuzda spora ilgili olumsuz veya zararlı pek ya da hiçbir deneyiminiz olmamışsa bile, çocuk/gençler için organize edilen sportların hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin anlaşılmasını sağlaması bakımından çalışmaya katılmanız faydalı olacaktır.

Bu ve diğer araştırmaların sonuçlarına dayanarak önleyici tedbirlerin oluşturulmasında sorumlu otoriteler için önerilerde bulunacağız. Böylece çalışmamız, organize spor ortamlarındaki kötü davranışları sonlandırmaya yardımcı olacak tedbirlerin iletilmesine hız verecektir. Çocukluk deneyimlerinizi bizimle paylaşarak ki bunu isimsiz olarak yapacaksınız, başka çocukların organize sportlara katılırken istenmeyen veya uygun olmayan davranışlara maruz kalmalarını önlemeye yardımcı olacaksınız.

Anket birkaç bölüme ayrılmıştır (spora katılım bilgileri, spor içi ve spor dışı duygusal, fiziksel, cinsel deneyimler). Her bir ana bölüme önce özel bir giriş (yazısı) bulunmaktadır. Bazı maddeler zor ve oldukça kişisel konularla ilgilidir; umuyoruz ki bu sorulara da yanıt verebilir veya vermek istersiniz. Ancak, cevaplayamadığınız veya cevaplamak istemediğiniz olursa, tabii ki bu soruları atlayabilirsiniz.

Anketimizi doldururken doğabilecek hususlar, duygu ve düşüncelerinizle ilgili bir yetkili ile görüşme ihtiyacı hissederseniz, anketin sonunda destek iletişim bilgileri hakkında detayları bulabilirsiniz.

Bu anketi doldurmak ortalama 7-10 dakika sürer.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi için araştırma yürütücüleri Gökhan SEVİNÇ ve Pınar YAPRAK KEMALOĞLU’na aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Gökhan SEVİNÇ: gokhansevins@gmail.com

Pınar YAPRAK KEMALOĞLU: pinaryaprak@gmail.com

Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Lütfen ankete başlamadan önce aşağıdaki ifadeleri okuyunuz.

- Anket ve araştırma ile ilgili bilgileri okudum.
- Bazı maddelerin, üzüntü verici bulabileceğim veya acı hatıralarımı anımsatabilecek istismar gibi zorlayıcı ve kişisel konularla ilgili olduğunu anlıyorum.
- Vereceğim bilgilerin isimsiz ve gizli olacağını ve anketin araştırma raporunda kullanılacağını anlıyorum.
- Bilgilerim tamamen gizli bir biçimde ele alınacaktır.
- Soruları atlayabileceğimi veya istediğim zaman anketi doldurmaktan vazgeçebileceğimi biliyorum.
- Bu araştırmaya gönüllü olarak kendi bireysel onayım ile katılıyorum.

4. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet, ankete devam etmek istiyorum.
- ☐ Hayır, anketi sonlandırmak istiyorum. *Şu bölüme geçin: "Bilgilendirme: ".*

5. Yaş aralığınızı işaretleyiniz

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 18-24
- ☐ 25-34
- ☐ 35-44
- ☐ 45-50

6. Cinsiyetiniz

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek
- ☐ Diğer: _____

7. Kendinizin ve ailenizin en son mezun olduğu eğitim kurumunu işaretleyiniz.

Cihazınıza göre, sütunların veya satırların tamamını görmek için kaydırma özelliğini kullanmanız gerekebilir.

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	İlkokul/Ortaokul	Lise	Ön Lisans/Lisans	Yüksek Lisans/Doktora
Kendim	☐	☐	☐	☐
Annem	☐	☐	☐	☐
Babam	☐	☐	☐	☐

Spora katılımınızla ve deneyimlerinize ilgili sorular

Öncelikle çocukluğunuz boyunca ilişkili olduğunuz spor faaliyetleri hakkında bazı sorular sormak istiyoruz.

Spor ile (spor kulübü, spor tesisi, fitness merkezi gibi) bir kuruluşa bağlı okul saatleri dışında gönüllü olarak katıldığınız ve bir yetişkinin eğitim-öğretiminde veya gözetiminde yapılan herhangi bir fiziksel aktiviteyi kastetmekteyiz. Bu ayrıca, okul tatilleri süresince katıldığınız bu tür organize spor aktivitelerini de içerir.

Ancak,

- arkadaşlarınızla sokakta kendi kendinize badminton veya futbol oynamak gibi aktiviteleri
- okula veya çarşıya bisikletle gitmeyi
- beden eğitimi dersinde yapılan sporları

İÇERMEKTEDİR.

8. Çocukken (18 yaşına kadar) hangi spor ya da sporlara katıldınız? Eğer 18 yaşınızdan önce beşten fazla spora katıldıysanız listeden en çok katıldığınız veya sizin için en önemli beş dalı seçiniz.

1. SPOR DALI

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- | | |
|--|---|
| ☐ Aikido | ☐ Korfbol |
| ☐ Artistik Buz Pateni | ☐ Koşu |
| ☐ At Yarışı | ☐ Kriket |
| ☐ Atıcılık | ☐ Kürek |
| ☐ Atletizm | ☐ Lakros |
| ☐ Badminton | ☐ Maraton |
| ☐ Bale | ☐ Masa Tenisi |
| ☐ Basketbol | ☐ Modern Pentatlon |
| ☐ Beyzbol | ☐ Motor Sporları |
| ☐ Biatlon | ☐ Okçuluk |
| ☐ Bilardo | ☐ Oryantiring |
| ☐ Binicilik | ☐ Paddle Boarding |
| ☐ Bisiklet | ☐ Paintball |
| ☐ Boks | ☐ Paraşüt |
| ☐ Bowling | ☐ Parkur |
| ☐ Bungee Jumping | ☐ Paten |
| ☐ Buz Hokeyi | ☐ Polo |
| ☐ Curling | ☐ Rafting |
| ☐ Cimnastik | ☐ Rugby |
| ☐ Çim Hokeyi | ☐ Satranç |
| ☐ Dağcılık/Tırmanış/Trekking | ☐ Sualtı Sporları |
| ☐ Dans/Ritim Eğitimi | ☐ Serbest/Donanımlı dalış |
| ☐ Dart | ☐ Skeleton |
| ☐ Eskrim | ☐ Snowboard |
| ☐ Fitness | ☐ Softbol |
| ☐ Futbol | ☐ Sokak Kızağı |
| ☐ Geleneksel Spor Dalları | ☐ Sörf |
| ☐ Golf | ☐ Su Topu |
| ☐ Güreş | ☐ Sürat Pateni |
| ☐ Halter | ☐ Taekwondo |
| ☐ Hentbol | ☐ Tenis |
| ☐ Hokey | ☐ Triatlon |
| ☐ Judo | ☐ Uçurtma Kayağı |
| ☐ Kano | ☐ Voleybol |
| ☐ Karate | ☐ Wushu |
| ☐ Kayak | ☐ Vücut Geliştirme |
| ☐ Kayakla Atlama | ☐ Yağlı Güreş |
| ☐ Kayaklı Koşu | ☐ Yarış Kızağı |
| ☐ Kaykay | ☐ Yelken |
| ☐ Kızak | ☐ Yoga/Meditasyon/Pilates |
| ☐ Kış Sporları | ☐ Yüzme |
| ☐ Kick Boks | ☐ Diğer |

9. 2. SPOR DALI

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Aikido
- ☐ Artistik Buz Pateni
- ☐ At Yarışı
- ☐ Atıcılık
- ☐ Atletizm
- ☐ Badminton
- ☐ Bale
- ☐ Basketbol
- ☐ Beyzbol
- ☐ Biatlon
- ☐ Bilardo
- ☐ Binicilik
- ☐ Bisiklet
- ☐ Boks
- ☐ Bowling
- ☐ Bungee Jumping
- ☐ Buz Hokeyi
- ☐ Curling
- ☐ Cimnastik
- ☐ Çim Hokeyi
- ☐ Dağcılık/Tırmanış/Trekking
- ☐ Dans/Ritim Eğitimi
- ☐ Dart
- ☐ Eskrim
- ☐ Fitness
- ☐ Futbol
- ☐ Geleneksel Spor Dalları
- ☐ Golf
- ☐ Güreş
- ☐ Halter
- ☐ Hentbol
- ☐ Hokey
- ☐ Judo
- ☐ Kano
- ☐ Karate
- ☐ Kayak
- ☐ Kayakla Atlama
- ☐ Kayaklı Koşu
- ☐ Kaykay
- ☐ Kızak
- ☐ Kış Sporları
- ☐ Kick Boks

- ☐ Korfbol
- ☐ Koşu
- ☐ Kriket
- ☐ Kürek
- ☐ Lakros
- ☐ Maraton
- ☐ Masa Tenisi
- ☐ Modern Pentatlon
- ☐ Motor Sporları
- ☐ Okçuluk
- ☐ Oryantiring
- ☐ Paddle Boarding
- ☐ Paintball
- ☐ Paraşüt
- ☐ Parkur
- ☐ Paten
- ☐ Polo
- ☐ Rafting
- ☐ Rugby
- ☐ Satranç
- ☐ Sualtı Sporları
- ☐ Serbest/Donanımlı dalış
- ☐ Skeleton
- ☐ Snowboard
- ☐ Softbol
- ☐ Sokak Kızağı
- ☐ Sörf
- ☐ Su Topu
- ☐ Sürat Pateni
- ☐ Taekwondo
- ☐ Tenis
- ☐ Triatlon
- ☐ Uçurtma Kayağı
- ☐ Voleybol
- ☐ Wushu
- ☐ Vücut Geliştirme
- ☐ Yağlı Güreş
- ☐ Yarış Kızağı
- ☐ Yelken
- ☐ Yoga/Meditasyon/Pilates
- ☐ Yüzme
- ☐ Diğer

10. 3. SPOR DALI

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Aikido
- ☐ Artistik Buz Pateni
- ☐ At Yarışı
- ☐ Atıcılık
- ☐ Atletizm
- ☐ Badminton
- ☐ Bale
- ☐ Basketbol
- ☐ Beyzbol
- ☐ Biatlon
- ☐ Bilardo
- ☐ Binicilik
- ☐ Bisiklet
- ☐ Boks
- ☐ Bowling
- ☐ Bungee Jumping
- ☐ Buz Hokeyi
- ☐ Curling
- ☐ Cimnastik
- ☐ Çim Hokeyi
- ☐ Dağcılık/Tırmanış/Trekking
- ☐ Dans/Ritim Eğitimi
- ☐ Dart
- ☐ Eskrim
- ☐ Fitness
- ☐ Futbol
- ☐ Geleneksel Spor Dalları
- ☐ Golf
- ☐ Güreş
- ☐ Halter
- ☐ Hentbol
- ☐ Hokey
- ☐ Judo
- ☐ Kano
- ☐ Karate
- ☐ Kayak
- ☐ Kayakla Atlama
- ☐ Kayaklı Koşu
- ☐ Kaykay
- ☐ Kızak
- ☐ Kış Sporları
- ☐ Kick Boks

- ☐ Korfbol
- ☐ Koşu
- ☐ Kriket
- ☐ Kürek
- ☐ Lakros
- ☐ Maraton
- ☐ Masa Tenisi
- ☐ Modern Pentatlon
- ☐ Motor Sporları
- ☐ Okçuluk
- ☐ Oryantiring
- ☐ Paddle Boarding
- ☐ Paintball
- ☐ Paraşüt
- ☐ Parkur
- ☐ Paten
- ☐ Polo
- ☐ Rafting
- ☐ Rugby
- ☐ Satranç
- ☐ Sualtı Sporları
- ☐ Serbest/Donanımlı dalış
- ☐ Skeleton
- ☐ Snowboard
- ☐ Softbol
- ☐ Sokak Kızağı
- ☐ Sörf
- ☐ Su Topu
- ☐ Sürat Pateni
- ☐ Taekwondo
- ☐ Tenis
- ☐ Triatlon
- ☐ Uçurtma Kayağı
- ☐ Voleybol
- ☐ Wushu
- ☐ Vücut Geliştirme
- ☐ Yağlı Güreş
- ☐ Yarış Kızağı
- ☐ Yelken
- ☐ Yoga/Meditasyon/Pilates
- ☐ Yüzme
- ☐ Diğer

11. 4. SPOR DALI

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Aikido
- ☐ Artistik Buz Pateni
- ☐ At Yarışı
- ☐ Atıcılık
- ☐ Atletizm
- ☐ Badminton
- ☐ Bale
- ☐ Basketbol
- ☐ Beyzbol
- ☐ Biatlon
- ☐ Bilardo
- ☐ Binicilik
- ☐ Bisiklet
- ☐ Boks
- ☐ Bowling
- ☐ Bungee Jumping
- ☐ Buz Hokeyi
- ☐ Curling
- ☐ Cimnastik
- ☐ Çim Hokeyi
- ☐ Dağcılık/Tırmanış/Trekking
- ☐ Dans/Ritim Eğitimi
- ☐ Dart
- ☐ Eskrim
- ☐ Fitness
- ☐ Futbol
- ☐ Geleneksel Spor Dalları
- ☐ Golf
- ☐ Güreş
- ☐ Halter
- ☐ Hentbol
- ☐ Hokey
- ☐ Judo
- ☐ Kano
- ☐ Karate
- ☐ Kayak
- ☐ Kayakla Atlama
- ☐ Kayaklı Koşu
- ☐ Kaykay
- ☐ Kızak
- ☐ Kış Sporları
- ☐ Kick Boks

- ☐ Korfbol
- ☐ Koşu
- ☐ Kriket
- ☐ Kürek
- ☐ Lakros
- ☐ Maraton
- ☐ Masa Tenisi
- ☐ Modern Pentatlon
- ☐ Motor Sporları
- ☐ Okçuluk
- ☐ Oryantiring
- ☐ Paddle Boarding
- ☐ Paintball
- ☐ Paraşüt
- ☐ Parkur
- ☐ Paten
- ☐ Polo
- ☐ Rafting
- ☐ Rugby
- ☐ Satranç
- ☐ Sualtı Sporları
- ☐ Serbest/Donanımlı dalış
- ☐ Skeleton
- ☐ Snowboard
- ☐ Softbol
- ☐ Sokak Kızağı
- ☐ Sörf
- ☐ Su Topu
- ☐ Sürat Pateni
- ☐ Taekwondo
- ☐ Tenis
- ☐ Triatlon
- ☐ Uçurtma Kayağı
- ☐ Voleybol
- ☐ Wushu
- ☐ Vücut Geliştirme
- ☐ Yağlı Güreş
- ☐ Yarış Kızağı
- ☐ Yelken
- ☐ Yoga/Meditasyon/Pilates
- ☐ Yüzme
- ☐ Diğer

12. 5. SPOR DALI

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Aikido
- ☐ Artistik Buz Pateni
- ☐ At Yarışı
- ☐ Atıcılık
- ☐ Atletizm
- ☐ Badminton
- ☐ Bale
- ☐ Basketbol
- ☐ Beyzbol
- ☐ Biatlon
- ☐ Bilardo
- ☐ Binicilik
- ☐ Bisiklet
- ☐ Boks
- ☐ Bowling
- ☐ Bungee Jumping
- ☐ Buz Hokeyi
- ☐ Curling
- ☐ Cimnastik
- ☐ Çim Hokeyi
- ☐ Dağcılık/Tırmanış/Trekking
- ☐ Dans/Ritim Eğitimi
- ☐ Dart
- ☐ Eskrim
- ☐ Fitness
- ☐ Futbol
- ☐ Geleneksel Spor Dalları
- ☐ Golf
- ☐ Güreş
- ☐ Halter
- ☐ Hentbol
- ☐ Hokey
- ☐ Judo
- ☐ Kano
- ☐ Karate
- ☐ Kayak
- ☐ Kayakla Atlama
- ☐ Kayaklı Koşu
- ☐ Kaykay
- ☐ Kızak
- ☐ Kış Sporları
- ☐ Kick Boks

- ☐ Korfbol
- ☐ Koşu
- ☐ Kriket
- ☐ Kürek
- ☐ Lakros
- ☐ Maraton
- ☐ Masa Tenisi
- ☐ Modern Pentatlon
- ☐ Motor Sporları
- ☐ Okçuluk
- ☐ Oryantiring
- ☐ Paddle Boarding
- ☐ Paintball
- ☐ Paraşüt
- ☐ Parkur
- ☐ Paten
- ☐ Polo
- ☐ Rafting
- ☐ Rugby
- ☐ Satranç
- ☐ Sualtı Sporları
- ☐ Serbest/Donanımlı dalış
- ☐ Skeleton
- ☐ Snowboard
- ☐ Softbol
- ☐ Sokak Kızağı
- ☐ Sörf
- ☐ Su Topu
- ☐ Sürat Pateni
- ☐ Taekwondo
- ☐ Tenis
- ☐ Triatlon
- ☐ Uçurtma Kayağı
- ☐ Voleybol
- ☐ Wushu
- ☐ Vücut Geliştirme
- ☐ Yağlı Güreş
- ☐ Yarış Kızağı
- ☐ Yelken
- ☐ Yoga/Meditasyon/Pilates
- ☐ Yüzme
- ☐ Diğer

13. Bir bütün olarak bu spor aktiviteleri ile ilgili çocukluk deneyimlerinizi nasıl puanlırsınız?

0= çok olumsuz/hiç eğlenceli değil. 10= çok olumlu/çok eğlenceli.
Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Çocukluğunuzda spor aktivitelerine nasıl katıldığınızı belirtiniz. Birden fazla cevap verilebilir.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ a) Kendi kendime -resmi organizasyonlar dışında.
☐ b) Başkalarıyla birlikte -kendim, aile üyeleri, arkadaşlar veya komşu çocukları vb tarafından organize edilen resmi olmayan aktiviteler.
☐ c) Bir spor kulübünün üyesi olarak (bireysel ve takım sporları).
☐ d) Bir egzersiz ve spor merkezi veya diğer herhangi resmi ya da ticari bir spor tesisinin düzenli ziyaretçisi, kart sahibi ya da üyesi olarak.

15. Engelli bireyler için organize edilmiş sporlara katıldınız mı?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet. Yalnızca bu sporlara katıldım.
☐ Evet. Fakat yalnızca bu değil.
☐ Hayır.

16. Çocukken bu spor(lar)da katıldığınız düzeyler hangileriydi? Birden fazla cevap işaretlenebilir.

Cihazınıza göre, sütunların veya satırların tamamını görmek için kaydırma özelliğini kullanmanız gerekebilir.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling	Bungee Jumpin
1) Rekreatif düzey	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2) Yerel düzey	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3) Bölgesel düzey	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4) Ulusal düzey	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) Uluslararası düzey	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Çocukluk yıllarınız süresince en çok nerede spor yaptınız?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Ege Bölgesi
☐ Marmara Bölgesi
☐ İç Anadolu Bölgesi
☐ Akdeniz Bölgesi
☐ Güney Doğu Anadolu Bölgesi
☐ Doğu Anadolu Bölgesi
☐ Karadeniz Bölgesi

Duygusal deneyimler

Bu bölümde size, spor yaparken yaşadığınız duygusal deneyimleri ve başkalarının üzerinizde olumsuz etki yapmış ya da size zarar vermiş olabilecek (zorbalık, aşağılama vb.) davranışlarını soracağız. Bazı soruları yanıtlamakta güçlük çekebileceğinizin oldukça farkındayız. Ancak, olabildiğince çok soruyu yanıtlamanız çalışma açısından son derece faydalı olacaktır. Eğer yapamayacak olursanız, şüphesiz o soruyu atlayabilir ve bir sonrakine geçebilirsiniz.

18. Bir çocuk olarak, spor yaparken aşağıdaki davranışların herhangi birini deneyimlediniz mi? Cevabınız evet ise, ne sıklıkla deneyimlediniz?

Her satırda yalnızca bir şıkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
1) Sizinle alay ediliyordu	☐	☐	☐	☐
2) Size zorbalık yapıyordu	☐	☐	☐	☐
3) Küçümsediniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız	☐	☐	☐	☐
4) Size bağırıldı ve küfür edildi	☐	☐	☐	☐
5) Görünüştünüz ya da klonuz ile ilgili olumsuz biçimde eleştirildiniz	☐	☐	☐	☐
6) Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz	☐	☐	☐	☐
7) Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız	☐	☐	☐	☐

19. Her satırda yalnızca bir şıkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
8) Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz	☐	☐	☐	☐
9) Yarışmalara/maçlara veya antrenman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiniz veya tehdit edildiniz	☐	☐	☐	☐
10) İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı	☐	☐	☐	☐
11) Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi	☐	☐	☐	☐
12) Takımdan, kulüpten, spor salonundan, vb. atılmakla tehdit edildiniz	☐	☐	☐	☐
13) Tam olarak darp edilmeseniz de fiziksel tehditle maruz kaldınız	☐	☐	☐	☐
14) Kilo vermek ya da performans arttırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız/zorlandınız	☐	☐	☐	☐

20. Seçiniz: *

Yalnızca bir şıkı işaretleyin.

- ☐ Sporda duygusal deneyimlerden herhangi birini "evet" işaretlediyseniz, burayı seçiniz.
- ☐ Sporda duygusal deneyimlerin tümüne "hayır" işaretlediyseniz, burayı seçiniz. 35. soruya geçin.

21. Bu duygusal deneyim(ler) hangi spor(lar)da gerçekleşti?

Cihazınıza göre, bazı sorularda sütunların veya satırların tamamını görmek için kaydırma özelliğini kullanmanız gerekebilir.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling	Bun Jumu
1) Sizinle alay ediliyordu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2) Size zorbalık yapıyordu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3) Küçümsediniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4) Size bağırıldı ve küfür edildi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) Görünüştünüz ya da klonuz ile ilgili olumsuzca eleştirildiniz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6) Performansınız hakkında olumsuzca/olumsuz biçimde eleştirildiniz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7) Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8) Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Akido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling	Bu Jur
9) Yarışmalara/maçlara veya antrenman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiğiniz veya tehdit edildiniz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10) İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11) Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12) Takımdan, kulüpten, spor salonundan, vb atılmakla tehdit edildiniz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13) Tam olarak darp edilmeseniz de fiziksel tehditle maruz kaldınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14) Kilo vermek ya da performans arttırmak amacıyla takviye almaya başlamanız için baskı yaşadınız/zorlandınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Çocukluğunuzda spora katılırken yaşamış olduğunuz duygusal deneyim(ler)i belirttiniz. Bunlar arasından en önemli olanı düşünerek aşağıdaki soruları yanıtlamanızı istiyoruz.

23. Başladığınızda kaç yaşındaydınız? Bittiğinde kaç yaşındaydınız?

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	0-5 yaş	6-11 yaş	12-13 yaş	14-15 yaş	16-18 yaş
Başladığınızda yaşı	☐	☐	☐	☐	☐
Bittiğinde yaşı	☐	☐	☐	☐	☐

24. Bunu size kim yaptı? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Bir takım arkadaşı/vb sporcu
- ☐ Kendi kulübünden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubumdan olmayan)
- ☐ Antrenörüm/egitmenim/gözetmenim
- ☐ Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin
- ☐ Bir destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi
- ☐ Tanıdığım başka biri
- ☐ Tanımadığım biri

25. Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ 1 kişi
- ☐ 2 kişi
- ☐ 3 ya da daha çok kişi

26. Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Erkek/Erkekler
- ☐ Kadın/Kadınlar
- ☐ Her ikisi

27. Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Benden çok daha küçüktü
- ☐ Benden daha küçüktü
- ☐ Yaklaşık benim yaşlarımdaydı
- ☐ Benden daha büyüktü
- ☐ Benden çok daha büyüktü
- ☐ Bilmiyorum/hatırlayamıyorum

28. Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet, hemen ya da kısa bir süre sonra birisine bunu söyledim
- ☐ Evet, ileri bir tarihte birisine bunu söyledim
- ☐ Hayır

29. Kime anlattınız?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Ailemin bir üyesi (örneğin: annem, babam, kardeşim, büyük babam, büyük annem, yeğenim, kuzenim)
- ☐ Kulübümdeki ya da spor tesisindeki bir kişi (örneğin bir takım arkadaşı, antrenör, danışman ya da bir takım arkadaşımın ebeveyni)
- ☐ Başka biri (örneğin, bir arkadaş, okulumdaki biri, aile hekimi, dadı, bakıcı, polis, danışman/terapist, avukat)
- ☐ Diğer: _____

30. O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

31. Nasıl sona erdi?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Geri gitmedim (örneğin kulübü değiştirdiniz ya da o spora katılmayı bıraktınız)
- ☐ Kendiliğinden bitti/sorumlu olan kişi(ler) bunu yapmayı bıraktı
- ☐ Durumu anlattığım kişi bitmesini sağladı
- ☐ Bir başka kişi, bir daha olmasın ya da olmasın diye, gerekeni yaptı/ilgilendi
- ☐ Diğer: _____

32. Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet, (neredeyse) anında
- ☐ Evet, ama daha sonra
- ☐ Hayır, aynı kulüpte/aynı ortamda spora devam ettim
- ☐ Hayır, organize spora devam ettim fakat spor(ları)/kulüp(leri) değiştirdim
- ☐ Diğer: _____

33. Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Evet	Hayır	Emin değilim
O zaman istismar olduğumu düşündüm	☐	☐	☐
Bugün istismar olduğumu düşünüyorum	☐	☐	☐

34. Bizimle paylaşmak istediğiniz başka herhangi bir konu ya da deneyiminiz var mı? Örneğin, o zaman içinde bulunduğunuz şartlar, tepki ve davranışlarınız, kesin sonuçlar ya da diğer zarar(lar).

Spor dışındaki duygusal deneyimler

35. Bir çocuk olarak, spor dışında aşağıda listelenen davranışların bir ya da daha fazlasını deneyimlediniz mi? Cevabınız evet ise, ne sıklıkla deneyimlediniz?

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
1) Sizinle alay ediliyordu	☐	☐	☐	☐
2) Size zorbalık yapıyordu	☐	☐	☐	☐
3) Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız	☐	☐	☐	☐
4) Size bağırıldı ve küfür edildi	☐	☐	☐	☐
5) Görünüştünüz ya da kilonuz ile ilgili olumsuz biçimde eleştirildiniz	☐	☐	☐	☐
6) Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz	☐	☐	☐	☐
7) Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız	☐	☐	☐	☐
8) Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz	☐	☐	☐	☐
10) İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı	☐	☐	☐	☐
11) Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi	☐	☐	☐	☐
12) Tam olarak darp edilmeseniz de fiziksel tehdite maruz kaldınız	☐	☐	☐	☐

36. Bu nerede gerçekleşti? Birden fazla cevap verebilirsiniz.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Evde (babam, annem, kardeşlerim ile)
- ☐ Diğer aile üyelerinin evinde (büyük babam/büyük annem, amcalarım/dayılarım, teyzelerim/halalarım, kız/erkek yeğenlerim, kuzenlerim ile)
- ☐ Okulda
- ☐ Diğer serbest zaman aktiviteleri sırasında (organize sporlar dışındaki)
- ☐ Sokakta/halka açık yerlerde.
- ☐ İnternette (sosyal medya, sohbet odaları, vb)
- ☐ Diğer: _____

37. Bizimle paylaşmak istediğiniz başka herhangi bir konu ya da deneyiminiz var mı? Örneğin, o zaman içinde bulunduğunuz şartlar, tepki ve davranışlarınız, kesin sonuçlar ya da diğer zarar(ılar).

Fiziksel deneyimler

Bu bölümdeki sorular, bir çocuk olarak organize sporlara katılıyorken yaşamış olabileceğiniz, sizde hem duygusal hem fiziksel zarara yol açmış olabilecek haddinden fazla söz ve fiziksel zorlama veya şiddet içeren deneyimleriniz hakkındadır.

38. Bir çocuk olarak, spor yaparken aşağıdaki davranışların herhangi birini deneyimlediniz mi? Cevabınız evet ise, ne sıklıkla deneyimlediniz?

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
1) Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/ıncinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız	☐	☐	☐	☐
2) İtilip kakıldınız/itildiniz	☐	☐	☐	☐
3) Sarsıldınız	☐	☐	☐	☐
4) Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar	☐	☐	☐	☐
5) Sizi savurdular/savruldunuz	☐	☐	☐	☐
6) Üzerinize yabancı nesne atıldı	☐	☐	☐	☐
7) Zorla zaptedildiniz veya tutuldunuz	☐	☐	☐	☐
8) Size tokat atıldı/size el açık biçimde vuruldu	☐	☐	☐	☐
9) Yumrukladınız/yumrukla size vuruldu	☐	☐	☐	☐
10) Size bir nesne ile vurdular (ayakkabı, raket, hokey sopası gibi)	☐	☐	☐	☐
11) Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar	☐	☐	☐	☐
12) Dövüldünüz	☐	☐	☐	☐

39. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Sporda fiziksel deneyimlerden herhangi birini "evet" işaretlediyseniz, burayı seçiniz.
- ☐ Sporda fiziksel deneyimlerin tümüne "hayır" işaretlediyseniz, burayı seçiniz. 54. soruya geçin.

40. Bu fiziksel deneyim(ler) hangi spor(lar)da gerçekleşti?

Cihazınıza göre, bazı sorularda sütunların veya satırların tamamını görmek için kaydırma özelliğini kullanmanız gerekebilir.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Futbol
1) Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/ıncınmışken yarışmaya/oynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2) İtilip kakıldınız/itildiniz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3) Sarsıldınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4) Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) Sizi savurdular/savrulduunuz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6) Üzerinize yabancı nesne atıldı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

41. Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling
7) Zorla zaptedildiniz veya tutulduunuz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8) Size tokat attılar/size el açık biçimde vuruldu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9) Yumrukladınız/yumrukla size vuruldu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10) Size bir nesne ile vurdular (ayakkabı, raket, hokey sopası gibi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11) Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12) Dövüldünüz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Çocukluğunuzda spora katılırken yaşamış olduğunuz fiziksel deneyim(ler)i belirtiniz. Bunlar arasından en önemli olanı düşünerek aşağıdaki soruları yanıtlamanızı istiyoruz.

42. Başladığınızda kaç yaşındaydınız? Bittiğinde kaç yaşındaydınız?

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	0-5 yaş	6-11 yaş	12-13 yaş	14-15 yaş	16-18 yaş
Başladığınızda yaşı	☐	☐	☐	☐	☐
Bittiğinde yaşı	☐	☐	☐	☐	☐

43. Bunu size kim yaptı? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Bir takım arkadaşı/vb sporcu
- ☐ Kendi kulübünden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubumdan olmayan)
- ☐ Antrenörüm/eğitmenim/gözetmenim
- ☐ Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin
- ☐ Bir destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi
- ☐ Tanıdığım başka biri
- ☐ Tanımadığım biri

44. Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 1 kişi
- ☐ 2 kişi
- ☐ 3 ya da daha çok kişi

45. Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Erkek/Erkekler
- ☐ Kadın/Kadınlar
- ☐ Her ikisi

46. Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Benden çok daha küçüktü
☐ Benden daha küçüktü
☐ Yaklaşık benim yaşlarımdaydı
☐ Benden daha büyüktü
☐ Benden çok daha büyüktü
☐ Bilmiyorum/hatırlayamıyorum

47. Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet, hemen ya da kısa bir süre sonra birisine bunu söyledim
☐ Evet, ileri bir tarihte birisine bunu söyledim
☐ Hayır

48. Kime anlattınız?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Ailemin bir üyesi (örneğin: annem, babam, kardeşim, büyük babam, büyük annem, yeğenim, kuzenim)
☐ Kulübümdeki ya da spor tesisindeki bir kişi (örneğin bir takım arkadaşı, antrenör, danışman ya da bir takım arkadaşımın ebeveyni)
☐ Başka biri (örneğin, bir arkadaş, okulumdaki biri, aile hekimi, dadı, bakıcı, polis, danışman/terapist, avukat)
☐ Diğer: _____

49. O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet
☐ Hayır

50. Nasıl sona erdi?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Geri gitmedim (örneğin kulübü değiştirdiniz ya da o spora katılmayı bıraktınız)
☐ Kendiliğinden bitti/sorumlu olan kişi(ler) bunu yapmayı bıraktı
☐ Durumu anlattığım kişi bitmesini sağladı
☐ Bir başka kişi, bir daha olmasın ya da olmasın diye, gerekeni yaptı/ilgilendi
☐ Diğer: _____

51. Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet, (neredeyse) anında
☐ Evet, ama daha sonra
☐ Hayır, aynı kulüpte/aynı ortamda spora devam ettim
☐ Hayır, organize spora devam ettim fakat spor(ları)/kulüp(leri) değiştirdim
☐ Diğer: _____

52. Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Evet	Hayır	Emin değilim
O zaman istismar olduğunuzu düşündüm	☐	☐	☐
Bugün istismar olduğunuzu düşünüyorum	☐	☐	☐

53. Bizimle paylaşmak istediğiniz başka herhangi bir konu ya da deneyiminiz var mı? Örneğin, o zaman içinde bulunduğunuz şartlar, tepki ve davranışlarınız, kesin sonuçlar ya da diğer zarar(lar).

Spor dışındaki fiziksel deneyimler

54. Bir çocuk olarak, spor dışında aşağıda listelenen davranışların bir ya da daha fazlasını deneyimlediniz mi? Cevabınız evet ise, ne sıklıkla deneyimlediniz?

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
1) İtilip kakıldınız/itildiniz	☐	☐	☐	☐
2) Sarsıldınız	☐	☐	☐	☐
3) Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar	☐	☐	☐	☐
4) Sizi savurdular/savrulduunuz	☐	☐	☐	☐
5) Üzerinize yabancı nesne atıldı	☐	☐	☐	☐
6) Zorla zaptedildiniz veya tutulduunuz	☐	☐	☐	☐
7) Size tokat atıldılar/size el açık biçimde vuruldu	☐	☐	☐	☐
8) Yumruklandınız/yumrukla size vuruldu	☐	☐	☐	☐
9) Size bir nesne ile vurdular (ayakkabı, raket, hokey sopası gibi)	☐	☐	☐	☐
10) Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar	☐	☐	☐	☐
11) Dövüldünüz	☐	☐	☐	☐

55. Bu nerede gerçekleşti? Birden fazla cevap verebilirsiniz.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Evde (babam/annem/kardeşlerim ile)
- ☐ Diğer aile yakınlarının evinde (büyükbabam/büyükanne , amcalarım , teyzelerim , kız/erkek yeğenlerim , kuzenlerim)
- ☐ Okulda
- ☐ Diğer serbest zaman aktiviteleri sırasında (organize spordan başka/dışındaki)
- ☐ Sokakta/halka açık yerlerde
- ☐ İnternette (sosyal medya, sohbet odaları, vb.)
- ☐ Diğer: _____

56. Bizimle paylaşmak istediğiniz başka herhangi bir konu ya da deneyiminiz var mı? Örneğin, o zaman içinde bulunduğunuz şartlar, tepki ve davranışlarınız, kesin sonuçlar ya da diğer zarar(lar).

Cinsel deneyimler

Bu bölümdeki sorular çocukluğunuzda spor yaparken deneyimlemiş olabileceğiniz diğerlerinin cinsiyetçi ya da cinsel davranışları ile ilgilidir. Biliyoruz ki bazı çocuklar ve ergenler spor ortamında istenmeyen cinsel davranışa ve temasa maruz kalmaktadırlar. Örneğin: cinsiyetçi şakalar ya da vurgular, cinsel içerikli fotoğraflar ya da videolar/görseller veya sizi çok rahatsız eden istenmeyen fiziksel temas. Bunlara akranlar veya yetişkinler dahil olmuş olabilir. Bazen küçük ve zararsız gibi başlar (örneğin: cinsel şakalar), fakat daha ciddi ve zarar verici hal alır.

57. Bir çocuk olarak, spor yaparken aşağıdaki davranışların herhangi birini deneyimlediniz mi? Cevabınız evet ise, ne sıklıkla deneyimlediniz?

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
1) Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız	☐	☐	☐	☐
2) Cinsiyetçi biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağıırıyorlardı	☐	☐	☐	☐
3) Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz	☐	☐	☐	☐
4) İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız	☐	☐	☐	☐
5) Özel alanınız işgal ediliyordu (biri size çok fazla yakın duruyordu vb)	☐	☐	☐	☐
6) Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı	☐	☐	☐	☐

58. Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
7) Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu	☐	☐	☐	☐
8) Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapıyordu veya okşanıyordunuz	☐	☐	☐	☐
9) Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki bu da sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi	☐	☐	☐	☐
10) Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, videolar klipler aldınız	☐	☐	☐	☐
11) Sizi uygunsuz ya da cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız	☐	☐	☐	☐

59. Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
12) İsteginiz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız	☐	☐	☐	☐
13) Sizden, birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi	☐	☐	☐	☐
14) Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti	☐	☐	☐	☐
15) Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu	☐	☐	☐	☐
16) Birisi sizin isteginiz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı	☐	☐	☐	☐
17) Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı	☐	☐	☐	☐

60. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Sporda cinsel deneyimlerden herhangi birini "evet" işaretlediyseniz, burayı seçiniz.
- ☐ Sporda cinsel deneyimlerin tümüne "hayır" işaretlediyseniz, burayı seçiniz. 76. soruya geçin.

61. Bu cinsel deneyim(ler) hangi spor(lar)da gerçekleşti?

Cihazınıza göre, bazı sorularda sütunların veya satırların tamamını görmek için kaydırma özelliğini kullanmanız gerekebilir.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling	Bung Jump
1) Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2) Cinsiyetçi biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağırıyorlardı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3) Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4) İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) Özel alanınız işgal ediliyordu (biri size çok fazla yakın duruyordu vb)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6) Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

62. Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling	Bungee Jumpin
7) Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8) Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapıyor veya okşanıyordunuz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9) Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki bu da sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10) Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, videolar klipler aldınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11) Sizi uygunsuz ya da cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

63. Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Aikido	Artistik Buz Pateni	At Yarışı	Atıcılık	Atletizm	Badminton	Bale	Basketbol	Beyzbol	Biatlon	Bilardo	Binicilik	Bisiklet	Boks	Bowling	Bungee Jumpin
12) İstediğiniz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13) Sizden, birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14) Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15) Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16) Birisi sizin istediğiniz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17) Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Çocukluğunuzda spora katılırken yaşamış olduğunuz cinsel deneyim(ler)i belirttiniz. Bunlar arasından en önemli olanı düşünerek aşağıdaki soruları yanıtlamanızı istiyoruz.

64. Başladığınızda kaç yaşındaydınız? Bittiginde kaç yaşındaydınız?

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	0-5 yaş	6-11 yaş	12-13 yaş	14-15 yaş	16-18 yaş
Başladığınızda yaşı	☐	☐	☐	☐	☐
Bittiginde yaşı	☐	☐	☐	☐	☐

65. Bunu size kim yaptı? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Bir takım arkadaşı/vb sporcu
- ☐ Kendi kulübünden ya da başka bir kulüpten başka bir sporcu (kendi takımından/grubundan olmayan)
- ☐ Antrenörüm/eğitmenim/gözetmenim
- ☐ Kulüp/spor tesisindeki başka bir yetişkin
- ☐ Bir destekleyici/düzenli bir seyirci veya ziyaretçi
- ☐ Tanıdığım başka biri
- ☐ Tanımadığım biri

66. Bu deneyime bir ya da daha çok kişi mi dahil oldu?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ 1 kişi
- ☐ 2 kişi
- ☐ 3 ya da daha çok kişi

67. Dahil olanlar erkek/erkekler, kadın/kadınlar veya her ikisi miydi?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Erkek/Erkekler
- ☐ Kadın/Kadınlar
- ☐ Her ikisi

68. Olay gerçekleştiğinde bu kişi/kişiler kaç yaşındaydı(lar)? (Birden fazla cevap verebilirsiniz).

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Benden çok daha küçüktü
- ☐ Benden daha küçüktü
- ☐ Yaklaşık benim yaşılarımdaydı
- ☐ Benden daha büyüktü
- ☐ Benden çok daha büyüktü
- ☐ Bilmiyorum/hatırlayamıyorum

69. Olayı, ilk gerçekleştiğinde ya da daha sonradan herhangi birine anlattınız mı?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Evet, hemen ya da kısa bir süre sonra birisine bunu söyledim
- ☐ Evet, ileri bir tarihte birisine bunu söyledim
- ☐ Hayır

70. Kime anlattınız?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Ailemin bir üyesi (örneğin: annem, babam, kardeşim, büyük babam, büyük annem, yeğenim, kuzenim)
- ☐ Kulübümdeki ya da spor tesisindeki bir kişi (örneğin bir takım arkadaşı, antrenör, danışman ya da bir takım arkadaşımın ebeveyni)
- ☐ Başka biri (örneğin, bir arkadaş, okulumdaki biri, aile hekimi, dadı, bakıcı, polis, danışman/terapist, avukat)
- ☐ Diğer: _____

71. O zaman durumu birine söylemek size yardımcı oldu mu?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

72. Nasıl sona erdi?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Geri gitmedim (örneğin kulübü değiştirdiniz ya da o spora katılmayı bıraktınız)
- ☐ Kendiliğinden bitti/sorumlu olan kişi(ler) bunu yapmayı bıraktı
- ☐ Durumu anlattığım kişi bitmesini sağladı
- ☐ Bir başka kişi, bir daha olmasın ya da olmasın diye, gerekeni yaptı/ilgilendi
- ☐ Diğer: _____

73. Size olanlar organize sporlara katılımınızı sonlandırmanıza neden oldu mu?

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Evet, (neredeyse) anında
- ☐ Evet, ama daha sonra
- ☐ Hayır, aynı kulüpte/aynı ortamda spora devam ettim
- ☐ Hayır, organize spora devam ettim fakat spor(ları)/kulüp(leri) değiştirdim
- ☐ Diğer: _____

74. Size olanları o zaman nasıl düşündünüz ve bugün nasıl nitelendirirsiniz?

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	Evet	Hayır	Emin değilim
O zaman istismar olduğunu düşündüm	☐	☐	☐
Bugün istismar olduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐

75. Bizimle paylaşmak istediğiniz başka herhangi bir konu ya da deneyiminiz var mı? Örneğin, o zaman içinde bulunduğunuz şartlar, tepki ve davranışlarınız, kesin sonuçlar ya da diğer zarar(lar).

Spor dışındaki cinsel deneyimler

76. Bir çocuk olarak, spor dışında aşağıda listelenen davranışların bir ya da daha fazlasını deneyimlediniz mi? Cevabınız evet ise, ne sıklıkla deneyimlediniz?

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
1) Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız	☐	☐	☐	☐
2) Cinsiyetçi biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağırıyorlardı	☐	☐	☐	☐
3) Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz	☐	☐	☐	☐
4) İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız	☐	☐	☐	☐
5) Özel alanınız işgal ediliyordu (biri size çok fazla yakın duruyordu vb)	☐	☐	☐	☐
6) Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı	☐	☐	☐	☐
8) Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapılıyordu veya okşanıyordunuz	☐	☐	☐	☐

77. Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Hayır	Evet, bir kez	Evet, birkaç kez	Evet, düzenli olarak/sık sık
9) Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki bu da sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi	☐	☐	☐	☐
10) Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, videolar klipler aldınız	☐	☐	☐	☐
11) Sizi uygunsuz ya da cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız	☐	☐	☐	☐
12) İsteginiz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız	☐	☐	☐	☐
13) Sizden, birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi	☐	☐	☐	☐
14) Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti	☐	☐	☐	☐
15) Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu	☐	☐	☐	☐
16) Birisi sizin isteginiz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı	☐	☐	☐	☐
17) Birisi sizi (oral, vajinal ya da anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı	☐	☐	☐	☐

78. Bu nerede gerçekleşti? Birden fazla cevap verebilirsiniz.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Evde (babam/annem/kardeşlerim ile)
- ☐ Diğer aile yakınlarının evinde (büyükbabam/büyükbannem, amcalarım, teyzelerim, kız/erkek yegenlerim, kuzenlerim)
- ☐ Okulda
- ☐ Diğer serbest zaman aktiviteleri sırasında (organize spordan başka/dışındaki)
- ☐ Sokakta/halka açık yerlerde
- ☐ İnternette (sosyal medya, sohbet odaları, vb.)
- ☐ Diğer: _____

79. Bizimle paylaşmak istediğiniz başka herhangi bir konu ya da deneyiminiz var mı? Örneğin, o zaman içinde bulunduğunuz şartlar, tepki ve davranışlarınız, kesin sonuçlar ya da diğer zarar(lar).

Birkaç son soru :

80. Çocukken başka önemli veya olası travmatik yaşam olayları yaşadınız mı veya şahit oldunuz mu (Belki sevilen birinin/yakın arkadaşın ölümü, kötü aile düzeni, madde bağımlısı aile üyeleri...)?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Hayır
- ☐ Evet: Söylemesem daha iyi/anlatmamayı tercih ederim

81. Evet. Olan şey:

82. Son zamanlarda yaşamınızı ciddi olarak etkileyen olumsuz, acı veren veya travmatik olayları deneyimlediniz mi ya da bu tür olaylara şahit oldunuz mu (Belki ciddi bir kaza veya ölüm, zorlu bir boşanma, işsizlik)?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Hayır
- ☐ Evet : Söylemesem daha iyi/anlatmamayı tercih ederim

83. Evet. Olan şey:

84. Birinci dereceden aile veya akrabalarınızdan herhangi birinde (ebeveynler, kardeşler, çocuklar) ciddi ruhsal (psikolojik ve psikiyatrik) sorunlar veya düzensizlikler (örn. Depresyon, psiko, agorafobi) bulunmakta mıdır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet
☐ Hayır
☐ Söylememeyi tercih ederim

Bu formu doldurmayı bırakın.

Bilgilendirme:

Ankete katılım ön koşullarının tamamını sağlayanlar ankete devam edebilmektedir. "17 yaşından büyük olmak ve 50 yaşından küçük olmak" ankete katılım ön koşullarındandır. Bu nedenle anket sonlandırılmıştır. Çalışmamıza gösterdiğiniz ilgi ve güven için teşekkür ederiz. Dilerseniz bu aşamada anketten ayrılabilirsiniz. "Gönder"e tıkladığınızda sistem anketi tamamlayanlara yönelik bilgilendirme sayfasına yönlendirecektir.

Bu formu doldurmayı bırakın.

Bilgilendirme:

Ankete katılım ön koşullarının tamamını sağlayanlar ankete devam edebilmektedir. "18 yaşınızdan önce organize sporlara katılmış olmak" ankete katılım ön koşullarındandır. Bu nedenle anket sonlandırılmıştır. Çalışmamıza gösterdiğiniz ilgi ve güven için teşekkür ederiz. Dilerseniz bu aşamada anketten ayrılabilirsiniz. "Gönder"e tıkladığınızda sistem anketi tamamlayanlara yönelik bilgilendirme sayfasına yönlendirecektir.

Bu formu doldurmayı bırakın.

Bilgilendirme:

Çalışmamıza gösterdiğiniz ilgi ve güven için teşekkür ederiz. Dilerseniz bu aşamada anketten ayrılabilirsiniz. "Gönder"e tıkladığınızda sistem anketi tamamlayanlara yönelik bilgilendirme sayfasına yönlendirecektir.

Bu formu doldurmayı bırakın.

Bilgilendirme:

BİLGİLENDİRME

Anketin sonuna geldiniz. Katılımınız ve samimi yanıtlarınız için teşekkür ederiz.

Verdiğiniz bilgilerin isimsiz ve kesinlikle gizli kalacağını ve hiç bir şekilde sizinle ilişkilendirilebilecek biçimde izlenebilir olmadığını bir kez daha vurguluyoruz.

Bu ankete ilişkin veya bu anketin hatırlattığı konular hakkında güvenilir biriyle konuşmak isterseniz aşağıdaki iletişim bilgileri aracılığıyla sosyal destek hattına veya araştırma yürütücülerine ulaşabilirsiniz.

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Sosyal Destek Hattı: 183
<https://alo183.aile.gov.tr/>

Çalışma hakkında daha fazla bilgi için araştırma yürütücülerimiz Gökhan SEVİNÇ ve Pınar YAPRAK KEMALOĞLU'na aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Gökhan SEVİNÇ: gokhansevincs@gmail.com

Pınar YAPRAK KEMALOĞLU: pinaryaprak@gmail.com

Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

EK-2. Şiddet Derecelendirme Tabloları

Tablo 19

Sporda Kişiler Arası Şiddet Anketi ve Şiddet Derecelendirme Sınıflaması

189

Duygusal Şiddet	Şiddet İndeksi		
	Uzman Puan derecesi + sıklığı		
	Bir kez	bir kaç kez	düzenli olarak/sık sık
1. Sizinle alay ediliyordu.....	1	1	2
2. Size zorbalık yapılıyordu	1	2	3
3. Küçümsendiniz, utandırıldınız ya da aşağılandınız.....	1	2	3
4. Size bağırıldı ve küfür edildi.....	1	1	2
5. Görünüştünüz ya da kilonuz ile ilgili olumsuz bir şekilde eleştirildiniz.....	1	2	3
6. Performansınız hakkında olumsuz biçimde eleştirildiniz	1	1	2
7. Size lakap takıldı ya da başka bir şekilde kırıldınız	1	2	3
8. Kendinizi kötü hissettirecek kadar göz ardı edildiniz	1	2	3
9. Yarışmalara, maçlara ya da antrenman bölümlerine katılmak istemediğiniz için eleştirildiniz veya tehdit edildiniz	1	2	3
10. İnsanlar hakkınızda dedikodu yapıyor ve asılsız şeyler söylüyorlardı.....	1	2	3
11. Eşyalarınız sizi aşağılamak ya da korkutmak amacıyla çalındı ya da onlara zarar verildi	1	2	3
12. Takımdan, kulüpten, spor salonundan vb atılmakla tehdit edildiniz.....	1	2	3
13. Tam olarak darp edilmesenizde fiziksel tehdiye maruz kaldınız	1	2	3
14. Kilo vermek ya da performans arttırmak amacıyla takviye almak için baskı yaşadınız/zorlandınız.	1	2	3

Tablo 20

Sporda Kişiler Arası Şiddet Anketi ve Şiddet Derecelendirme Sınıflaması

Fiziksel Şiddet	Şiddet İndeksi		
	Uzman Puan derecesi + sıklığı		
	Bir kez	bir kaç kez	düzenli olarak/sık sık
Tükenmiş veya bir yeriniz burkulmuş/incinmişken yarışmaya/oyynamaya/antrenmana devam etmeye zorlandınız	1	2	3
Sarsıldınız	3	3	3
Üzerinize yabancı nesne atıldı	3	3	3
Sarsıldınız ve size karşı güç kullandılar	3	3	3
Size tokat attılar/size el açık biçimde vuruldu	3	3	3
Yumruklandınız/yumrukla size vuruldu	3	3	3
Size bir nesne ile vurdular (ayakkabı, raket, hokey sopası gibi)	3	3	3
Zorla zaptedildiniz veya tutuldunuz	3	3	3
Boğazınızı kavradılar ya da boğmaya kalktılar	3	3	3
Dövüldünüz	3	3	3

Tablo 21

Sporda Kişiler Arası Şiddet Anketi ve Şiddet Derecelendirme Sınıflaması

Cinsel Şiddet	Şiddet İndeksi		
	Uzman Puan derecesi + sıklığı		
	Bir kez	bir kaç kez	düzenli olarak/sık sık
1) Cinsiyetçi şakaların hedefi ya da kurbanıydınız	1	2	3
2) Cinsel biçimde size ıslık çalıyor ya da size bağırıyorlardı	1	2	3
3 Görünüştünüz ya da bedeninizle ilgili cinsel yorumların/sözlerin hedefi ya da kurbanı oldunuz	1	2	3
4) İzinsiz cinsel bakışa maruz kaldınız	1	2	3
5) Özel alanınız işgal ediliyordu(biri size çok fazla yakın duruyordu vb)	1	1	2
6) Kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek fiziksel temas(lar) vardı	1	2	3
7) Antrenmanlar sırasında size kendinizi huzursuz yada rahatsız hissettirecek biçimde dokunuluyordu	1	2	3
8) Size kendinizi huzursuz ya da rahatsız hissettirecek şekilde masaj yapılıyordu veya okşanıyordunuz	1	2	3
9) Birisi ile başbaşa kalmanız istendi ki bu da sizi huzursuz ve rahatsız hissettirdi	1	2	3
10) Cinsel içerikli ya da cinselliği çağrıştıran çağrılar, notlar, epostalar, kısa mesajlar, fotoğraflar, video klipler aldınız.....	1	2	3
11) Sizi uygunsuz yada cinsel içerikli poz ya da durumda gösteren (muhtemelen cep telefonunuz ya da internet üzerinden) çağrılar, notlar, epostalar, mesajlar, fotoğraflar ya da videolar aldınız.....	3	3	3
12)İsteğiniz dışında öpülmeye ya da birini öpmeye zorlandınız.....	3	3	3
13) Sizden birisinin kameralı/kamerasız bulunduğu ortamda ya da sosyal medya üzerinden soyunmanız, cinsel içerikli poz veriyormuş gibi hareketler yapmanız istendi.....	3	3	3
14) Birisi bulunduğunuz yerde ya da sosyal medya aracılığı ile size kendini teşhir etti.....	3	3	3
15) Birisi sizin istememenize rağmen size dokundu.....	3	3	3
16) Birisi sizin isteğiniz dışında sizinle cinsel ilişkiye girmeye çalıştı.	3	3	3
17) Birisi sizi (oral, vajinal yada anal) birleşmeyle cinsel ilişkiye zorladı	3	3	3



GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..